

T.C.
KIRŞEHİR AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI

ORTAOKUL ÖĞRENCİ ÖĞRETMEN VE
YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRENCİ BAŞARISINI ETKİLEYEN
FAKTÖRLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN PARETO
ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Ecren KAYA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KIRŞEHİR-2020

©2020 -Ecren KAYA

T.C.
KIRŞEHİR AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI

ORTAOKUL ÖĞRENCİ, ÖĞRETMEN VE
YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRENCİ BAŞARISINI ETKİLEYEN
FAKTÖRLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN PARETO
ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF THE VIEWS OF THE SECONDARY
SCHOOL STUDENTS, TEACHERS AND
ADMINISTRATORS ON THE FACTORS AFFECTING THE
STUDENT SUCCESS BY PARETO ANALYSIS

Hazırlayan
Ecren KAYA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Doç. Dr. Mustafa ERDEM

KIRŞEHİR- 2020

KABUL VE ONAY

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi, Ecren KAYA tarafından hazırlanan “Ortaokul Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerinin Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörlere İlişkin Görüşlerinin Pareto Analizi İle Değerlendirilmesi” adlı tez çalışması 09/12/2020 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından oybirliği ile **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman..... (İmza)

Doç. Dr. Mustafa ERDEM

Üye (İmza)

Prof. Dr. Ebru OĞUZ

Üye (İmza)

Doç. Dr. Tufan AYTAÇ

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../20..

Doç. Dr. Hüseyin ŞİMŞEK

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- ☐ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim sadece Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- ☐ Teziminyıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

...../...../.....

Ecren KAYA

ÖZET

ORTAOKUL ÖĞRENCİ, ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRENCİ BAŞARISINI ETKİLEYEN FAKTÖRLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN PARETO ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan: Ecren KAYA

Danışman: Mustafa ERDEM

2020 – (XVI+141)

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

Jüri

Doç. Dr. Mustafa ERDEM

Prof. Dr. Ebru OĞUZ

Doç. Dr. Tufan AYTAÇ

Bu araştırma ortaokul düzeyinde öğrencilerin başarısını etkileyen faktörlere ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrencilerin görüşlerini, başarı algılarını, başarıya etki eden faktörleri ortaya çıkarmayı, bu maddeleri Pareto Analizi yöntemiyle sınıflayıp önem derecelerine göre ayırmayı ve başarı artışı için güncel çözüm önerileri elde etmeyi amaçlayan nicel bir çalışmadır. Araştırmanın hedef evreni Ankara ili Etimesgut ve Sincan ilçelerindeki resmi ortaokullarda eğitim gören öğrenciler, görev yapan branş öğretmenleri ve yöneticilerdir. Hedef evrenin tamamına erişmek mümkün olmadığından küme örneklem alma yoluna gidilmiştir. Küme örneklemede her kümeden evreni temsilen örneklem alınmıştır. Her kümeden örneklem alınırken katılımcılar rastgele seçilmiştir. Buna göre 450 öğrenci ve branş öğretmeni, 50 de okul yöneticisine ulaşılmıştır. Veri toplama aracı olarak yazar ve danışmanı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Öğrenci başarısına ilişkin öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşleri öncelikle balık kılçığı diyagramında sınıflandırılarak daha sonra Pareto Analizi ile incelenmiştir. Öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin başarı algılarına ilişkin Pareto Analizlerindeki %80’lik kısımlar incelendiğinde; ulaşılan hedef, çaba, motive olmak ve akademik başarı görüşlerinin ortak olduğu ve “1. Öncelikli Başarı Algıları” sınıfını oluşturduğu görülmektedir. Öğrenci, öğretmen ve yöneticilere göre öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlere ilişkin Pareto Analizi sonuçları incelendiğinde; ders çalışma, aile desteği, motivasyon, olumlu okul iklimi, olumlu arkadaş, öğretmen ilgisi faktörlerinin “1. Öncelikli Faktörler” grubunu oluşturduğu görülmektedir. Geriye kalan %20’lik kısımda veya “2. Öncelikli Faktörler” ve “3. Öncelikli Faktörler” sınıfında yeterli özdüzenleme becerileri ve doğru teknoloji kullanımı ile ilgili maddeler ile fiziksel iyilik faktörlerinin yer aldığı görülmektedir. Tüm grupların öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri incelendiğinde, olumlu etkenlerle ilgili soruya verilen cevapların olumsuzlaştırılarak verildiği görülmektedir. Örneğin; aile ilgisi tüm gruplar için olumlu ortak bir faktörken, aile ilgisizliği yine tüm gruplar için ortak olumsuz bir faktör olmuştur. Aile

ilgisizliği dışında tüm grupların olumsuz faktör yorumlarının, “1. Öncelikli Faktörler” veya %80’lik dilime sahip olan sınıfının özdüzenleme becerilerindeki eksiklikler ile ilgili faktörler, olumsuz arkadaş, teknolojinin olumsuz kullanımı maddelerinde birleştiği görülmektedir. Geriye kalan %20’lik kısımda veya “2. Öncelikli Faktörler” ve “3. Öncelikli Faktörler” sınıfında tüm grupların; öğretmenlerle ilgili problemler, olumsuz okul iklimi ve sağlık problemleri konularında ortak görüş belirttiği belirlenmiştir. zm önerilerinde ise elde edilen 1664 çözüm nerisi eğitim sistemi, aile, ekonomi, teknoloji, ğrenci, evre temalarında sınıflandırılmış ve tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Öğrenci başarısı, Pareto Analizi, Ortaokul, ğrenci, ğretmen, Yönetici,

ABSTRACT

EVALUATION OF THE VIEWS OF THE SECONDARY SCHOOL STUDENTS, TEACHERS AND ADMINISTRATORS ON THE FACTORS AFFECTING THE STUDENT SUCCESS BY PARETO ANALYSIS

M. Sc. Thesis

Prepared by: Ecren KAYA

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Mustafa ERDEM

2020 – (XVI+141)

Kırşehir Ahi Evran University, Graduate School Of Social Sciences

Educational Sciences Department

Education Administration Science

Jury

Assoc. Prof. Dr. Mustafa ERDEM

Prof. Dr. Ebru OĞUZ

Assoc. Prof. Dr. Tufan AYTAÇ

This research is a quantitative study that aims to reveal the views of administrators, teachers and students regarding the factors affecting the success of students at the secondary school level, perceptions of success, the factors affecting success, classifying these items by Pareto Analysis method and separating them according to their importance and obtaining up-to-date solutions for success. The target population of the study is the students studying in the public secondary schools in Etimesgut and Sincan districts of Ankara, the branch teachers and administrators working. Since it is not possible to reach the entire target population, cluster sampling was used. In cluster sampling, samples were taken from each cluster to represent the universe. While taking samples from each cluster, the participants were randomly selected. Accordingly, 450 students and branch teachers and 50 school administrators were reached. A semi-structured interview form developed by the author and the consultant was used as the data collection tool. Student, teacher and administrator views on student success were classified in the prioritized fishbone diagram and then analyzed with Pareto Analysis. When the 80% part of the Pareto Analysis that dyeing the perceptions of success of students, teachers and administrators is examined; the goals, efforts, motivation and academic success achieved are common and “1. It is seen that it constitutes the “Priority Perceptions of Achievement” class. When the results of examining the book of sharing the student achievement book according to the students, teachers and administrators are examined; study, family support, motivation, positive school climate, teacher interests “1. It is seen that it constitutes the “Priority Factors” group. In the remaining 20% or "2. He sees that in the “Priority Factors” and “3rd Priority Factors” classes, sufficient self-regulation skills, items related to the right technology and physical objects emerged. The student success question of all groups was answered, the question answering the question answering the question was answered.

For example; While family interest was a positive common factor for all groups, family disinterest was again a common negative factor for all groups. The negative factor comments of all groups except indifference to the family, “1. It is observed that the factors related to the "Priority Factors" or the deficiencies in the self-regulation skills of the class with 80% slice, negative friend, negative use of technology are combined. In the remaining 20% or "2. Priority Factors ”and“ 3. In the “Priority Factors” class, all groups; It was determined that he expressed a common opinion on problems with teachers, negative school climate and health problems. The 1664 solution proposals obtained in the solution proposals were classified and discussed under the themes of education system, family, economy, technology, students, and environment.

Keywords: Student success, Pareto Analysis, Lower Secondary Education, Manager, Student, Teacher,

ÖNSÖZ

Bu çalışma öğrenci başarısını etkileyen faktörlerin sınıflandırılmasını hızlı ve görsel bir yöntem olan Pareto Analizi tekniğiyle inceleyen nicel bir çalışmadır. Çalışmada öğrencilerin başarı algılarının, öğrenci başarısına etki eden faktörlerin hem grup hem de bütün olarak sınıflandırılması yapılmış ve yorumlanmıştır. Ayrıca öğrenci başarısını arttırmaya yönelik güncel çözüm önerileri elde edilmiştir.

Hazırlamış olduğum çalışmanın her aşamasında emeği büyük olan, akademik bilgi ve tecrübelerini benimle paylaşan, sorularıma her zaman içtenlikle cevap veren ve desteğini her zaman yanımda hissettiğim çok değerli tez danışmanım Doç. Dr. Mustafa ERDEM'e yürekten teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimim boyunca derslerimde ve anket sorularıma dair uzman görüşlerinde destek olan değerli hocalarım Prof. Dr. Refik BALAY ile Prof. Dr. Nuri BALOĞLU'na ve uzman görüşü konusunda içtenlikle, hızlıca yardımına koşan Doç.Dr. Abdurrahman İLĞAN'a en içten teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca çalışmanın etkili şekilde bitirilmesinde tavsiyeleriyle yol gösteren değerli jüri üyelerim Prof. Dr. Ebru OĞUZ ve Doç.Dr. Tufan AYTAÇ'a teşekkürü borç bilirim.

Bugünlere gelmemde büyük emekleri olan BOZTAŞ ailesi ve yanımda her zaman destek olan ikinci ailem KAYA ailesine saygı ve sevgilerimle teşekkür ederim. Tüm lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca bana destek veren, benimle form uygulamak için okullara gelen ve tüm nazımı çeken eşim Muhammet Mert KAYA'ya, teşekkürlerin en büyüğünü saygı ve sevgiyle sunarım.

Kırşehir- 2020

Ecren KAYA

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM	ii
ÖNSÖZ	vii
TABLOLAR DİZİNİ.....	xi
EKLER DİZİNİ	xv
KISALTMALAR	xvi
BÖLÜM I	1
1. GİRİŞ	1
1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ	1
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	2
1.3. VARSAYIMLAR.....	3
1.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	3
1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	3
1.6. TANIMLAR	4
BÖLÜM II.....	5
2. KURAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1. OKUL BAŞARISIYLA ÖĞRENCİ ÖĞRETMEN VE YÖNETİM İLİŞKİSİ.....	5
2.1.1. Başarı ve Akademik Başarı	5
2.1.2. Öğrenci Başarısı.....	7
2.1.3. Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörler	7
2.1.4. Öğrenci Başarısızlığı	9
2.1.5. Okul Başarısı ve Okul Yönetimi	10
2.1.6. Okul Yöneticisinin Öğrenci Başarısı ile ilişkisinin Araştırılmasında Tarihsel Gelişim	13
2.1.7. Okul Başarısı ve Öğretmenler	16
2.2. PARETO / ABC ANALİZİ	22
2.2.1. Pareto / ABC Analizi Tanımı	22
2.2.2. Pareto Analizinin Faydaları	23
2.2.3. Pareto Diyagramının Oluşturulması	24
2.3. İLGİLİ ÇALIŞMALAR	27
2.3.1. Öğrenci Başarısıyla İlgili Çalışmalar.....	27
2.3.2. Pareto Analiziyle İlgili Çalışmalar	30
BÖLÜM III.....	33
3. YÖNTEM.....	33

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	33
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	33
3.3. VERİ TOPLAMA ARACI	36
3.4. VERİLERİN TOPLANMASI VE ANALİZİ	37
BÖLÜM IV	39
4. BULGULAR.....	39
4.1. SEKİZİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNE AİT BULGULAR.....	39
4.1.1. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarı Görüşleri.....	39
4.1.2. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörler	40
4.1.3. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörler	43
4.1.4. Cinsiyete Göre Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarı Yorumları	45
4.1.5. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarının Artmasına Yönelik Çözüm Önerileri.....	47
4.2. YEDİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNE AİT BULGULAR.....	49
4.2.1. Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarı Algıları	49
4.2.2. Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörler	50
4.2.3. Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörler	52
4.2.4. Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Kendi Başarılarına İlişkin Yorumları ..	55
4.2.5. Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarı Artışına Dair Çözüm Önerileri .	56
4.3. ALTINCI SINIF ÖĞRENCİLERİNE AİT BULGULAR.....	58
4.3.1 Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarı Algıları.....	58
4.3.2. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörler	59
4.3.3. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörler	62
4.3.4. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Kendini Başarılarına İlişkin Görüşleri .	64
4.3.5. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarı Artışına Dair Çözüm Önerileri ...	65
4.4. ÖĞRETMENLERE AİT BULGULAR	67
4.4.1. Öğretmenlere Göre Başarı Algıları	67
4.4.2. Ortaokul Öğretmenlerine Göre Öğrencilerin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörler	69
4.4.3. Öğretmenlerin Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Görüşleri	72
4.4.4. Öğretmenlerin Başarı Artışına Yönelik Çözüm Önerileri	76

4.4.5. Öğretmenlerin, Öğrencilerinin Başarılarına İlişkin Yorumları	80
4.5. YÖNETİCİLERE AİT BULGULAR	81
4.5.1. Yöneticilere Göre Başarı Algıları.....	82
4.5.2. Yöneticilere Göre Öğrenci Başarısını Etkileyen Olumlu Faktörler ...	83
4.5.3. Yöneticilere Göre Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörler	86
4.5.4. Yöneticilerin Başarı Artışına İlişkin Çözüm Önerileri	88
4.5.5. Yöneticilerin Kendi Öğrencilerinin Başarılarına İlişkin Yorumları...	90
4.6. KARŞILAŞTIRMALAR	92
4.6.1. Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerin Başarı Algılarının Karşılaştırılması	92
4.6.2. Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilere Göre Öğrenci Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlerin Karşılaştırılması	97
4.6.3. Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilere Göre Başarıyı Etkileyen Olumsuz Faktörlerin Karşılaştırılması.....	102
4.6.4. Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerin Öğrenci Başarısını Arttırmaya Yönelik Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması	108
4.6.5. Öğrencileri Başarılı Görme Yorumlarının Dağılımı	117
BÖLÜM V	119
5. SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	119
5.1. SONUÇ VE TARTIŞMA.....	119
5.2. ÖNERİLER	127
YARARLANILAN KAYNAKLAR	129
EKLER	136

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1: Pareto'nun İsviçre Gayri Safi Milli Hâsılası İçin Yaptığı Araştırma Sonuçları	22
Tablo 2: Müşteri Memnuniyetsizliği Çetele Tablosu.....	25
Tablo 3: Müşteri Memnuniyetsizliği Türlerine Göre Yüzdelik Dağılımı	25
Tablo 4: Müşteri Memnuniyetsizliğinin Kümülatif Dağılımı	26
Tablo 5: Öğretmenlerin Kıdem Yıllarına Göre Dağılımı.....	35
Tablo 6: Öğretmenlerin Branşlara Göre Ayrımı.....	35
Tablo 7: Yöneticilerin Kıdem Yılına Göre Ayrılması	36
Tablo 8: Yöneticilerin Görev Türüne Göre Ayrılması	36
Tablo 9: Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarı Algıları	39
Tablo 10: Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlerin Pareto Analizi	41
Tablo 11: Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi	44
Tablo 12: Cinsiyete göre Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarına Dair verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzdelik Dağılımları	46
Tablo 13: Sekizinci Sınıf Öğrencilerine Göre Başarılarının Artmasına Yönelik Çözüm Önerileri.....	47
Tablo 14: Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarı Algılarının Frekans ve Yüzdelik Dağılımları	49
Tablo 15: Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörler ...	51
Tablo 16: Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Tablosu	53
Tablo 17: Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Kendi Başarılarına İlişkin Görüşleri	55
Tablo 18: Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarı Artışı İçin Çözüm Önerileri	56
Tablo 19: Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarı Algıları.....	58
Tablo 20: Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Grafiği	60
Tablo 21: Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi	62
Tablo 22: Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Kendi Başarıları Hakkındaki Görüşleri.....	64
Tablo 23: Altıncı Sınıf Öğrencilerine Göre Başarılarının Artmasına Yönelik Çözüm Önerileri.....	66
Tablo 24: Öğretmenlerin Başarı Algıları	67
Tablo 25: Öğretmenlere Göre Öğrenci Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörler	70
Tablo 26: Öğretmenlere Göre Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörler.....	73

Tablo 27: Öğretmenlere Göre Öğrenci Başarısını Arttıran Çözüm Önerileri.....	76
Tablo 28: Öğretmenlerin Kendi Öğrencilerinin Başarılarına İlişkin Yorumları	80
Tablo 29: Yöneticilerin Başarı Algıları	82
Tablo 30: Yöneticilere Göre Öğrenci Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Tablosu	84
Tablo 31: Yöneticilere Göre Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi	86
Tablo 32: Yöneticilerin Öğrenci Başarısını Arttırmaya Yönelik Çözüm Önerileri	88
Tablo 33: Yöneticilerin Öğrencilerinin Başarılarına İlişkin Görüşleri	91
Tablo 34: Yönetici, Öğretmen ve Öğrencilerin Başarı Algılarının Karşılaştırılması.....	92
Tablo 35: Tüm Öğrencilere Göre Başarı Algılarının Pareto Analizi Grafiği	93
Tablo 36: Tüm Öğretmen Ve Yönetici Grubunun Başarı Algılarına Ait Pareto Analizi Tablosu	95
Tablo 37: Yönetici, Öğretmen Ve Öğrencilere Göre Öğrenci Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlerin Karşılaştırılması.....	97
Tablo 38: Tüm Öğrencilere Göre Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi	99
Tablo 39: Yönetici Ve Öğretmenlerin Öğrenci Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Tablosu.....	100
Tablo 40: Yönetici, Öğretmen Ve Öğrencilere Göre Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlerin Karşılaştırılması.....	103
Tablo 41: Tüm Öğrenci Görüşlerine Göre Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Tablosu.....	105
Tablo 42: Tüm Eğitim Personelinin Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Görüşlerinin Pareto Analizi Tablosu.....	106
Tablo 43: Tüm Grupların Aile İle Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması.....	109
Tablo 44: Tüm Grupların Öğrenci İle Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması	109
Tablo 45: Tüm Grupların Okul Ortamı İle Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması.....	111
Tablo 46: Tüm Grupların Eğitim Sistemi İle Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması	112
Tablo 47: Tüm Grupların Öğretmen Ve Yöneticilerle İle İlgili Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması	114
Tablo 48: Tüm Grupların Ekonomi İle İlgili Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması.....	114
Tablo 49: Tüm Grupların Teknoloji İle İlgili Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması.....	115
Tablo 50: Tüm Grupların Çevre İle İlgili Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması.....	115
Tablo 51: Tüm Grupların Öğrencileri Başarılı Görme Durumlarının Karşılaştırılması....	117

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Müşteri Memnuniyetsizliği Nedenleri	27
Şekil 2:Neden Sonuç Diyagramı.....	38
Şekil 3: 8.Sınıf Öğrencilerinin Başarı Algılarına İlişkin Pareto Analizi Grafiği	40
Şekil 4: Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlerin Balık Kılçığı Diyagramı	41
Şekil 5: Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Grafiği	42
Şekil 6: Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Balık Kılçığı Diyagramı.....	43
Şekil 7: Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Grafiği	45
Şekil 8: Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarı Algılarına İlişkin Pareto Analizi Grafiği	50
Şekil 9: Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Balık Kılçığı Diyagramı.....	51
Şekil 10:Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlerin Pareto Analizi Grafiği.....	52
Şekil 11: Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlerin Balık Kılçığı Diyagramı	53
Şekil 12: Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Grafiği	54
Şekil 13: Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarı Algılarına İlişkin Pareto Analizi Grafiği.....	59
Şekil 14: Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Balık Kılçığı Diyagramı.....	60
Şekil 15: Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Grafiği	61
Şekil 16: Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörler	62
Şekil 17: Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarılarına Olumsuz Yönde Etki Eden Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Grafiği	63
Şekil 18: Öğretmenlerin Başarı Algılarının Pareto Analizi Grafiği	69
Şekil 19: Öğretmenlere Göre Başarıyı Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Balık Kılçığı Diyagramı	70
Şekil 20:Öğretmenlere Göre Öğrenci Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlerin Pareto Analizi Grafiği.....	72
Şekil 21:Öğretmenlere Göre Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Balık Kılçığı Diyagramı.....	73
Şekil 22:Öğretmenlere Göre Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlerin Pareto Analizi Grafiği.....	75

Şekil 23: Yöneticilere Ait Başarı Algılarının Pareto Analizi Grafiği.....	83
Şekil 24: Yöneticilere Göre Öğrenci Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Balık Kılçığı Diyagramı	84
Şekil 25: Yöneticilere Göre Öğrenci Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlerin Pareto Analizi Grafiği	85
Şekil 26: Yöneticilere Göre Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlerin Balık Kılçığı Diyagramı	86
Şekil 27: Yöneticilere Göre Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Grafiği	87
Şekil 28: Tüm Öğrenci Grubunun Başarı Algılarına İlişkin Pareto Analizi Grafiği.....	94
Şekil 29: Yönetici ve Öğretmenlerin Başarı Algılarına İlişkin Pareto Analizi Grafiği	96
Şekil 30: Tüm Öğrenci Gruplarının Öğrenci Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Grafiği	100
Şekil 31: Öğretmen Ve Yönetici Grubunun Öğrenci Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Grafiği	102
Şekil 32: Tüm Öğrenci Gruplarının Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Grafiği	106
Şekil 33: Tüm Eğitim Personelinin Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Tablosu.....	108
Şekil 34: Tüm Grupların Başarı Yorumlarının Yüzdelik Dağılımı	117

EKLER DİZİNİ

Ek 1: Tez Araştırma İzni	136
Ek 2: Öğrenci Görüşme Formu	137
Ek 3: Öğretmen Görüşme Formu	138
Ek 4: Yönetici Görüşme Formu	139
Ek 5: Katılım Belgesi	140
Ek 6: Özgeçmiş.....	141

KISALTMALAR

BEP: Özel gereksinimi olan öğrenciler için hazırlanan bireysel eğitim planının kısaltmasıdır.

DYK: Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ve özel örgün eğitim kurumlarında öğrenim gören istekli öğrencilere verilen kurslardır.

LGS: 8. Sınıf öğrencilerinin sınav puanı türüyle alan okullara yerleşmek için Haziran ayında girdikleri sınavdır.

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı.

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, sınırlılıkları, varsayımları, önemi açıklanmaya çalışılmış ve ardından kısaltma halinde kullanılan kelimelerin tanımları verilmiştir.

1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Toplumların aydınlık ve çağdaşlığının yükselmesinde en etkili faktörlerden biri şüphesiz eğitimidir. Eğitim denilince akla eğitim örgütleri olan okullar gelmektedir. Okullar yarının toplumu olan çocukların ve gençlerin kaliteli eğitim alabilmesi, aldığı eğitimi yaşamının her alanında uygulayabilmesi için çalışmaktadır.

Sosyal bir örgüt olan okullarda çeşitli nedenlerden dolayı aksamalar, başarılar kadar başarısızlıklar da olmaktadır. Okullarda var olan bu başarısızlığın azalması veya yok edilmesi ya da var olan başarının daha yüksek hale getirilmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Teknoloji çağında olan toplumumuzda sürekli gelişen ve değişen bilgilerin hızına ulaşabilmek için bilgi ve beceri öğretilen okulları iyileştirmek ve gelişmeleri yakından takip etmek gerekmektedir (Çuhadaroğlu, 2006).

Günümüzde ülkelerin gelişmişlik seviyeleri eğitime verdikleri önemle, öğretilen bilginin bilimsel dayanaklarının sağlamlığıyla ölçülmektedir (Cesim, Gümüşdağ, Kılıç, Korkmaz ve Yücel, 2014). Bu sebeple bilgi ortamının sağlandığı okullar, okullarda çıkan aksaklıklar, akademik başarı ve başarısızlık durumları araştırmacıların araştırma alanları ve merak ettikleri konular arasında olmuştur. Çünkü öğrencinin başarısı öğretmenin, öğretmenin başarısı okul yöneticisinin, okul yöneticisinin başarısı okulun, okulun başarısı eğitim sisteminin başarısını getirmektedir. Eğitim sisteminin başarısı da o toplumu dünya ülkelerinde hatırı sayılır konumlara getirmektedir.

Öğrencinin başarılı olması eğitim sisteminin de başarılı olması anlamına gelmektedir. Öğrenci başarısının bağlı olduğu birçok etkenden söz edilebilir. Arıcı (2007), öğrenci başarısında etkili olan faktörlerden bazılarını sıralamıştır:

- Okul ve eğitim şartları
- Ailevi özellikler

- Akran grubu
- Kaygı ve motivasyon durumu
- Okul yöneticileri ve öğretmenlerin yeterliliği
- Toplum ve çevre özellikleri
- Sağlık durumu
- Televizyon ve bilgisayar alışkanlığı.

Arıcı'nın (2007) öğrenci başarısını etkileyen faktörlerini Özer ve Burgaz (2002) okul içi ve okul dışı faktörler olmak üzere gruplamıştır. Sarı (2006) ise okullarda sadece akademik başarıdan değil sosyal başarıdan da söz etmek gerektiğini vurgulamıştır. Bu sebeple öğrencilere verilecek eğitim kalitesi sadece sınav puanları olmamalı, sosyal alanda da neler yapıldığının bir ölçütü olmalıdır. Öğrencilerin hem akademik hem de sosyal anlamda başarısızlık nedenleri araştırılmalıdır.

Zorlu'ya (2010) göre okul notlarındaki başarısızlık, öğrencinin sadece tembelliğinden, ders çalışmamasından kaynaklı bir sorun değildir. Başarısızlık sonucunun nedeni olarak öğrencinin psikolojik ve fizyolojik durumları, toplumsal uyumu, okul ve/veya okul paydaşlarından kaynaklı olup olmadığı gibi etkenler araştırılmalıdır. Bu bilgilerden hareketle çalışma, başarı algısına öğrenci, öğretmen ve yönetici gözünden bakmak, öğrenci başarısına etki eden faktörleri Pareto Analizi tekniği ile nicel, hızlı ve görsel olarak değerlendirmek, işlevsel çözüm önerileri getirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Çalışmada öğretmen, öğrenci ve yöneticilere başarı görüşlerinin neler olduğu sorulmuş ve elde edilen başarı görüşlerinin sorunun cevabına ne denli katkıda bulunduğu Pareto Analizi yöntemiyle incelenmiştir. Ortaokullarda yönetici, öğretmen ve öğrenci gözünden öğrenci başarısına olumlu ve olumsuz yönde etki eden faktörlerin neler olduğu sorgulanmış ve Pareto Analizi yöntemiyle önem derecelerine göre sınıflanmıştır. Öğrenci başarısını arttırmak için çözüm önerileri yine çalışma grubu olan öğrenci, öğretmen ve yöneticilere sorulmuş elde edilen sonuçlar içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Ayrıca çalışmaya katılan öğrencilerin kendi başarılarına ilişkin yorumları ile öğretmen ve yöneticilerin öğrencilerinin genel başarı durumları hakkındaki yorumları incelenmiştir.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın temel amacı ortaokul yönetici, öğretmen ve öğrencilere göre öğrenci başarısını etkileyen faktörlerin Pareto Analizi ile değerlendirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Yönetici, öğretmen ve öğrencilerde öğrenci başarı algısı nedir?
2. Yönetici, öğretmen ve öğrencilere göre öğrenci başarısını olumlu ve olumsuz yönde etkileyen faktörler nelerdir?
3. Yönetici, öğretmen ve öğrencilere göre öğrenci başarısını arttırmak için neler yapılabilir?
4. Öğrenci başarısının artırılmasında yönetici, öğretmen ve öğrencilere düşen görevler nelerdir?
5. Öğrenciler kendilerini, öğretmen ve yöneticiler de öğrencilerini yeteri kadar başarılı buluyorlar mı?

1.3. VARSAYIMLAR

Araştırmada öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin araştırma sırasında uygulanan ölçme araçlarına samimi ve doğru cevaplar verdikleri varsayımından hareket edilmiştir.

1.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırma, Ankara ili sınırları içerisinde Sincan ve Etimesgut ilçelerinden alınan örnekleme göre ortaokullarda 2019–2020 öğretim yılında 6., 7. ve 8. sınıfa devam eden öğrenciler, bu öğrencilerin öğretmenleri ve bu okullarda görev yapan yöneticilerin görüşleriyle sınırlıdır.

Değişkenler kuramsal kısmında açıklanan öğrenci başarısı, öğrenci, öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleriyle sınırlıdır.

1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Araştırma okullardaki öğrenci başarısının artırılmasına yönetici, öğretmen ve öğrenci gözünden bakmayı, ortaya çıkan sonuçları hızlı, görsel çözümler sağlayan ve problemleri önem, aciliyet sıralarına göre sıralayarak yerinde ve zamanında enerji sarf etmeyi sağlayan Pareto Analizi ile gözler önüne sermeyi ve çözüm önerileri sunmayı amaçlamıştır. Bu bağlamda yapılan araştırma aşağıda belirtilen sebeplerden ötürü önemli görülmektedir:

- Öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin öğrenci başarı durumlarına ilişkin algılarını ortaya koyması,
- Öğrencilerin başarıya ulaşmaları için öğretmen, yönetici ve öğrenci perspektifinden etkin çözüm önerileri getirmesi,

- Öğrenci başarısına olumlu ve olumsuz yönde etki eden faktörlere ilişkin yönetici görüşlerini belirlemesi,
- Öğrenci başarısına olumlu ve olumsuz yönde etki eden faktörlere ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemesi,
- Öğrenci başarısına olumlu ve olumsuz yönde etki eden faktörlere ilişkin öğrenci görüşlerini belirlemesi,
- Ortaya çıkan görüşlerdeki etkinlik ve kıyas derecesini gözler önüne sermesi,
- Politika belirleyiciler, yöneticiler ve öğretmenlere başarıya yaklaşım ve başarıyı etkileyen faktörler ve çözüm önerilerine yönelik bakış açısı sunması açısından önemli görülmektedir

Genel olarak alan yazına bakıldığında eğitim ile ilgili görülen problemlerde Pareto Analizi ile yapılmış çok fazla araştırmaya rastlanmamış olması ve problemlerin derecelendirilmemesi bu alanda yapılmış bir araştırma olarak katkı sağlaması açısından önemli görülmektedir.

1.6. TANIMLAR

Başarı: Bir eylemin belirtilen süre içinde gerçekleştirilmesidir.

Başarısızlık: Arzu edilen veya amaçlanan bir amaca ulaşamama durumu veya koşuludur ve başarının tersi olarak görülebilir.

Öz Düzenleme Becerileri: Öz düzenleme bireyin düşünerek, bilinçli ve farkında olarak davranabilmesi için gerekli olan becerileri kapsar. En genel tanımıyla duygularımızı, düşüncelerimizi ve davranışlarımızı kontrol edebilmek olarak tanımlanır.

Hazırbulunuşluk: Bireyin belli bir gelişim görevini olgunlaşma ve öğrenme yoluyla yapılabilecek düzeye gelmesidir. Bir şeyi öğrenebilmek için gerekli olan ön koşul davranışların kazanılmış olmasıdır.

Pareto Analizi: Bir durumdaki etkenlerin önem derecelerini nicel yöntemlerle belirleyerek verimli para, zaman ve çaba harcamayı hedefleyen analiz yöntemidir.

BÖLÜM II

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. OKUL BAŞARISIYLA ÖĞRENCİ ÖĞRETMEN VE YÖNETİM İLİŞKİSİ

Bu bölümde başarı ve akademik başarı tanımları, öğrenci başarısı ve başarısızlığına dair tanımlar, öğrenci başarısını etkileyen faktörlerle ilgili yapılan literatür taraması, öğrenci başarısının okul yönetimi ve öğretmenlerle ilişkisi ile Pareto Analizi'ne ilişkin alanyazın taraması verilecektir.

2.1.1. Başarı ve Akademik Başarı

Başarı, en kısa tanımıyla istenilen bir sonuca ulaşmak olarak tanımlanabilir ve hayatın her alanında var olan bir kavramdır. Wolman'a (1973) göre başarı, istenilen bir sonuca ulaşmak için kaydedilen ilerlemedir. Baltaş'a (2005) göre başarı; kişinin hedeflediklerinin sistemli olarak gerçekleşmesidir. Başarı, kişinin bulunduğu ortamla olan uyumu, hedeflerine varma için harcanan emeklerin olumlu sonuçlanması olarak tanımlanmıştır (Yıldız, 1999). Başka bir tanımda başarı, kişinin kabiliyetleri ve becerileri ışığında ulaşmak istediği hedefleri gerçekleştirmesi olarak tanımlanmıştır (Kaya, 2018). Collins (2003) ise başarıyı şöyle ifade etmiştir: Başarı; yapmak için yola çıktığınız şeyi tamamlamaktır. Başarı, başarıya ulaşmamızı engelleyen faktörleri ortadan kaldırmaktır. Hayal olarak kalacağına emin olsanız dahi umut ederek yeni şeyler türetmektir. Tüm bu tanımlardan yola çıkarak başarı, planlı çabalar harcayarak istenen hedefe ulaşma durumu, bir işte ilerleme ve işi tamamlama eylemi olarak tanımlanabilir.

Okullarda başarı denildiğinde ise akla ilk olarak “akademik başarı” gelebilmektedir. MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin (2014) 20. maddesinde öğrenci başarısına ilişkin “Başarının ölçülmesi ve değerlendirilmesinde öğretim programlarında belirtilen amaçlar ile kazanımlar esas alınır. Ölçülecek kazanımın özelliğine göre ilgili dersin öğretim programında yer alan ölçme ve değerlendirme esaslarına uyulur.” ibaresi yer almaktadır. Bu maddeye göre öğrenci başarısı denildiğinde akla akademik başarı gelmektedir. Akademik başarı, genellikle öğrencilerin eğitim serüvenleri boyunca aldıkları sınav notları, test puanları ve davranış notlarının yüksekliği olarak tanımlanabilir (Cunningham, 2003).

Okul, eğitim serüvenin geçtiği temel yerdir. Weiner, Frieze, Kukla, Reed, Rest ve Rosenbaum (1971) öğrencilerin derslerindeki başarı durumlarını genellikle kabiliyete, emeğe, dersin, konunun veya aktivitenin zorluğuna ve şansa bağladıklarını ortaya koymuşlardır. Buna göre birey başarı durumunun sebeplerini açıklarken, bu etkenlerden birini ya da bir kaçını sebep olarak kullanmaktadır. Öğrencinin bir derste iyi olduğunu söylemesi veya sınavın, dersin çok zor olduğunu dile getirmesi bu duruma örnek olarak gösterilebilir.

Günümüzde tüm dünya ülkeleri, kendi eğitim düzeylerini ve başarılarını ölçmek için sınavlar yapmaktadır. Bu ölçüm sırasında hem ulusal hem de uluslararası sınavlar kullanılmaktadır. Yapılan bu sınavların neticeleri tüm eğitim camiası ve toplum için bir değerlendirme ve karar verme aracı olarak kullanılmaktadır. Diğer yandan kurumların başarısını öğrencilerinin bu sınavlarda göstermiş olduğu sonuçlar belirlemekte, öğrenci sonuçlarını öğretmen ve yönetici performansının belirlenmesi için bir ölçüt haline getirmektedir (Popham, 1999; Kubiszyn ve Borich, 2003). Bu durumda derslerden alınan notlar davranış notlarının önüne geçmekte ve veliler, öğretmenler ve toplum tarafından öğrenciyi başarılı veya başarısız olarak sınıflandırmaktadır (McLoughlin ve Lewis, 2002; Olcay ve Döş, 2009; Demirtaş, 2010).

Tüm öğrencilerin bir dizi sınav sürecinden geçtiğini düşünürsek başarısızlığı ortadan kaldırmak için öğrencilerin sınav kaygılarını kontrol altına almak ya da ortadan kaldırmak gerekmektedir. Öğrencilerin belli aralıklarla deneme, test vb. sınavlara tabi tutularak, onlara sınavda sürenin etkili kullanmasını, soruların doğru okunmasını, cevaplanmasını, optik formların doğru kullanılmasını öğretmek sınav kaygısını ortadan kaldırmanın stresten kaynaklı öğrenci başarısızlığını düzeltereği belirtilmiştir (Beidel, Turner ve Taylor-Ferreira, 1999).

Öğrenci başarısı, okulda öğrenilen bilgileri doğrudan doğruya ezberlemek değil, sorgulayarak hayata uyarlamaya bağlı olarak tanımlanmalı, bilgidan çok beceriye ve yeteneğe göre sınıflandırılmalıdır (Kutlu, Doğan ve Karakaya, 2010). Öğrencilerin hayatta başarılı olabilmeleri için bilginin yaşamda kullanılır olması gerekmektedir. Bu süreçte öğretmen ve yöneticilere süreci etkin kullanmada rehberlik etme görevi düşmektedir.

2.1.2. Öğrenci Başarısı

Toplumsal bir sistem olan okulların en önemli girdileri şüphesiz öğrencilerdir. Bu sistemde sunulan tüm olanaklar öğrencilerin yeterli kalitede eğitim alabilmeleri tasarlanmıştır. Yine de her öğrenci öğrenmeyi ancak kendi eylemi aracılığıyla öğrenir (Bursalıoğlu, 1988). Başka bir deyişle öğrenci düşünmeden, hayal etmeden, davranmadan öğrenemez. Öğrenci başarısı da öğrencinin genellikle eğitim ve öğretim ortamlarında kazandığı bilgi ve becerilerle belirlenmektedir.

Geçmişten günümüze eğitim-öğretim alanında yapılan araştırmalarda öğretmenlerin uyguladıkları etkinliklerle, kullandıkları materyallerle, gösterdikleri davranışlarla öğrenci başarısı arasındaki ilişki ortaya konulmaya çalışılmaktadır. Bu kapsamda etkili öğretim yönünde pek çok öğretim modelinin, yönteminin, tekniğinin, araç-gerecin vb. geliştirildiği görülmektedir. Bu duruma paralel olarak eğitim kurumlarında uygulanan 4+4+4 eğitim modeli, bir üst eğitim kuruma geçiş sınavlarındaki yenilikler gibi değişimlerle Türkiye'deki eğitim kalitesinin artması hedeflenmektedir. Ülkeler, eğitim kalitelerini PISA, TIMSS gibi uluslararası sınavlarla ölçmeye çalışmaktadır. Ancak PISA 2018 sonuçları, okuma becerilerinde 38, fen okuryazarlığında 43 ve matematik eğitiminde 34 puan artışla Türkiye'nin yükselişte olduğunu söylese de beklenen seviyede olmadığına dair sıcak tartışmalar yaşanmaktadır (MEB, 2019). Bu sebeple öğrenci başarısı yerli ve yabancı alan yazında hala önemli araştırma konuları olma özelliğini sürdürmektedir.

2.1.3. Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörler

Eğitimin en önemli girdisi öğrencilerdir (Başaran, 1996). Bireysel mutluluk, toplumların refahı için öğrencilerin en iyi ve en faydalı şekilde yetiştirilmesi beklenmektedir. Bu yetiştirme sürecinde oluşan olumsuzluklar kısa vadede en önemli girdi olan öğrenciyi, uzun vadede toplumu etkilemektedir. 1970'li yıllara kadar başarısızlıkların sadece öğrenciden kaynaklandığı düşünülmüştür. Alan yazın geliştikçe olumsuzlukların öğrenciden başka birçok faktörü olduğu anlaşılmıştır. Bu faktörlerden bazıları aşağıdaki gibi sıralanabilir (Özdemir, 2016).

- Ailevi kaynaklar
- Öğretim programının yapısı ve içeriği
- Öğretmenlerin bilgi ve becerileri
- Yeteneği dikkate almayan eğitim uygulamaları
- Yöneticilerden kaynaklanan uygulamalar

Gökalp (2006), öğrencilerin okul başarısını etkileyen faktörleri üç başlık halinde toplamıştır. Bunlardan birincisi; öğrencinin kendi yetenek ve tutumları, içinde bulunduğu aile iklimi gibi değiştirilmesi zor olguları içerir. İkincisi eğitim politikaları ve süreçlerden etkilenen örgütler olan okullardır. Okullar açık bir örgüt olduğundan doğrudan çevredeki olaylardan etkilenir ve bu durumun sonuçları öğrenciye iyi veya kötü olarak yansır. Üçüncüsü ise okulun iç yüzeyindeki değişkenlerdir. Bu değişkenler öğretmen ve yönetici özellikleri, okul harcamaları, sınıf içi uygulamalar gibi faktörlerdir.

Considine ve Zappala (2002) ailenin sosyo-ekonomik yapısının öğrenci üzerinde etkisinin değişken olduğunu vurgulamış ve bu değişkenin öğrenciler üzerindeki etkilerinin değişkenlere göre ayrı ayrı ele alınıp çalışılması gerektiğini belirtmiştir. Öğrenci başarısını etkileyen bir diğer etkende nitelikli bir okul öncesi eğitimidir. Finn-Stevenson, Desimone ve Chung (1998) yaptıkları çalışmada nitelikli okul öncesi eğitimin öğrenci başarısını artırdığı sonucunu bulmuşlardır.

Lefcourt ve Phares'in (1976) ifadelerine göre, azim ve gayret başarıyı getirmektedir. Başarıyı kendi yaptıklarıyla kontrol ettiklerine inanan bireyler, inanmayanlara göre akademik işlere katılmaya daha eğilimlidir (akt. Schunk, 2007). Başarısızlığı yeteneksiz olduğunu düşünme veya işin çok zor olması ile ilişkilendirmekle, yetersiz gayret ve şanssızlık ile ilişkilendirmek kıyaslandığında; ikinci durumdaki başarısızlık birinci durumdaki başarısızlığa göre daha engellenebilir niteliktedir. Çünkü şansın değişeceğine ya da gayret gösterirse yapabileceğine inanması ileriki yaşantılar için olumlu etki yapmaktadır. Başarı ya da başarısızlık nedenlerini iç ya da dış faktörlerle ilişkilendirmek ileriye dönük yaşantıların sonuçları için önemli görülmüştür (Schunk, 2007).

Öğrencinin kazanımları algılaması ve kavraması başka bir deyişle beklenen öğrenmenin gerçekleşmesini etkileyen iç ve dış etkenler vardır. Gagne'ye göre öğrenmeyi etkileyen iç faktörler: hâlihazırda bulunan bilgiler; zihinsel, bilişsel ve duyuşsal özelliklerdir (akt. Fidan, 2015). Çevredeki ses, ısı, ışık gibi uyarıcı durumları, öğrenilecek konu ve yeterli zaman öğrenmeyi etkileyen dış faktörler arasında yer almaktadır (Fer ve Cırık, 2007). Dewey'e göre, öğretimde verim ve başarı diğer etkenlerin yanında, büyük ölçüde öğrencinin ruh ve beden sağlığı, toplumsal çevresi ve kişiliğine bağlıdır (akt. Oğuzkan, 1985). Gelbal(2008), dış faktörlerin öğrencilerin başarıları üzerinde anlamlı etkileri olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin ev ortamları ve imkânları iyileştirildiğinde öğrencilerin başarılarının arttığı görülmüştür. Benzer şekilde ailede eğitim düzeyinin artışının çocukların başarısını

artırdığı görülmüştür. Kardeş sayısının birden fazla olduğu durumlarda başarının düştüğü bilinmektedir.

Weiner, Frieze, Kukla, Reed, Rest ve Rosenbaum (1971) öğrencilerin ders başarısını kabiliyete, gayrete, dersin zorluğuna ve şansa bağladıklarını ortaya koymuşlardır. Öğrencinin edindiği bilgi ve becerilerin, öğrendiği değer ve görüşlerin büyük bir kısmı aile içinde kazanılır. Ancak bu davranışlardan kötü olanların sadece okulda giderilmesi zor, hatta imkânsız olmaktadır. Bu sebeple okul yaşantısının okul dışı ortamla da mutlaka desteklenmesi gerekir.

2.1.4. Öğrenci Başarısızlığı

Öğrenci başarısı kadar başarısızlığı da tanımak ve tanımlamak gerekir. Başarı kadar başarısızlık için de alan yazında birçok çalışma yapılmıştır. Başarısızlık, istenilen sonuca ulaşılamaması durumu, beklenen gelişim seviyesini karşılayamamak olarak tanımlanabilir (Balkıs ve Yaşar, 2004).

Öğrenci başarısızlığı, geçer seviye notların altında notlar alınması ve gelişimsel beklentilerin altında performans gösterme olarak tanımlanabilir (Keskin ve Yapıcı, 2008). Başarısızlık durumu, bireyin tüm hayatında karşılaştığı bir durumdur. Başarısızlık sadece öğrencileri değil, başarı uğruna çalışan öğretmenleri ve yöneticileri, uzun vadede toplumu etkileyen bir durumdur.

Bursalıoğlu'na (1988) göre öğrenci başarısızlığına bir çare olarak düşünülen etkili okul kavramı herkesin öğrenebileceği ve tüm öğretmenlerin öğretebileceği üzerine kurgulanmıştır. Aksi durum olan başarısızlıkta, paydaşların birinin ya da birkaçının üzerine düşen sorumluluğu yapmaması ve /veya sistemde yaşanan aksaklıklar sonucu olmaktadır. Alan yazında öğrenci başarısızlığın nedenleri şöyle verilmiştir (Kaya, 2018).

- Öğrencinin bilişsel düzeyi, öğrenme şekli ve zekâsı
- Öğrencinin biyolojik ve duygusal yapısı
- Uyku düzeni ve beslenme alışkanlığı
- Çevresel etmenler ve sosyoekonomik durum
- Okulun otoriter yönetimi
- Devamsızlık durumu
- Sınıf mevcudu, öğretmen yeterliği gibi okul kaynaklı etkenler
- Okul öncesi eğitimin kalitesi

Okul başarısızlığının yukarıda maddelenmiş nedenlerin bir ya da birkaçının birleşiminden daha fazlası olduğu unutulmamalı, öğrencinin başarı ve başarısızlık durumu yukarıdaki nedenler göz önüne alınarak belirlenmelidir (Özabacı ve Acat, 2005).

2.1.5. Okul Başarısı ve Okul Yönetimi

MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde (2014) okul yöneticisinin sorumlulukları şu şekilde ifade edilmektedir: Kurum, okul yöneticisi tarafından yönetilir. Okul yöneticisi, ders okutmanın yanında tüm eğitim öğretim işlerine gerekli ortam ve materyalin sağlanması ile görevlidir.

Yörük ve Akdağ (2010) okul yöneticilerini, okul ikliminde üç önemli güç olan öğretmen, öğrenci ve toplumu koordine eden, sağlıklı etkileşimlerini sağlayan bir süper güç olarak tanımlamışlardır. Akademik başarı açısından okul yöneticisinin görevleri aşağıda verilmiştir(Gökalp, 2006, Yıldız, 2016).

- Etkili okul oluşturmak
- Okul kültürü oluşturmak
- Demokratik eğitim öğretim ortamı oluşturmak
- Koordinasyon sağlamak
- Etkili rehberlik ve denetim yapmak
- Okulun fiziki ortamını iyileştirmek
- Yeniliğe açık olmak
- Okul-aile birliğini sağlamak
- Okul çevre etkileşimini sağlamak
- Liderlik yapmak
- İletişimi geliştirmek
- Ortak vizyon belirlemek
- Öğrenci başarısını artırmak

Etkili okul, okul müdürü liderliğinde oluşturulan, farklı zekâ türü ve yetenekteki öğrencilere sosyal, fiziksel ve bilişsel yönden etkili öğrenme ortamı sağlanan, okul ortamındaki diğer paydaşların da aktif olduğu okul türüdür (Balci, 2007). Etkili okul anlayışına göre, her öğrenci öğrenebilir ve başarılı olabilir.

Okul kültürü oluşturma, okul yöneticisi, öğretmen, öğrenci ve velilerin okulun amaç ve değerler etrafında toplanmasını sağlar. Okulu başarılı yapan bu değerler ve inançlar tüm paydaşlar tarafından paylaşılır ve etkinliğini sürdürür (Demirtaş, 2010).

Demokratik eğitim öğretim ortamları oluşturma okullardaki eğitim öğretim faaliyetlerinin işleyişini mümkün kılar. Louis, Dretzke ve arkadaşları okul yöneticisi ile öğretmenler arasında mesleki ve duygusal bir bağ oluştuğunu, bu bağın sağlıklı olmasının güvenli ve demokratik bir ortamda olabileceğini savunmuşlardır (akt. Özdemir, 2016). Ayrıca demokratik ortamı olan okullardaki tüm paydaşlar, kendilerini rahatça ifade edebilme imkânı bulur (Yıldız, 2016).

Koordinasyon sağlama sayesinde okul yöneticileri öğretmenler ve diğer paydaşlarla sürekli iletişim halinde olarak eğitim öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesini ve performansın istendik yönde artışını birlikte sağlamaktadır. Bu durum hem öğretmenlerin mesleki hem de öğrencilerin akademik yöndeki başarılarını artırıcı yönde olmaktadır (Özdemir, 2016).

Etkili rehberlik ve denetim kaliteli eğitim öğretim ortamları sunar. Eğitimde denetim, belirlenen amaçlara ne denli ulaşıldığını, eksiklerin neler olduğu ve nasıl tamamlanacağına yönelik fikirler verir (Kuşçi ve Memduhoğlu, 2012). Ayrıca Slater (1994) okul müdürlerinin öğretmenlere karşı bir rehber konumunda olması gerektiğini, demokratik ve güvenli ortamlarda öğretimsel tartışmalara girerek başarının artırılmasını birlikte sağlamaları gerektiğini savunmuştur (akt. Şevik, 2014).

Okulun fiziki ortamının iyileştirilmesi ve araç gereç sağlayıcı olma okul yöneticisinin asıl görevlerindendir. Etkili öğrenim alanları oluşturmak ve bu konuda öğretmenlere de gerekli materyal desteği sağlamak, eksiklikleri gidermek, eğitim öğretim faaliyetlerinin verimini arttıracaktır (Yıldız, 2016).

Yeniliğe açık olma okulun gelişen ve değişen teknoloji sayesinde ayakta kalabilmesini yeniliklere ayak uydurabilmesini sağlamaktadır. Örneğin, teknoloji çağına ayak uyduran ülkemizde hızla yayılan akıllı tahtaların eğitim öğretim kalitesini arttırdığı kaçınılmazken, hala bu fırsata erişememiş okullarda eğitim öğretim biraz daha zorlaşmaktadır.

Okul aile birliğini işlevsel hale getirmenin öğrenci başarısı üzerinde olumlu etkisi olduğunu savunan Heck (2002), sınıf içi ortamlar kadar ders dışı ortamların, yakın çevre ve ailenin öğretim sürecine katılmasıyla verimin arttırılacağını ifade etmiştir. Bu bağlamda okul idaresi ailelere öğrenci başarıları için doğru yönlendirmeler yapmalıdır (Akal, 2010).

Okul-çevre etkileşiminin sağlanması, eğitim-öğretim faaliyetlerinin kalitesi, verimliliği açısından önem arz etmektedir. Okulun çevreden destek sağlaması, çevrenin de okulun olanaklarından yararlanması okulu sosyal bir örgüt kılmaktadır (Yıldız, 2016).

İdarenin yönetim boyutu, benzer şekilde okuldaki eğitim öğretim faaliyetlerinin sürdürülebilirliği açısından gereklidir. Günümüzde okul yöneticisinin, bilimsel ve teknolojik gelişmelerden haberdar olan, yeniliğe açık, tavır ve davranışlarıyla örnek, yönetsel etkililiği yüksek bireylerden seçilmesi, eğitimde kaliteyi artırıcı yönde olacaktır (Başaran, 1991).

Liderlik boyutu, okul yöneticilerinin olumlu kişilik özellikleriyle alakalıdır. Başarıyı sağlamak isteyen okul yöneticisi verdiği kararlarda tutarlı, eğitim öğretim faaliyetlerindeki diğer paydaşları da yönetime katan, iletişime açık bir öğretim lideri profili çizmelidir.

Vizyon sahibi okul yöneticisi, okulda geleceğe dönük net planları olan, başarıya odaklanan okul idaresidir. Okul vizyonu tüm paydaşlarca belirlenmeli ve yönetici paydaşları bu kararlara inandırmalıdır (Balyer, 2012). Vizyonu olmayan bir okulun başarılı olması beklenmemektedir (Çelik, 2005).

Akademik başarı, günümüz okullarında büyük önem arz etmektedir. Hemen hemen tüm örgün eğitim kurumlarının ülke geneli sınavlar ve bir üst öğrenim kurumuna yerleştirme sonuçları, Türkiye’de okul kalitesini belirleyen önemli ölçütler arasındadır. Bir öğretim lideri olarak okul yöneticisi akademik sınavlarda gösterilen başarıların artışı için çaba göstermek ve uygun ortamları sağlamakla sorumludur (Yıldız, 2016).

Okuldaki eğitim öğretim faaliyetlerinin başındaki kişi olan okul yöneticisi aynı zamanda bir *öğretim lideridir*. Öğretim lideri, öğrencileri yeni bilgiler öğrenmeye özendirmeli, programların uygulanmasını sağlamalı, öğretmenlere yeterli ortam ve materyal desteği sağlamalı, öğretmen ve öğrencilerdeki performans artışını takip etmeli ve bu süreçte aileler ve okul çevresiyle sıkı bir iletişim içerisinde olmalıdır (Şevik, 2014). Kısaca okul yöneticisi etkili okul ortamını oluşturmalıdır.

Okul yöneticisinin asıl görevinin evrak işlerinden çok öğrenciler olduğu görülmektedir. Çünkü öğrenci başarısının mimarı öğretmenler kadar okul yöneticileridir (Balci, 2014). Okul yöneticileri başarının sağlanması için öğretimde öğretmenin rehber konumunda olduğu, diğer paydaşlar olan aileler, öğretmenler, hizmetliler ve memurlar arasında eşgüdümün esas alındığı, etkili ve olumlu okul kültürlerini oluşturmaları gerekmektedir (Şişman ve Uysal, 2012).

Okul başarısında diğerk bir önemli paydaş ailelerdir. Okul yönetimi ve ailelerin sıkı bir işbirliği içerisinde olmaları gerekmektedir. Çünkü hem okulun hem de ailelerin en önemli odağı çocuğun başarısıdır (Carneiro, 2008 akt. Şevik, 2014). Okul yönetimi aileleri öğrencilerin başarısına nasıl katkıda bulunabilecekleri, evde eğitim öğretimin nasıl sağlanacağı, nasıl rol-model olunacağı gibi konularda bilgilendirmelidir (Erdem ve Şimşek, 2009).

2.1.6. Okul Yöneticisinin Öğrenci Başarısı ile ilişkisinin Araştırılmasında Tarihsel Gelişim

Okul yöneticisi, öğrenci başarısını etkileyen en önemli paydaşlardan biridir. Okuldaki paydaşları eğitim öğretim için organize etmek, okulun işleyişini sağlamak, eğitim öğretim faaliyetlerine liderlik etmek okul yöneticisinden beklenen en temel beklentilerdir (Bilge, 2013). Öğrenci başarısı ve okul yöneticisi arasındaki ilişkiyi anlamlandırmaya dönük çalışmaların 1960'lı yıllarda başladığı görülmüştür. Bu dönemden itibaren ilişkinin ne yönde ve nasıl olduğuna ilişkin çalışmalar sırasıyla üç grupta toplanabilir. Bu dönemler sırasıyla; üretim fonksiyonu araştırmaları, etkili okul araştırmaları ve liderlik yaklaşımları olarak alt bölümde özetlenmiştir.

2.1.6.1. Üretim Fonksiyonu Araştırmaları

Öğrenci başarısının belirlenmesinde kullanılan yaklaşımlardan ilki üretim fonksiyonları yaklaşımıdır. Bu yaklaşımın ana amacı, okul girdileri ile çıktıları arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır (Özdemir, 2016).

Üretim fonksiyonu araştırmalarına ait çalışmaların en çok ses getireni Coleman ve arkadaşlarının çalışması olmuştur. Bu çalışmada, öğrenci başarısına ilişkin fiziksel olanaklar, yönetici ve öğretmen özellikleri, sınıflardaki öğrenci sayısı, öğretim programları, aile ve çevre gibi birçok değişken sorgulanmıştır. Çalışma sonucunda öğrenci başarısının bahsi geçen değişkenlerden çok az etkilendiği, bireyin okul öncesinden getirdiği temel yeterliliklerin daha etkili olduğu görülmüş bu durum okulların etkililiğine dair kuşkular uyandırmıştır (Özdemir, 2016).

2.1.6.2. Etkili Okul Araştırmaları

Üretim fonksiyonları çalışmalarında okullara duyulan kuşkuya ilerleyen yıllarda tepkiler ortaya çıkmıştır. 1980'li yılların başında yoksul kentlerde başarılı çocukların var olması etkili okul hareketinin başlangıcı olarak görülmüştür (Özdemir, 2016).

Etkili okul araştırmaları çalışmalarında her çocuğun öğrenebileceği bunun için yeterli okul ikliminin, liderlik ve yapı özelliklerinin olması gerektiği savunulmuştur (Başaran, 1992). Klopff ve arkadaşlarına (1982) göre etkili okul, “ğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor gelişimlerinin en uygun sağlandığı, öğrenme ortamının en elverişli hale geldiği okul” dur (akt. Balcı, 2017). Brookover (1985) ise etkili okulu, “sadece seçilmişlere değil tüm öğrencilere temel becerileri ve öteki davranışları öğretmede etkili olan okul” şeklinde tanımlamıştır (akt. Balcı, 2017).

Etkili okul ortamlarında yeterliliklerin sağlanmasında okul yönetiminin etkili olduğu belirtilmiş, güçlü okulların arkasında güçlü okul müdürlerinin olduğu savunulmuştur (Edmonds, 1979 akt. zdemir, 2016).Okul yöneticilerine etkili okul ortamları için aşağıdaki sorular sorulmuştur: (Hoy ve Miskel, 2015)

1. Okullarının etkili olduğunu nasıl gösterecekler?
2. Etkililiğin tanımı sürekli değişirken etkili olduklarını nasıl gösterecekler?
- 3.Etkililiği farklı tanımlayan paydaşlarını nasıl memnun edecekler?

Ancak tüm bu sorulara rağmen etkili okul denildiğinde performansın ne çıktığını “akademik başarı”, “performans standartları”, “performans testlerinde yüksek başarı” ve “ğretmen niteliği” gibi kavramların daha fazla tartışıldığı görülmektedir (Hoy ve Miskel, 2010). Etkili okul tartışmaları okulların varlığını ve imajını sorgulayan araştırmalarla başlamıştır. Daha sonraki çalışmalar ğrenci başarısını okullar arası farklılıklardan çok aileler arasındaki farklılıkların daha iyi açıkladığını göstermiştir(Doran, 2004 akt. obanoğlu ve Badavan, 2017). Fakat okulların ğrenci başarısı üzerindeki etkisini azaltan bu çalışmalara rağmen etkili okul hareketi kapsamında birçok araştırmacı bulgulara katılmamıştır. Çok zor şartlarda büyüyen çocukların da yüksek akademik başarı sağladığı ispatlanan çalışmalar yapmışlardır (Harbaugh, 2005).

Weber (1971) sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan okullardaki başarılı öğrencilerin okuma-yazma becerilerini en iyi şekilde nasıl kazanabilecekleri üzerine çalışmalar yapmıştır (akt. obanoğlu ve Badavan, 2016). Çalışmada okuma becerilerini ölçmeye dönük testler, gözlem ve görüşmeler uygulamıştır. Sonuç olarak düşük sosyo-ekonomik çevrelerde başarılı okulları, başarısız okullardan ayıran sekiz özellik belirlemiştir. Bu zellikler aşağıda verilmiştir.

- Güçlü bir liderlik

- Öğrenci başarısına yönelik yüksek beklentiler
- Olumlu, düzenli, sessiz ve mutlu bir iklim
- Okuma becerisi üzerinde ısrarla durma
- Okuma becerisine yönelik öğretmen görevlendirme
- Sesli eğitim materyallerinin kullanımı
- Öğretimin bireyselleştirilmesi
- Öğrenci gelişiminin sürekli değerlendirilmesi.

Weber'in tespit ettiği düşük sosyo-ekonomik düzeylerde de oluşabilen başarı sonucuna Brookover ve arkadaşları (1977) da destek vermiştir. Coleman'ın (1966) öğrenci başarısını etkileyen en önemli faktörün okul öncesinden getirdiği temel yeterlikler olduğu görüşünün aksine öğrenci başarısının %85'inin okuldaki öğrenci, öğretmen, yönetici ve diğer personel, eğitim-öğretim niteliği ve okul ikliminin birleşimi ile açıklandığını ileri sürmüşlerdir (akt. Harbaugh, 2005).

Etkili okul hakkında başka bir araştırma da Edmonds ve Frederikson (1979) tarafında yapılmıştır. Coleman'ın (1966) savunduğu bulguların aksine başarılı ve başarısız okullar arasındaki farklılığın öğrenciler ve ailelerinden kaynaklanmadığı sonucunu bulmuşlardır. Etkili okul araştırmacıları her ne kadar Coleman ve arkadaşlarının (1966) savunduğu teze karşı çıksalar da öğrenci başarısında ailenin rolünü kabul etmiş, okulların etkililiğinin de aile kadar önemli olduğunu ispatlamaya çalışmışlardır (akt. Çobanoğlu ve Badavan, 2016).

2.1.6.3. Liderlik Yaklaşımları

Lider, bir hedef uğruna bireyleri bir araya getiren, hedefe ulaşmak için yapılan iş ve işlemlerde düzeni ve iş bölümünü sağlayan, toplumları etkileyen kişidir. Hedef uğruna enerjiyi ve gücü doğru şekilde koordine eden kişidir. Özetle, doğru işi yapan kişidir (Güney, 2015). Deitzer, Shilliff ve Jucius (1979) liderliği, grubun yaşantılarını doğru şekilde düzenleyerek grubun gücünden faydalanma olarak tanımlamıştır. Werner'a (1993) göre liderlik, bir etkileme sanatı, belli amaçlar adına bir kimsenin grubun faaliyetlerini etkileme ve yönlendirme süreci olarak tanımlamıştır (akt. Turan, 2015). Bu bölümde eğitimle ve eğitimsel liderlikle diğerlerine göre daha çok ilişkisi bulunan öğretimsel ve dönüşümcü liderlik tipleri özetlenecektir.

Dönüşümcü liderlik, Bass(1994) tarafından etrafındaki bireylerin kapasite ve enerjilerinin ortaya çıkarılmasına yardım eden, her daim aktif, güven ve saygı oluşturan,

motivasyon sağlayan, yaratıcılığın arttırılmasına yardımcı olan ve destek sağlayan liderlik türü olarak tanımlamıştır (akt. Turan, 2015).

Dönüşümcü liderliğin öğrenci başarısına etkisine dair birçok çalışma yapılmıştır. Leithwood ve Jathzi 1996-2005 yılları arasında yaptıkları çalışmada, dönüşümcü liderliğin öğrenci başarısı üzerinde az da olsa etkisi olduğu sonucuna varmıştır. Yine benzer olarak Ross, 2004 yılında yaptığı çalışmada dönüşümcü liderliğin öğrencilerin okuma alışkanlıkları üzerinde pozitif anlamlı yönde ilişki olduğunu görmüştür. Fakat yapılan çalışmaların ortak sonucu, dönüşümcü liderliğin öğrenci başarısı üzerinde doğrudan etkisi olmadığı yönündedir (akt. Özdemir, 2016).

Öğretimsel liderlik, okulun en temel amacı olan eğitim öğretim sürecinin okul müdürü tarafından gerçekleştirilir hale gelmesidir (Çelik, 2005). Bridges (1967, akt. Aslanargun ve Bozkurt, 2015) okul müdürünün sorumluluklarından en büyüğünün eğitim öğretim kapsamındaki işleri olduğuna dikkat çekmiştir. Bu çalışma öğretimsel liderliğin ilk çalışması olarak kabul edilir. Brookover ve arkadaşları (1977), yaptıkları araştırmalarda öğrenci başarısını destekleyen etkenlerden birinin güçlü bir öğretimsel liderlik olduğu sonucuna varmıştır (akt. Harbaugh, 2005).

Öğretimsel liderlik kavramı, etkili okul düşüncesiyle birlikte ortaya atılmıştır. Yoksul bölgelerde başarılı öğrencilerin var olması, etkili okul kavramını güçlendirmiştir. Etkili okul kavramı, bireye uygun öğretim alanı sağlayan öğretimsel liderlik kavramını güçlendirmiştir. Özetle Bridges ve diğer bilim insanlarının yaptıkları çalışmalar okul müdürünün öğretimsel liderlik davranışları ile öğrencilerin öğrenme çıktıları arasında doğrudan, pozitif yönde ilişki olduğunu göstermektedir (Bayraker, 2003).

2.1.7. Okul Başarısı ve Öğretmenler

Okulda eğitim, bir etkileşim sürecidir. Bu süreç tüm paydaşların olumlu işbirliğini gerektirir. Burada temel amaç öğrenciye programda yer alan kazanımların kavraması sağlanarak istenilen davranışları göstermesini, başarılı öğrenmeler gerçekleştirmesini sağlamaktır. Yapılan araştırmalar bu unsurların çok farklı boyutlarının olduğu ortaya koyulurken, toplam 228 değişkenin öğrenci başarısında etkili olduğu belirtilmektedir (Marzano ve Marzano, 2003; akt. Ekici, 2014). Bu boyutlar genel olarak; *öğrencinin bireysel niteliklerinden kaynaklanan unsurlar, öğrencinin ailesinden kaynaklanan unsurlar, öğretmenin niteliklerinden kaynaklanan unsurlar, dersin özelliğinden kaynaklanan unsurlar, okul yönetiminden kaynaklanan unsurlar ve uygulanan eğitim sisteminden*

kaynaklanan unsurlar olarak sınıflandırılabilir (Ekici, 2014). Bu faktörlere göre öğretmenlerin öğrencinin akademik başarısı üzerinde daha fazla sorumluluğu olduğu söylenebilir. Çünkü öğretmen, eğitim sisteminin uygulayıcısı ve rehberi konumundadır. Böyle bir durumda öğretmenin okuldaki akademik başarıdan kendini sorumlu hissetmesi önem taşımaktadır (Alnabhan, Al-Zegoul ve Harwell, 2001). Öğretmenlik, öğrenci başarısını hem doğrudan hem de dolaylı yollarla etkileyen sabır, sevgi, bilgi ve beceri gerektiren bir meslektir.

“Öğrenci başarısından sorumluluk alma” kavramı ilk defa Guskey (1981) tarafından alan yazına kazandırılmıştır ve temellerinin Rotter’in 1966 yılında geliştirdiği Denetim Odağı Kuramına dayandığı söylenebilir. Rotter’in (1966) denetim odağı kavramı, bireyin bir davranış sonucuna ilişkin beklentileridir ve sonucun sorumluluğunu nasıl algıladığı ile ilgilidir (Dönmez, 1986). Diğer bir ifade ile denetim odağı kavramı bireylerin yaşadıkları olayların sorumluluğunu, kime ve neye yüklediklerine ilişkin algılarıdır. Guskey’e (1981) göre mesleğinde yeterlik algısı yüksek olan öğretmenler, öğrenci başarı ve başarısızlığından kendini sorumlu tutarken, yeterlik algısı düşük öğretmenler ise öğrenci başarısızlığını diğer nedenlerle açıklamaktadır. Bu durumda öğretmenlerin mesleklerinde etkili olabilmeleri için yüksek yeterlik algısına sahip olması beklenmektedir. Ayrıca öğretmenlik mesleğini içsel nedenlerden dolayı seçen öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumları ile dışsal nedenlerden dolayı seçen öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumlar arasında anlamlı farklılık olduğu belirtilmiştir (Üstüner, Demirtaş ve Cömert, 2009).

İlgili alanyazında öğrenci başarısı kapsamında öğretmenlerde sorumluluk algısı ve öğretmen niteliklerinin birbiriyle ilişkili olduğunu kanıtlayan pek çok araştırma bulunmaktadır. Öğrencinin başarılı olması yönünde, sınıfta gerçekleşen eğitim-öğretim faaliyetlerinde etkili olan ve süreci şekillendiren öğretmenlerin eğitim fakültelerinde çok iyi bir eğitimden geçmeleri gerekmektedir. Çünkü öğretmenlik mesleği; geniş bir kültür, program geliştirme, öğretim yöntem ve teknikleri, genel ve özel öğretim yöntemleri, eğitim teknolojisi, eğitim psikolojisi, genel psikoloji, öğrenme psikolojisi, eğitim felsefesi, sınıf yönetimi, ölçme ve değerlendirme alanlarında nitelikli eğitim görmeyi gerektiren özel bir ihtisas alanı olarak kabul edilmektedir (Tekışık, 1997). Bu nedenle öğretmenlerin yetiştirilmesinde bu bilgi, beceri ve tutumları kazanmaları oldukça önemlidir.

Öğretmen sahip olduğu genel kültür ile topluma rehberlik etme, toplum sorunlarını çözme veya çözüme katkıda bulunma, topluma uyum sağlayabilme konularında rol oynamaktadır (Baştürk, 2012). Alan bilgisine yönelik dersler, öğretimin yapılacağı dersin

gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve değerleri kazandırmayı amaçlar. Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri ise, öğretmenlik mesleğine özel davranışları içerir. Öğretmen adaylarının yetiştirilirken tüm bu alanlara tabii tutulması gerekir (Küçükahmet,1993). Çünkü öğretmenlik mesleği yoğun insan ilişkileri içeren etik bir meslektir (Şentürk, 2009).

MEB (2012) öğretmen yetiştirme politikalarında öğretmenin sahip olduğu nitelikleri; profesyonellik, adalet, dürüstlük, doğruluk, mesleki bağlılık, sürekli gelişime açıklık, hizmette sorumluluk, eşitlik, yolsuzluk yapmama, tarafsızlık, saygı, kaynakları etkili kullanabilme, sağlıklı ve güvenli bir ortam sağlayabilmek olarak belirtmiştir. Türkiye’de öğretmen yetiştirme işi eğitim fakültelerince yapılmaktadır. Yetiştirilen öğretmenlerin niteliği, verilen hizmet öncesi eğitimler ve öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu algılar ile artacaktır (Şimşek, 2007). Çünkü bir konuda sadece bilgi sahibi olmak kişiyi öğretmen yapmamakta, beraberinde pedagojik bilgiyi ve öğretmenlik meslek bilgisini gerektirmektedir (Lin & Tsai, 2000, akt. Ekici, 2014).

Öğretmenler, öğrencilerin önündeki en önemli rol modellerdir. Öğretmenler çocukların psikolojik, fiziksel ve bilişsel gelişimleri üzerindeki en büyük etkiye sahip güçlerdendir (Bandura, 1969 akt. Sünbül, 1996). Öğretmenler yüzyıllardır eğitim dünyasının temelinde olduklarından geçmişten günümüze, eğitimcilik, ana babalık, rehberlik, danışmanlık, yol göstericilik, mesleki uzmanlık, arabuluculuk, toplum reisliği gibi görevler edinmişlerdir (Celep, 2004). Örgün eğitim kurumlarında ise öğretmen görevleri, hedef alınan davranışlar, yıllık ve günlük planları uygulama ve değerlendirme yapma, araç- gereç sağlayıcısı olma şeklinde sıralanabilir (Sünbül, 1996). Bunlarla birlikte öğretmenler, ahlaki davranışlarda örnek olma, erdem sahibi olma gibi başka informal rolleri de gerçekleştirmektedir. O halde öğretmen adaylarının bilgi donanımı ve meslek ahlakıyla yetiştirilmesi gerekmektedir (Özden, 2000).

Öğretme, öğrenilmesi gerekli görülen ve planlanan etkinlikleri gerçekleştirmektir (Akarsu, 2018). Bu durumda öğrenme ve öğretme etkinlikleri yakından ilişkilidir. İstenilen davranış değişikliklerinin, planlanan öğretilerin başında olan kişi öğretmendir. Karmaşık bir toplumda öğrencilere hangi davranışın ne zaman kazandırılması gerektiğini öğretmen bilir ve bu süreçte öğrencilere rehberlik eder. Öğretim niteliği tam buradan başlar ki, sanılanın aksine sınıf büyüklüğü ve diğer fiziksel imkânlar ikinci planda kalmaktadır (Balcı, 2007). Havighurstve Neu-Garten (1967) öğretmen rollerini öğrencilerle ilişkilendirerek bunları öğrenci merkezli roller olarak sıralamışlardır (akt. Sünbül, 1996) :

- Öğrenmeyi sağlama
- Sınıf yönetimi
- Aile üyeliği
- Değerlendirme
- Güven verme
- Mesleki ustalık
- Topluluk lideri

Öğrenmeyi sağlama, öğretim planları hazırlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarını içerir. Bu süreçte başarı elde edebilmek için öğretmen konuya uygun yöntem ve tekniklerle öğrencilerin ilgilerini çekebilmeli, onları güdüleyebilmelidir.

Sınıf yönetimi, öğretmenin eğitim faaliyetlerini sürdürürken sınıfın bir orkestra gibi senkronize etmesi olarak tanımlanabilir (Lemlech, 1988 akt. Başar, 1999). Eğitim öğretim faaliyetlerini sürdürebilmek için fiziksel ortamın hazırlanması ve düzenlenmesi, sınıf içi davranış kurallarının oluşturulması, hedef davranışların ve ilgili materyalin belirlenmesi gibi süreçleri içerir.

Aile üyeliği, öğretmenlerin bir anne baba gibi görülmesi, hatta yerlerine konulması gibi durumları içerir. Öğretmenin bir anne baba gibi güvenilir, yardımcı, destekçi, yol gösterici olması beklenir.

Değerlendirme, öğrencinin kazanımları ne kadar algıladığı, uygulayabildiği ve özümsemediği ile ilgilidir. Öğretmen öğrenciyi kazanımlara uygun şekilde, güvenilir ölçme araçlarıyla değerlendirmelidir. Değerlendirme sayesinde öğretmen hem öğrencinin, hem kendinin hem de eğitim öğretim programlarının başarısını gözler önüne serer.

Güven verme, öğretmenin yeterli duygusunu ve öğrenciye verdiği güveni kapsar. Dempo ve Gibson'un (1985) yaptıkları araştırmada öğretmenin öğretim sırasındaki yeterli duygusunun öğrencinin başarısını arttırdığını gözlemlemiştir (akt. Sünbül, 1996). Öğretmenlerin yeterli duygusu düşük olduğunda, öğrencileri istenilen davranış değişikliği yönünde güdüleyememekte, gerekli ve yeterli bilgileri verememektedir. Bu durum öğrenciler üzerinde olumsuz beklenti oluşturmaktadır (Karacaoğlu, 2008). Bunlara ek olarak yeterli duygusu gelişmiş öğretmen, sınıf yönetimine daha az enerji harcamakta, öğrencilerle bireysel olarak ilgilenebilmektedir. Öğrencilere samimi, kendilerini açıkça ifade edebildikleri güvenilir ortamlar sunabilmektedir.

Mesleki ustalık, öğretmenin mesleğini icra etmesindeki profesyonelliği, ustalığıyla toplumu etkilemesi ve gelecek meslektaşlarına da örnek olmasıyla ilgilidir. Öğretmen belirli eğitim öğretim kurallarını hem bilgisiyle hem de davranışlarıyla öğreten kişidir. Bu sebeple hem bilim adamı, hem sanatkâr gibi davranmalıdır. Öğretmen, mesleki yapısına aşina olmalı, mesleğinde otorite sahibi olmalı, kültür sahibi olmalı ve toplumca onaylanmalıdır (Sünbül, 1991).

Toplumsal liderlik, öğretmenin toplumdan etkilenmesi ve toplumu ileriye götürmesiyle ilgilidir. Öğretmen sosyal değerleri iyi bilmeli, toplumu aileler kanalıyla ileriye götürmeli, sorunları çözebilmelidir. Öğrenci başarısı ve toplumsal dengenin sağlanmasında öğretmenin toplumsal liderlik özelliği oldukça etkilidir.

Bursalıoğlu (2017), öğrenci başarısının artırılması için öğretmenin, öğrenciyi iyi tanınmasının ve anlamasının etkili olduğunu belirtmiştir. Bu durumda öğretmenin dikkat etmesi gereken durumlar aşağıda verilmiştir.

- Öğrencinin öğrenme ve uyum yeteneklerini büyük ölçüde etkileyen biyolojik gelişimi.
- Öğrencinin okulda diğer bireyle olan ilişkileri.
- Öğrencinin okula uyumu.
- Öğrencinin zihinsel yetenekleri, ilgi ve gereksemeleri konusundaki bilgileri.
- Öğrencinin ailevi durumu.

Yukarıda maddelenen durumların derinlemesine bilinmesi, öğrencinin tanınmasında, ona ait gelişim planının izlenmesinde, meslek seçiminde ve topluma kazandırılmasında etkili olmaktadır. Bu hizmetler öğretmenin rehberlik ve danışma çalışmaları kapsamında yapılmaktadır.

Eğitim bilimine hayat boyu öğrenme, öğrenmeyi öğrenme, etkili okul gibi kavramların girmesiyle birlikte öğretmen merkezli eğitimden öğrenci merkezli eğitime geçilmiştir. Geleneksel anlayışta eğitimde tek kaynak olan, merkezde bulunan öğretmen yerini eğitim sürecinde yol gösterici, rehber, etkin katılım sağlayıcı, öğrenme ortamlarını kullanmayı öğreten konumundaki öğretmene bırakmıştır. Günümüzde öğretmenden beklenen alanında çok iyi olmasının yanı sıra öğrenciyi aktif hale getirebilmek, problem çözme, analitik ve yansıtıcı düşünce gibi becerileri kazandırmak ve bütün bunları yaparken öğrencinin sosyo-ekonomik düzeyini bilerek hareket etmesidir. Çağın getirdiği beklentiler öğretmenin kendisini yeterlik açısından sorgulamasına yol açmaktadır. Yapılan araştırmalar,

öğretmende yeterlik duygusu arttıkça öğrenci başarısının da arttığını göstermektedir (akt. Karacaoğlu, 2008).

Öğrenci başarısında öğrencinin bireysel nitelikleri yanında, özellikle öğretmenin sorumluluğunda yürütülen eğitim-öğretim uygulamalarında öğretmenlerin aldıkları rol oldukça önemlidir. Bu noktada öğrencinin başarısında öğretmenin algıladığı sorumluluk boyutu önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencinin bireysel başarısındaki hissettiği sorumluluk ve karşılığında alacağı ödül kadar öğretmenin sınıftaki öğrencilerin başarı durumu için hissettikleri, sınıfıyla uygun şekilde ilgilenmesi, gerekli öğretim tekniklerinden yararlanması, sağlıklı yönlendirmeler yapması öğretmenin yüksek algı düzeyiyle ilgili olduğu söylenebilir (Bulduklu, 2014). Dolayısıyla, öğrencilere uygun davranışları kazandırmak için çaba gösteren öğretmenin, öğrencilerin akademik başarısında öz-sorumluluk hissedebilen öğretmen olduğu vurgulanabilmektedir (Ekici, 2013).

Öğretmen ve öğrenci başarısı ilişkisinde etkili başka bir faktör öğretmen yetkinliğidir. Bandura (1977) yetkinliği, bireyin hedeflediği bir işte istenen başarı düzeyine ulaşabilmesi uğruna karşılaşabileceği güçlüklerin üstesinden gelebilmede kendi beceri ve yeteneklerine olan inancı olarak tanımlamaktadır (akt. Akkoyunlu ve Yılmaz -Soylu, 2010). Yetkinlik, bireylerin kendileri için olan işleri önem sırasına göre sınıflayabilmesi, kendi yaşamlarında ve yakın çevrelerinde kontrol sahibi olmaları anlamına gelmektedir. Harwey yetkinliği, bireylerin kendi öğrenme eylemlerini kontrol edebilmeleri için gerekli bilgi, beceri ve yeteneklerin geliştirilmesi olarak tanımlamıştır (akt. Akkoyunlu, Yılmaz-Soylu, 2010).

Öğretmenler için yetkinlik duygusu içten gelen bir duygu olarak, öz-yetkinlik kavramıyla ilişkilendirilmektedir (Karadağ ve Baloğlu, 2009). Öğretmenlerin öz-yetkinliği Tschannen-Moran ve Woolfolk-Hoy (2001) tarafından öğrenci yükümlülüğü, öğretim uygulamaları ve sınıf yönetimi olmak üzere üç boyutta ele alınmaktadır (akt. Karadağ ve Baloğlu, 2009). Alderman (1990) ise içsel kontrol odağının öğretmenlerdeki yüksek yetkinlik duygusuyla ilişkili olduğunu belirtmiştir (akt. Baloğlu ve Karadağ, 2009). RAND (Research And Development) Şirketi, okuma başarısının farklı öğretim programlarıyla etkisini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmadan öğretmen yetkinliğini sınıf, cinsiyet, aile içindeki çatışma, şiddet, ceza, sosyal ve ekonomik faktörlerin öğretmenlerin öğretim yetkinliğini etkilediği sonucuna ulaşmıştır (akt. Baloğlu ve Karadağ, 2009).

2.2. PARETO / ABC ANALİZİ

2.2.1. Pareto / ABC Analizi Tanımı

Karar almak kimi zaman çok zordur ve Pareto analizi zorda kalınan durumlarda kolay karar vermeyi sağlayan bir yöntemdir. Verileri sınıflandırarak büyük resmin daha net görülmesini sağlar (Özcan, 2001). 19. yüzyılda yaşamış olan kendi adını taşıyan analiz yönteminin mucidi, İtalyan iktisatçı ve sosyolog Vilfredo Pareto (1848- 1923) bu yöntemi ilk olarak İsviçre'nin Gayri Safi Milli Hasılası'nı belirlemek için kullanmıştır. Vilfredo Pareto'nun yaptığı araştırma Tablo 1'de sunulmuştur (İmrek, 2003).

Tablo 1: Pareto'nun İsviçre Gayri Safi Milli Hâsılası İçin Yaptığı Araştırma Sonuçları

Nüfus %	Gayri Safi Milli Hasıla Dağılımı
20	80
30	15
50	5

Tablo 1'deki bilgilere göre Vilfredo Pareto, İsviçre Gayri Safi Milli Hasılası'nın %80'inin ülke nüfusunun %20'sinde, %15'inin nüfusun %30'unda ve geriye kalan %5'inin ülke nüfusunun %50'sinde olduğunu bulmuştur. Bu hipotezi, Dr. J. M. Juran, kalite kontrol alanına uygulayarak problemlerin sınıflandırılmasında “hayati azınlık” ve “önemsiz çoğunluk” kavramlarını getirmiştir. “Hayati Azınlık” (vitalfew), sayıca az, fakat önemce büyük nedenlerden oluşur. “Önemsiz Çoğunluk” (trivialmany) ise, sayıca çok olmalarına rağmen etkileri diğerlerine göre daha az olan nedenleri barındırır. Juran, hayatın geneline uygulanabilecek bu kurala Pareto Prensibi adını vermiştir. Bu prensibe göre sorunların, nedenlerin büyük bir bölümü belli, diğerlerine göre daha çok önem arz eden birkaç sebebe dayanmakta ve bu sebeplerin tespiti, sorunların giderilmesinde kilit rol oynamaktadır. Pareto Analizi'ne, ABC analizi veya 80/20 kuralı da denmektedir (Dilworth, 1992).

Pareto analizinin birçok uygulamasına ekonomi, biyoloji ve fizik alanlarında rastlamak mümkündür. Pareto analizi yöntemi günümüzde de nüfus dağılımını, deprem büyüklüklerini, orman yangını alanlarını, petrol ve doğal gaz alanlarını modellemek için kullanılmaktadır (Şahin, 2017). Vilfredo Pareto işletmelerde yaptığı incelemelerinde problemlerin büyük bir kısmının genellikle birbiri ile bağlantılı az sayıdaki ancak baskın nedenlerden kaynaklandığını ifade etmiş, analiz yöntemini aşağıdaki şekilde tanımlamıştır (QCC, 1984, akt. Özgüvenç, 2011).

“Normal dağılımda sebeplerin en önemli %20'si performansın %80'ini, sonra gelen %30'u performansın %15'ini ve geri kalan %50'si ise performansın sadece %5'ini oluşturmaktadır. Maliyetin yaklaşık %80'inin elemanların sadece %20'sinden

kaynaklandığı veya servetin yaklaşık %80'inin nüfusun %20'sinin elinde olduğu gibi durumlar da bu konuya birer örnektir.” Belirtilen oranlar sebebiyle alan yazında “80-20 Kuralı” olarak da adlandırılan bu analiz yöntemine göre, problemlerin %80'lik kısmına %20'lik aktivitenin neden olması ve önemli %20'lik payın üzerinde durulması sonucuna varılmaktadır. Diğer bir deyişle “görünen çoğunluk, etkili azınlık” felsefesini temsil etmektedir.

Pareto analizi farklı sayıdaki önemli sebepleri, daha az öneme sahip sebeplerden ayırmak için kullanılan bir tekniktir. Bu teknik bir olayın grafik yardımıyla görselleştirilmesi, karşılaşılan problemin en önemli sebebi üzerinde odaklanılması ve önceliklerin belirlenmesine yardımcı olduğundan mucidin kullandığı ekonomi alanının dışında da kullanılabilir niteliktedir (Özcan, 2001). Kobu'ya (1987) göre, bir mamulün hiçbir bileşeni aynı derecede öneme sahip değildir ve Pareto analizi mamuldeki bileşenlerin etki derecelerini sınıflar. Emergayer (1987) ise Pareto analizini hata analizinde emeklerin en verimli kısımlarda yoğunlaştırılmasını isabetli kararlar vererek kaliteli emek harcanmasını sağlayan bir teknik olarak tanımlamıştır.

Teknoloji ve bilimin hızına yetişmek için zamana karşı yarışılan çağda önemsiz işlere veya ürünlere değerinin çok üzerinde zaman, çaba ve para harcanması sonucunda çok büyük kayıplara uğranmaktadır. Bu durumun önüne geçebilmek için işleri ve ürünleri önem derecelerine göre sınıflandırarak; değerlerine göre yatırım yapılması durumunda bu kayıpların da büyük ölçüde önüne geçilebilmek mümkündür. Bu sebeple işleri “çok önemli”, “orta derecede önemli” ve “az önemli” olmak üzere 3 ana başlık altında toplayarak sınıflandıran Pareto analizi, aynı zamanda ABC (Always Better Control) Analizi olarak da adlandırılmaktadır. Bu analizde “A grubu” etkenlerini “çok önemli”, “B grubu” etkenlerini “orta derecede önemli” ve “C grubu” etkenlerini de “az önemli” işler olarak ifade edilmektedir. ABC analizine göre esas olan; sadece A grubundaki işleri yapıp geri kalan işleri bir kenara bırakmak değil, bütün işleri önem derecelerine göre bir sıraya koyarak, önem derecelerine göre belirlenmiş kontrollerini yapmak, hepsine verimli çaba, zaman ve para harcayabilmektir (Özgüvenç, 2011).

2.2.2. Pareto Analizinin Faydaları

Pareto analizinin iş ya da ürünlere harcanan emek, zaman ve paranın etkili kullanılmasını sağlamaktadır. Pareto analizinin faydaları aşağıdaki gibi sıralanabilir (Şimşek, 2004):

- Problem üzerinde en yüksek önem derecesine sahip özelliğin belirlenmesi

- Problemleri listelemek, sebeplerini sıralamak ve her biri için oluşan hata sayılarını saptamak
- Önem sırası görseli oluşturmak
- Listedeki toplam hata sayısını belirlemek
- Her bir problemin gösterdiği yüzdelik oranlarını hesaplamak
- Herhangi bir takım çalışmasında ortak bir karar almak ya da bir yolda birleşmek.

Bahsi geçen faydalardan yola çıkarak Pareto analizi ile birlikte problemlerin önem dereceleri, hataların gerçekleşme sayıları ve sebepleri net bir şekilde belirlenir. Bu sayede iyileştirmelerin öncelikle hangi alanlara uygulanacağı belirlenir ve çalışmalar yürütülür.

2.2.3. Pareto Diyagramının Oluşturulması

Bir Pareto diyagramı eksiklikler, maliyet ve hatalar gibi farklı kategorileri içine alan bir süreçteki bu kategorilerin önemini göstermek için kullanılır (Soin, 1992 akt. Özcan, 2001). Pareto analizleri, kaliteyi etkilediği düşünülen bütün unsurların değerlendirilmesi amacıyla yapılan bir veri toplama aracıdır ve Pareto diyagramı, sorunun nedenlerini görselleştirerek yüzde etkilerini gösterir. Pareto diyagramı oluşturulurken dikkat edilmesi gereken noktalar aşağıda listelenmiştir (Patır, 2009; Şahin, 2017).

- Problemler, kategoriler ve süreçler seçilmelidir.
- Yatay ekseninde yüzde oranı, dikey ekseninde olgunun gösterildiği diyagram oluşturulmalıdır. Yatay eksen eşit aralıklara bölünerek her çubuk farklı kategorileri ifade edecek şekilde tanımlanmalıdır.
- En sık tekrarlanan kategori en solda yer alacak şekilde ve azalan genişlikte sağa doğru daha düşük frekanslı kategorilerle devam edilmelidir. Kolay tanımlama için her çubuğu adlandırmakta fayda vardır.
- Diyagram anlamlı, net şekilde adlandırılmalıdır.
- Pareto analizi önemsizleri önemlilerden ayırmıyorsa veriler değişik kategorilere ayrılmalıdır.

Pareto diyagramı oluşturulurken izlenen adımlar aşağıda verilmiştir (Oakland, 1990, akt. Özcan, 2001).

1. *Bütün nedenlerin listelenmesi*, Pareto diyagramı elde etmenin ilk adımını oluşturur. İlk önce hatalar tespit edilir ve listelenir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta hataların oluş sebepleri, nasıl oluştuğu, önemi ya da önemsizliği, boyutu, ciddiyeti, kimleri

ilgilendirdiği gibi faktörler de belirlenmelidir. Bu safhadaki dikkatli çalışmalar, diğer safhalarda hata olma olasılığını azaltacaktır.

2. *Nedenlerin ölçümü*, ikinci adım, önceden belirlenmiş zaman aralığında (birkaç saat, birkaç gün, birkaç ay vs. olabilir) yapılan ölçümler kaydedilir. Elde edilen kayıtlar, çetele tablosu ya da forma kaydedilir. Kayıtlarda hataya neden olan sebepler sıralanır ve gerçekleşme sıklıkları belirtilir. Örneğin, bir örgütte müşteri memnuniyetsizliğinin nedenleri belirlenir ve toplanan veriler çetele Tablo 2’deki gibi işlenir (Şimşek, 2007, akt. Başaran, 2010).

Tablo 2: Müşteri Memnuniyetsizliği Çetele Tablosu

HATA	Müşteri Memnuniyetsizliği Nedenleri	1. Hafta	2. Hafta	3. Hafta	4. Hafta
A	Müşteri Telefonlarının Geç Cevaplanması	//// ////	////	//// ////	////
B	Ürünün İyi Paketlenmemesi	//	/	////	//// //
C	Kargodaki Gecikmeler	//// //// ////	//// //// //// ////	//// //// //// //	//// //// //// /
D	Ürünün Hata Ya Da Defo Durumu	//// //// ///	//// //// ///	//// //// //	//// ////
E	Yüksek Ürün Fiyatı	//	//// //	///	/
F	Ürüne Dair Renk Seçeneklerinin Sınırlı Olması	///	////	//	
G	Servis Hizmetlerindeki Sıkıntılar	////	///	///	//
TOPLAM		50	55	53	42

Tablo 2’de örnek olarak gösterilen çetele incelendiğinde hataların yapılma oranları da sayılmaktadır. Bu halde oluşan en sık hatalar gözlemlenme imkânı bulur.

3. *Nedenlerin sınıflandırılması* adımımda hatalar gerçekleşme sıklığına göre büyükten küçüğe doğru sıralanır. Tablo 3’te daha önce verilen müşteri memnuniyetsizliğine ilişkin neden adetleri büyükten küçüğe doğru sıralanmıştır.

Tablo 3:Müşteri Memnuniyetsizliği Türlerine Göre Yüzdelik Dağılımı

Hata No	Müşteri Memnuniyetsizliği Nedenleri	Memnuniyetsizlik Nedenlerinin Adedi	%
C	Kargodaki Gecikmeler	70	35
D	Ürünün hatalı/defolu çıkması	48	24
A	Müşteri telefonlarının geç cevaplanması	30	15

Tablo 3'ün devamı

Hata No	Müşteri Memnuniyetsizliği Nedenleri	Memnuniyetsizlik	
		Nedenlerinin Adedi	%
B	Ürünün iyi paketlenmemesi	16	8
E	Yüksek Ürün Fiyatı	14	7
G	Servis hizmetindeki aksamalar vb.	12	6
F	Ürünün renk seçeneğinin sınırlı olması	10	5
TOPLAM		200	100

Tablo 3'te müşteri memnuniyetsizliği çeşitlerinin çetele tablosundaki miktarları sıralandıktan sonra yüzde hesapları yapılmıştır.

4. *Yüzde değerlerinin hesaplanması* adımımda hata büyüklüklerinin yüzde karşılığı hesaplanır. Daha sonra bu yüzdelerin kümülatif toplamaları hesaplanır ve veriler ışığında Pareto diyagramı çizilir. Dördüncü adıma ilişkin müşteri memnuniyetsizliği tablosunun kümülatif yüzde tablosu Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Müşteri Memnuniyetsizliğinin Kümülatif Dağılımı

Müşteri Memnuniyetsizliği Nedenleri	Memnuniyetsizlik		
	Nedenlerinin Adedi	%	Kümülatif %
Kargodaki Gecikmeler	70	35	35
Ürünün hatalı/defolu çıkması	48	24	59
Müşteri telefonlarının geç cevaplanması	30	15	74
Ürünün iyi paketlenmemesi	16	8	82
Yüksek Ürün Fiyatı	14	7	89
Servis hizmetindeki aksamalar vb.	12	6	95
Ürünün renk seçeneğinin sınırlı olması	10	5	100
Toplam	200	100	

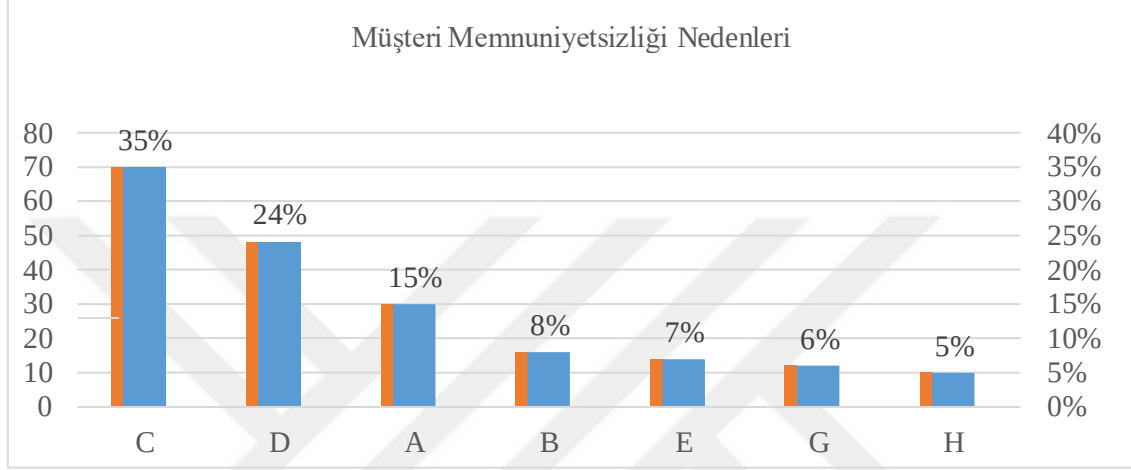
Tablo 4'te daha önce verilen müşteri memnuniyetsizliği çeşitlerinin kümülatif yüzdeleri hesaplanmıştır. Kümülatif dağılım da hesaplandıktan sonra son adım olan Pareto grafiği çizimine gidilir.

5. *Pareto grafiğinin çizimi*; işleminde süreçte belirlenen hatalar ile ilgili nedenler diyagramda yatay eksene eşit aralıklarla ve önem derecelerine göre yerleştirilir. Böylece en önemli olan hata en solda önem derecesi daha az olan hatalar sağda yer alır. Bazı durumlarda fazla sayıda sütun bulunabilir o halde en sağda bulunan “önemsiz” diye nitelendirilen hatalar birleştirilerek tek bir “diğerleri” sütunu oluşturulabilir. Birleştirilme noktasında dikkatli olunmalıdır çünkü önemli bir hata gözden kaçabilir. Normal şartlarda 3-6 arasında sütun sayısı yorumlayıcılar için yeterli gelir çünkü sütun sayısının fazla oluşu yorumlamayı güçleştirir, hata yapma olasılığını artırır.

Hata sayısı ve yüzde değerleri grafiğin dikey ekseninde yer alır. Yüzde değerleri sütunların boylarını belirler ve bu değerler aşağıdaki formül yardımıyla hesaplanır.

$$X \text{ hatasının yüzdesi} = \frac{X \text{ hatasının oluşma sayısı}}{\text{Toplam hata sayısı}} \times 100$$

Yukarıda belirtilen formülle hata yüzdesi oluşturulmuş bir Pareto grafiği örneği Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1: Müşteri Memnuniyetsizliği Nedenleri

Şekil 1’de görselleştirilmiş Pareto analizi grafiğine bakılarak grafiğin yorumlanması adımına geçilir. Grafiğin yorumlanması adımı Pareto diyagramı çiziminin son adımıdır.

6.Pareto analizinin yorumlanması adımı hataların önem dereceleri yorumlanır. Örneğin Tablo 4’te bahsi geçen hatalarda bir işletmedeki müşteri memnuniyetsizliğinin %74’ü C (kargodaki gecikmeler), D (ürünün hatalı çıkması) ve A (müşteri telefonlarının geç cevaplanması) nedenlerinden kaynaklanmaktadır. Diğer nedenler ihmal edilip bu önemli 3 sorun için çalışıldığında toplam problemin %74’ü çözülebilir.

2.3. İLGİLİ ÇALIŞMALAR

2.3.1. Öğrenci Başarısıyla İlgili Çalışmalar

Tezcan, 1984 yılında yayınladığı, “Okulda Başarısızlık ve Önlenmesi” isimli makalesinde okul başarısızlığını, ilköğretimden, yükseköğretimin sonuna kadar tüm öğretim kademelerinde görülen bir olgu olarak tanımlamıştır. Okul başarısızlığının hem çocuk, hem de ailesi için bir üzüntü kaynağı olduğunu, başarısızlık sebeplerini ailenin net olarak bilemeyeceğini belirtmiştir.

Özabacı ve Acat (2005) tarafından “Sosyo Ekonomik Çevreye Göre İlköğretim Öğrencilerinin Başarısızlık Nedenleri” başlıklı araştırmasında, araştırma grubunu oluşturan öğrenci, öğretmen ve velilerin okul başarısızlığının nedenlerine ilişkin algılarını ölçmeyi amaçlanmıştır. Çalışmada Özabacı (1999) tarafından geliştirilen "Okul Başarısızlığı Nedenleri Ölçeği (OBN)" kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2003-2004 öğretim yılında, Eskişehir ilinde bulunan özel ve devlet ilköğretim okullarına devam eden öğrenci, öğretmen ve veliler oluşturmuştur. Değişkenler arasındaki farklılıkları belirlemek için varyans analizi tekniğine başvurulmuştur. Araştırma sonucunda okulların bulunduğu sosyo-ekonomik çevreye göre yapılan karşılaştırmalarda, öğrencilere göre başarısızlık nedeni olan 16 faktörün 11’inde, öğretmenlere göre başarısızlık nedeni olan 16 faktörden 15’inde, velilere göre başarısızlık faktörlerinin hepsinde grup görüşleri arasında fark çıkmıştır.

Kalfa (2006) yaptığı çalışmada okul büyüklüğü ve eğitim öğretim faaliyetlerinden alınan verim, kalite ve öğrenci başarısı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma 71 resmi ve 11 özel okulda yürütülmüştür. Araştırmada Avrupa Birliği kalite kriterlerine bağlı olarak kalite, verim ve öğrenci başarısını ölçmek için geliştirilen sorular kullanılmıştır. Araştırma sonucunda okul büyüklüğü ile kalite, verim, öğrenci başarısı arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Okullarda verimin ve kalitenin öğrenci sayısı arttıkça azaldığı belirlenmiştir. Öğrenci başarısının özel okullarda resmi okullara göre daha yüksek olduğu ile öğrenci sayısı 1001-1500 arasında olan okullarının başarısının, öğrenci sayısı 1000 ve altı ile 2000 ve üzeri okullardan daha fazla olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

Olçay ve Döş (2009), “Ortaöğretimde Başarıyı Olumsuz Etkileyen Unsurların Öğrenci Boyutuyla Tespitine Yönelik Bir Uygulama” başlıklı bir araştırma yapmıştır. Bu çalışmada ortaöğretim öğrencilerini başarısızlığa sevk eden unsurlar öğrenci boyutuyla saptanmaya çalışılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre frekans oranı %50 ve üstünde hesaplanan bu başarısızlık unsurları öğrencilerin başarısızlık korkusu, öğretmeni sevmemesi, ilgi duymaması ve verimli ders çalışmayı bilmemeleri olarak belirlenmiştir.

Döş (2011) “Ortaöğretim Öğrencilerinin Başarısızlık Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri” başlıklı araştırmasında öğrenci, yönetim, veli, öğretmen ve bölgesel boyutlarda toplam 113 başarısızlık nedeni bulmuştur. Öğrencilerin başarısız olmasında en yüksek frekansa sahip nedenler; öğrenci boyutunda öğrencinin ilgisizliği, yönetim boyutunda yöneticinin yetersizliği, aile boyutunda ise ailenin ilgisizliği olarak bulunmuştur. Öğretmen boyutunda en büyük frekansa sahip neden öğretmen tecrübesizliği, bölgesel boyutta ise

çalışmanın geçtiği Hakkâri ilinde toplumsal ve siyasi olayların fazla oluşu olarak belirlenmiştir.

Orhan Kaya, 2018 yılında “Ortaokul Düzeyinde Öğrencilerin Akademik Olarak Başarısız Olmalarının Nedenlerini Ve Olası Çözüm Önerilerini Okul Yöneticisi, Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri” isimli yüksek lisans tezi çalışması yapmıştır. Bu çalışmada eğitim sistemi ve içerisindeki faktörlerde görülen değişiklikler neticesinde ilgili alanyazın dışında öğrenci başarısızlığına neden olan yeni durumları tanımlama ve bunlara yönelik çözüm önerisi geliştirme amacı güdülmüştür. Çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Sivas ilinde 8. sınıfta öğrenim gören 24 öğrenci, bu öğrencilerin belirlenen temel branşlarda eğitim veren 24 öğretmeni ve bu öğrencilerin bulunduğu okullardaki 8 yönetici oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda belirlenen okul tiplerine göre bakıldığında başarısızlığa neden olan temalarda genellikle benzerlikler ortaya çıkmış fakat alt kategorilerde okul tiplerine göre farklılıklar olduğu gözlenmiştir. Çözüm önerilerinde ise başarısızlık nedenlerine uygun temalar kendini göstermiş fakat başarısızlık nedenleri alt kategorilerinde oluşan farklılıklar çözüm önerilerinde de kendini göstermiştir. Örneğin; köy okulunda çalışan bir öğretmen için başarısızlık nedeni “çocukların iş gücü olarak kullanılması” iken özel okulda çalışan bir öğretmen için başarısızlık nedeni “aşırı maddi imkânların verdiği umursamaz tavır” olabilmektedir. Tema olarak iki durum da ekonomik etkenler ile ilgilidir.

Finn ve Rock ‘ın 1997 yılında yaptıkları “Academic Success Among Students At Risk For School Failure” isimli araştırmalarında düşük gelirli ailelerden gelen 1803 öğrenci arasında farklı değişkenlere göre başarılı, vasat ve başarısız öğrenciler şeklinde üç sınıflandırma yapılmıştır. Bu gruplar okula katılım açısından değerlendirilmiş ve bulgular öğrenci katılımının akademik başarı üzerine olumlu etkilerini ortaya koymuştur. Ayrıca araştırmada başarısız bulunan öğrencilere de çözüm önerileri sunulmuştur.

Sanders, Wright ve Horn’un 1997 yılında yaptıkları, “Teacher and Classroom Context Effects on Student Achievement: Implicationsfor Teacher Evaluation” başlıklı araştırmalarında öğretmen etkilerinin, öğrenci akademik kazanımını etkileyen baskın faktörler arasında olduğunu belirtmişlerdir.

Gronlund (1998) “Assessment of Student Achievement” isimli kitabında öğrencilere sınav, proje notu gibi değerlendirmeler yapmanın asıl amacının eğitimin kalitesini artırmak

olduğu, bu yüzden öğrencileri değerlendirmenin eğitim açısından çok önemli bir durum olduğunu belirtmiştir. Ayrıca kitapta materyal kullanımına da yer verilmiş ve materyali konuları daha anlaşılır ve basit şekilde sunmayı sağlayan araç olarak tanımlamıştır.

Joyce ve Showers (2002) yaptıkları araştırmada öğretmenlerin ve personellerin geliştirdiği davranışlarla eğitimi yönlendirebileceğini savunmuşlardır. Bu çalışmada doğru davranışlar olarak; okulların ve sınıfların öğretmenler tarafından yeniden tasarlanması için yardım sağlanması, akran koçluğu çalışma grupları oluşturulabileceği, işbirlikçi çalışmaya önem verilmesi gerektiği, bu tür çalışmalar için gerekli zamanın eğitimin niteliği sebebiyle verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Anlaşılabileceği üzere öğrenci başarısı ile ilgili yerli ve yabancı alan yazında zengin hazırlanmış çalışmalar bulunmaktadır. Yapılan çalışmalar öğrenci başarısını etkileyen faktörleri belirlemiş ve bölgesel, uzun yıllar değişmeyen çözüm önerileri sunmuştur. Bu çalışma ise öğrenci başarısını etkileyen faktörler arasında bir önem ve aciliyet sırası yapma amacı gütmüş ve güncel, her bölgeye uygulanabilir çözüm önerileri sunmayı amaçlamıştır.

2.3.2. Pareto Analiziyle İlgili Çalışmalar

Özcan, 1996 yılında yayımladığı İstatistiksel Proses Kontrol Teknikleri ve Çimento Sanayiinde Pareto analizi Uygulaması” isimli yüksek lisans tezinde ve 2001 yılında yayımladığı aynı adı taşıyan makalesinde istatistiksel proses kontrolün yedi tekniğinden biri olan Pareto analizi tekniğini incelemiştir. Pareto analizinin çimento imalat sanayiinde bir uygulaması yapılmış, uygulama yeri olarak Sivas Çimento Fabrikası seçilmiştir. Fabrikada meydana gelen üretim duruşlarının sebepleri araştırılarak arıza sebepleri Pareto analizi ile önem sırasına konmuştur.

Özgüvenç (2011), hazırladığı “Kalite Problemlerinin Sınıflandırılmasında Çok Kriterli Pareto Analizi” isimli yüksek lisans tezinde birden fazla kriterin göz önünde bulundurulması ile Pareto analizi yaklaşımı temel alarak, kalite problemlerinin sınıflandırılmasını amaçlamıştır. Çalışmanın uygulama aşamasında, özel bir bankanın üye işyerlerine temin ettiği POS cihazlarında karşılaşılan hatalar ele almıştır. Hataların değerlendirilmesinde, sistemi etkileyen faktörlerin hiyerarşik yapısı oluşturularak, kriterlerin göreceli önemlerini hesaplamış ve bu önemler doğrultusunda hataların sıralamasını gerçekleştirmiştir. Pareto analizi ile değerlendirilen hataları sınıflandırmış ve önceliklerine

göre işletmeye yönelik çözümler öne sürerek bir iyileştirme programı önerisinde bulunmuştur.

Başaran, 2014 yılında yayımladığı yüksek lisans tezi çalışmasında, öncelikle kalite ve kalite kontrol kavramlarına ilişkin tanımlara yer vererek, istatistiksel kalite kontrol kavramı detaylı olarak incelemiştir. İstatistiksel proses kontrolün yedi tekniği olan neden-sonuç diyagramı, çetele diyagramları, kontrol çizelgeleri, histogramlar, dağılma (serpilme) diyagramı, hata yoğunluk diyagramı ve Pareto analizini ayrıntılı olarak incelemiştir. Daha sonra, bir gıda firmasının üretim sürecindeki sorunlara ilişkin istatistiksel proses kontrol tekniklerinden Pareto analizinin uygulanması incelemiştir.

Akyol, 2016 yılında yayımladığı “Hile Denetiminde Pareto analizinin Uygulanması ve Türkiye’de TMSF’ye Devredilen Bankalar Üzerine Bir Araştırma” isimli tez çalışmasında Pareto analizini uygulamıştır. Bazı işletme departmanlarının diğer departmanlara göre daha fazla hile yaptığı ve önemli azınlığı oluşturduğu sonucuna varmıştır. Departman bazlı yaptığı diğer bir Pareto analizinde ise önemli azınlığı oluşturan bazı departmanların işletmeye yaptığı hileler sonucunda daha fazla maddi zarar verdiği sonucuna ulaşmıştır. Tezinde TMSF’ ye devredilen 25 bankanın TMSF’ye devredilme süreçlerini ve devredilme nedenlerini irdemiş, Demirbank’ın 1998 mali tablo verilerinde Pareto analizini uygulamış ve sonuçlarını tez çalışmasında paylaşmıştır.

Ünsal 2018 yılında yayımladığı “Türkiye’de Öğretmenlik Mesleğinin Statüsüne İlişkin Bir Pareto Analizi” isimli makalesinde öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olmasının nedenlerini ve öğretmenlik mesleğinin statüsünü artırmaya yönelik çözüm önerilerinin neler olduğunu uzman ve öğretmen görüşleri çerçevesinde değerlendirmiştir. Çalışma iki boyutta gerçekleştirilmiştir. İlk boyutta öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olmasının nedenlerini belirlemek amacıyla balık kılçığı diyagramı (sebep sonuç diyagramı) kullanılmış ve Pareto analizi (ABC analizi) yapılmıştır. Mesleğin statüsünü artırmaya yönelik çözüm önerilerinin belirlenmesinin amaçlandığı diğer boyutta ise katılımcıların görüşlerinden elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırmada öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olmasının nedenlerinin; öğretmen yetiştiren kurumlar, çalışma koşulları, ekonomik durumlar, medya, toplum, öğretmen niteliği, alt- üst yöneticiler ve eğitim politikaları olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Pareto analizi ile ilgili yapılan literatür taramasında analiz yönteminin daha çok mühendislik, matematik, istatistik gibi alanlarda kullanıldığı anlaşılmıştır. Eğitim bilimlerinde nicel bir yöntem olan Pareto analizi yöntemi kullanımı yok denecek kadar azdır. Bu çalışmada amaçlanan, kullanımı kolay ve etkili sonuçlar gösteren analiz yöntemi ile öğrenci başarısını etkileyen faktörleri önem sıralaması ve nicel veriler ile yorumlamaktır.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırmada öğrenci başarısına ilişkin öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşlerinin ortaya konulması ve bulguların sayısal verilerle yorumlanması amaçlanmıştır. Bu sebeple nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama araştırmaları bir grubun belirli özelliklerini ortaya çıkarmak amacıyla kullanılır. Burada amaç, araştırma konusuyla ilgili var olan durumun fotoğrafını çekerek betimleme yapmaktır. Tarama araştırmalarında araştırmacılar, görüşlerin nedenselliğinden çok gruba nasıl dağıldığıyla ilgilenir (Fraenkel ve Wallen, 2006 akt. Büyüköztürk vd., 2017). Anket veya ölçek teknikleri kullanılarak cevaplanan bu yöntemin en büyük avantajı, oldukça çok bireyden oluşan örneklemden edinilen bilgiyi sunmasıdır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2017).

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın hedef evrenini, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Ankara ili Sincan ve Etimesgut ilçelerinde bulunan ortaokullarda görev yapan okul müdürü ve müdür yardımcıları, bu okullarda bulunan branş öğretmenleri ve eğitim gören altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. 2019- 2020 eğitim öğretim yılında Sincan ve Etimesgut ilçelerindeki resmi ortaokullarda eğitim gören 14.471 altıncı sınıf, 14.403 yedinci sınıf ve 19.166 sekizinci sınıf öğrencisi bulunduğu tespit edilmiştir. Görev yapan branş öğretmenlerinin sayısı 3764, okul yöneticilerinin sayısı ise 199 olarak belirlenmiştir. Hedef evrenin tamamına erişmek mümkün olmadığından küme örneklem alma yoluna gidilmiştir.

Örneklem belirlenirken ilk olarak öğrenciler, öğretmenler ve yöneticiler olmak üzere kümeler belirlenmiştir. Kümelerin hedef evrenleri için ayrı ayrı örneklem büyüklükleri tahmin edilmeye çalışılmıştır. Tahmin yaparken %95 güven aralığında ve %5 anlamlılık düzeyinde “Süreksiz değişkenlerde farklı sapma miktarları için uygun örnekleme büyüklükleri tablosu (Çıngı, 1994 akt. Büyüköztürk vd. 2017)” dikkate alınmış ve buradaki örneklem büyüklüklerine yaklaşılmaya çalışılmıştır. Tabloda 48040 öğrenci için örneklem sayısı 381 olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin soruları anlamama, eksik görüş bildirme gibi olasılıklara karşılık altıncı, yedinci ve sekizinci sınıflara dağıtılan 500 öğrenci formundan

470 adet geri dönüş belirlenmiştir. Eksik, özensiz doldurulmuş 20 öğrenci formu çıkarılmış, kalan 450 formdan öğrenci görüşleri elde edilmiştir.

Öğretmenler kümesinin hedef evreni 3764 olarak belirlenmiştir. Öğretmen grubunun örneklem sayısı 351 olarak belirlenmiştir. Sincan ve Etimesgut'taki okulların büyük çoğunluğunun ikili öğretim yapıyor olmasından dolayı öğretmenlerin yaşadıkları zaman darlığı durumu, teneffüs sürelerindeki kısalık, eksik ve özensiz gelecek cevaplar düşünülerek 500 form öğretmenlere dağıtılmıştır. Dağıtılan 500 formdan, 450 adet geri dönüş olmuştur. Dönen 450 öğretmen formunun tamamı, çalışmaya eklenmiştir.

Yönetici kümesinin hedef evreni 199 olarak belirlenmiştir ve örneklem büyüklüğü 131 olarak hesaplanmıştır. Öğretmenlerde ve öğrencilerde düşünülen formların geri dönmeme veya eksik, özensiz dönme durumu göz önünde bulundurularak 150 form yöneticilere ulaştırılmıştır. Ancak öğretmenlerde ikili öğretimden dolayı yaşanan zaman darlığı durumu yöneticilerde daha fazla görülmüştür. Bazı yöneticilerin formu doldurmayı fazladan, gereksiz bir iş gibi görmeleri bu yüzden çalışmaya katılmayı reddetmeleri de çalışmaya katılan form sayısını düşürmüştür. Yöneticilerden dönen 70 formdan, 20 tanesi eksik, özensiz cevaplar nedeniyle çıkartılmıştır. Kalan 50 yönetici formu ile çalışmaya devam edilmiştir.

Örneklem gruplarına bakıldığında hedef evrenine en yakın örneklem sayısını içeren kümenin yöneticiler grubu olduğu görülmektedir. Bu sebeple çalışmada 2019-2020 eğitim öğretim yılında Sincan ve Etimesgut ilçelerinde bulunan toplam 56 resmi ortaokuldan 43 tanesinin, yönetici grubu örneklemine karşılayacağı hesaplanmıştır. Elli altı resmi ortaokula kodlama yoluyla sayılar verilerek liste hazırlanmıştır. Daha sonra okul seçimi, bu listeden kura çekilerek gerçekleştirilmiştir. Kura çekiminde, torbadan çekilecek her bir sayı tekrar torbaya konularak (yerine koyma kuralı) tüm birimlerin eşit seçilme olasılığı garantiye alınmıştır. Eğer torbadan daha önce çıkan bir sayı tekrar çıkarsa, farklı sayı çıkana kadar işlem tekrarlanmıştır. Bu örnekleme işlemi kararlaştırılan okul büyüklüğüne ulaşıncaya kadar tekrar edilmiştir.

Seçilen 43 ortaokulda bulunan 150 yöneticiye formlar dağıtılmıştır. Öğretmenlere dağıtılmış olan 500 form her okula eşit sayıda paylaştırılmıştır. 500 tane öğrenci formu da altıncı, yedinci ve sekizinci sınıflarda eşit olacak şekilde 43 okula dağıtılmıştır. Çalışmaya katılan öğretmenlere ilişkin demografik bilgiler Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Öğretmenlerin Kıdem Yıllarına Göre Dağılımı

Kıdem Yılı / Cinsiyet	0-4 Yıl f	5-9 Yıl f	10-14 Yıl f	15-19 Yıl f	20 Yıl ve Daha Fazlası f	Toplam
Kadın	61 (%13,55)	105 (%23,33)	77 (%17,11)	54 (%12)	50 (%11,11)	347 (%77,11)
Erkek	16 (%3,55)	20 (%4,44)	26 (%5,77)	18 (%4)	23 (%5,11)	103 (%22,89)
Toplam	77 (%17,11)	125 (%27,78)	103 (%22,89)	72 (%16)	73 (%16,22)	450 (%100)

Tablo 5’te verilen öğretmenlerin kıdem yılları incelendiğinde 347 (%77,11) kadın, 103 (%22,89) erkek öğretmen olmak üzere toplam 450 öğretmene ulaşıldığı görülmektedir. Kıdem yılların göre 0-4 yıl aralığında 77 (%17,11), 5-9 yıl aralığında 125(%27,78), 10-14 yıl aralığında 103(%22,89), 15-19 yıl aralığında 72 (%16) ve 20 ve daha fazla yıl kıdem yılı aralığında ise 73(%16,22) öğretmene ulaşılmıştır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin branş dağılımları ise Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Öğretmenlerin Branşlara Göre Ayrımı

Branş/Cinsiyet	Kadın	Erkek	%
Türkçe	57	20	%17,11
Matematik	58	16	%16,44
Fen Bilimleri	56	9	%14,44
İngilizce	43	6	%10,88
Din Kültürü	26	8	%7,55
Sosyal Bilgiler	21	10	%6,88
Beden Eğitimi	13	12	%5,55
Rehberlik	20	5	%5,55
Teknoloji- Tasarım	20	4	%5,33
Görsel Sanatlar	15	4	%4,22
Bilişim Teknolojileri	10	5	%3,33
Müzik	8	4	%2,66
Toplam	347	103	%100

Çalışmaya katılan öğretmenlerin Tablo 6’da verilen cinsiyetlere göre branş dağılımına bakıldığında Türkçe branşından 77 (%17,11), matematik branşından 74 (%16,44), fen bilimlerinden 65 (%14,44),İngilizce branşından 49 (%10,88), din kültürü ve ahlak bilgisi branşından 34 (%7,55), sosyal bilgiler branşından 31 (%6,88), rehberlik ve psikolojik danışmanlıktan 25 (%5,55),beden eğitimi ve spor branşından 25 (%5,55), teknoloji-tasarım branşından 24 (%5,33), görsel sanatlar branşından 19 (%4,22), bilişim teknolojileri branşından 15 (%3,33), müzik branşından 12 (%2,66) öğretmenin çalışmaya katıldığı görülmektedir. Çalışmaya katılan, Sincan ve Etimesgut’taki resmi ortaokullarda

okul müdürü ve müdür yardımcısı olarak çalışan yöneticilerin kıdem yıllarında göre dağılımları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Yöneticilerin Kıdem Yılına Göre Ayrılması

Cinsiyet/Kıdem Yılı	0-4 Yıl	5-9 Yıl	10-14 Yıl	15-19 Yıl	20 Yıl ve Daha Fazlası	Toplam
Kadın	2(%4)	3 (%6)	3 (%6)	4(%8)	1 (%2)	13 (%26)
Erkek	1 (%2)	4 (%8)	7(%14)	9 (%18)	16 (%32)	37 (%74)

Tablo 7 incelendiğinde araştırmaya katılan yönetici grubunda 13 (%26) kadın, 37 (%74) erkek olduğu görülmektedir. Yöneticilerden 3 kişi (%6) 0-4, 7 kişi (%7) 5-9, 10 kişi (%20) 10-14, 13 kişi (%26) 15-19 ve 17 kişinin (%34) 20 yıl ve daha fazla kıdem yılı aralığına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Yöneticilerin görev türleri ve cinsiyetlerine ilişkin bilgiler Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Yöneticilerin Görev Türüne Göre Ayrılması

Cinsiyet / Görev Türü	Okul Müdürü	Müdür Yardımcısı
Kadın	2 (%4)	11 (%22)
Erkek	31 (%62)	6 (%12)
Toplam	33 (%66)	17 (%34)

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan yönetici personelin 33’ü (%66) okul müdürü, 17’si (%34) müdür yardımcısı olarak görev yaptığı görülmektedir. Çalışmaya katılan okul müdürlerinin 31’i (%62) erkek, 2’si (%4) kadın, müdür yardımcılarının 11’i (%22) kadın, 6’sı (%12) erkektir.

3.3. VERİ TOPLAMA ARACI

Veri toplama aracı olarak, araştırmacı ve danışmanı tarafından geliştirilen ve iki bölümden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu bir araştırmanın sistematik olmasına yardımcı olur ve verilerin karşılaştırılmasını sağlar. Görüşmeciler form sayesinde hem daha tarafsız bilgi toplama imkânı hem de önceden hazırlanmış sorularla eksiklikleri giderme imkânı elde eder (Yıldırım ve Şimşek, 2004).

İlk bölümde katılımcılara ilişkin kişisel bilgiler, ikinci bölümde başarıya ilişkin sorular yer almıştır. Açık uçlu sorular; dört temel soru ve beş alt sorudan oluşmuştur. Öncelikle katılımcılara “Sizce başarı nedir?” sorusu sorulmuştur. Bu soruyla katılımcıların başarıdan ne anladıkları, başarı algıları ortaya çıkarılmak istenmiştir. İkinci soruda yönetici ve öğretmenlere “Öğrencilerinizi başarılı görüyor musunuz?” ve öğrencilere “Kendini başarılı görüyor musunuz?” şeklinde soru yöneltilmiş, ardından da katılımcıların evet-hayır

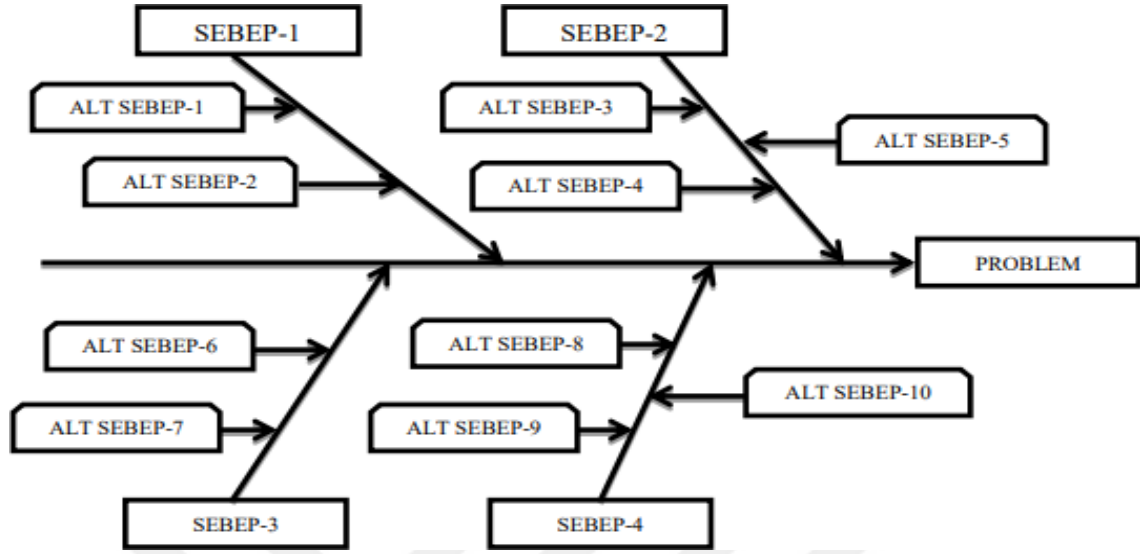
şeklinde geçiştirmemesi için, “Görüyorum, çünkü... / Biraz görüyorum, çünkü.... / Görmüyorum, çünkü” şeklinde açıklama yapmaları istenmiştir. Üçüncü soru yönetici ve öğretmenlere “Size göre öğrencilerin başarısına etki eden olumlu ve olumsuz faktörler nelerdir?” sorusu sorulmuş, öğrencilere de benzer olarak “Senin başarısına etki eden olumlu ve olumsuz faktörler nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruyla başarıya etki eden olumlu ve olumsuz faktörler ortaya çıkarılmak istenmiştir. Dördüncü soru olarak öğretmen ve yöneticilere “Size göre ne yapılırsa öğrencinin başarısı artar?”, öğrencilere ise “Sana göre neler yapılırsa başarı artar?” soruları yöneltilerek başarıyı artırıcı çözüm önerileri elde edilmiştir.

Araştırma sorularının hazırlık aşamasında öncelikle öğrenci başarısı ile alanyazın araştırması yapılmış ve ardından Pareto analizi yöntemi araştırılmıştır. Öğrenci başarısı ile ilgili araştırmalarda araştırma grubuna yöneltilen sorular incelenmiştir. Eğitim bilimleri alanında Pareto analizinin uygulandığı çalışmalar incelendikten sonra istatistik, mühendislik gibi alanlarda yapılan araştırmalar incelenmiştir. Çünkü eğitim bilimleri literatüründe Pareto analizinin kullanıldığı çok az çalışma bulunmaktadır. Yapılan incelemeler sonrasında yazar ve danışman tarafından sorular oluşturulmuştur. Açık uçlu sorulara ilişkin eğitim bilimleri alanından yüksek ihtisas yapmış uzmanlardan görüş alınmış ve sorulara bu görüşler ışığında son hali verilmiştir

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI VE ANALİZİ

Verilerin sınıflandırılması bölümünde katılımcılardan edinilen bulgular önce demografik bilgilere göre sınıflanmıştır. Öğrencilerde cinsiyet ve sınıfa göre, öğretmenlerde cinsiyet, kıdem yılı ve branşa göre, yöneticilerde ise cinsiyet, kıdem ve yönetici pozisyonuna göre sınıflandırma yapılmıştır. Daha sonra başarı algılarına verilen cevaplarda elde edilen cümlelerdeki ana fikirler ve anahtar kelimeler çıkartılmıştır. Sorularda elde edilen anahtar kelimeler önce tüm gruplar için ayrı ayrı, sonra tüm öğrenci grubu ve tüm eğitim personeli grubu olmak üzere iki farklı grupta toplu olarak Pareto analizi tekniği ile değerlendirilmiştir. Öğrenci başarısını olumlu ve olumsuz yönde etkileyen faktörlerle ilgili soruda edinilen cevaplardan yine ana fikirler ve anahtar kelimeler ortaya çıkarılmış, ortaya çıkan ana nedenler ve alt nedenler sebep-sonuç diyagramına araştırmacı ve danışmanı tarafından ayrı ayrı yerleştirilmiştir. Neden sonuç diyagramı, balık kılçığı veya Ishikawa diyagramı olarak da anılan bu teknik bir olayın nedenlerini daha düzenli şekilde analiz etmekte kullanılan, bütün bilinenleri görsel olarak

ortaya koyan bir tekniktir (Atalay ve Kılıç, 2015). Neden sonuç diyagramı modeli Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2:Neden Sonuç Diyagramı

Bu çalışmanın öğrenci başarısını olumlu ve olumsuz yönde etkileyen faktörleri belirleme kısmında veri toplama aracı olarak neden sonuç diyagramı modelinin kullanılmasının nedeni, çalışmaya katılan öğrenci, öğretmen ve yönetici grubunun öğrenci başarısını etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerin ayrıntılı olarak şema haline getirmektir. Sonrasında öğrenci başarısını olumlu ve olumsuz yönde etkileyen faktör görüşleri ilk önce tüm gruplarda ayrı ayrı daha sonra tüm öğrenci grubu ve tüm eğitim personeli grubu olmak üzere iki toplu grupta Pareto analizi uygulanarak sınıflanmıştır. Öğrencilere sorulan “Kendini başarılı görüyor musun?” sorusu ile öğretmen ve yöneticilere sorulan “Öğrencilerinizi başarılı görüyor musunuz?” sorularına verilen cevaplar tablo halinde sunulmuş, yüzde ve oranlarına göre yorumlanmıştır. Son olarak öğrenci, öğretmen ve yönetici grubundan edinilen öğrenci başarısını arttırmaya yönelik çözüm önerileri ana temalara ayrılarak frekans ve yüzdelere göre yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

Bu kısımda çalışmaya katılan altıncı, yedinci, sekizinci sınıf öğrencilerinden, öğretmenlerden ve yöneticilerden edinilen bulgular tablo, grafik ve şekil olarak sunulmuş ve yorumlanmıştır. Daha sonrada ise tüm öğrenci grupları ve tüm eğitim personeli olarak belirtilen öğretmen ve yönetici grubunun ortak bulgularına yer verilmiş, farklılıklar ortaya çıkarılmıştır.

4.1. SEKİZİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNE AİT BULGULAR

Burada 8. sınıf öğrencilerinin başarı algıları, kendilerine göre başarılarını olumlu ve olumsuz yönde etkileyen faktörler, başarılarına ilişkin görüşleri ve başarı artırımına dair çözüm önerileri verilmiştir.

4.1.1. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarı Görüşleri

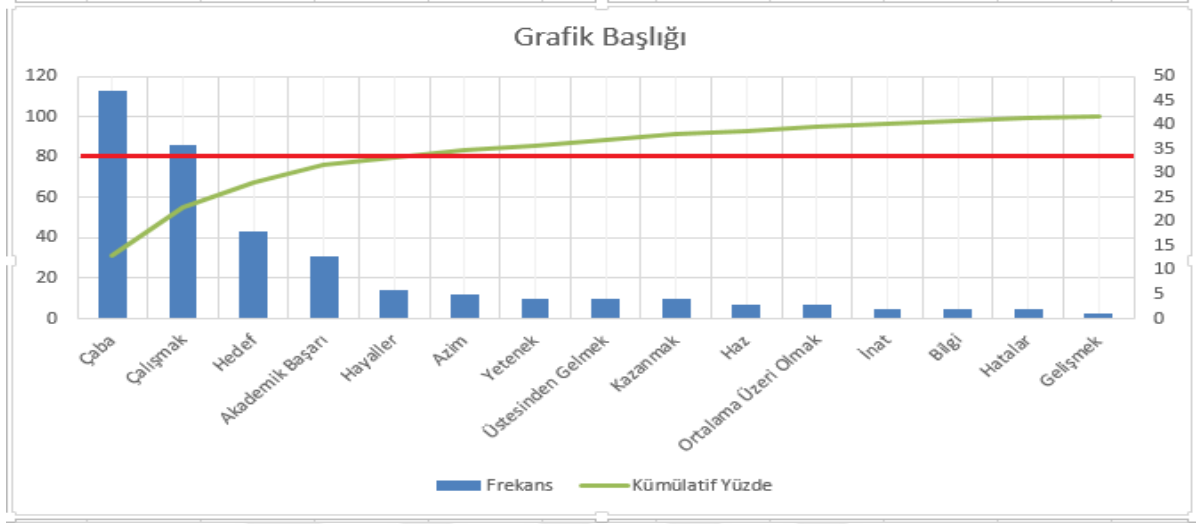
Çalışmaya katılan 8. sınıf öğrencilerinin başarı hakkındaki görüşleri Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9: Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarı Algıları

Gruplar		Görüşler	f	Kümülatif f	Kümülatif %	%
A Grubu 1. Öncelikli Başarı Algıları	1	Çaba	47	47	31,33	
	2	Çalışmak	36	83	55,33	
	3	Hedef	18	101	67,33	
	4	Akademik Başarı	13	114	76	
	5	Hayaller	6	120	80	%80
B Grubu 2. Öncelikli Başarı Algıları	6	Azim	5	125	83,33	
	7	Yetenek	4	129	86	
	8	Üstesinden Gelmek	4	133	88,67	
	9	Kazanmak	4	137	91,34	
	10	Haz	3	140	93,34	
	11	Ortalama Üzeri Olmak	3	143	95,34	%95
C Grubu 3. Öncelikli Başarı Algıları	12	İnat	2	145	96,67	
	13	Bilgi	2	147	98	
	14	Hatalar	2	149	99,33	
	15	Gelişmek	1	150	100	
n=150		Toplam	150	150	100	

Tablo 9 incelendiğinde, 8. sınıf öğrencilerinin “Sizce başarı nedir?” sorusuna verdikleri cevapların başında “Çaba (f=47; %31,33)”, “Çalışmak (f=36; %24)”, “Hedef (f=18; %12)”, “Akademik Başarı (f=13; %8,67)” ve “Hayaller (f=6; %4)” gelmektedir. Kümülatif yüzde değerleri incelendiğinde ilk beş görüş soruya verilen cevapların %80’ini

oluşturmaktadır. İlk beş görüş sorunun %80'ini oluşturduğu için “A Grubu 1. Öncelikli Başarı Algıları” olarak belirlenmiştir. Sonraki altı görüş “B Grubu 2. Öncelikli Başarı Algıları”, son dört görüş ise “C Grubu 3. Öncelikli Başarı Algıları” olarak belirlenmiştir. 8. sınıf öğrencilerinin “Sizce başarı nedir?” sorusuna verdiği başarı görüşlerinin Pareto Analizi grafiği Şekil 3 'te verilmiştir.

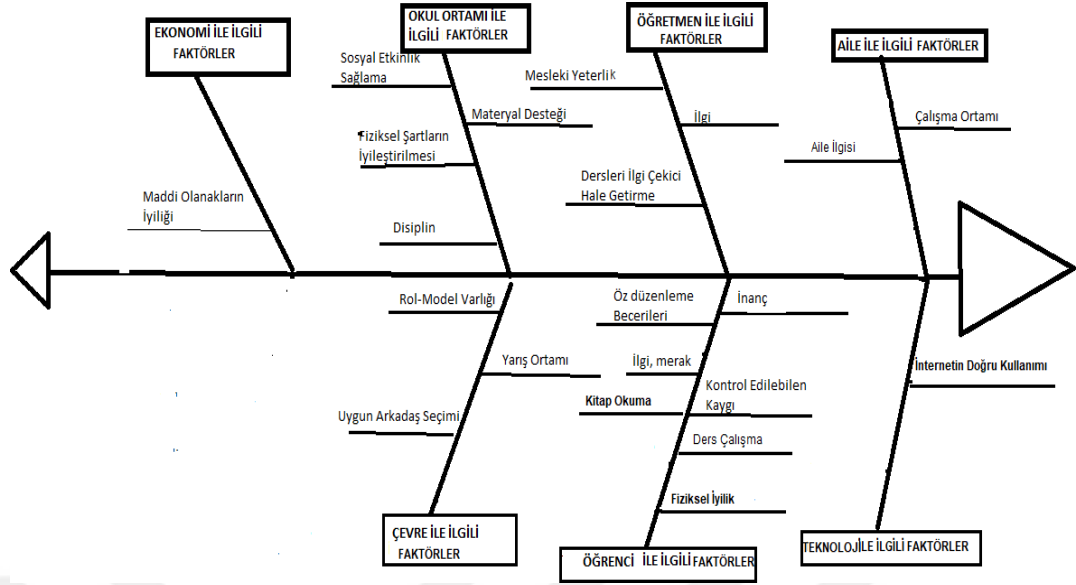

Şekil 3: 8. Sınıf Öğrencilerinin Başarı Algılarına İlişkin Pareto Analizi Grafiği

Şekil 3'te başarı görüşlerine verilen cevapların grafiği incelendiğinde, kümülatif yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk beş cevabın, sorunun %80'ini geriye kalan cevapların soruya verilen cevapların %20'sini oluşturduğu görülmektedir. Sekizinci sınıf öğrencilerinin görüşlerine göre ilk beş başarı algısı sırasıyla çaba sarf etmek, çalışmak, hedef varlığı, akademik başarı ve hayaller olarak belirlenmiştir.

4.1.2. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörler

Sekizinci sınıf öğrencilerine kendi başarılarını olumlu yönde etkileyen faktörler sorulmuş ve elde edilen cevaplar sınıflandırılarak balık kılçığı diyagramına yazar tarafından yerleştirilmiştir. Diyagram Şekil 4'te gösterilmiştir.

Şekil 4: Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlerin Balık Kılıcı Diyagramı

Şekil 4 incelendiğinde öğrenci başarısını olumlu yönde etki eden faktörlere ilişkin 8. sınıf öğrencileri görüşlerinden aile, öğretmen, okul ortamı, öğrenci, ekonomi ve çevre ile ilgili 7 ana faktöre ulaşılmıştır. Bu 7 ana faktörle ilişkili 21 alt faktör elde edilmiştir. 8. sınıf öğrencilerinin başarısının artırılmasında olumlu etkiye sahip olan ve balık kılıcı diyagramında verilen faktörlerin Pareto Analizi Tablo 10’da sunulmuştur.

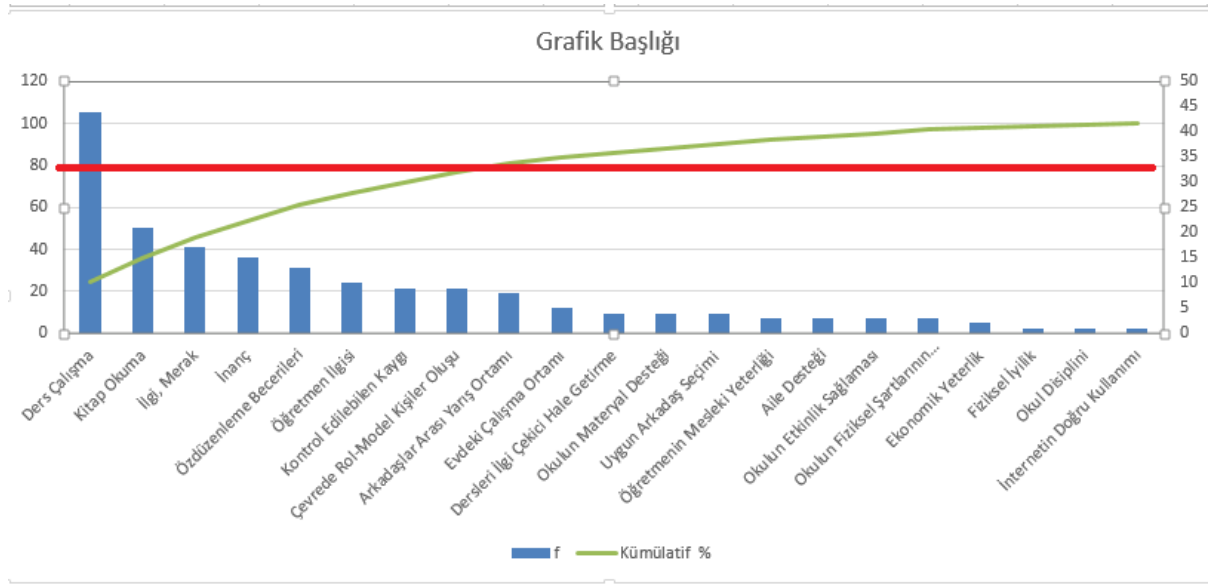
Tablo 10: Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlerin Pareto Analizi

Gruplar	Faktörler	f	Kümülatif f	Kümülatif %	%
A Grubu 1.Öncelikli Faktörler	1 Ders Çalışma	44	44	24,44	
	2 Kitap Okuma	21	65	36,11	
	3 İlgi, Merak	17	82	45,55	
	4 İnanç	15	97	53,79	
	5 Öz düzenleme Becerileri	13	110	61,10	
	6 Öğretmen İlgisi	10	120	66,65	
	7 Kontrol Edilebilen Kaygı	9	129	71,65	
	8 Çevrede Rol-Model Kişiler Oluşu	9	138	76,65	
	9 Arkadaşlar Arası Yarış Ortamı	8	146	81,09	%80
B Grubu 2.Öncelikli Faktörler	10 Evdeki Çalışma Ortamı	5	151	83,86	
	11 Dersleri İlgi Çekici Hale Getirme	4	155	85,99	
	12 Okulun Materyal Desteği	4	159	88,21	
	13 Uygun Arkadaş Seçimi	4	163	90,43	
	14 Öğretmenin Mesleki Yeterliği	3	166	92,10	
	15 Aile Desteği	3	169	93,76	

Tablo 10'nun devamı

	Faktörler	f	Kümülatif f	Kümülatif %	%
	16 Okulun Etkinlik Sağlaması	3	172	95,43	
	17 Okulun Fiziksel Şartlarının İyileştirilmesi	3	175	97,09	%95
C Grubu 3. Öncelikli Faktörler	18 Ekonomik Yeterlik	2	177	98,20	
	19 Fiziksel İyilik	1	178	98,75	
	20 Okul Disiplini	1	179	99,45	
	21 İnternetin Doğru Kullanımı	1	180	100	
n= 180	Toplam	180	180	100	

Tablo 10'da verilen 8. sınıf öğrencilerinin başarısının arttırılmasında olumlu etkiye sahip olan faktörlerin başında “ders çalışma” (f=44; %24,44) ve “kitap okuma” (f=21; %11,67) gibi akademik çabaya ilişkin faktörlerin geldiği görülmektedir. Bu faktörleri ilgi (f=17; % 9,44), inanç (f=15; % 8,24) ve planlı çalışma, zaman yönetimi, gibi özdüzenleme becerileri (f=13; %7,31) faktörlerin takip ettiği görülmektedir. Kümülatif yüzde değerleri incelendiğinde ilk dokuz neden sorunun %81'ini oluşturmaktadır. İlk dokuz neden, “A Grubu 1. Öncelikli Faktörler” olarak belirlenmiştir. Sonraki sekiz neden “B Grubu 2. Öncelikli Faktörler”, son dört neden ise “C Grubu 3. Öncelikli Faktörler” olarak belirlenmiştir. Sekizinci sınıf öğrencilerinin başarısının arttırılmasında olumlu etkiye sahip olan faktörlerin Pareto Analizi grafiği Şekil 5'te verilmiştir.

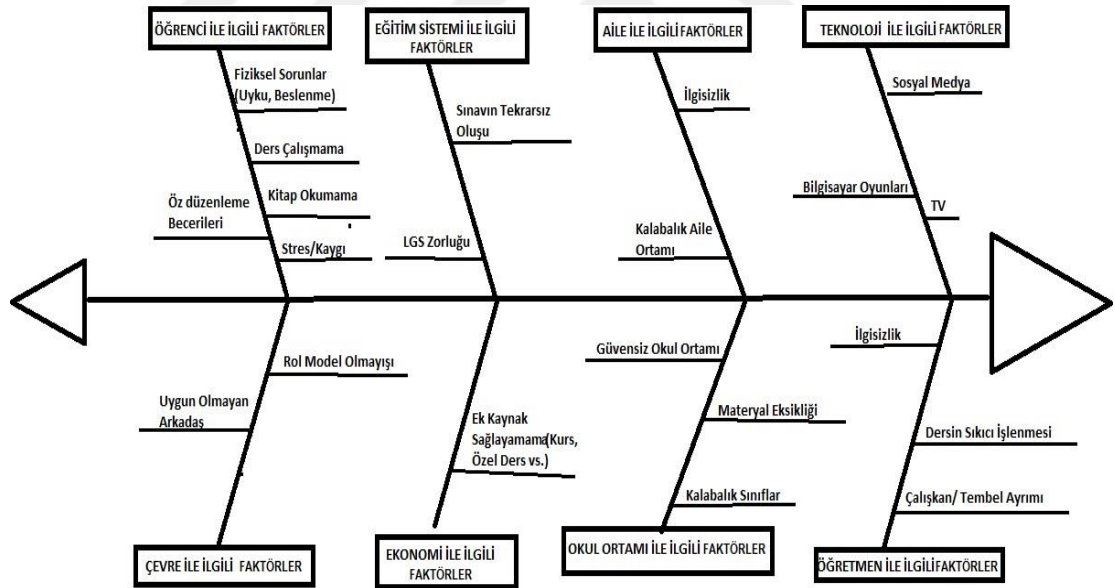

Şekil 5: Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Grafiği

Şekil 5'te verilen 8. sınıf öğrencilerinin başarılarını olumlu yönde etkileyen faktörlere ilişkin Pareto Analizi grafiği incelendiğinde kümülatif yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk dokuz faktörün soruya verilen cevapların %80'ini, geriye kalan faktörlerin cevapların %20'sini oluşturduğu görülmektedir. Böylece sekizinci sınıf öğrencilerinin başarılarını olumlu yönde etkileyen faktörlerde birinci öncelikli faktörleri; ders çalışma, kitap okuma gibi akademik çabaya ilişkin faktörler, ilgi, merak ve inanç gibi motivasyona ilişkin faktörler, özdüzenleme becerileri, öğretmen ilgisi, kontrol edilebilen kaygı, çevredeki rol model kişilerin varlığı ve arkadaşlar arası yarış ortamı oluşturmuştur.

4.1.3. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörler

Sekizinci sınıf öğrencilerinin başarılarını olumsuz etkileyen faktörlerin balık kılçığı diyagramı Şekil 6'da verilmiştir.

Şekil 6: Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Balık Kılçığı Diyagramı

Şekil 6 incelendiğinde 8. sınıf öğrencilerinin başarılarını olumsuz etkileyen faktörler; öğrenci, eğitim sistemi, aile, teknoloji, çevre, ekonomi, okul ortamı ve öğretmenler ile ilgili olmak üzere 8 ana faktör ve bunlara bağlı olarak 21 alt faktörde toplanmıştır. Sekizinci sınıf

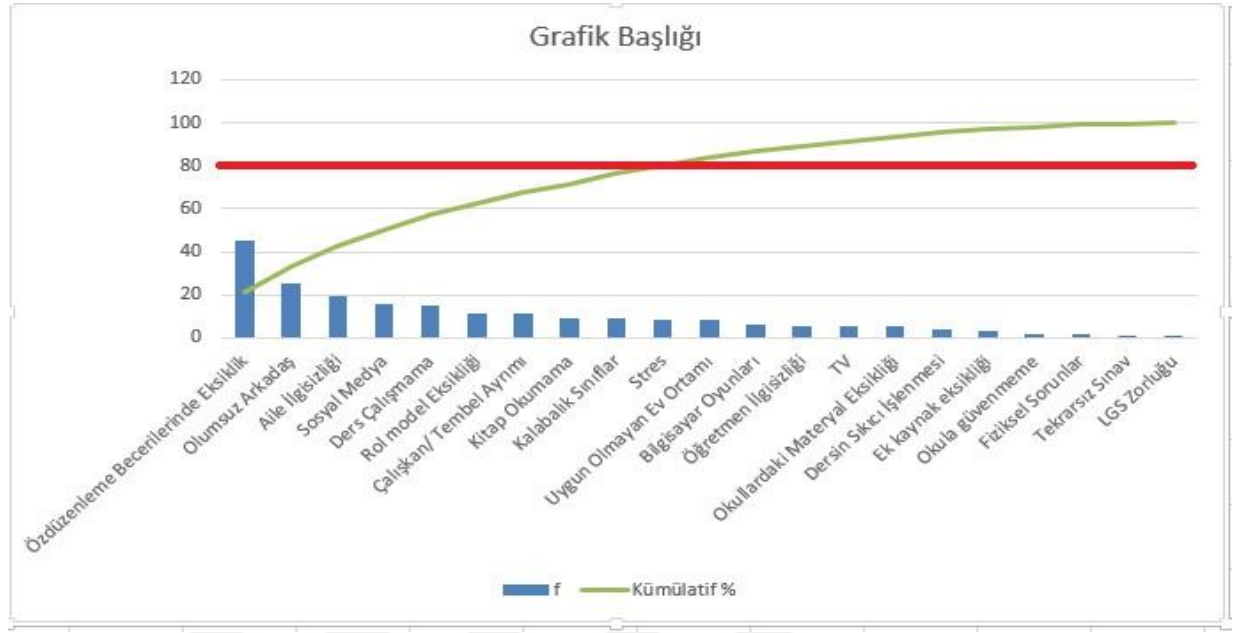
öğrencilerinin başarılarını olumsuz etkileyen faktörlere ilişkin Pareto Analizi Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11: Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi

Gruplar	Faktörler	f	Kümülatif f	Kümülatif %	%
A Grubu 1. Öncelikli Faktörler	1 Özdüzenleme Becerilerinde Eksiklik	45	45	21,42	
	2 Olumsuz Arkadaş	25	70	33,33	
	3 Aile İlgisizliği	19	89	42,38	
	4 Sosyal Medya	16	105	50,00	
	5 Ders Çalışmama	15	120	57,14	
	6 Rol model Eksikliği	11	131	62,38	
	7 Çalışkan/ Tembel Ayrımı	11	142	67,61	
	8 Kitap Okumama	9	151	71,19	
	9 Kalabalık Sınıflar	9	160	76,19	
	10 Stres	8	168	80,00	
	11 Uygun Olmayan Ev Ortamı	8	176	83,78	%80
B Grubu 2. Öncelikli Faktörler	12 Bilgisayar Oyunları	6	182	86,67	
	13 Öğretmen İlgisizliği	5	187	89,04	
	14 TV	5	192	91,42	
	15 Okullardaki Materyal Eksikliği	5	197	93,80	
	16 Dersin Sıkıcı İşlenmesi	4	201	95,71	%95
	17 Ek kaynak eksikliği	3	204	97,14	
C Grubu 3. Öncelikli Faktörler	18 Okula güvenmeme	2	206	98,09	
	19 Fiziksel Sorunlar	2	208	99,04	
	20 Tekrarsız Sınav	1	209	99,52	
	21 LGS Zorluğu	1	210	100	
n=210	Toplam	210	210	100	

Tablo 11’de verilen, 8. sınıf öğrencilerine göre öğrenci başarısının artırılmasında olumsuz etkiye sahip olan faktörlerin başında tükenmişlik hissi, öğrenilmiş çaresizlik, dikkat dağınıklığı gibi “öz-düzenleme becerilerinin eksikliği (f=45; %21,42)”, “olumsuz arkadaş (f= 25; %11,90)”, “aile ilgisizliği (f=19; %9,04)” gelmektedir. Bu faktörleri “sosyal medyada gereğinden fazla zaman geçirme(f=16; %7,61)” faktörü takip etmektedir. Bu faktörler “ders çalışmama (f=15; % 7,14)”, “öğretmenlerin öğrencileri çalışkan/ tembel olarak ayırmaları (f=11; %5,23)” ve “çevrede rol model olmayışı (f=11; %5,23)” şeklinde devam etmektedir. Kümülatif yüzde değerleri incelendiğinde ilk on faktör sorunun %80’ini oluşturmaktadır. Onuncu faktör ile on birinci faktör aynı frekansa sahip olduğundan ilk on bir faktör, “A Grubu 1. Öncelikli Faktörler” olarak belirlenmiştir. Sonraki beş faktör “B Grubu 2. Öncelikli Faktörler”, son beş faktör ise “C Grubu 3. Öncelikli Faktörler” olarak

belirlenmiştir. Sekizinci sınıf öğrencilerinin başarılarını olumsuz yönde etkileyen faktörlere ilişkin Pareto Analizi grafiği Şekil 7’de verilmiştir.

Şekil 7: Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Grafiği

Şekil 7’de verilen 8. sınıf öğrencilerinin başarılarını olumsuz yönde etkileyen faktörlere ilişkin Pareto Analizi grafiği incelendiğinde kümülatif yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk on bir faktörün soruya verilen cevapların %80’ini, geriye kalan faktörlerin cevapların %20’sini oluşturduğu görülmektedir. Böylece sekizinci sınıf öğrencilerinin başarılarını olumsuz yönde etkileyen faktörlerde A grubu faktörleri özdüzenleme becerileri, aile ilgisizliği, sosyal medyada gereğinden fazla zaman geçirme, ders çalışmama ve kitap okumama gibi akademik çabasızlıklara ilişkin faktörler oluşturmaktadır. Bu faktörleri olumsuz, ders çalışmaya engel arkadaş ve akran zorbalığı, çevredeki rol-model eksikliği, öğretmenlerin öğrencileri çalışkan/tembel şeklinde sınıflaması, okullardaki kalabalık sınıflar, uygun olmayan ev ortamı ve stres faktörlerinin takip ettiği görülmektedir.

4.1.4. Cinsiyete Göre Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarı Yorumları

Cinsiyete göre sekizinci sınıf öğrencilerinin başarılarına dair verdikleri cevapların frekans ve yüzdelik dağılımları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12: Cinsiyete göre Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarına Dair verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

	Katılımcı	“Görmüyorum.”f	“Biraz Görüyorum.”f	“Görüyorum.”f
Kız	90 (%60)	7 (%4,67)	59 (%39,33)	24 (%16)
Erkek	60(%40)	3(%2)	31 (%20,67)	26 (%17,33)
Toplam	n=150	10 (%6,67)	90 (%60)	50 (%33,33)

Tablo 12’de çalışmaya katılan 90 kız, 60 erkekten oluşan 8. sınıf öğrencilerinin “Kendini başarılı görüyor musun?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde 10 (%6,67) öğrencinin kendini başarılı görmediği, 90 (%60) öğrencinin kendini biraz başarılı gördüğü, 50 (%33,33) öğrencinin ise kendini başarılı gördüğü sonucuna varılmıştır. Kız ve erkek öğrencilerin cevapları oranlandığında (Kız: %7,77, Erkek: %5) “Görmüyorum.” cevabının kız öğrencilerde daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. “Biraz görüyorum.” cevabındaki oranlar karşılaştırıldığında (Kız: %65,55;Erkek:%51,66) kız öğrencilerin yine yüksek olduğu görülmektedir. “Görmüyorum.” seçeneğindeki oranlar karşılaştırıldığında ise (Kız: %26,67; Erkek: %43,33) erkek öğrencilerin bu seçeneği daha fazla seçtiği anlaşılmaktadır. Sorunun devamı olan “çünkü” kısmına ise verilen bir takım cevap örnekleri aşağıdaki gibidir.

Kendini başarılı gören bir öğrenci okul dersleri ve LGS sınavına hazırlık çalışmalarını birlikte yapmakta zorlanmış ve kendini şöyle ifade etmiştir: “*Kendimi başarılı görmüyorum; çünkü okul derslerine ve ek olarak liselere giriş sınavına çalışmak beni boğuyor.*”

Kendini başarılı bulmayan ve bu durumun sebebinin engelli kardeşine ayırması gereken vakit olduğunu belirten öğrenci kendini şöyle ifade etmiştir: “*Kendimi başarılı görmüyorum; çünkü ders çalışmam gereken zamanda engelli kardeşimle ilgilenmem gerekiyor.*”

Kendini biraz başarılı bulan başka bir öğrenci dersleri “sevdiği” ve “sevmediği” dersler şeklinde ayırmış ve başarısının “biraz” olmasının nedenini şöyle ifade etmiştir: “*Kendimi biraz başarılı görüyorum; çünkü sevmediğim derslere diğer arkadaşlarım kadar çalışmıyorum.*”

Kendini biraz başarılı bulan ve öğretmenlerin öğrenci ayrımı yaptığını düşünen başka bir öğrenci başarı durumunu şu şekilde ifade etmiştir: “*Kendimi biraz başarılı görüyorum;*

çünkü öğretmenler hep benden daha çalışkan öğrencilerle ilgileniyor ve bu durum motive olmamı engelliyor.”

Kendini başarılı bulan başka bir öğrenci fırsat eşitsizliğinden ve toplumun cinsiyetçi ayırımından yakınmış ve başarı durumunu *“Kendimi başarılı görüyorum; çünkü kız çocuğu olduğum için başarmak zorundayım.”* şeklinde ifade etmiştir.

Aile ve öğretmen desteğine yeteri kadar ulaştığını düşünen başka bir öğrenci başarı durumunu ise şöyle ifade etmiştir: *“Kendimi başarılı görüyorum; çünkü ailem ve öğretmenlerim bir fen lisesine yerleşeceğime kesin gözüyle bakıyor.”*

4.1.5. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarının Artmasına Yönelik Çözüm Önerileri

Araştırmanın 8. sınıf öğrencilerine ait son alt probleminde, öğrencilere başarılarını artırıcı çözüm önerilerinin neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu konuya ilişkin 8. sınıf öğrencilerinin görüşlerinden elde edilen temalar, kodlar ve frekans değerleri Tablo 13'te sunulmuştur.

Tablo 13: Sekizinci Sınıf Öğrencilerine Göre Başarılarının Artmasına Yönelik Çözüm Önerileri

TEMA	KOD	f	%
Aile ile ilgili Çözüm Önerileri	Aile ilgisi artmalıdır.	9	%4,83
	Aile, ev ortamını öğrencinin çalışabileceği şekilde	7	%3,76
	Aile öğrenci üzerindeki baskısını azaltmalıdır.	4	%2,15
Öğrenci ile ilgili Çözüm Önerileri	Daha çok ders çalışmalıdır.	40	%21,50
	Daha istekli, azimli olunmalıdır.	28	%15,05
	Daha çok kitap okunmalıdır.	8	%4,30
	Kaygı ve stres seviyesi azaltılmalıdır.	8	%4,30
	Öğrenciler zaman yönetimi konusunda bilinçlenmelidir	4	%2,15
Okul Ortamı ile ilgili Çözüm Önerileri	Sınıf mevcutları azaltılmalıdır.	15	%8,06
	Materyal eksiklikleri giderilmelidir.	7	%3,76
	Öğrencilere motivasyona yönelik rehberlik	5	%2,68
Çevre ile ilgili Çözüm Önerileri	Uygun arkadaş seçimi yapılmalıdır.	6	%3,23
	Doğru rol-model kişiler bulunmalıdır.	5	%2,68
Eğitim Sistemi ile ilgili Çözüm Önerileri	Konu yoğunluğu azaltılmalıdır.	12	%6,45
	Ders sürelerinin süresi azaltılmalıdır.	3	%1,62
Ekonomi ile ilgili Çözüm Önerileri	Ek kaynak alımı sağlanmalıdır.	5	%2,68
	Özel ders, dersane gibi takviyeler alınmalıdır.	4	%2,15
Öğretmenler ile ilgili Çözüm Önerileri	Öğretmenler öğrenciler arasında	10	%5,37
	Öğretmen ilgisi artırılmalıdır.	6	%3,23
Toplam		186	%100

Tablo 13 incelendiğinde 8. sınıf öğrencilerinin başarılarını arttırmaya yönelik çözüm önerilerinden aile, öğrenci, okul ortamı, çevre, eğitim sistemi, ekonomi ve öğretmenler ile ilgili temalar oluşturulmuştur. Bu temalar içinde en fazla frekansa sahip temalar sırasıyla, “öğrenci (f=88; %47,31)” ve “okul (f=27; %14,51)” olmuştur. Aile teması içinde en fazla frekansa sahip olan kod “Aile ilgisi arttırılmalıdır (f=9; %4,83).” olmuştur. Öğrenci ile ilgili çözüm önerilerinde en fazla frekansa sahip olan kod “Daha çok ders çalışılmalıdır. (f=40; %21,50)” olmuştur. Okul ortamı ile ilgili çözüm önerilerinde en fazla frekansa sahip kod “Sınıf mevcutları azaltılmalıdır. (f=15; %8,06)” olduğu görülmüştür. Çevre temasında en fazla frekansa sahip kodun “Uygun arkadaş seçimi yapılmalıdır. (f=6; %3,23)” önerisi olduğu görülmüştür. Eğitim sistemi ile ilgili çözüm önerilerinde en fazla frekansa sahip kod “Konu yoğunluğu azaltılmalıdır. (f=12; %6,45)” olmuştur. Ekonomi temasıyla ilgili en büyük frekans “Ek kaynak desteği sağlanmalıdır. (f=6; %3,23)” koduna aittir. Öğretmenler temasıyla ilgili en büyük frekansa sahip kodun ise “Öğretmenler öğrenciler arasında çalışkan/tembel ayrımı yapmamalıdır. (f=10; %5,37)” olduğu görülmüştür. Araştırmada, 8. sınıf öğrencilerinin başarılarının arttırılmasına yönelik çözüm önerilerine ait görüşlerin yer aldığı alıntılardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

LGS sınavına hazırlık süresince okuldaki derslerin öneminin azaldığını düşünen bir öğrencinin çözüm önerisi “*Öğretmenler yazılı odaklı değil, LGS odaklı ders anlatırsa ve zor soruları çözebilecek kadar kendilerini geliştirirlerse başarıım artar.*” şeklinde olmuştur. LGS sınavı tarzında yetersiz soru tipi gördüğünü düşünen başka bir öğrencinin çözüm önerisi ise “*Daha fazla LGS tarzı soru tipi görürsem başarıım artar.*” olmuştur.

Derste öğretilen bilgilerin birden fazla duyu organına hitap etmesini isteyen ve muhtemelen dinlemekten daha farklı yollarla (görme, yaparak öğrenme vb.) öğrenen başka bir öğrencinin çözüm önerisi ise şöyledir: “*Öğretmenler derste öğrencileri daha aktif hale getirirlerse başarıım artar, bence yalnızca dinlemek pek faydalı olmuyor.*”

Ekonomik yetersizliklerin başarıya engel olduğunu düşünen öğrencinin çözüm önerisi ise şöyledir: “*Sınıftaki çalışkan arkadaşlarım gibi ben de dershaneye gidebilirim ve diğer okullardaki öğrencilerle yarışsam başarıım artar.*”

Ailesi ile problemleri olan bir öğrencinin çözüm önerisi “*Ailemle kavga etmezsem ve ailem beni daha çok severse başarıım artar.*” olmuştur.

Konular arasında boğulduğunu düşünen ve sistemin tüm branşlarda başarı bekleme sebebiyle sıkıntı duyan başka bir öğrenci “8. sınıf müfredatındaki konu yoğunluğu azalırsa başarımlarım artar. Çünkü hepsine yetişemiyorum.” şeklinde görüş belirtmiştir.

4.2. YEDİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNE AİT BULGULAR

Burada 7. sınıf öğrencilerinin başarı algıları, başarılarını olumlu ve olumsuz yönde etkileyen faktörler, kendilerini başarılı bulup bulmadıklarına ilişkin görüşleri ve başarılarını artırmaya yönelik çözüm önerileri verilmiştir.

4.2.1. Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarı Algıları

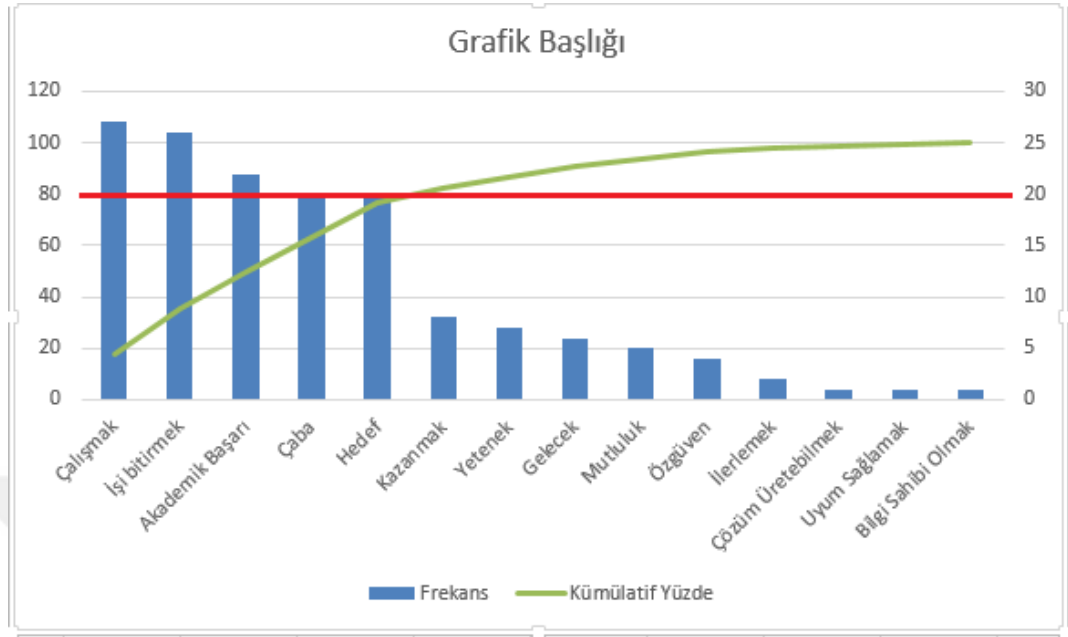
Çalışmaya katılan 7. sınıf öğrencilerine “Sence başarı nedir?” sorusu yöneltilmiş ve öğrencilerin başarı algılarının frekans ve yüzdelik dağılımları Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14: Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarı Algılarının Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

Gruplar		Görüşler	f	Kümülatif f	Kümülatif %	%
A Grubu 1. Öncelikli Başarı Algıları	1	Çalışmak	27	27	18	
	2	İşi bitirmek	26	53	35,33	
	3	Akademik Başarı	22	75	50	
	4	Çaba	20	95	63,33	
	5	Hedef	20	115	76,67	
	6	Kazanmak	8	123	82	80%
B Grubu 2. Öncelikli Başarı Algıları	7	Yetenek	7	130	86,67	
	8	Gelecek	6	136	90,67	
	9	Mutluluk	5	141	94	95%
	10	Özgüven	4	145	96,67	
C Grubu 3. Öncelikli Başarı Algıları	11	İlerlemek	2	147	98	
	12	Çözüm Üretebilmek	1	148	98,67	
	13	Uyum Sağlamak	1	149	99,33	
	14	Bilgi Sahibi Olmak	1	150	100	
n=150		Toplam	150	150	100	

Tablo 14’te verilen, 7. sınıf öğrencilerinin “Sizce başarı nedir?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde verilen cevapların başında “çalışmak (f=27; %18)”, “iş bitirmek (f=26; %17,33)”, “akademik başarı (f=22; %14,67)”, “çaba(f=20; %13,33)”, “hedef (f=20; %13,33)” ve “kazanmak (f=8; %5,33)” gelmektedir. Kümülatif yüzde değerleri incelendiğinde ilk altı başarı algısı görüşü sorunun %82’sini oluşturmaktadır. Böylece ilk altı algı, “A Grubu 1. Öncelikli Başarı Algıları” olarak belirlenmiştir. Sonraki üç görüşle birlikte sorunun cevaplarının %94’ü oluşturulmuştur. Böylece sonraki üç görüş “B Grubu 2. Öncelikli Başarı Algıları”, son beş görüş ise “C Grubu 3. Öncelikli Başarı Algıları” olarak

belirlenmiştir. 7. sınıf öğrencilerinin “Sence başarı nedir?” sorusuna verdiği başarı algılarına ilişkin Pareto Analizi grafiği Şekil 8’de verilmiştir.

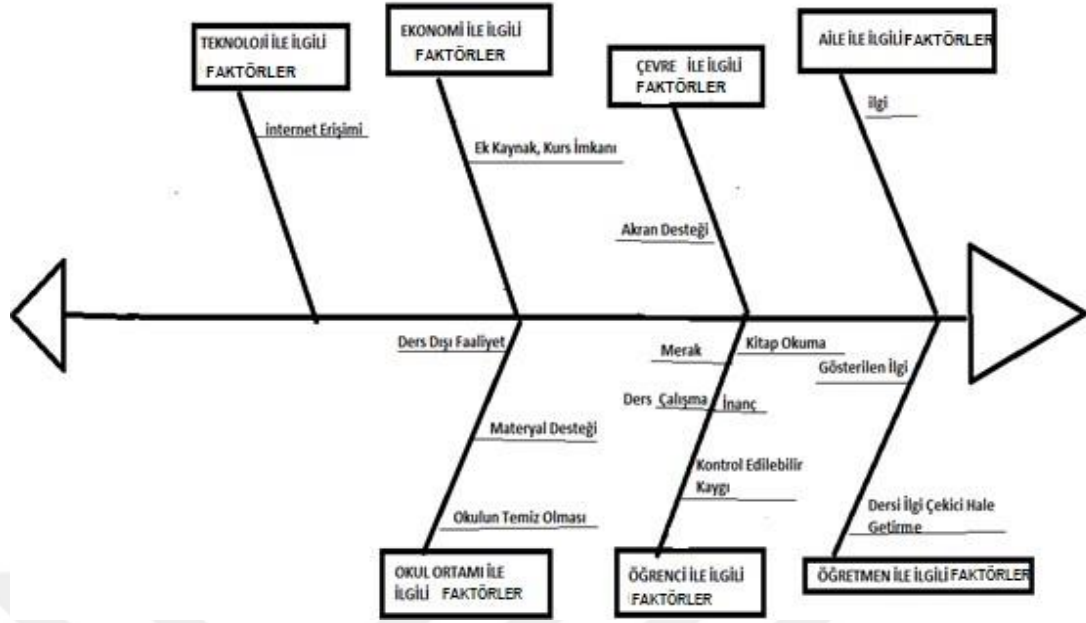

Şekil 8: Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarı Algılarına İlişkin Pareto Analizi Grafiği

Şekil 8’de grafiği verilen başarı algılarına verilen cevaplar incelendiğinde kümülatif yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk altı görüş soruya verilen cevapların %80’ini, geriye kalan algılar cevapların %20’sini oluşturmaktadır. Yedinci sınıf öğrencilerinde %80’lik dilimi oluşturan ilk altı başarı algısı görüşü; çalışmak, iş bitirmek, akademik başarı, çaba, hedef ve kazanmak olarak belirlenmiştir.

4.2.2. Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörler

Çalışmaya katılan 150 yedinci sınıf öğrencisine başarılarına olumlu yönde etki yapan faktörler sorulmuş, elde edilen cevaplar sınıflanmış ve balık kılçığına yerleştirilmiştir. Yedinci sınıf öğrencilerinin başarılarını olumlu yönde etkileyen faktörlere ilişkin balık kılçığı diyagramı Şekil 9’da verilmiştir.

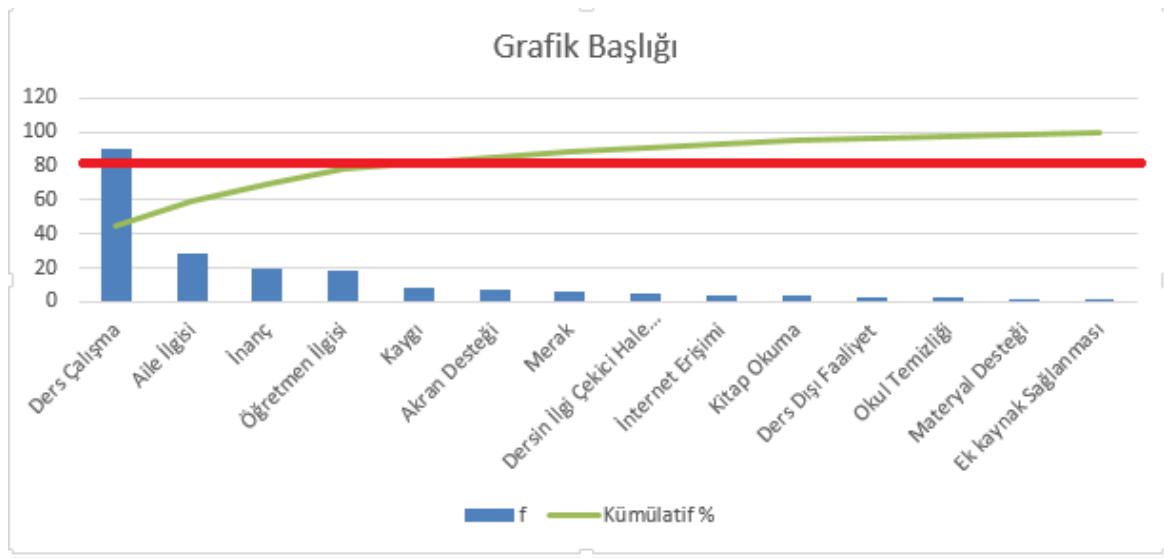
Şekil 9: Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Balık Kılçığı Diyagramı

Şekil 9 incelendiğinde öğrenci başarısına olumlu yönde etki eden faktörlere ilişkin 7. sınıf öğrencileri görüşlerinden teknoloji, ekonomi, çevre, aile, okul ortamı, öğrenci ve öğretmenler ile ilgili 7 ana faktöre ulaşılmıştır. Bu 7 ana faktörle ilişkili 14 alt faktör elde edilmiştir. 7. sınıf öğrencilerinin başarısının artırılmasında olumlu etkiye sahip olan faktörlerin Pareto Analizi Tablo 15’te sunulmuştur.

Tablo 15: Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörler

Gruplar	Faktörler	f	Kümülatif f	Kümülatif	%
A Grubu 1. Öncelikli Faktörler	1 Ders Çalışma	90	90	45	
	2 Aile İlgi	29	119	59,5	
	3 İnanç	19	138	69	
	4 Öğretmen İlgi	18	156	78	
	5 Kaygı	8	164	82	%80
B grubu 2. Öncelikli Faktörler	6 Akran Desteği	7	171	85,5	
	7 Merak	6	177	88,5	
	8 Dersin İlgi Çekici Hale Gelmesi	5	182	91	
	9 İnternet Erişimi	4	186	93	
	10 Kitap Okuma	4	190	95	%95
C Grubu 3. Öncelikli Faktörler	11 Ders Dışı Faaliyet	3	193	96,5	
	12 Okul Temizliği	3	196	98	
	13 Materyal Desteği	2	198	99	
	14 Ek kaynak Sağlanması	2	200	100	
Toplam		200	200	100	

Tablo 15’te verilen, 7. sınıf öğrencilerinin başarısının arttırılmasında olumlu etkiye sahip olan faktörler incelendiğinde “ders çalışma (f=90; %45)”, “aile ilgisi (f=29; %14,5)” ve “inanç (f=19; %9,50)”, “öğretmen ilgisi (f=18; %9)” ve “kaygı (f=8;%4)” faktörlerinin en fazla frekansa sahip faktörler olduğu görülmektedir. Kümülatif yüzde değerleri incelendiğinde ilk beş faktör sorunun %82’sini oluşturmaktadır. Böylece ilk beş faktör, “A Grubu 1. Öncelikli Faktörler” olarak belirlenmiştir. Sonraki beş faktör “B Grubu 2. Öncelikli Faktörler”, son dört faktör ise “C Grubu 3. Öncelikli Faktörler” olarak belirlenmiştir. Yedinci sınıf öğrencilerinin başarısının arttırılmasında olumlu etkiye sahip olan faktörlere ilişkin Pareto Analizi grafiği Şekil 10’da verilmiştir.

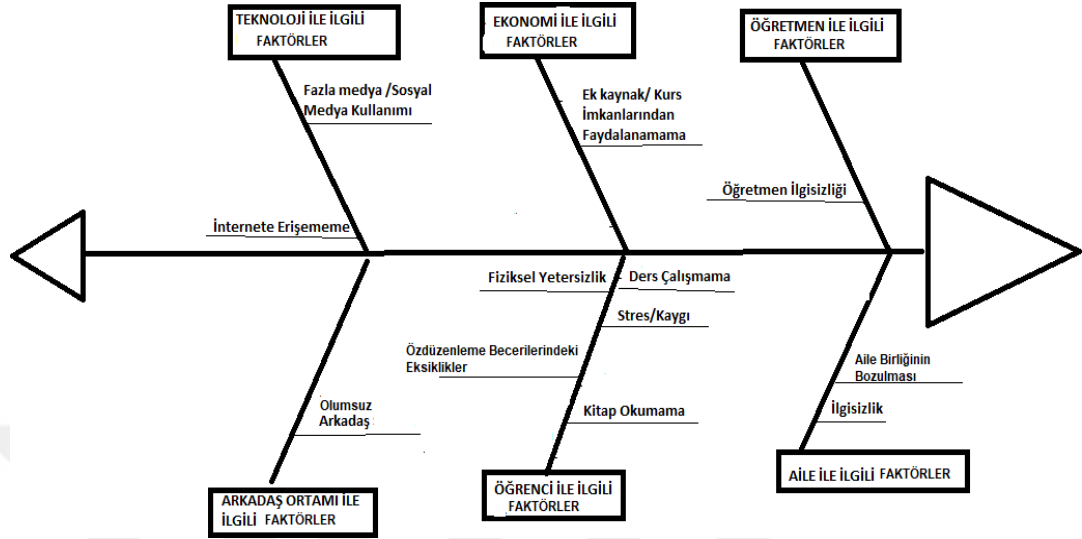
Şekil 10:Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlerin Pareto Analizi Grafiği

Şekil 10’da verilen 7. sınıf öğrencilerinin başarılarını olumlu yönde etkileyen etkenler incelendiğinde kümülatif yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk beş faktörün soruya verilen cevapların %80’ini, geriye kalan faktörlerin cevapların %20’sini oluşturduğu görülmektedir. Böylece yedinci sınıf öğrencilerinin başarılarını olumlu yönde etkileyen faktörlerde A grubu faktörleri; ders çalışma, aile ilgisi, inanç, öğretmen ilgisi ve kaygı oluşturmıştır.

4.2.3. Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörler

Çalışmaya katılan 150 yedinci sınıf öğrencisine başarılarına olumsuz yönde etki yapan faktörler sorulmuş, elde edilen cevaplar yazar tarafından sınıflanmış ve balık kılçığına

yerleştirilmiştir. Yedinci sınıf öğrencilerinin başarılarını olumsuz etkileyen faktörlerin balık kılıcı diyagramı Şekil 11’de verilmiştir.

Şekil 11: Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlerin Balık Kılıcı Diyagramı

Şekil 11 incelendiğinde öğrenci başarısına olumsuz yönde etki eden faktörlere ilişkin 7. sınıf öğrencileri görüşlerinden aile, öğretmen, öğrenci, teknoloji, ekonomi, arkadaş ortamı ile ilgili 6 ana faktöre ulaşılmıştır. Bu 6 ana faktörle ilişkili 12 alt faktör elde edilmiştir. Balık kılıcı diyagramında verilen 7. sınıf öğrencilerinin başarılarının artırılmasında olumsuz etkiye sahip olan faktörlerin Pareto Analizi Tablo 16’da sunulmuştur.

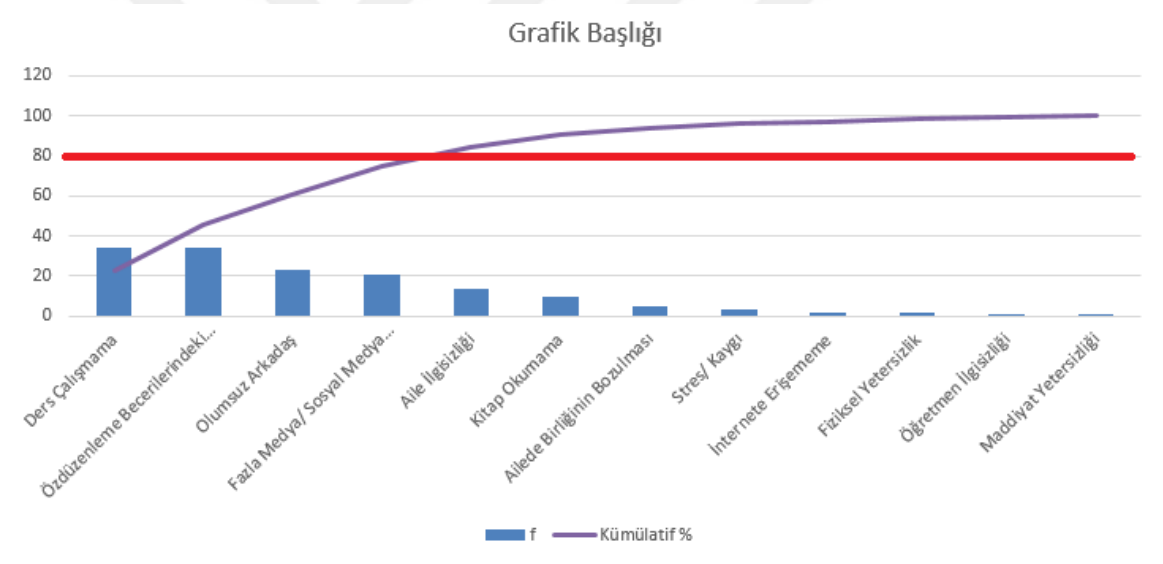
Tablo 16: Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Tablosu

Gruplar		Faktörler	f	Kümülatif f	Kümülatif	%
A Grubu 1. Öncelikli Faktörler	1	Ders Çalışmama	34	34	22,67	
	2	Özdüzenleme Becerilerindeki	34	68	45,33	
	3	Olumsuz Arkadaş	23	91	60,67	
	4	Fazla Medya/ Sosyal Medya	21	112	74,67	
	5	Aile İlgisizliği	14	126	84	%80
B Grubu 2.Öncelikli Faktörler	6	Kitap Okumama	10	136	90,67	
	7	Aile Birliğinin Bozulması	5	141	94	
	8	Stres/ Kaygı	3	144	96	%95
C Grubu 3.Öncelikli Faktörler	9	İnternete Erişememe	2	146	97,33	
	10	Fiziksel Yetersizlik	2	148	98,67	
	11	Öğretmen İlgisizliği	1	149	99,33	

Tablo 16'nın devamı

	Faktörler	f	Kümülatif f	Kümülatif %	%
12	Maddiyat Yetersizliği	1	150	100	
n=150	TOPLAM	150	150	100	

Tablo 16’da verilen, 7. sınıf öğrencilerinin başarısının arttırılmasında olumsuz etkiye sahip olan faktörlerin başında “ders çalışma (f=34; %22,66)”, “özdüzenleme becerilerindeki eksiklikler (f=34; %22,66)”, olumsuz arkadaş (f=23; %15,33)”, “fazla medya/ sosyal medya kullanma (f=21; %14)” ve “aile ilgisizliği (f=14; %9,33) gelmektedir. Kümülatif yüzde değerleri incelendiğinde ilk beş faktör sorunun %84’ünü oluşturmaktadır. İlk beş faktör, “A Grubu 1. Öncelikli Faktörler” olarak belirlenmiştir. Sonraki üç faktör “B Grubu 2. Öncelikli Faktörler”, son dört faktör ise “C Grubu 3. Öncelikli Faktörler” olarak belirlenmiştir. Yedinci sınıf öğrencilerinin başarısının arttırılmasında olumsuz etkiye sahip olan faktörlere ilişkin Pareto grafiği Şekil 12’de verilmiştir.

Şekil 12: Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Grafiği

Şekil 12’de verilen 7. sınıf öğrencilerinin başarılarını olumsuz yönde etkileyen faktörler incelendiğinde kümülatif yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk beş faktör soruya verilen cevapların %80’ini, geriye kalan faktörler cevapların %20’sini oluşturmaktadır. Böylece yedinci sınıf öğrencilerinin başarılarını olumsuz yönde etkileyen faktörlerde A grubu faktörlerini, ders çalışmama, dikkat dağınıklığı, isteksizlik, başarısızlık inancı gibi özdüzenleme becerilerindeki eksiklikler,

olumsuz arkadaş, medya ile sosyal medyayı gereğinden fazla kullanma ve aile ilgisizliği faktörlerinin oluşturduğu belirlenmiştir.

4.2.4. Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Kendi Başarılarına İlişkin Yorumları

Çalışmaya katılan 7. sınıf öğrencilerine sorulan “Kendini başarılı görüyor musun?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 17’de gösterilmiştir.

Tablo 17: Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Kendi Başarılarına İlişkin Görüşleri

	Kız f	Erkek f
Kendimi Başarılı Görmüyorum.	5 (%3,33)	30 (%20)
Kendimi Biraz Başarılı Görüyorum.	36 (%24)	40 (%26,67)
Kendimi Başarılı Görüyorum.	31 (%20,67)	8 (%5,33)
Toplam f	72 (%48)	78 (%52)

Tablo 17’de verilen, çalışmaya katılan 72 (%48) kız, 78 (%52) erkekten oluşan 7. sınıf öğrencilerinin “Kendini başarılı görüyor musun?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde 35 (%23,33) öğrencinin kendini başarılı görmediği, 76 (%50,67) öğrencinin kendini biraz başarılı gördüğü, 39 (%26) öğrencinin ise kendini başarılı gördüğü sonucuna varılmıştır. Tabloda erkek öğrencilerin “Kendimi başarılı görmüyorum. (%38,46)” ve “Kendimi biraz başarılı görüyorum (%51,28).” seçeneklerini kız öğrencilerden daha fazla seçtiği anlaşılmaktadır. “Kendimi başarılı görüyorum.” seçeneği kızlar (%43,05) tarafından daha fazla seçilmiştir. Sorunun devamı olan “çünkü” kısmına ise verilen bazı cevaplar aşağıda verilmiştir.

Başarı uğruna yeterli gayreti gösterdiğini düşünen bir öğrencinin kendi başarısına ilişkin yorumu şöyledir: “*Kendimi başarılı görüyorum; çünkü ben yapmak istediğim her şey için çok çalışırım. Notlarımın iyi olması, basketbolda iyi olmam gibi...*”

Ailesine mahcup olmamak, ailesinin kendisiyle gurur duymasını isteyen bir öğrencinin kendi başarısına ilişkin yorumu “*Kendimi başarılı görüyorum; çünkü ailemin emeklerini boşa çıkarmamak için derslerime çok çalışıyorum.*” şeklinde olmuştur.

Kaygı durumunu kontrol etmekte zorlanan bir öğrenci “*Kendimi biraz başarılı görüyorum; çünkü içimde bir yerlerde hep bir başarısızlık korkusu var.*” şeklinde görüş belirtmiştir.

Başarının sadece akademik başarı olmadığını düşünen bir öğrenci ise kendi başarı durumuna ilişkin şöyle bir yorumda bulunmuştur; “*Kendimi biraz başarılı görüyorum;*

“çünkü okul derslerinde başarılı değilim ama bu durum beni tamamen başarısız yapmıyor çünkü okulun futbol takımındaki en iyi oyuncu benim. Bence tüm çocuklar iyi olduğu şeyler için çalışmalı.”

Akran zorbalığının öğrenci başarısını etkilediği görüşünü destekleyen bir öğrenci yorumunun *“Kendimi başarılı görmüyorum; çünkü sınıf arkadaşım parmak kaldırıp hocaya soru sorarsam beni rahatsız edeceğini söyledi.”* şeklinde olduğu görülmüştür.

Okula ve derslere karşı olumsuz tutuma sahip başka bir öğrencinin kendi başarısına ilişkin yorumu; *“Kendimi başarılı görmüyorum; çünkü derslerin hiçbirini sevmiyorum. Saatlerce oturup ders çalışmak bana göre değil.”* şeklinde olmuştur.

4.2.5. Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarı Artışına Dair Çözüm Önerileri

Araştırmanın 7. sınıf öğrencilerine ait son alt problemde, öğrencilere başarılarını arttırıcı çözüm önerilerinin neler olduğu sorulmuştur. Bu konuya ilişkin 7. sınıf öğrencilerinin görüşlerinden elde edilen temalar, kodlar ve frekans değerleri Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18: Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarı Artışı İçin Çözüm Önerileri

TEMA	KOD	f	%
Aile İle İlgili Çözüm Önerileri	Aile ilgisi arttırılmalıdır.	7	%4,02
	Aile baskısı azaltılmalıdır.	3	%1,73
	Aile, çocuğa ders çalışma ortamı hazırlamalıdır.	2	%1,15
Öğrenci İle İlgili Çözüm Önerileri	Ders çalışma süresi arttırılmalıdır.	84	%48,2
	Azmi arttırıcı yönde faaliyetler yapılmalıdır.	23	%13,2
	Kitap okuma süresi arttırılmalıdır.	6	%3,44
	Mutlu olacak şeyler daha çok yapılmalıdır.	3	%1,73
	Stres kontrol edilebilir düzeyde olmalıdır.	2	%1,15
	Özgüven eksikliği giderilmelidir.	2	%1,15
	Dikkat dağınıklığı giderilmelidir.	2	%1,15
	Ek kaynak/ Kurs imkânları sağlanmalıdır.	4	%2,29
	Öğretmenler öğrencilerle daha ilgili olmalıdır.	5	%2,88
Öğretmen İle İlgili Çözüm Önerileri	Öğretmen ders işlenişini tekdüzelikten kurtarmalıdır.	1	%0,57
Teknoloji İle İlgili Çözüm Önerileri	Çocuğun internet erişim süresi belirli olmalıdır.	6	%3,44
Eğitim Sistemi İle İlgili Çözüm Önerileri	Konu yoğunluğu azaltılmalıdır.	1	%0,58
	Öğrenciler yeteneğe göre yetiştirilmelidir.	4	%2,29
Okul Ortamı İle İlgili Çözüm Önerileri	Sınıf mevcutları azaltılmalıdır.	11	%6,32
	Okulların temizlik problemi çözülmalıdır.	4	%2,29
	Okullarda ders dışı faaliyetler arttırılmalıdır.	2	%1,15
	Okullarda kurallara uyulmalıdır.	2	%1,15
Toplam		174	%100

Tablo 18 incelendiğinde 7. sınıf öğrencilerinin başarılarını arttırmaya yönelik çözüm önerilerinden aile, öğrenci, okul ortamı, eğitim sistemi, medya, ekonomi ve öğretmenler ile ilgili temalar oluşturulmuştur. Bu temalar içinde en fazla frekansa sahip temalar sırasıyla, “öğrenci (f=122, %70,11)” ve “okul ortamı (f=19; %10,92)” olmuştur. Aile teması içinde en fazla frekansa sahip olan kod “Aile ilgisi arttırılmalıdır. (f=7; %4,02)” olmuştur. Öğrenci ile ilgili çözüm önerilerinde en fazla frekansa sahip olan kod “ Daha çok ders çalışılmalıdır.(f=84; %48,27)” olmuştur. Okul ortamı ile ilgili çözüm önerilerinde en fazla frekansa sahip kodun “Sınıf mevcutları azaltılmalıdır. (f=11; %6,32)” olduğu görülmüştür. Öğretmenler temasıyla ilgili en büyük frekansa sahip kodun ise “Öğretmenler öğrencilerle daha çok ilgilenmelidir. (f=5; %2,87)” olduğu görülmüştür. Araştırmada, 7. sınıf öğrencilerinin başarılarının arttırılmasına yönelik çözüm önerilerine ait görüşlerin yer aldığı alıntılardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

Başarı artışında akran desteğine ihtiyacı olduğunu düşünen bir öğrenci “*Benimle birlikte çalışacak bir arkadaşım olursa başarıım artar.*” şeklinde çözüm önerisi sunmuştur.

Sınıf düzeninden etkilenen başka bir öğrenci ise başarı artışına çözüm önerisini şöyle belirtmiştir: “*Sınıf arkadaşlarım okul kurallarına daha fazla uyar ve sınıfta daha az bağırırlarsa başarıım artar.*”

Motivasyonun önemini kavrayan başka bir öğrencinin çözüm önerisi ise şöyledir: “*Kendime inanır ve sabırlı olursam başarıım artar.*”

Aile desteğini önemseyen bir öğrencinin çözüm önerisi ise şu şekilde olmuştur: “*Ailem başaracağıma inanırsa başarıım artar.*”

Öğretmen sabrı ve ilgisinin başarıyı arttıracakını düşünen bir öğrencinin çözüm önerisi “*Öğretmenlerim beni severse ve konuları benim bir çocuk olduğumu unutmadan, bana hemen kızmadan anlatırlarsa başarıım artar.*” şeklinde olmuştur.

Ailesinin yeteneğinin farkında olmasını ve kabul etmesini isteyen başka bir öğrencinin çözü önerisi ise şöyledir: “*Ailem elektriğe ve elektronik aletlere olan ilgimi kabul ederse başarıım artar. Elektrik- elektronik mühendisi olacağım.*”

4.3. ALTINCI SINIF ÖĞRENCİLERİNE AİT BULGULAR

Burada 6. sınıf öğrencilerinin başarı algıları, kendilerine göre başarılarını olumlu ve olumsuz yönde etkileyen faktörler, kendilerini başarılı bulup bulmadıklarına ilişkin görüşleri ve başarı artırımına dair çözüm önerileri verilmiştir.

4.3.1. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarı Algıları

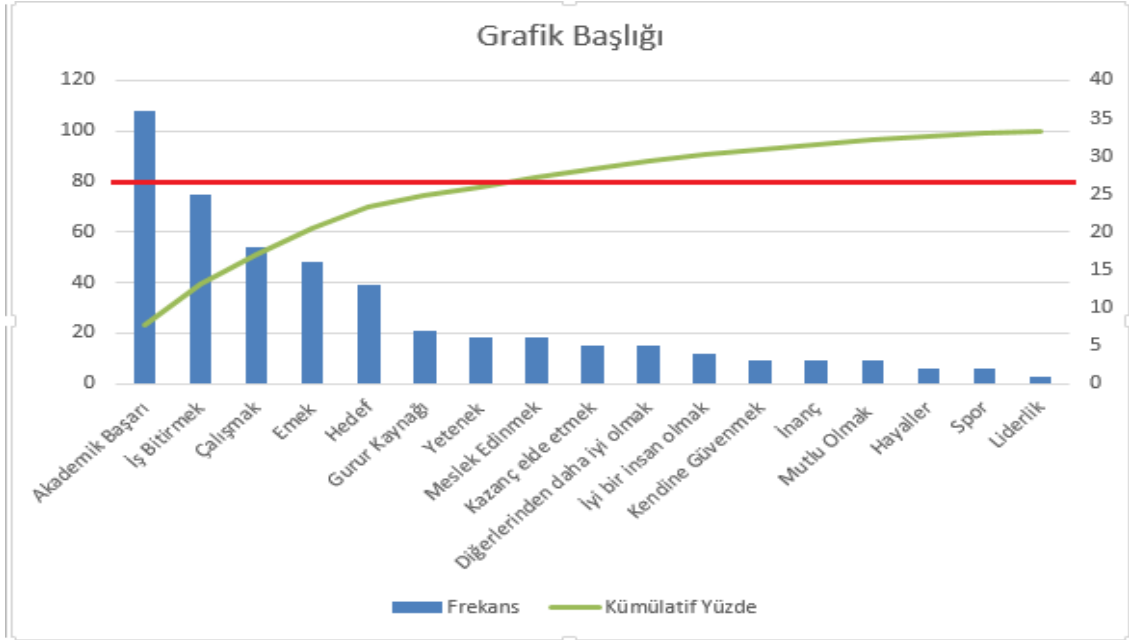
Çalışmaya katılan Sincan ve Etimesgut ilçelerinde devlet okullarında eğitim gören 150 6. sınıf öğrencisine “Sizce başarı nedir?” sorusu yöneltilmiş ve öğrencilerin başarı algıları Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19: Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarı Algıları

Gruplar	Görüşler	f	Kümülatif f	Kümülatif %	%
A Grubu 1. Öncelikli Başarı Algıları	1 Akademik Başarı	36	36	23,22	
	2 İş Bitirmek	25	61	39,35	
	3 Çalışmak	18	79	50,96	
	4 Emek	16	95	61,29	
	5 Hedef	13	108	69,67	
	6 Gurur Kaynağı	7	115	74,19	
	7 Yetenek	6	121	78,06	
	8 Meslek Edinmek	6	127	81,93	%80
B Grubu 2. Öncelikli Başarı Algıları	9 Kazanç elde etmek	5	132	85,16	
	10 Diğerlerinden daha iyi olmak	5	137	88,38	
	11 İyi bir insan olmak	4	141	90,96	
	12 Kendine Güvenmek	3	144	92,90	
	13 İnanç	3	147	94,83	
	14 Mutlu Olmak	3	150	96,77	%95
C Grubu 3. Öncelikli Başarı Algıları	15 Hayaller	2	152	98,06	
	16 Spor	2	154	99,35	
	17 Liderlik	1	155	100	
n=155	Toplam	155	155	100	

Tablo 19 incelendiğinde, 6. sınıf öğrencilerinin “Sizce başarı nedir?” sorusuna verdikleri başarı algılarının başında “akademik başarı (f=36; %23,22)”, “iş bitirmek (f=25; %16,12)”, “çalışmak (f=18; %11,61)” gelmektedir. Bu algıları, “emek (f=16; %10,32)”, “hedef (f=13; %8,38)”, “gurur kaynağı (f=7; %4,51)”, “yetenek (f=7; %4,51)” ve “meslek edinmek (f=6; %3,87)” görüşlerinin takip ettiği görülmüştür. Kümülatif yüzde değerleri incelendiğinde ilk yedi başarı algısı soruya verilen cevapların %78,06’sını oluşturmaktadır. Sekizinci başarı algısının frekans değeri yedinci görüşle aynı olduğu için ilk sekiz görüş, “A Grubu 1. Öncelikli Başarı Algıları” olarak belirlenmiştir. Sonraki beş görüşle birlikte soruya verilen cevapların %94,83’ü oluşturulmuştur. On dördüncü görüş on üçüncü görüşle aynı

frekansa sahip olduğundan toplamda sonraki altı görüş “B Grubu 2. Öncelikli Başarı Algıları”, son üç görüş ise “C Grubu 3. Öncelikli Başarı Algıları” olarak belirlenmiştir. 6. sınıf öğrencilerinin “Sizce başarı nedir?” sorusuna verdiği başarı algısı görüşlerine ilişkin Pareto Analizi grafiği aşağıda Şekil 13’te verilmiştir.

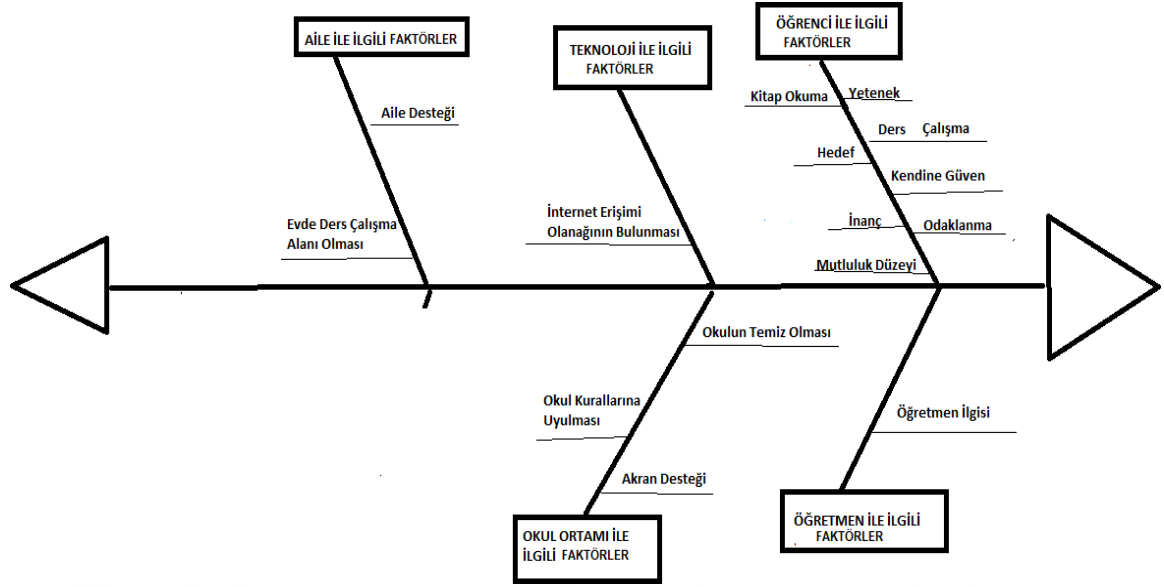

Şekil 13: Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarı Algılarına İlişkin Pareto Analizi Grafiği

Şekil 13’te grafiği verilen başarı tanımlarına verilen cevaplar incelendiğinde kümülatif yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk sekiz başarı algısının soruya verilen cevapların %80’ini, geriye kalan algıların cevapların %20’sini oluşturduğu görülmektedir. Buna göre altıncı sınıf öğrencilerinin başarı algılarının %80’ini sırasıyla akademik başarı, iş bitirmek, çalışmak, emek sarf etmek, hedef varlığı, gurur kaynağı olmak, bir yeteneğe sahip olmak ve bir meslek edinmek görüşleri oluşturmaktadır.

4.3.2. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörler

Çalışmaya katılan 150 altıncı sınıf öğrencisine başarılarını olumlu yönde etkileyen faktörlerin neler olduğu sorulmuş, elde edilen cevaplar sınıflanmış ve balık kılçığı diyagramına yerleştirilmiştir. Altıncı sınıf öğrencilerinin başarılarını olumlu yönde etkileyen faktörlere ilişkin balık kılçığı diyagramı Şekil 14’te verilmiştir.

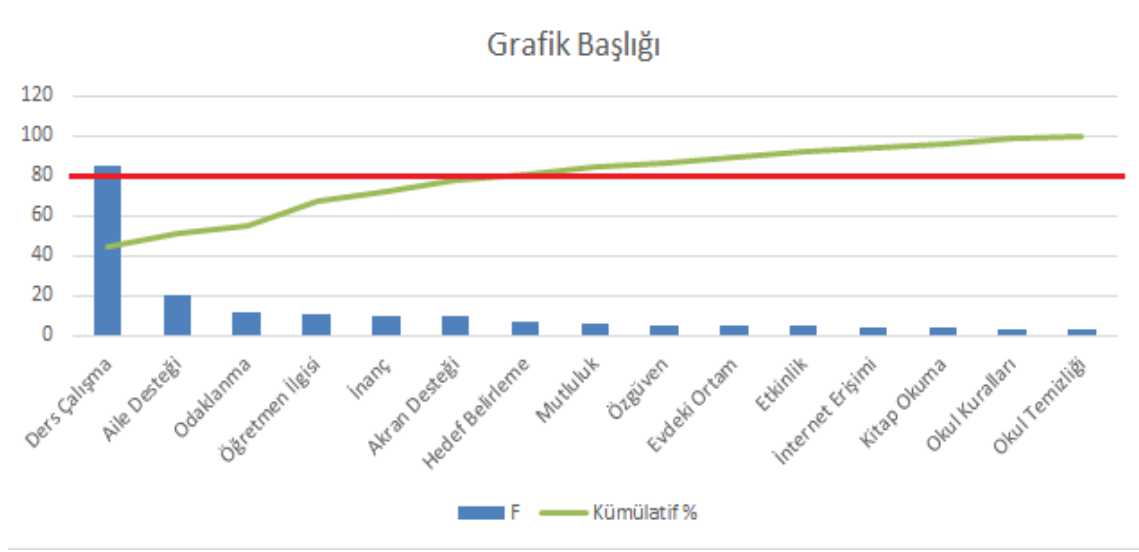
Şekil 14: Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Balık Kılıcı Diyagramı

Şekil 14 incelendiğinde 6. sınıf öğrencilerinin başarılarına olumlu yönde etki eden faktörlere ilişkin 6. sınıf öğrencileri görüşlerinden aile, teknoloji, öğrenci, öğretmen ve okul ortamı ile ilgili 5 ana faktöre ulaşılmıştır. Bu 5 ana faktörle ilişkili 15 alt faktör elde edilmiştir. Balık kılıcı diyagramında verilen 6. sınıf öğrencilerinin başarısının artırılmasında olumlu etkiye sahip olan faktörlerin Pareto Analizi Tablo 20’de sunulmuştur.

Tablo 20: Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Grafiği

Gruplar	Faktörler	f	Kümülatif f	Kümülatif %	%
A Grubu 1. Öncelikli Faktörler	1 Ders Çalışma	85	85	44,73	
	2 Aile Desteği	20	100	51,25	
	3 Odaklanma	12	112	55,56	
	4 Öğretmen İlgisi	11	123	67,34	
	5 İnanc	10	133	72,60	
	6 Akran Desteği	10	143	77,86	
	7 Hedef Belirleme	7	150	81,24	%80
B Grubu 2. Öncelikli Faktörler	8 Mutluluk	6	156	84,39	
	9 Özgüven	5	166	87,02	
	10 Evdeki Ortam	5	171	89,65	
	11 Etkinlik	5	176	92,28	
	12 İnternet Erişimi	4	180	94,58	
	13 Kitap Okuma	4	184	96,48	%95
C Grubu 3. Öncelikli Faktörler	14 Okul Kuralları	3	187	98,53	
	15 Okul Temizliği	3	190	100	
n=190	Toplam		190	100	

Tablo 20 incelendiğinde, 6. sınıf öğrencilerinin başarısının arttırılmasında olumlu etkiye sahip olan faktörlerin başında “ders çalışma (f=85; %44,73)”, “aile desteği (f=20; %10,52)”, “odaklanma (f=12; %6,31)”, “öğretmen ilgisi (f=11; %5,79)” ve “inanç (f=10; %5,26)” gelmektedir. Kümülatif yüzde değerleri incelendiğinde ilk yedi faktör soruya verilen cevapların %81,24’ünü oluşturmaktadır. İlk yedi faktör, “A Grubu 1. Öncelikli Faktörler” olarak belirlenmiştir. Sonraki altı faktör “B Grubu 2. Öncelikli Faktörler”, son iki faktör ise “C Grubu 3. Öncelikli Faktörler” olarak belirlenmiştir. Altıncı sınıf öğrencilerinin başarısının arttırılmasında olumlu etkiye sahip olan faktörlere ilişkin Pareto grafiği Şekil 15’te verilmiştir.

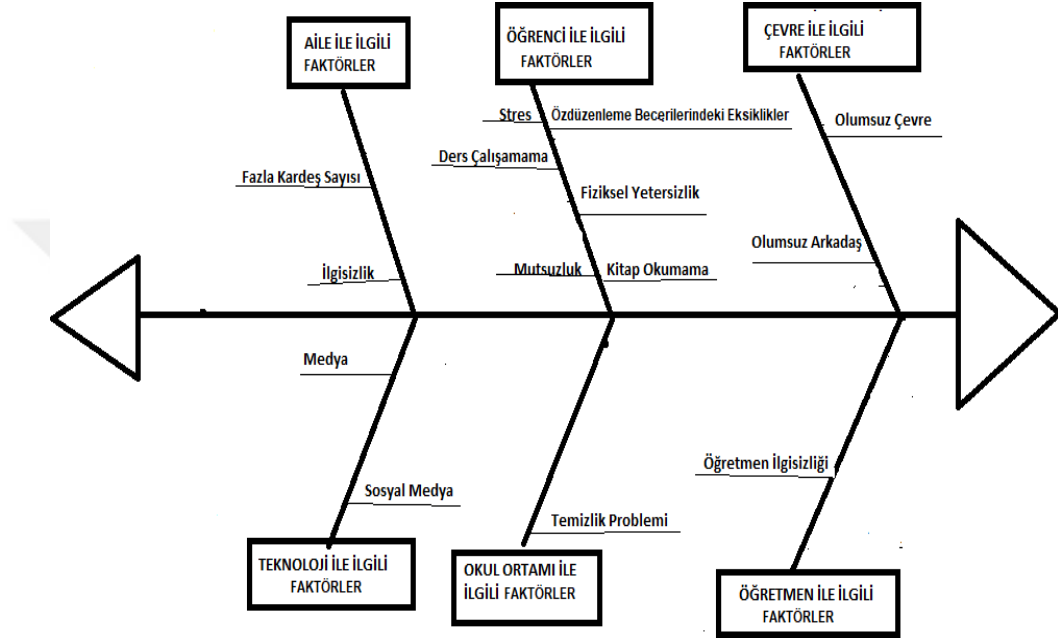

Şekil 15: Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Grafiği

Şekil 15’te grafiği verilen 6. sınıf öğrencilerinin başarılarını olumlu etkileyen faktörlere ilişkin cevaplar incelendiğinde kümülatif yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk yedi faktör soruya verilen cevapların %80’ini, geriye kalan faktörlerin cevapların %20’sini oluşturduğu görülmektedir. Böylece altıncı sınıf öğrencilerinin başarılarının arttırılmasında olumlu etkiye sahip faktörlerde A grubunu; ders çalışma, aile desteği, odaklanma, öğretmen ilgisi, inanç, aile desteği ve hedef belirleme faktörleri oluşturmuştur.

4.3.3. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörler

Çalışmaya katılan 150 altıncı sınıf öğrencisine başarılarını olumsuz yönde etkileyen faktörlerin neler olduğu sorulmuş, elde edilen cevaplar yazar tarafından sınıflanmış ve balık kılçığı diyagramına yerleştirilmiştir. Balık kılçığı diyagramı Şekil 16’da verilmiştir.

Şekil 16: Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörler

Şekil 16 incelendiğinde 6. sınıf öğrencilerinin başarılarına olumsuz yönde etki eden faktörlere ilişkin 6. sınıf öğrencileri görüşlerinden teknoloji, öğretmenler, aile, çevre, okul ortamı ve öğrenciler ile ilgili olmak üzere 6 ana faktör ve bunlara bağlı olarak 14 alt faktöre ulaşılmıştır. Balık kılçığı verilen 6. sınıf öğrencilerinin başarılarının artırılmasında olumsuz etkiye sahip olan faktörlerin Pareto Analizi Tablo 21’de sunulmuştur.

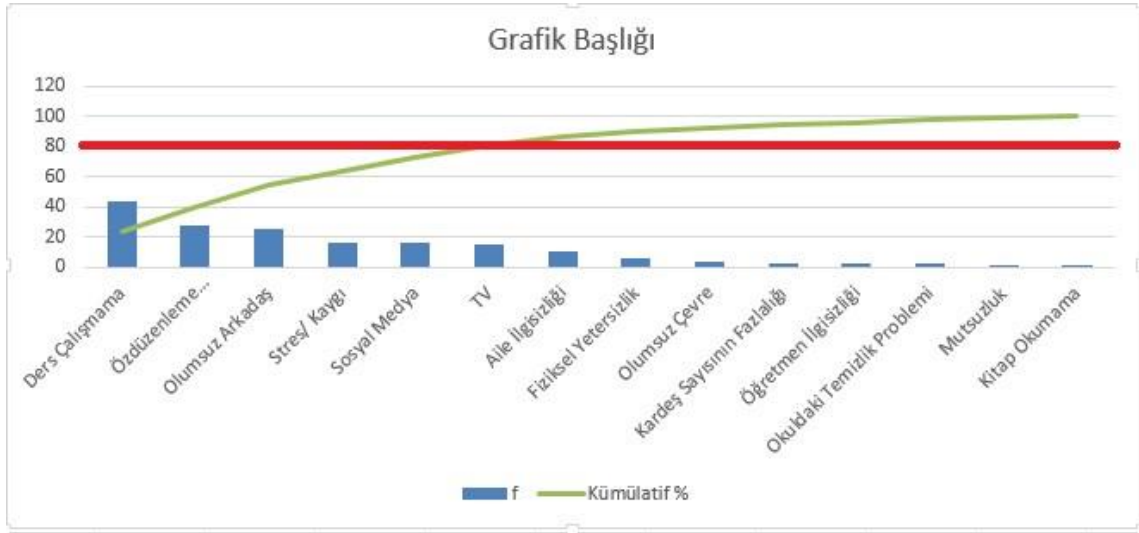
Tablo 21: Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarılarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi

Gruplar	Faktörler	f	Kümülatif f	Kümülatif	%
A Grubu 1. Öncelikli Faktörler	1 Ders Çalışmama	44	44	24,44	
	2 Özdüzenleme	28	72	40,00	
	3 Olumsuz	26	98	54,44	
	4 Stres/ Kaygı	17	115	63,89	
	5 Sosyal Medya	16	131	72,78	
	6 TV	15	146	81,11	%80

Tablo 21'in devamı

Gruplar	Faktörler	f	Kümülatif f	Kümülatif	%
B Grubu 2. Öncelikli Faktörler	7 Aile İlgisizliği	11	157	87,22	
	8 Fiziksel	6	163	90,55	
	9 Olumsuz Çevre	4	167	92,78	
	10 Kardeş	3	170	94,44	%95
C Grubu 3. Öncelikli Faktörler	11 Öğretmen	3	173	96,11	
	12 Okuldaki	3	176	97,78	
	13 Mutsuzluk	2	178	98,89	
	14 Kitap Okumama	2	180	100	
n=180	Toplam	180	180	100	

Tablo 21 incelendiğinde, 6. sınıf öğrencilerinin başarısının artırılmasında olumsuz etkiye sahip olan faktörlerin başında “ders çalışmama ($f=44$; %24,44)”, “özdüzenleme becerilerindeki eksiklikler ($f=28$; %15,55), olumsuz arkadaş seçimi ($f=26$; %14,44)” gelmektedir. Bu faktörleri “stres/ kaygı ($f=17$; %9,44)”, “sosyal medya ($f=16$; %8,88)”, “medya (TV) ($f=15$; %8,33)” gibi faktörler takip etmektedir. Kümülatif yüzde değerleri incelendiğinde ilk altı faktör soruya verilen cevapların %81,11’ini oluşturmaktadır. Bu sebeple altı faktör, “A Grubu 1. Öncelikli Faktörler” olarak belirlenmiştir. Sonraki dört faktör “B Grubu 2. Öncelikli Faktörler”, son dört faktör ise “C Grubu 3. Öncelikli Faktörler” olarak belirlenmiştir. Altıncı sınıf öğrencilerinin başarısının artırılmasında olumsuz etkiye sahip olan faktörlerin Pareto Analizi grafiği Şekil 17’de verilmiştir.

Şekil 17: Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarılarına Olumsuz Yönde Etki Eden Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Grafiği

Şekil 17’de verilen 6. sınıf öğrencilerinin başarılarını olumsuz yönde etkileyen faktörlere ilişkin Pareto Analizi grafiği incelendiğinde %80 işaret çizgisinin altında kalan ilk

yedi faktör başarıyı olumsuz etkileyen faktörlerin % 80'ini, üzerinde kalan faktörler ise % 20'sini oluşturmaktadır. Böylece altıncı sınıf öğrencilerinin başarılarının artırılmasında olumsuz etkiye sahip olan faktörlerde A grubunu, ders çalışmama, dikkat dağınıklığı, kurallara uymama, başarısızlık inancı gibi özdüzenleme becerilerindeki eksiklikler, olumsuz arkadaş seçimi, stres, medya ve sosyal medya faktörleri oluşturmaktadır.

4.3.4. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Kendini Başarılarına İlişkin Görüşleri

Bu bölümde çalışmaya katılan Sincan ve Etimesgut ilçelerindeki devlet okullarında eğitim gören 6. sınıf öğrencilerine yöneltilen “Kendini başarılı görüyor musun?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Tablo 22: Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Kendi Başarıları Hakkındaki Görüşleri

Kategoriler	Başarılı Görmüyorum f	Biraz Başarılı Görüyorum f	Başarılı Görüyorum f
Kız	13 (%8,67)	30 (%20)	34 (%22,67)
Erkek	12 (%8)	31 (%20,67)	30 (%20)
Toplam	25 (%16,67)	61 (%40,67)	64 (%42,67)

Tablo 22’de verilen, çalışmaya katılan 77 kız, 73 erkekten oluşan 6. sınıf öğrencilerinin “Kendini başarılı görüyor musun?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde 25 (%16,67) öğrencinin kendini başarılı görmediği, 61 (%40,67) öğrencinin kendini biraz başarılı gördüğü, 64(%42,67) öğrencinin ise kendini başarılı gördüğü görülmektedir. Tablodan “Kendimi başarılı görmüyorum.” seçeneğini kız öğrencilerin (%16,88) erkek öğrencilerden (%16,43) daha çok seçtiği anlaşılmaktadır. “Kendimi biraz başarılı görüyorum.” seçeneğini erkek öğrencilerin (%42,46) kız öğrencilerden (%38,96) daha çok seçtiği anlaşılmaktadır. “Kendimi başarılı görüyorum.” seçeneğinde ise kız öğrencilerin (%44,15) erkek öğrencilerden (%41,09) biraz daha fazla olduğu görülmektedir. Sorunun devamı olan “çünkü” kısmına ise verilen bir takım cevap örnekleri aşağıdaki gibidir.

İşsel motivasyonun önemli olduğunu düşünen bir öğrencinin kendine ilişkin başarı yorumu şu şekildedir: *“Görüyorum; çünkü kendimizi ne kadar başarılı görürsek o kadar başarılı oluruz.”*

Sorumluluk almanın önemini kavradığını düşünen bir öğrenci kendine ilişkin başarı yorumunu *“Görüyorum; çünkü bana verilen görevleri elimden geldiğince güzel yapmaya çalışıyorum ve oluyorum.”* şeklinde ifade etmiştir.

Sınıftaki yarış ortamının motive ettiği öğrencinin kendine dair başarı yorumu ise şöyledir: *“Görüyorum; çünkü sınıfta her derste en iyilerin arasında hep ben yer alıyorum ve bu durum beni motive ediyor.”*

Kendinin farkında olan başka bir öğrencinin başarı yorumu *“Görüyorum; çünkü başarıyı kendim için yapıyorum.”* şeklinde olmuştur.

Başarı algısı akademik başarıdan farklı olan diğer bir öğrencinin kendine dair başarı yorumu ise şöyledir: *“Görüyorum; çünkü taekwondoda iyiyim.”*

Ders ayrımı yapan bir öğrencinin kendi başarı durumuna ilişkin *“ Biraz görüyorum; çünkü bazı dersleri sevmiyorum.”* şeklinde görüş belirtmiştir.

Kendi yeteneğinin farkında olan bir öğrenci yorumu şu şekildedir: *“Biraz görüyorum; çünkü yapamadıklarım kadar yapabildiğim şeyler de var.”*

Dikkat problemi olduğunu düşünen bir öğrenci kendi başarısına dair *“Biraz görüyorum; çünkü odaklanabildiğim sürece başarılıyım ve bu durum sürekli olmuyor.”* şeklinde görüş belirtmiştir.

Kaygı seviyesini kontrol etmekte zorlanan başka bir öğrencinin kendi başarısına dair yorumu ise şu şekildedir: *“ Biraz görüyorum; çünkü çok heyecanlanıyorum ve öğretmenlerimden korkuyorum.”*

Bir diğer öğrenci ekonomik yetersizliklerin başarısında etkili olduğunu düşünmüş ve şöyle demiştir: *“Biraz görüyorum; çünkü evde çalışabilecek ek kaynağım yok ve kurslara maddi sebeplerden ötürü gidemiyorum.”*

Unutkanlık problemi yaşayan başka bir öğrenci kendi başarı durumu için *“Biraz görüyorum; çünkü unutkanlık problemim var.”* şeklinde görüş belirtmiştir.

4.3.5. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Başarı Artışına Dair Çözüm Önerileri

Araştırmanın 6. sınıf öğrencilerine ait son alt probleminde, öğrencilere başarılarını arttırıcı faktörlerin neler olduğu sorulmuş, çözüm önerilerinin neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu konuya ilişkin 6. sınıf öğrencilerinin görüşlerinden elde edilen temalar, kodlar ve frekans değerleri Tablo 23’de sunulmuştur.

Tablo 23: Altıncı Sınıf Öğrencilerine Göre Başarılarının Artmasına Yönelik Çözüm Önerileri

TEMA	KOD	f	%
Aile İle İlgili Çözüm Önerileri	Aile ilgisi arttırılmalıdır.	10	%5,16
	Aile baskısı azaltılmalıdır.	8	%4,12
	Aile, çocuğa ders çalışma ortamı hazırlamalıdır.	3	%1,55
Öğrenci ile İlgili Çözüm Önerileri	Ders çalışma süresi arttırılmalıdır.	70	%36,08
	Azmi arttırıcı yönde faaliyetler yapılmalıdır.	18	%9,27
	Özgüven eksikliği giderilmelidir.	11	%5,67
	Dikkat dağınıklığı giderilmelidir.	10	%5,16
	Kitap okuma süresi arttırılmalıdır.	9	%4,64
	Mutlu olacak şeyler daha çok yapılmalıdır.	3	%1,55
	Stres kontrol edilebilir düzeye indirilmelidir.	2	%1,03
	Ek kaynak/ Kurs imkânları sağlanmalıdır.	19	%9,80
	Öğretmenler öğrencilerle daha ilgili olmalıdır.	8	%4,12
	Öğretmen ders işlenişini tekdüzelikten kurtarmalıdır.	4	%2,06
Ekonomi İle İlgili	Çocuğun internet erişim süresi belirli olmalıdır.	6	%3,09
Öğretmen ile İlgili Çözüm Önerileri	Konu yoğunluğu azaltılmalıdır.	1	%0,51
Teknoloji ile İlgili	Sınıf mevcutları azaltılmalıdır.	6	%3,09
Eğitim Sistemi ile İlgili	Okulların temizlik problemi çözülmalıdır.	3	%1,55
Okul Ortamı ile İlgili Çözüm Önerileri	Okullarda ders dışı faaliyetler arttırılmalıdır.	3	%1,55
Toplam		194	%100

Tablo 23 incelendiğinde 6. sınıf öğrencilerinin başarılarını arttırmaya yönelik çözüm önerilerinden aile, öğrenci, okul ortamı, eğitim sistemi, teknoloji, ekonomi ve öğretmenler ile ilgili temalar oluşturulmuştur. Bu temalar içinde en fazla frekansa sahip temalar sırasıyla, “öğrenci (f=123; %63,40)” ve “aile (f=21; %10,83)” olmuştur. Aile teması içinde en fazla frekansa sahip olan kod “Aile ilgisi arttırılmalıdır. (f=10; %5,16)” olmuştur. Öğrenci ilgili çözüm önerilerinde en fazla frekansa sahip olan kod “Daha çok ders çalışılmalıdır. (f=70; %36,08)” olmuştur. Okul ortamı ile ilgili çözüm önerilerinde en fazla frekansa sahip kodun “Sınıf mevcutları azaltılmalıdır. (f=6; %3,09)” olduğu görülmüştür. Öğretmenler temasıyla ilgili en büyük frekansa sahip kodun ise “Öğretmenler öğrencilerle daha çok ilgilenmelidir. (f=8; %4,12)” olduğu görülmüştür. Araştırmada, 6. sınıf öğrencilerinin başarılarının arttırılmasına yönelik çözüm önerilerine ait görüşlerin yer aldığı alıntılardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

Okul aile işbirliğinin önemli olduğunu düşünen bir öğrencinin başarı artışına dair çözüm önerisi “*Ailemin öğretmenlerimle daha fazla iletişim kurmaları başarıyı artırır.*” şeklinde olmuştur.

Bir diğer öğrenci fiziksel sağlığının yetersiz olduğu düşünerek başarı artışına “*Süreğen hastalığının bitmesi, başarıyı artırır.*” şeklinde çözüm önerisi sunmuştur.

Okullara materyal desteği gerektiğini düşünen başka bir öğrenci, başarı artışına dair çözüm önerisi olarak “Okulumuza akıllı tahta gelmesi başarıyı arttırır.” şeklinde görüş bildirmiştir.

Materyal desteği isteyen başka bir öğrencinin başarı artışına dair çözüm önerisi “Renkli kalemlerimin ve test kitaplarımın olması başarıyı arttırır.” şeklindedir.

Çalışma alanının olmayan bir öğrencinin başarı artışına dair çözüm önerisi “Kendime ait bir odam olursa başarıım artar.” şeklinde olmuştur.

Eğitim aldığı okulda ders dışı faaliyet eksikliğini hisseden başka bir öğrencinin başarı artışına dair “Okulumuzda bilim ve sanata dair etkinlikler artarsa başarıım artar.” şeklinde çözüm önerisi getirmiştir.

Aile desteğini önemli olarak gören başka bir öğrencinin başarı artışına dair yorumu şu şekildedir: “Ailem yanımda olursa ve bana her zaman destek çıkarsa başarıım artar.”

4.4. ÖĞRETMENLERE AİT BULGULAR

Burada çalışmaya katılan, Sincan ve Etimesgut’taki devlete bağlı ortaokullarda çalışan branş öğretmenlerinin başarı algıları, öğrenci başarısını olumlu ve olumsuz yönde etki eden faktörlere ilişkin görüşleri, öğrencilerini başarılı görüp görmediklerine dair görüşleri ve öğrenci başarısının arttırılması için verdikleri çözüm önerilerine yer verilmiştir.

4.4.1. Öğretmenlere Göre Başarı Algıları

Çalışmaya katılan öğretmenlere öğrencilere de sorulduğu gibi başarı algılarının ne olduğu sorulmuş ve verilen başarı algısı görüşleri Tablo 24’te verilmiştir.

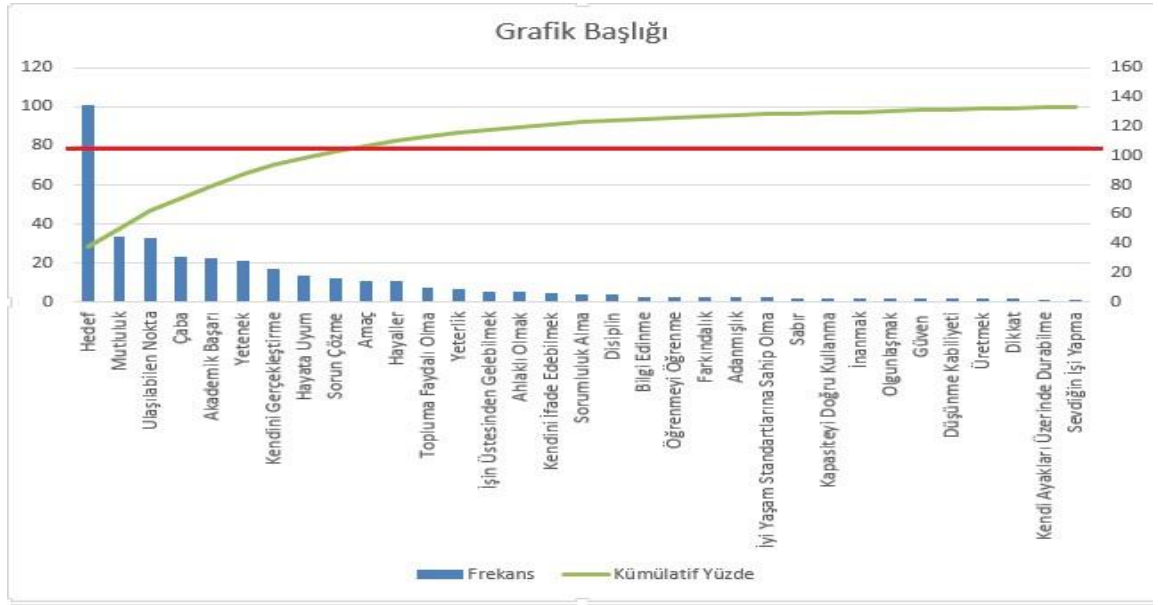
Tablo 24:Öğretmenlerin Başarı Algıları

Gruplar		Görüşler	f	Kümülati	Kümülatif	%
A Grubu 1. Öncelikli Başarı Algıları	1	Hedef	135	135	28,12	
	2	Mutluluk	45	180	37,5	
	3	Ulaşılabilen Nokta	44	224	46,66	
	4	Çaba	31	255	53,12	
	5	Akademik Başarı	30	285	59,37	
	6	Yetenek	28	313	65,20	
	7	Kendini Gerçekleştirme	23	336	69,99	
	8	Hayata Uyum	18	354	73,74	
	9	Sorun Çözme	16	370	77,07	
	10	Amaç	14	384	79,99	
	11	Hayaller	14	398	82,91	%80

Tablo 24'ün devamı

Gruplar	Görüşler	f	Kümülati	Kümülatif	%
B Grubu 2. Öncelikli Başarı Algıları	12 Topluma Faydalı Olma	10	408	84,99	
	13 Yeterlik	9	417	86,87	
	14 İşin Üstesinden Gelebilmek	7	424	88,3	
	15 Ahlaklı Olmak	7	431	89,78	
	16 Kendini İfade Edebilmek	6	437	91,03	
	17 Sorumluluk Alma	5	442	92,07	
	18 Disiplin	5	447	93,11	
	19 Bilgi Edinme	3	450	93,73	
	20 Öğrenmeyi Öğrenme	3	453	94,36	
	21 Farkındalık	3	456	94,98	
	22 Adanmışlık	3	459	95,60	
	23 İyi Yaşam Standartlarına Sahip	3	462	96,23	
	24 Sabır	2	464	96,65	%95
	25 Kapasiteyi Doğru Kullanma	2	466	97,06	
C Grubu 3. Öncelikli Başarı Algıları	26 İnanmak	2	468	97,48	
	27 Olgunlaşmak	2	470	97,90	
	28 Güven	2	472	98,31	
	29 Düşünme Kabiliyeti	2	474	98,73	
	30 Üretmek	2	476	99,14	
	31 Dikkat	2	478	99,55	
	32 Kendi Ayakları Üzerinde	1	479	99,80	
	33 Sevdiğin İş Yapma	1	480	100	
Toplam		480	480	100	
n=480					

Tablo 24 incelendiğinde, öğretmenlerin “Sizce başarı nedir?” sorusuna verdikleri cevapların başında “hedef (f=135; %28,12)”, “mutluluk veya yapılan işten mutlu olma (f=45; %9,37)”, “bir işte ulaşılabilen en son nokta (f=44; %9,16)”, “çaba (f=31; %6,45)” ve “akademik başarı (f=30; %6,25)” gelmektedir. Kümülatif yüzde değerleri incelendiğinde ilk on başarı algısı görüşü soruya verilen cevapların %79,99’ünü oluşturmaktadır. On birinci algı olan “hayaller”, onuncu algı olan “bir amaç sahibi olma” ile aynı frekansa sahip olduğundan on birinci algı “A Grubu 1. Öncelikli Başarı Algıları” arasında kabul edilmiştir. Böylece ilk on bir algı sorunun %82,91’ini oluşturduğu için “A Grubu 1. Öncelikli Başarı Algıları” olarak belirlenmiştir. Sonraki on iki algı “B grubu 2. Öncelikli Başarı Algıları”, son on algı ise “C Grubu 3. Öncelikli Başarı Algıları” olarak belirlenmiştir. Ortaokul öğretmenlerinin “Sizce başarı nedir?” sorusuna verdiği başarı algısı görüşlerine ilişkin Pareto Analizi grafiği aşağıda Şekil 18 ’de verilmiştir

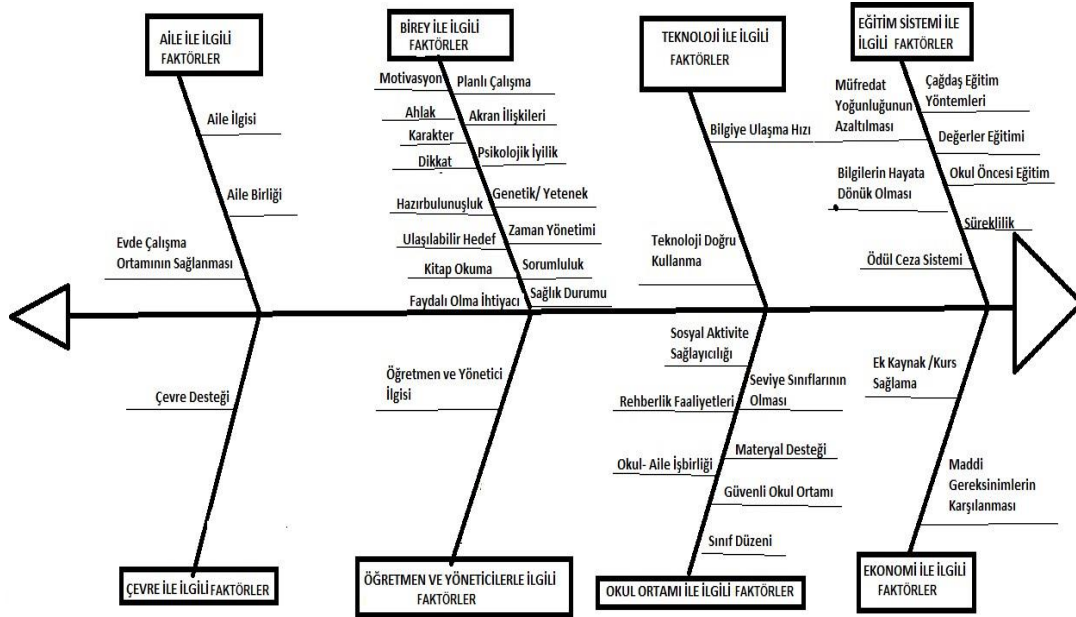

Şekil 18: Öğretmenlerin Başarı Algılarının Pareto Analizi Grafiği

Şekil 18’de grafiği verilen başarı tanımlarına verilen cevaplara ilişkin Pareto Analizi grafiği incelendiğinde yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk on bir başarı algısı görüşü öğretmenlerin başarı algılarının % 80’ini, üzerinde kalan algı görüşleri ise % 20’sini oluşturmaktadır. Grafikten anlaşılabileceği üzere öğretmenlere ait başarı algılarının %80’ini hedef, mutluluk, ulaşılabilen son nokta, çaba, akademik başarı, yetenek, kendini gerçekleştirme, hayata uyum, sorun çözme, bir amaca sahip olma ve hayaller görüşleri oluşturmaktadır.

4.4.2. Ortaokul Öğretmenlerine Göre Öğrencilerin Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörler

Çalışmaya katılan Sincan ve Etimesgut ilçesindeki ortaokullarda görev yapan 450 branş öğretmenine, öğrencilerinin başarılarını olumlu yönde etkileyen faktörler sorulmuş, elde edilen cevaplar yazar tarafından sınıflanmış, balık kılçığı diyagramına yerleştirilmiştir. Balık kılçığı diyagramı Şekil 19’da verilmiştir.

Şekil 19: Öğretmenlere Göre Başarıyı Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Balık Kılçığı Diyagramı

Şekil 19 incelendiğinde öğretmenlere göre öğrenci başarısını olumlu yönde etki eden faktörlere ilişkin aile, öğretmen ve yönetici, okul ortamı, birey (öğrenci), teknoloji, ekonomi, çevre ve eğitim sistemi ile ilgili 8 ana faktöre ulaşılmıştır. Bu 8 ana faktörle ilişkili 38 alt faktör elde edilmiştir. Öğretmenlere göre öğrencilerinin başarısının artırılmasında olumlu etkiye sahip olan faktörlerin Pareto Analizi Tablo 25’te sunulmuştur.

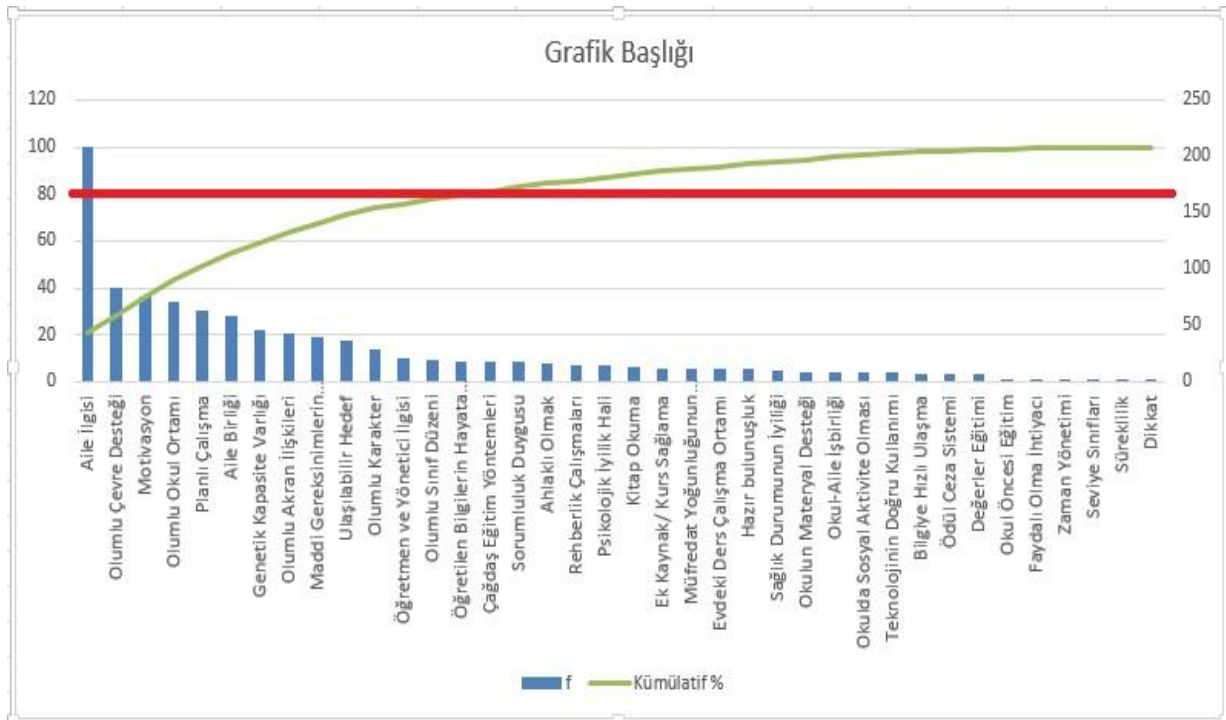
Tablo 25:Öğretmenlere Göre Öğrenci Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörler

Gruplar	Faktörler	f	Kümülatif f	Kümülatif %	%
A Grubu 1. Öncelikli Faktörler	1 Aile İlgisi	209	209	20,49	
	2 Olumlu Çevre Desteği	84	293	28,72	
	3 Motivasyon	75	368	36,07	
	4 Olumlu Okul Ortamı	71	439	43,03	
	5 Planlı Çalışma	63	502	49,21	
	6 Aile Birliği	59	561	55,00	
	7 Genetik Kapasite Varlığı	46	607	59,50	
	8 Olumlu Akran İlişkileri	42	649	63,62	
	9 Maddi Gereksinimlerin Karşlanması	39	688	67,45	
	10 Ulaşılabilir Hedef	36	724	70,98	
	11 Olumlu Karakter	29	753	73,82	
	12 Öğretmen ve Yönetici İlgisi	21	774	75,88	
	13 Olumlu Sınıf Düzeni	19	793	77,74	
	14 Öğretilen Bilgilerin Hayata Dönük Olması	18	811	79,50	%80

Tablo 25'in devamı

Gruplar	Faktörler	f	Kümülatif f	Kümülatif %	%
B Grubu 2. Öncelikli Faktörler	15 Çağdaş Eğitim Yöntemleri	17	828	81,17	
	16 Sorumluluk Duygusu	17	845	82,84	
	17 Ahlaklı Olmak	16	861	84,41	
	18 Rehberlik Çalışmaları	14	875	85,78	
	19 Psikolojik İyilik Hali	14	889	87,15	
	20 Kitap Okuma	13	902	88,43	
	21 Ek Kaynak/ Kurs Sağlama	12	914	89,60	
	22 Müfredat Yoğunluğunun Azaltılması	11	925	90,68	
	23 Evdeki Ders Çalışma Ortamı	11	936	91,70	
	24 Hazır bulunuşluk	11	947	92,84	
	25 Sağlık Durumunun İyiliği	10	957	93,80	
	26 Okulun Materyal Desteği	9	966	94,70	
	27 Okul-Aile İşbirliği	9	975	95,58	%95
	28 Okulda Sosyal Aktivite Olması	8	983	96,37	
C Grubu 3. Öncelikli Faktörler	29 Teknolojinin Doğru Kullanımı	8	991	97,15	
	30 Bilgiye Hızlı Ulaşma	7	998	97,84	
	31 Ödül Ceza Sistemi	7	1005	98,52	
	32 Değerler Eğitimi	6	1011	99,11	
	33 Okul Öncesi Eğitim	2	1013	99,31	
	34 Faydalı Olma İhtiyacı	2	1015	99,50	
	35 Zaman Yönetimi	2	1017	99,70	
	36 Seviye Sınıfları	1	1018	99,80	
	37 Süreklilik	1	1019	99,90	
	38 Dikkat	1	1020	100	
Toplam		1020	1020	100	
n=1020					

Tablo 25 incelendiğinde, öğretmenlere göre öğrenci başarısının arttırılmasında olumlu etkiye sahip olan faktörlerin başında “aile ilgisi (f=209; %20,49)”, “olumlu çevre desteği (f=84; %8,23)”, “motivasyon (f=75; %7,35)”, “olumlu okul ortamı (f=71; % 6,96)”, “planlı çalışma (f=63; %6,17)” ve “olumlu okul ortamı (f=71; %6, 96)” gelmektedir. Kümülatif yüzde değerleri incelendiğinde ilk on dört faktör soruya verilen cevapların % 79,50’sini oluşturmaktadır. Böylece ilk on dört faktör, “A Grubu 1. Öncelikli Faktörler” olarak belirlenmiştir. Sonraki on üç faktör “B Grubu 2. Öncelikli Faktörler”, son on bir faktör ise “C Grubu 3. Öncelikli Faktörler” olarak belirlenmiştir. Öğretmenlere göre öğrenci başarısının arttırılmasında olumlu etkiye sahip olan faktörlerin Pareto Analizi grafiği Şekil 20’de verilmiştir.

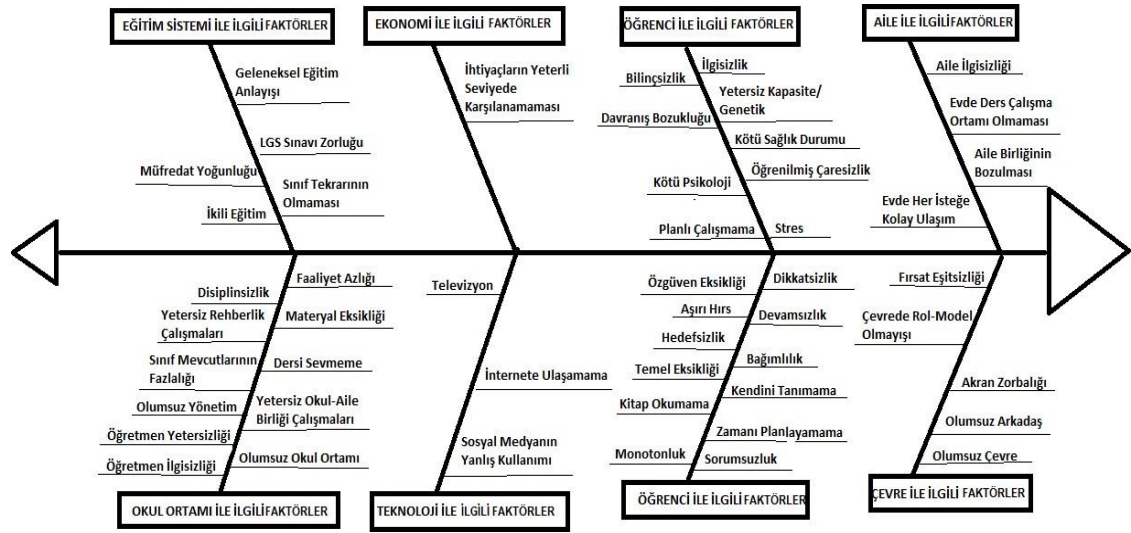

Şekil 20:Öğretmenlere Göre Öğrenci Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlerin Pareto Analizi Grafiği

Şekil 20’de verilen öğretmenlere göre öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlere ilişkin Pareto Analizi grafiği incelendiğinde yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk on altı faktör öğretmenlerin öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlere verdikleri cevapların % 80’ini, üzerinde kalan faktörler ise cevapların % 20’sini oluşturmaktadır. Böylece öğretmenlere göre öğrenci başarısının artırılmasında olumlu etkiye sahip faktörlerde A grubunu, aile ilgisi ve birliği, olumlu çevre desteği, olumlu okul ortamı, motivasyon, planlı çalışma, olumlu, rol model içerikli çevre ve akran desteği, yetenek varlığı, öğrencinin sahip olduğu olumlu ve sorumluluk bilinci gelişmiş karakter, maddi yeterliğin sağlanması, ulaşılabilir hedef belirlenmesi, hayata dönük bilgilerle verilen eğitim faktörleri oluşturmaktadır.

4.4.3. Öğretmenlerin Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Görüşleri

Çalışmaya katılan Sincan ve Etimesgut ilçesindeki ortaokullarda görev yapan 450 branş öğretmenine, öğrencilerinin başarılarını olumsuz yönde etkileyen faktörler sorulmuş, elde edilen cevaplar yazar tarafından sınıflanmış, balık kılçığı diyagramına yerleştirilmiştir. Balık kılçığı diyagramı Şekil 21’de verilmiştir.

Şekil 21: Öğretmenlere Göre Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Balık Kılçığı Diyagramı

Şekil 21 incelendiğinde öğretmenlere göre öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlere ilişkin aile, okul ortamı, birey (öğrenci), teknoloji, ekonomi, çevre ve eğitim sistemi ile ilgili sekiz ana faktöre ulaşılmıştır. Bu 8 ana faktörle ilişkili 50 alt faktör elde edilmiştir. Öğretmenlere göre öğrencilerinin başarısının artırılmasında olumsuz etkiye sahip olan faktörlerin Pareto Analizi Tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26: Öğretmenlere Göre Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörler

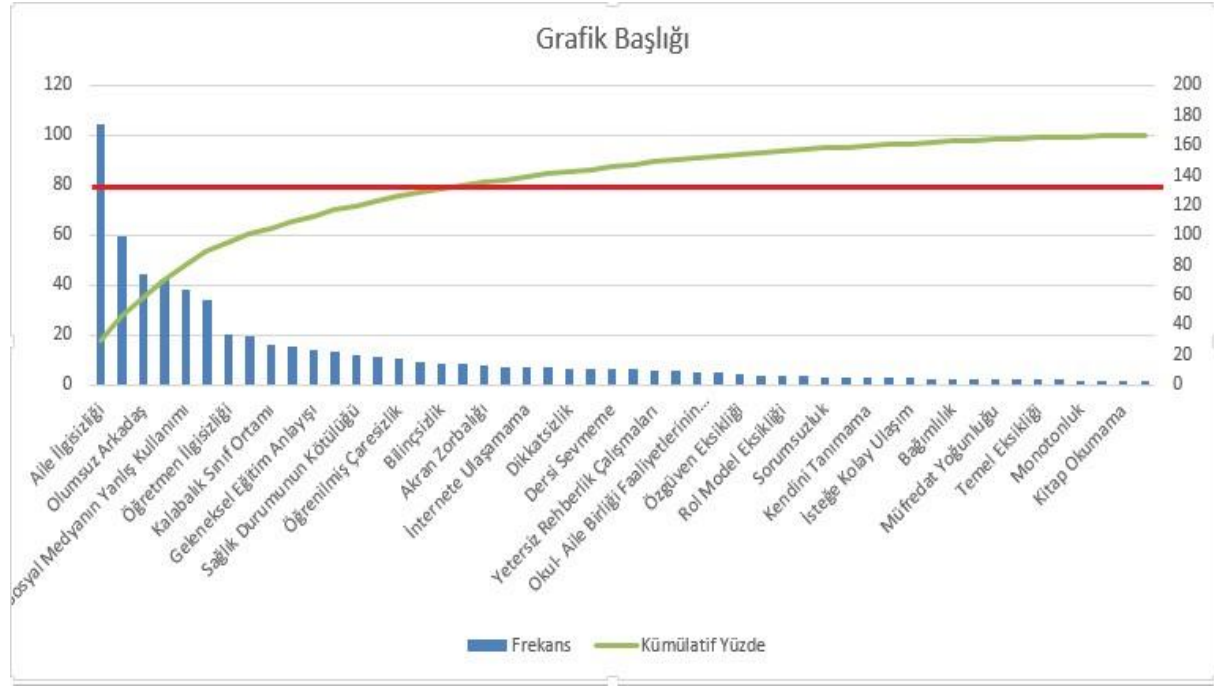
Gruplar	Faktörler	f	Kümülatif f	Kümülatif	%
A Grubu 1. Öncelikli Faktörler	1 Aile İlgisizliği	174	174	17,4	
	2 Olumsuz Sosyal Çevre	99	273	27,3	
	3 Olumsuz Arkadaş	74	347	34,7	
	4 Ekonomik Yetersizlik	70	417	41,7	
	5 Sosyal Medyanın Yanlış Kullanımı	63	480	48	
	6 İlgisizlik	57	537	53,7	
	7 Öğretmen İlgisizliği	34	571	57,1	
	8 Hedefsizlik	32	603	60,3	
	9 Kalabalık Sınıflar	26	629	62,9	
	10 Olumsuz Okul Ortamı	25	654	65,4	
	11 Geleneksel Eğitim Anlayışı	23	677	67,7	
	12 Genetik Kapasite Azlığı	22	699	69,9	
	13 Sağlık Durumunun Kötülüğü	20	719	71,9	
	14 Televizyon	18	737	73,7	
	15 Öğrenilmiş Çaresizlik	17	754	75,4	
	16 Stres	15	769	76,9	
	17 Bilinçsizlik	14	783	78,3	
	18 Ders Çalışmama	14	797	79,7	%80
	19 Akran Zorbalığı	13	810	81	

Tablo 26'nın devamı

Gruplar	Faktörler	f	Kümülatif f	Kümülatif	%
B Grubu 2. Öncelikli Faktörler	20 Davranış Bozukluğu	12	822	82,2	
	21 İnternete Ulaşamama	11	833	83,3	
	22 Kötü Psikoloji	11	844	84,4	
	23 Dikkatsizlik	10	854	85,4	
	24 Öğretmen Yetersizliği	10	864	86,4	
	25 Dersi Sevmeme	10	874	87,4	
	26 Disiplinsizlik	10	884	88,4	
	27 Yetersiz Rehberlik Çalışmaları	9	893	89,3	
	28 Aile Birliğinin Bozulması	9	902	90,2	
	29 Okul- Aile Birliği Faaliyetlerinin	8	910	91	
	30 Evde Ders Çalışma Ortamının	8	918	91,8	
	31 Özgüven Eksikliği	7	925	92,5	
	32 Aşırı Hırs	6	931	93,1	
	33 Rol Model Eksikliği	6	937	93,7	
	34 Fırsat Eşitsizliği	6	943	94,3	%95
	35 Sorumsuzluk	5	948	94,8	
C Grubu 3. Öncelikli Faktörler	36 Zamanı Planlayamama	5	953	95,3	
	37 Kendini Tanımama	5	958	95,8	
	38 LGS Sınav Zorluğu	5	963	96,3	
	39 İsteğe Kolay Ulaşım	5	968	96,8	
	40 Okuldaki Materyal Eksiklikleri	4	972	97,2	
	41 Bağımlılık	4	976	97,6	
	42 Sınıf Tekrarının Ortadan Kaldırılması	4	980	98	
	43 Müfredat Yoğunluğu	3	983	98,3	
	44 Devamsızlık	3	986	98,6	
	45 Temel Eksikliği	3	989	98,9	
	46 Okuldaki Faaliyet Azlığı	3	992	99,2	
	47 Monotonluk	2	994	99,4	
	48 Olumsuz Yönetim	2	996	99,6	
	49 Kitap Okumama	2	998	99,8	
	50 İkili Eğitim	2	1000	100	
Toplam			1000		
n=1000					

Tablo 26 incelendiğinde, öğretmenlere göre öğrenci başarısının artırılmasında olumsuz etkiye sahip olan faktörlerin başında “aile ilgisizliği (f=174; %17,4)”, “olumsuz ve başarıyı desteklemeyen sosyal çevre (f=99; %9,9)”, “olumsuz ve uygun olmayan arkadaşlıklar (f=74; %7,4)”, “ekonomik yetersizlik (f=70; %7)” gelmektedir. Bu faktörleri “sosyal medya hesaplarını yanlış ve gereğinden fazla zaman harcayarak kullanma (f=63; %6,3)”, “başarıya ilgi duymama (f=34; %3,4)” ve “bir hedefe sahip olmama (f=32; %3,2)” takip etmektedir. Kümülatif yüzde değerleri incelendiğinde ilk on sekiz faktör soruya verilen cevapların %79,7’sini oluşturmaktadır. İlk on sekiz faktör, “A Grubu 1. Öncelikli Faktörler”

olarak belirlenmiştir. Sonraki on altı faktör “B Grubu 2. Öncelikli Faktörler”, son on altı faktör ise “C Grubu 3. Öncelikli Faktörler” olarak belirlenmiştir. Öğretmenlere göre öğrenci başarısının arttırılmasında olumsuz etkiye sahip olan faktörlerin Pareto Analizi grafiği Şekil 22’te verilmiştir.

Şekil 22:Öğretmenlere Göre Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlerin Pareto Analizi Grafiği

Şekil 22’de verilen öğretmenlere göre öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlere ilişkin Pareto Analizi grafiği incelendiğinde yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk on altı faktör öğretmenlerin öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlere verdikleri cevapların % 80’ini, üstünde kalan faktörler ise verdikleri cevapların % 20’sini oluşturmaktadır. Grafikten yorumlanacağı üzere, öğretmenlere göre öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlerde A grubunu; aile ilgisizliği ve ekonomik yetersizlik gibi ailevi faktörler, olumsuz arkadaş ve çevre gibi çevresel faktörler, öğretmen ilgisizliği, kalabalık sınıflar, olumsuz okul ortamı, geleneksel eğitim anlayışı gibi okul ve eğitim sistemiyle ilgili faktörler oluşturmaktadır. Bu faktörleri, ilgisizlik, hedefsizlik, genetik kapasite azlığı, sağlık durumunun kötülüğü, öğrenilmiş çaresizlik, stres, bilinçsizlik gibi bireysel faktörler, sosyal medyanın yanlış kullanımı ve televizyon alışkanlığı gibi medya faktörleri ve ders çalışmama faktörü takip etmektedir.

4.4.4. Öğretmenlerin Başarı Artışına Yönelik Çözüm Önerileri

Araştırmanın öğretmenlere ait son alt probleminde, öğrenci başarılarını artırıcı çözüm önerilerinin neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu konuya ilişkin öğretmen görüşlerinden elde edilen temalar, kodlar ve frekans değerleri Tablo 27’de sunulmuştur.

Tablo 27:Öğretmenlere Göre Öğrenci Başarısını Arttıran Çözüm Önerileri

TEMA	KOD	f	%
Eğitim Sistemi İle İlgili Çözüm Önerileri	Her birey yeteneğine göre eğitim almalıdır.	100	%9,95
	Eğitim sürecinde farklı yöntem ve teknikler uygulanmalıdır.	56	%5,57
	Not sistemi bir ya da birkaç sınava göre değil, performansa dayalı	26	%2,59
	Yaşamda işe yarayan bilgilerle eğitim verilmelidir.	23	%2,29
	Toplumsal ihtiyaçlarına göre eğitim sağlanmalıdır.	21	%2,08
	Müfredat yoğunluğu azaltılmalıdır.	20	%1,99
	Ders süreleri azaltılmalıdır.	10	%0,99
	Öğretmenlere hizmet içi eğitimler daha sık verilmelidir.	9	%0,89
	Yoğun içerikli derslere yeterli ders sayıları verilmelidir.	9	%0,89
	Sınıf tekrarı geri dönmelidir.	9	%0,89
	Öğretmenlerin personel hakları iyileştirilmelidir.	8	%0,79
	Politikalar sık sık değişmemeli, süreklilik sağlanmalıdır.	7	%0,69
	Sadece belirli değil, tüm öğrencilere BEP Planı hazırlanmalıdır.	7	%0,69
	Öğrencilerde eğitim farkındalığı yaratılmalıdır.	6	%0,59
	Okul öncesi eğitime daha fazla önem verilmelidir.	5	%0,49
	Ders kitapları sınav sistemine uygun düzenlenmelidir.	3	%0,29
	Eğitim siyasi politikalardan etkilenmemelidir.	3	%0,29
	Okullarda öğretimden çok eğitime önem verilmelidir.	3	%0,29
	Doğada eğitim yapılmalıdır.	2	%0,19
	Eğitim sürecine kültür, adab-ı muâşeret dersler konulmalıdır.	1	%0,09
Öğrenci İle İlgili Çözüm Önerileri	Geleneksel eğitim sistemleri uygulanmalıdır.	1	%0,09
	Her öğrenciye anadilinde eğitim verilmelidir.	1	%0,09
	Öğrenci motivasyonu sağlanmalıdır.	58	%5,77
	Öğrenciye öz-düzenleme becerileri kazandırılmalıdır.	52	%5,17
	Öğrenci planlı çalışma alışkanlığına sahip olmalıdır.	26	%2,59
Öğrenci İle İlgili Çözüm Önerileri devamı	Öğrenci bir hedef belirlemelidir.	24	%2,39
	Öğrenci düzenli olarak kitap okumalıdır.	12	%1,19
	Öğrenci okul ortamına karşı olumlu tutum geliştirmelidir.	10	%0,99
	Öğrencinin ruh ve beden sağlığı iyi olmalıdır.	9	%0,89
	Öğrenciler zaman yönetimi becerisine sahip olmalıdır.	3	%0,29
Okul Ortamı İle İlgili Çözüm Önerileri	Öğrenciler kaygı düzeylerini kontrol altına almalıdır.	1	%0,09
	Okullarda rehberlik çalışmalarına önem verilmelidir.	49	%4,88
	Okullarda ders dışı faaliyet/ aktivite yapılmalıdır.	24	%2,39
	Okulların fiziki şartları iyileştirilmelidir.	23	%2,29
	Olumlu okul iklimi oluşturulmalıdır	22	%2,19
	Okullarda disiplin sağlanmalıdır.	20	%1,99
	Sınıf mevcutları azaltılmalıdır.	14	%1,39
	Okullara materyal desteği sağlanmalıdır.	14	%1,39

Tablo 27'nin devamı

TEMA	KOD	f	%
Öğretmen ve Yöneticilerle İlgili Çözüm Önerileri	Okullarda sınavlara hazırlık amacıyla kurs / etüt çalışmaları	5	%0,49
	Yönetici, öğretmen ve öğrenciler arasında karşılıklı saygı ortamı	14	%1,39
	Öğretmen ve yönetici yeterlilikleri sağlanmalıdır.	9	%0,89
	Yönetici ve öğretmenler öğrencilere her durumda olumlu-olumsuz	7	%0,69
	Yönetici ve öğretmenlerin iş doyumu desteklenmelidir.	4	%0,39
	Öğretmenlik mesleğinin kaybolan itibarı geri kazandırılmalıdır.	4	%0,39
Aile İle İlgili Çözüm Önerileri	Aile öğrenciyle ilgilenmelidir.	71	%7,06
	Okul ve aile sürekli işbirliği içerisinde olmalıdır.	61	%6,06
	Okul sadece öğrenciye değil, aileye gerekli bilinci kazandırmalıdır.	34	%3,38
	Aile öğrenci için maddi- manevi anlamda uygun ev ortamını	11	%1,09
	Aileler öğrencilere sorumluluk vermelidir.	2	%0,19
Teknoloji İle İlgili Çözüm Önerileri	Öğrencilere teknolojinin doğru kullanımı öğretilmelidir.	14	%1,39
	Öğrencilerin teknoloji ve internet kullanımına sınır getirilmelidir.	9	%0,89
	Öğrencilerin TV'ye ayırdığı zaman planlanmalıdır.	2	%0,19
Çevre İle İlgili Çözüm Önerileri	Çevre, öğrenciye başarıyı özendirerek davranışlarda bulunmalıdır.	13	%1,29
	Çevrede, öğrenciye rol model olacak kişiler bulunmalıdır.	8	%0,79
	Öğrencinin kimlerle arkadaşlık kurduğu takip edilmelidir.	4	%0,39
	Öğrenci başarısında akran eğitiminden mutlaka destek alınmalıdır.	4	%0,39
Ekonomi İle İlgili Çözüm Önerileri	Eğitimin her alanında tüm öğrenciler için fırsat eşitliği	18	%1,79
	Aileler öğrencilerin tüm temel ihtiyaçlarını yeterince	18	%1,79
	Aile öğrencilere yeterli ek kaynağı (dershane, özel kurs)	2	%0,19
TOPLAM		1005	%100

Tablo 27 incelendiğinde öğretmenlere göre öğrenci başarısını arttırmaya yönelik çözüm önerilerinden aile, öğrenci, okul ortamı, öğretmen ve yöneticiler, çevre, eğitim sistemi, ekonomi ve teknoloji ile ilgili temalar oluşturulmuştur. Bunlar içinde en fazla frekansa sahip temalar sırasıyla, “eğitim sistemi (f=330; %32,83)”, “öğrenci (f=195; %19,40)” “aile (f=179; %17,81)” ve “okul (f=171; %17,01) olmuştur. Eğitim sistemi ile ilgili çözüm önerilerinde en fazla frekansa sahip olan kod “Her birey yeteneğine göre eğitim almalıdır. (f=100; %9,95)” olmuştur. Öğrenci ile ilgili çözüm önerilerinde en fazla frekansa sahip kod “Öğrenci motivasyonu sağlanmalıdır. (f=58; %5,77)” olmuştur. Aile temasına en fazla frekansa sahip kodun ise “Aile öğrenciyle ilgilenmelidir. (f=71; %7,06)” olduğu görülmüştür. Okul ortamı ile ilgili çözüm önerilerinde en fazla frekansa sahip kodun “Okullarda rehberlik çalışmalarına önem verilmelidir. (f=49; %4,87)” olduğu görülmüştür. Ekonomi temasıyla ilgili en büyük frekansların “Eğitimin her alanında tüm öğrenciler için fırsat eşitliği sağlanmalıdır. (f=18; %1,79)” ve “Aileler öğrencilerin tüm temel ihtiyaçlarını yeterince karşıladığından emin olmalıdır. (f=18; %1,79)” kodlarına ait olduğu görülmüştür. Öğretmen ve yöneticiler temasıyla ilgili en büyük frekansa sahip kodun ise “Yönetici, öğretmen ve öğrenciler arasında karşılıklı saygı ortamı oluşturulmalıdır. (f=14; %1,39)”

olduğu görülmüştür. Çevre temasında en fazla frekansa sahip kod “Çevre, öğrenciye başarıyı özendirecek davranışlarda bulunmalıdır. (f=13; %1,29)” olarak belirlenmiştir. Son olarak teknoloji temasında en fazla frekansa sahip kod “Öğrencilere teknolojinin doğru kullanımı öğretilmelidir. (f=14; %1,39)” olmuştur. Araştırmada, öğretmenlere göre öğrenci başarısının artırılmasına yönelik çözüm önerilerinden alınan bazı yorumlar aşağıda sunulmuştur.

Öğrenci başarısını arttırmak için farklı bakış açıları oluşturan bir öğretmenin çözüm önerisi şöyledir: *“Öğrenci başarısı probleminde çözüm çok da kolay değil. Aile ekonomisi ve yine ailesel problemler gibi köklü sorunlar çözülmedikçe başarı artırmak çok zor. Bu problemleri çözmeden öğrenciyi motive etmek, farklı öğretim yöntem-teknikleri kullanmak gibi etkenler sınırlı kalacaktır.”*

Yeteneğe göre eğitim alınması fikrini destekleyen bir öğretmenin çözüm önerisi *“Her birey başarılı olabilir. Onları yapmaktan mutlu oldukları alanları yönleltmeliyiz. Böylece kendi istekleri doğrultusunda eğitim görürler ve işini severek yapan kişilerden oluşan toplum oluruz. Ama bu durum, günümüz şartlarında hayal gibi görünüyor.”* şeklinde olmuştur.

Öğrencilerin belirli seviyede veya kontrol edilebilir derecede kaygılı olmaları gerektiğini savunan başka bir öğretmen ise başarı artırımı konusunda *“Öncelikle öğrencide kaygı oluşturacak bir sistem geliştirilmeli. Bu yüzden sınıf tekrarının acilen geri gelmesi gerektiğini düşünüyorum. Belirli seviyedeki kaygı durumu hem öğrenciyi disipline sokar hem de aileyi öğrenci takibi için motive eder.”* şeklinde görüş belirtmiştir.

Okul-aile işbirliğinin önemini savunan bir diğer öğretmen *“Öğrenci başarısında veli-öğretmen-öğrenci işbirliği çok önemlidir. Sürekli kalınan iletişim hali ile olumsuzlukların önüne geçebilir.”* şeklinde çözüm önerisi sunmuştur.

Başarı artırımında akran desteğine dikkat çeken bir öğretmen çözüm önerisi ise şu şekildedir: *“Başarıyı arttırmak için öğrencilere diğer arkadaşlarının başarı sorumluluklarını veriyorum. Çünkü bireysel çalışma çok bencilce. Akran eğitimi derste istediğim başarıyı sağlıyor.”*

Başka bir öğretmen müfredat yoğunluğunun azaltılması ve sınavların kaldırılması gerektiğini desteklemiş ve *“Öğrencilerin taşıyabileceklerinden çok fazla yükleri var. Bu yüzden müfredat yoğunluğu azaltılıp, sınavlar ortadan kaldırılmalıdır. Finlandiya gibi*

eğitimde zirve yapmış ülkelerde eğitim-öğretim işleri bu şekilde işliyor.” şeklinde çözüm önerisi sunmuştur.

Öğretmenlerin yerli yersiz şikâyet edilmesinden bıkan başka bir öğretmen “İçinde bulunduğumuz eğitim sistemi öğrenci ve veliye sınırsız özgürlük verirken, eğitimcilerin elini kolunu bağlıyor. Sınırlarını bilen öğrenci ileride özsaygı ve toplum bilinci konusunda bilinçli olacaktır.” şeklinde çözüm önerisi sunmuştur.

Eğitim sisteminde süreklilik isteyen bir öğretmen başarı artışına çözüm önerisi için “Sürekli değişen bir eğitim sistemi istemiyoruz. Bırakın öğrencileri, öğretmenler bile adapte olmaya çalışmaktan yoruldu.” şeklinde görüş belirtmiştir.

En büyük motivasyonun öğrencinin içinde olduğunu düşünen bir öğretmenin çözüm önerisi ise şu şekildedir: “Ne baba parası ne de öğretmen nefesi... Öğrenciyi başarılı kılan içindeki hevesidir!”

Çalıştığı okulun fiziki yetersizliklerini gören bir öğretmen “Her okula eşit derecede materyal desteği ve fiziksel iyileştirme yapılmalı. Bu ilçedeki tüm merkezi okullar adeta birer köy okulu.” şeklinde çözüm önerisi sunmuştur.

Öğrencilere yapılan rehberlik çalışmaların önemini savunan bir diğer öğretmenin başarı artırımına ilişkin çözüm önerisi “Öğrencilere başarı ve başarısızlık durumunun sonuçları anlatılmalı, gelecekte yaşayacağı durumlar gösterilmelidir. Öğrenci kendi isteği doğrultusundaki hedefini ancak bu şekilde belirleyebilir. Bu durumda okul rehber öğretmenlerine büyük iş düştüğüne inanıyorum.” şeklinde olmuştur.

Olumlu okul ikliminin bir parçası olan karşılıklı saygı halini çözüm önerisi olarak sunan bir diğer öğretmen “Öncelikle öğrenciye ona saygı duyduğumuzu hissettirmeliyiz. Çünkü evlerinde yeterince saygı görmüyor, olumsuz benlik algıları geliştiriyorlar.” şeklinde görüş belirtmiştir.

Okuldaki ders dışı aktivitelere ve çağdaş eğitim öğretim yöntemlerine dikkat çeken bir öğretmen ise “Farklı öğretim yöntem teknikleriyle etkili ve kalıcı öğrenmeler sağlamalıyız. Gereğinden fazla ezber hem öğretmenin hem de öğrencinin hevesinin kırılmasına yol açıyor. Ayrıca öğrencilerin fazla enerjilerini boşaltmaları için aktivitelere ihtiyacımız var. Çünkü çocukları uzun süre aynı ortamda tutamıyoruz.” şeklinde çözüm önerisi sunmuştur.

Medyanın olumsuz etkisine değinen bir öğretmen *“TV dizileri ve programları toplum ahlakına uygun şekillendirilmelidir. Günümüzde çocuklar çoğu bilgi kirliliğini, TV ve sosyal medyadan öğreniyor ama iş okumaya, araştırmaya gelince okuduğunu anlamıyor!”* şeklinde görüş belirtmiştir.

Okul öncesi eğitimin ve ailenin önemini vurgulayan bir diğer öğretmen, *“Çocukların öğrenci olmadan önceki hayatına ne kadar yatırım yapılırsa (okul öncesi eğitim vs.), çocuk o denli başarılı olacaktır. Bu durumda aileye çok iş düşmektedir. Düzenli aile hayatı her çocuğun hakkıdır.”* şeklinde çözüm önerisi sunmuştur.

4.4.5. Öğretmenlerin, Öğrencilerinin Başarılarına İlişkin Yorumları

Çalışmaya katılan Sincan ve Etimesgut'taki ortaokullarda görev yapan branş öğretmenlerine öğrencilerini başarılı bulup bulmadıkları sorulmuş elde edilen bulgular Tablo 28'de gösterilmiştir.

Tablo 28: Öğretmenlerin Kendi Öğrencilerinin Başarılarına İlişkin Yorumları

Cevap/Cinsiyet	Kadın	Erkek
Evet, görüyorum.	72 (%16)	12 (%2,67)
Biraz görüyorum.	206 (%45,78)	71 (%15,78)
Hayır, görmüyorum.	69 (%15,33)	20 (%4,44)
Toplam	347 (%77,11)	103 (%22,89)

Tablo 28'de verilen 347 (%77,11) kadın, 103 (%22,89) erkek öğretmenin “Öğrencilerinizi başarılı görüyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde toplamda 84 (%18,67) öğretmenin öğrencilerini başarılı gördüğü, 277 (%61,56) öğretmenin biraz başarılı gördüğü, 89 (%19,78) öğretmenin ise başarılı görmediği sonucuna ulaşılmıştır. Sorunun devamı olan “çünkü” kısmına ise verilen bir takım cevap örnekleri aşağıdaki gibidir.

Teknolojinin olumsuz etkilerine ve kitap okumanın önemine dikkat çekmek isteyen bir öğretmenimiz *“Öğrencilerimi başarılı görmüyorum çünkü teknolojinin öğrencileri olumlu anlamda etkilemediğini, zaman kaybı olduğunu düşünüyorum. Kitap okuma alışkanlığının olmaması da en büyük başarısızlık etkenlerinden birisi.”* şeklinde görüş belirtmiştir.

Bilgiye ihtiyaç duymayan neslin yetiştiğini ve sebebinin aileler olduğunu düşen bir diğer öğretmen *“Öğrencilerimi başarılı bulmuyorum çünkü önce kendilerine sonra öğretmenlere saygıları yok. Başarıya ulaşmak için bir hedefleri yok çünkü ihtiyaç*

duymuyorlar. Tüm gereksinimlerini aileleri önlerine getiriyor bu yüzden gelecek kaygıları da yok. Onlara göre ebeveynleri sonsuza dek yaşayacaklar.” şeklinde başarısızlık yorumu yapmıştır.

Hedef varlığına dikkat çeken başka bir öğretmen “Öğrencilerimi başarılı bulmuyorum çünkü amaçları yok. Ne tarafa çekerseniz o tarafa giden, düşünmeyen, sorgulayıp karar vermeyen bir nesil yetişiyor. Gelecekte çok umutsuzum.” şeklinde görüş bildirmiştir.

Öğrenciler arasındaki bireysel farklı önemseyen bir diğer öğretmen “Öğrencilerimi biraz başarılı görüyorum çünkü bu soru öğrenciden öğrenciye göre değişiyor. Odaklanma becerisiyle elinden gelenin en iyisini yapan da var, yüksek kapasiteye sahip olup kullanmayan da.” şeklinde görüş belirtmiştir.

Eğitim sisteminde süreklilik isteyen bir öğretmen öğrencilerinin başarısına ilişkin “Öğrencilerimi biraz başarılı buluyorum çünkü başarıya odaklanacakları zamanı sürekli değişen sınav sistemine adapte olmaya çalışmakla geçiriyorlar.” yorumu yapmıştır.

Yeteneğe göre eğitim alınması gerektiğini savunan bir başka öğretmen “Öğrencilerimi biraz başarılı buluyorum çünkü yeteneklerini gösterecekleri alanı bulamadıkları için başarılarını yeterli görmüyoruz. Alanını bulan her öğrencinin başaracağına inanıyorum.” şeklinde öğrencilerinin başarılarına dair görüş bildirmiştir.

Geleceğe dair motivasyonu yüksek tutmaya çalışan bir öğretmen “Öğrencilerimi başarılı görüyorum çünkü geleceğe dair umudum var. Hevesli ve öğrenmeye açık birçok öğrencim var.” şeklinde görüş bildirmiştir.

Stres ve kaygı olmadan yapılan işlerin önemini vurgulamak isteyen bir diğer öğretmen öğrencilerinin başarılarına ilişkin “Öğrencilerimi başarılı buluyorum çünkü zevkle ve kaygı taşımadan yaptıkları her işte güzel sonuçlar alınıyor. Ayrıca özgüvenleri de artıyor. Dersin sınav branşı olup olmamasının başarılılarında çok etkili olduğunu düşünüyorum. Sınav kaygısı bitse başarı artacak.” şeklinde görüş belirtmiştir.

4.5. YÖNETİCİLERE AİT BULGULAR

Burada çalışmaya katılan, Sincan ve Etimesgut’taki resmi ortaokullarda okul müdürü ve müdür yardımcısı olarak çalışan yöneticilerin başarı algıları, öğrenci başarısını olumlu ve olumsuz yönde etki eden faktörlere ilişkin görüşleri, öğrencilerini başarılı görüp

görmediklerine dair yorumları ve öğrenci başarısının artırılmasına dair çözüm önerilerine yer verilmiştir.

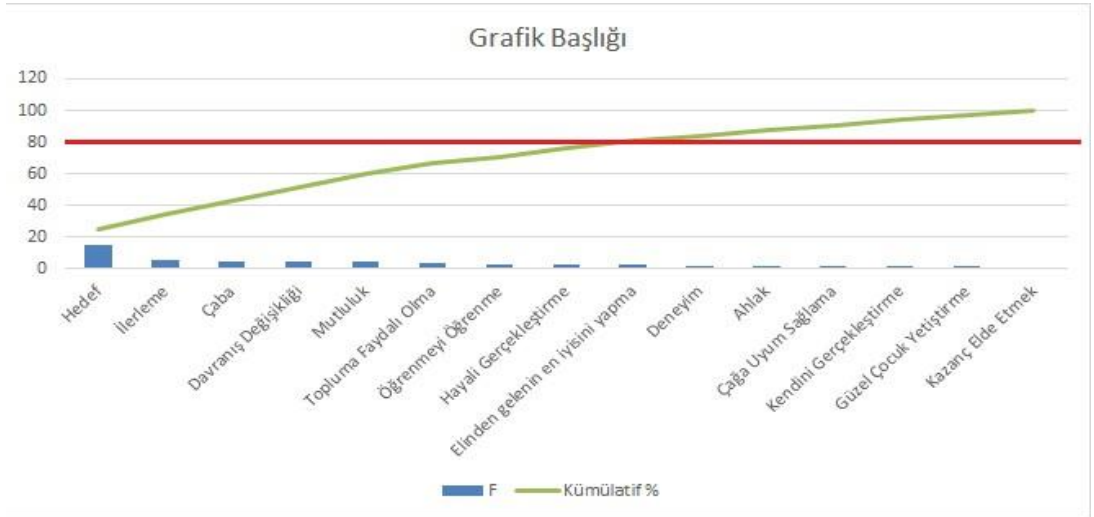
4.5.1. Yöneticilere Göre Başarı Algıları

Burada “Sizce başarı nedir?” sorusu çalışmaya katılan 50 yöneticiye sorulmuş ve verilen cevaplar Tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 29: Yöneticilerin Başarı Algıları

Gruplar	Görüşler	f	Kümülatif f	Kümülatif %	%
A Grubu 1. Öncelikli Başarı Algıları	1 Hedef	15	15	25	
	2 İlerleme	6	21	35	
	3 Çaba	5	26	43,33	
	4 Davranış Değişikliği	5	31	51,66	
	5 Mutluluk	5	36	59,99	
	6 Topluma Faydalı Olma	4	40	66,66	
	7 Öğrenmeyi Öğrenme	3	43	71	
	8 Hayali Gerçekleştirme	3	46	76	
	9 Elinden gelenin en iyisini yapma	3	49	81	%80
B Grubu 2. Öncelikli Başarı Algıları	10 Deneyim	2	51	84,33	
	11 Ahlak	2	53	87,66	
	12 Çağa Uyum Sağlama	2	55	91	
	13 Kendini Gerçekleştirme	2	57	94,32	
	14 Güzel Çocuk Yetiştirme	2	59	97,33	%95
C Grubu Algı	15 Kazanç Elde Etmek	1	60	100	
n=60	Toplam		60	100	

Tablo 29 incelendiğinde, yöneticilerin “Sizce başarı nedir?” sorusuna verdikleri cevapların başında “hedef (f=15; %25)”, “bir işte ilerleme kaydetme (f=6; %10)”, “çaba (f=5; %8,33)”, “davranış değişikliği (f=5; %8,33)” ve “mutluluk (f=5;%8,33)” gelmektedir. Kümülatif yüzde değerleri incelendiğinde ilk sekiz başarı algısı soruya verilen cevapların %76’sını oluşturmaktadır. Dokuzuncu cevap olan “hayalini gerçekleştirme”, sekizinci cevap olan “elinden gelenin en iyisini yapma” ile aynı frekansa sahip olduğundan ilk dokuz başarı algısı görüşü “A Grubu 1. Öncelikli Başarı Algıları” arasında kabul edilmiştir. Böylece ilk dokuz algı sorunun %81’ini oluşturduğu için “A Grubu 1. Öncelikli Başarı Algıları” olarak belirlenmiştir. Sonraki beş görüş “B Grubu 2. Öncelikli Başarı Algıları”, son görüş ise “C Grubu 3. Öncelikli Başarı Algısı” olarak belirlenmiştir. Ortaokul yöneticilerinin “Sizce başarı nedir?” sorusuna verdiği başarı algılarına ilişkin Pareto Analizi grafiği Şekil 23’te verilmiştir.

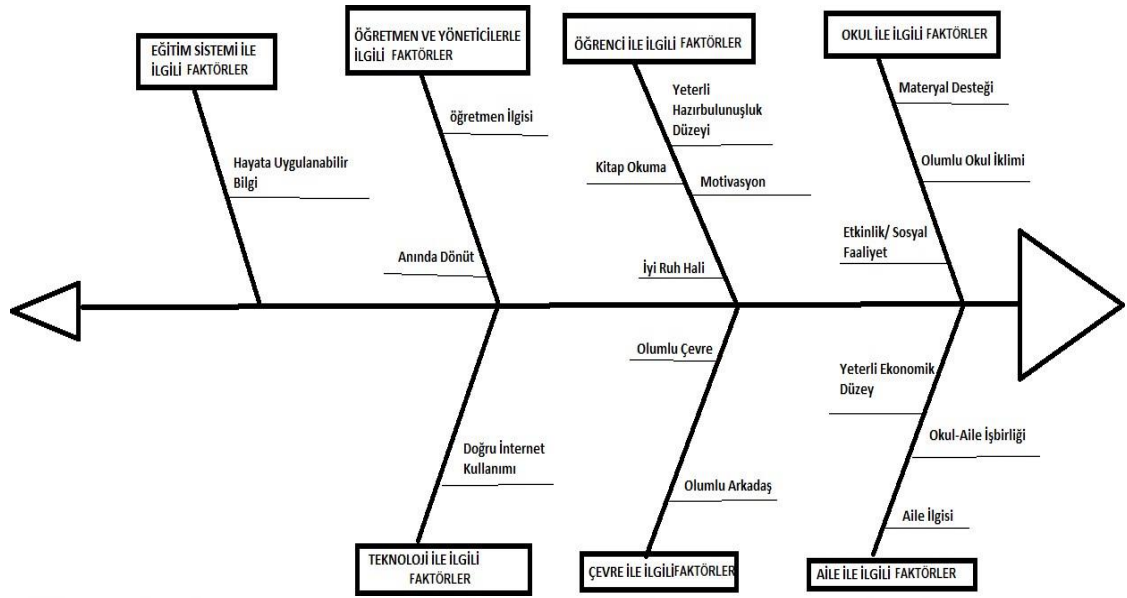

Şekil 23: Yöneticilere Ait Başarı Algılarının Pareto Analizi Grafiği

Şekil 23'te verilen başarı algılarının Pareto Analizi grafiği incelendiğinde yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk dokuz başarı algısı görüşü yöneticilerin cevaplarının % 80'ini, üzerinde kalan algı görüşleri ise % 20'sini oluşturmaktadır. Grafiğe göre çalışmaya katılan yöneticilerin başarı algılarının %80'inini sırasıyla hedef, ilerleme, çaba, davranış değişikliği, mutluluk, topluma faydalı olma, öğrenmeyi öğrenme, hayali gerçekleştirme ve elinden gelenin en iyisini yapma görüşlerinin oluşturduğu belirlenmiştir.

4.5.2. Yöneticilere Göre Öğrenci Başarısını Etkileyen Olumlu Faktörler

Çalışmaya katılan 50 yöneticiye öğrencilerinin başarılarına olumlu yönde etki eden faktörler sorulmuş elde edilen cevaplar yazar tarafından sınıflandırılarak balık kılçığı diyagramına yerleştirilmiştir. Diyagram Şekil 24'te verilmiştir.

Şekil 24:Yöneticilere Göre Öğrenci Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Balık Kılıcı Diyagramı

Şekil 24 incelendiğinde yöneticilere göre öğrenci başarısını olumlu yönde etki eden faktörlere ilişkin aile, öğretmen ve yönetici, okul ortamı, birey (öğrenci), teknoloji, çevre ve eğitim sistemi ile ilgili 7 ana faktöre ulaşılmıştır. Bu 7 ana faktörle ilişkili 16 alt faktör elde edilmiştir. Balık kılıçığında verilen yöneticilere göre öğrencilerinin başarısının artırılmasında olumlu etkiye sahip olan faktörlerin Pareto Analizi Tablo 30’da sunulmuştur.

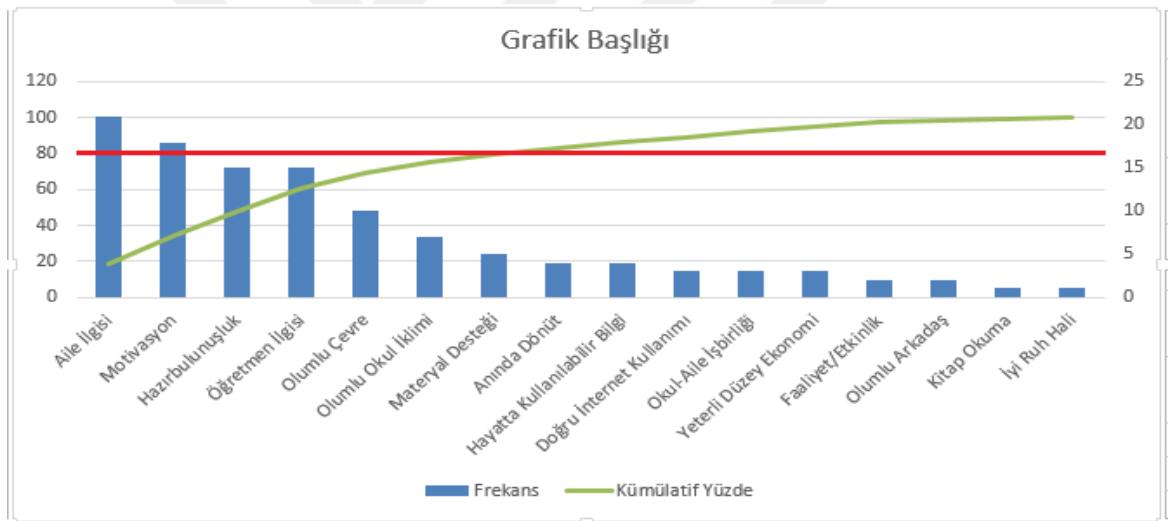
Tablo 30:Yöneticilere Göre Öğrenci Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Tablosu

Gruplar		Faktörler	f	Kümülatif	Kümülatif	%
A Grubu 1. Öncelikli Faktörler	1	Aile İlgisi	21	21	18,42	
	2	Motivasyon	18	39	34,20	
	3	Hazırbulunuşluk	15	54	47,35	
	4	Öğretmen İlgisi	15	69	60,51	
	5	Olumlu Çevre	10	79	69,28	
	6	Olumlu Okul İklimi	7	86	75,42	
	7	Materyal Desteği	5	91	79,80	%80
B Grubu 2. Öncelikli Faktörler	8	Anında Dönüt	4	95	83,30	
	9	Hayatta Kullanılabilir Bilgi	4	99	86,81	
	10	Doğru İnternet Kullanımı	3	102	89,44	
	11	Okul-Aile İşbirliği	3	105	92,07	
	12	Yeterli Düzey Ekonomi	3	108	94,70	%95
C Grubu 3. Öncelikli Faktörler	13	Faaliyet/Etkinlik	2	110	97,33	
	14	Olumlu Arkadaş	2	112	98,20	

Tablo 30'un devamı

Gruplar	Faktörler	f	Kümülatif	Kümülatif	%
	15 Kitap Okuma	1	113	99,08	
	16 İyi Ruh Hali	1	114	100	
n=114	Toplam	114	114	100	

Tablo 30 incelendiğinde, yöneticilere göre öğrenci başarısının artırılmasında olumlu etkiye sahip olan faktörlerin başında “aile ilgisi (f=21; %18,42)”, “motivasyon (f=18; %15,79)”, “hazırbulunuşluk (f=15; %13,15)”, “öğretmen ilgisi (f=15; %13,15)” ve “olumlu çevre (f=10; %8,77) gelmektedir. Kümülatif yüzde değerleri incelendiğinde ilk yedi faktör soruya verilen cevapların % 79,80’ini oluşturmaktadır. İlk yedi faktör, “A Grubu 1. Öncelikli Faktörler” olarak belirlenmiştir. Sonraki beş faktör “B Grubu 2. Öncelikli Faktörler”, son dört faktör ise “C Grubu 3. Öncelikli Faktörler” olarak belirlenmiştir. Yöneticilere göre öğrenci başarısının artırılmasında olumlu etkiye sahip olan faktörlerin Pareto Analizi grafiği Şekil 26’da verilmiştir.

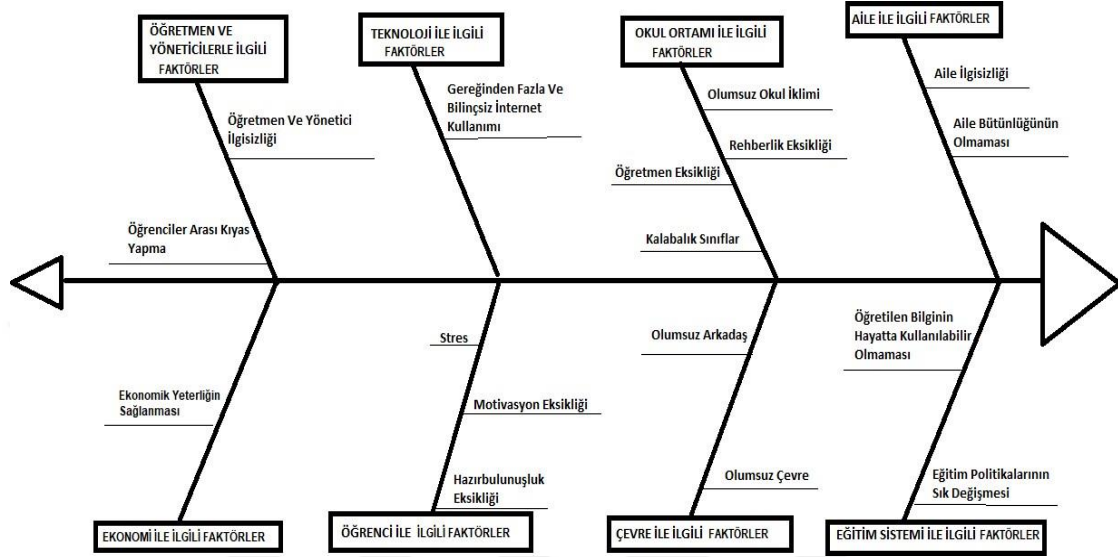

Şekil 25:Yöneticilere Göre Öğrenci Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlerin Pareto Analizi Grafiği

Şekil 25’te verilen yöneticilere göre öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlere ilişkin Pareto Analizi grafiği incelendiğinde yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk yedi faktör yöneticilerin verdikleri cevapların % 80’ini, üstünde kalan faktörler ise % 20’sini oluşturmaktadır. Grafikte belirtildiği gibi yöneticilere göre öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlerin %80’ini diğer bir deyişle A grubu olarak nitelendirilen sınıfı; aile ve öğretmen ilgisi, olumlu çevre ve okul iklimi gibi çevresel faktörler, motivasyon, yeterli hazırbulunuşluk gibi bireysel faktörler ve materyal desteği faktörü oluşturmaktadır.

4.5.3. Yöneticilere Göre Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörler

Çalışmaya katılan 50 yöneticiye öğrencilerinin başarılarına olumlu yönde etki eden faktörler sorulmuş elde edilen cevaplar yazar tarafından sınıflandırılarak balık kılçığı diyagramına yerleştirilmiştir. Diyagram Şekil 24’te verilmiştir.

Şekil 26:Yöneticilere Göre Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlerin Balık Kılçığı Diyagramı

Şekil 26 incelendiğinde öğretmenlere göre öğrenci başarısını olumsuz yönde etki eden faktörlere ilişkin aile, okul ortamı, öğretmen ve yöneticiler, birey (öğrenci), teknoloji, çevre ve eğitim sistemi ile ilgili 8 ana faktöre ulaşılmıştır. Bu 8 ana faktörle ilişkili 17 alt faktör elde edilmiştir. Yöneticilere göre öğrencilerinin başarısının artırılmasında olumsuz etkiye sahip olan faktörlerin Pareto Analizi Tablo 31’de sunulmuştur.

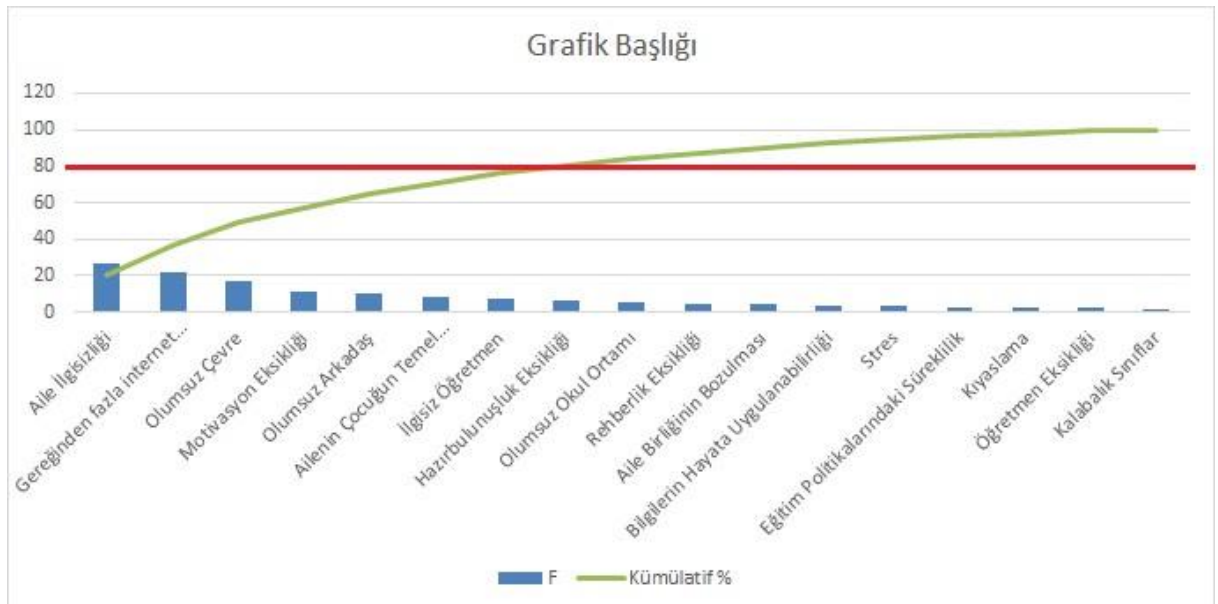
Tablo 31:Yöneticilere Göre Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi

Gruplar	Faktörler	f	Kümülatif	Kümülatif	%
A Grubu 1. Öncelikli Faktörler	1 Aile İlgisizliği	27	27	20,14	
	2 Gereğinden fazla internet kullanımı	22	49	36,56	
	3 Olumsuz Çevre	17	66	49,25	
	4 Motivasyon Eksikliği	11	77	57,46	
	5 Olumsuz Arkadaş	10	87	64,92	
	6 Ailenin Çocuğun Temel	8	95	70,89	
	7 İlgisiz Öğretmen	7	102	76,11	
	8 Hazırbulunuşluk Eksikliği	6	108	80,59	%80

Tablo 31'in devamı

Gruplar	Faktörler	f	Kümülatif	Kümülatif	%
B Grubu 2. Öncelikli Faktörler	9 Olumsuz Okul Ortamı	5	113	84,32	
	10 Rehberlik Eksikliği	4	117	87,31	
	11 Aile Birliğinin Bozulması	4	121	90,29	
	12 Bilgilerin Hayata Uygulanabilirliği	3	124	92,53	
	13 Stres	3	127	94,77	%95
C Grubu 3. Öncelikli Faktörler	14 Sık Değişen Eğitim Politikaları	2	129	96,26	
	15 Kıyaslama	2	131	97,73	
	16 Öğretmen Eksikliği	2	133	99,22	
	17 Kalabalık Sınıflar	1	134	100	
n=134	Toplam	134	134	100	

Tablo 31 incelendiğinde, yöneticilere göre öğrenci başarısının artırılmasında olumsuz etkiye sahip olan faktörlerin başında “aile ilgisizliği (f=27; %20,14)”, “gereğinden fazla teknoloji kullanımı (f=22; %16,41)” ve “olumsuz ve başarıyı desteklemeyen sosyal çevre (f=17; %12,68)”, “motivasyon eksikliği (f=11; %8,20) ve “olumsuz arkadaş (f=10; %7,46)” gelmektedir. Kümülatif yüzde değerleri incelendiğinde ilk sekiz faktör soruya verilen cevapların %80,59'unu oluşturmaktadır. İlk sekiz faktör, “A Grubu 1. Öncelikli Faktörler” olarak belirlenmiştir. Sonraki beş faktör “B Grubu 2. Öncelikli Faktörler”, son dört faktör ise “C Grubu 3. Öncelikli Faktörler” olarak belirlenmiştir. Yöneticilere göre öğrenci başarısının artırılmasında olumsuz etkiye sahip olan faktörlerin Pareto Analizi grafiği Şekil 27’de verilmiştir.

Şekil 27: Yöneticilere Göre Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Grafiği

Şekil 27’de verilen yöneticilere göre öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlere ilişkin Pareto Analizi grafiği incelendiğinde yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk yedi faktör yöneticilerin öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen etkenlere verdikleri cevapların % 80’ini, üstünde kalan faktörler ise cevapların % 20’sini oluşturmaktadır. Grafikte de görülen yöneticilere göre öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlerin %80’ini diğer bir deyişle A grubu faktörleri; aile ilgisizliği, olumsuz arkadaş ve çevre, öğretmen ilgisizliği, ailenin maddi durum yetersizliği faktörleri, motivasyon ve hazırbulunuşluk eksikliği gibi bireye bağlı faktörler ve gereğinden fazla internet kullanımı oluşturmaktadır.

4.5.4. Yöneticilerin Başarı Artışına İlişkin Çözüm Önerileri

Araştırmanın yöneticilere ait son alt probleminde, öğrenci başarılarını arttırıcı çözüm önerilerinin neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu konuya ilişkin yönetici görüşlerinden elde edilen temalar, kodlar ve frekans değerleri Tablo 32’de sunulmuştur.

Tablo 32:Yöneticilerin Öğrenci Başarısını Arttırmaya Yönelik Çözüm Önerileri

TEMA	KOD	f	%
Eğitim Sistemi İle İlgili Çözüm Önerileri	Her birey yeteneğine göre eğitim almalıdır.	9	%8,57
	Eğitim sürecinde farklı yöntem ve teknikler uygulanmalıdır.	5	%4,76
	Not sistemi bir ya da birkaç sınava göre değil, performansa dayalı	5	%4,76
	Yaşamda işe yarayan bilgilerle eğitim verilmelidir.	2	%1,90
Eğitim Sistemi İle İlgili Çözüm Önerileri devamı	Sınıf tekrarı geri dönmelidir.	2	%1,90
	Öğretmen ve Yöneticilerin Personel Hakları iyileştirilmelidir.	2	%1,90
	Öğretmenlere hizmet içi eğitimler daha sık verilmelidir.	2	%1,90
	Politikalar sık sık değişmemeli, süreklilik sağlanmalıdır.	2	%1,90
	Okul öncesi eğitime daha fazla önem verilmelidir.	1	%0,95
	Ders kitapları sınav sistemine uygun düzenlenmelidir.	1	%0,95
	Öğrenci başarısı sadece akademik değil, çok yönlü olmalıdır.	1	%0,95
Öğrenci İle İlgili Çözüm Önerileri	Öğrenci motivasyonu sağlanmalıdır.	11	%10,47
	Öğrenciye öz-düzenleme becerileri kazandırılmalıdır.	5	%4,76
	Öğrenci hazırbulunuşluk seviyesine ulaşmaları sağlanmalıdır	4	%3,80
Okul Ortamı İle İlgili Çözüm Önerileri	Okullarda rehberlik çalışmalarına önem verilmelidir.	4	%3,80
	Okullarda disiplin sağlanmalıdır.	3	%2,86
	Okullarda ders dışı faaliyet/ aktivite yapılmalıdır.	3	%2,86
	Olumlu okul iklimi oluşturulmalıdır	2	%1,90
	Sınıf mevcutları azaltılmalıdır.	2	%1,90
	Okullara materyal desteği sağlanmalıdır.	1	%0,95
Öğretmenlerle İlgili Çözüm Önerileri	Yönetici, öğretmen ve öğrenciler arasında karşılıklı saygı ortamı oluşturulmalıdır.	4	%3,80
	Öğrencilere yönelik öğretmen ve yönetici ilgileri yeteri derecede sağlanmalıdır.	4	%3,80

Tablo 32'nin devamı

TEMA	KOD	f	%
Aile İle İlgili Çözüm Önerileri	Aile öğrenciyle ilgilenmelidir.	13	%12,38
	Okul ve aile sürekli işbirliği içerisinde olmalıdır.	7	%6,67
	Aile öğrenci için maddi- manevi anlamda uygun ev ortamını	1	%0,95
Teknoloji İle İlgili Çözüm Önerileri	Öğrencilere teknolojinin doğru kullanımı öğretilmelidir.	6	%5,71
Çevre İle İlgili Çözüm Önerileri	Çevrede, öğrenciye rol model olacak kişiler bulunmalıdır.	2	%1,90
Ekonomi İle İlgili Çözüm Önerileri	Eğitimin her alanında tüm öğrenciler için fırsat eşitliği sağlanmalıdır.	1	%0,95
TOPLAM		105	%100

Tablo 32 incelendiğinde yöneticilere göre öğrenci başarısını arttırmaya yönelik çözüm önerilerinden aile, öğrenci, okul ortamı, öğretmen ve yöneticiler, çevre, eğitim sistemi, ekonomi ve teknoloji ile ilgili temalar oluşturulmuştur. Bu temalar içinde en fazla frekansa sahip temalar sırasıyla, “eğitim sistemi (f=32; %30,47)”, “aile (f=21; %20)”, “öğrenci (f=20; %19,47)” ve “okul (f=15; %14,28)” olmuştur. Eğitim sistemi ile ilgili çözüm önerilerinde en fazla frekansa sahip olan kod “Her birey yeteneğine göre eğitim almalıdır. (f=9; %8,57)” olmuştur. Öğrenci ile ilgili çözüm önerilerinde en fazla frekansa sahip kod “Öğrenci motivasyonu sağlanmalıdır. (f=11; %10,47)” olmuştur. Aile temasına en fazla frekansa sahip kodun ise “Aile öğrenciyle ilgilenmelidir. (f=13; %12,38)” olduğu görülmüştür. Okul ortamı ile ilgili çözüm önerilerinde en fazla frekansa sahip kod “Okullarda rehberlik çalışmalarına önem verilmelidir. (f=4; %3,80)” olduğu görülmüştür.

Ekonomi temasıyla ilgili en büyük frekansın “Eğitimin her alanında tüm öğrenciler için fırsat eşitliği sağlanmalıdır. (f=1; %0,95) koduna ait olduğu görülmüştür. Öğretmen ve yöneticiler temasıyla ilgili en büyük frekansa sahip kodların ise “Yönetici, öğretmen ve öğrenciler arasında karşılıklı saygı ortamı oluşturulmalıdır. (f=4; %3,81)” ve “Öğrencilere yönelik öğretmen ve yönetici ilgileri yeteri derecede sağlanmalıdır. (f=4; %3,81)” kodları olduğu görülmüştür. Çevre temasında en fazla frekansa sahip kod “Çevre, öğrenciye başarıyı özendirecek (rol-model) davranışlarda bulunmalıdır. (f=2; %1,90)” olduğu görülmektedir. Son olarak teknoloji temasında en fazla frekansa sahip kod “Öğrencilere teknolojinin doğru kullanımı öğretilmelidir. (f=6; %5,71)” olmuştur. Araştırmada, yöneticilere göre öğrenci başarısının artırılmasına yönelik çözüm önerilerinden alınan bazı yorumlar aşağıda sunulmuştur.

Eğitim sitemindeki sorunlara dikkat çekmek isteyen bir yönetici “*Milli Eğitim Politikaları belirlenirken, bölgesel farklılıklar (sosyal, kültürel vb.) göz önünde bulundurularak planlar yapılmalıdır. Sınava dayalı bir sistem yerine performans takibi yapılması başarıyı arttırır.*” şeklinde görüş belirtmiştir.

Aile ve okul iletişiminin önemini vurgulayan başka bir yönetici “*Veli, öğretmen ve öğrenci eşgüdüm içerisinde hareket ederse öğrenci başarısı artabilir.*” şeklinde görüş bildirmiştir.

Ailenin önemini daha büyük çapta düşünen başka bir yönetici “*Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nın boşanma, aile içi şiddet, suça sürüklenen çocuklar konusunda daha etkili önlemler alması ve bu önlemleri uygulaması gerekir.*” şeklinde çözüm önerisi bildirmiştir.

Başarının sadece akademik olmadığını düşünene başka bir yönetici “*Toplumun tüm bireylerine başarının sadece akademik değil, çok yönlü olduğu bilgisi verilmeli ve hissettirilmelidir.*” şeklinde çözüm önerisi sunmuştur.

Başka bir yönetici motivasyon ve özdenetim becerilerine önemine dikkat çekmiş ve “*Eğitim sorumluları, öğrenciler için güdülemeyi iyi yapabilirlerse, öğrencilerin özdenetim becerilerini geliştirmelerinde yardımcı olurlarsa, eğitimde çağdaş öğretim yöntemleri kullanılırsa başarıyı önemli ölçüde arttıracığımızı düşünüyorum.*” şeklinde çözüm önerisi sunmuştur.

Yeteneğe göre eğitim anlayışını savunan bir başka yönetici “*Çocukların beceri ve kabiliyetleri, zekâ türleri erken tespit edilerek küçük yaştan itibaren bu bilgileri ışığında eğitim almaları sağlanmalıdır.*” şeklinde görüş belirtmiştir.

4.5.5. Yöneticilerin Kendi Öğrencilerinin Başarılarına İlişkin Yorumları

Çalışmaya katılan Sincan ve Etimesgut’taki ortaokullarda okul müdürü ve müdür yardımcısı olarak görev yapan yöneticilere, öğrencilere ve öğretmenlere yöneltildiği gibi öğrencilerini başarılı bulup bulmadıkları sorulmuş elde edilen bulgular Tablo 33’te gösterilmiştir.

Tablo 33: Yöneticilerin Öğrencilerinin Başarılarına İlişkin Görüşleri

Cevap/Cinsiyet	Kadın	Erkek
Evet, görüyorum.	6 (%12)	8 (%16)
Biraz görüyorum.	5 (%10)	18 (%36)
Hayır, görmüyorum.	2 (%4)	11 (%22)
Toplam	13 (%26)	37 (%74)

Tablo 33’te verilen, 13 (%26) kadın, 37 (%74) erkek yöneticinin “Öğrencilerinizi başarılı görüyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde toplamda 14 (%28) yöneticinin öğrencilerini başarılı gördüğü, 23 (%46) yöneticinin biraz başarılı gördüğü, 13 (%26) yöneticinin ise başarılı görmediği sonucuna ulaşılmıştır. Sorunun devamı olan “çünkü” kısmına ise verilen bir takım cevap örnekleri aşağıdaki gibidir.

Medyanın olumsuz etkilerini önemseyen bir yöneticinin görüşü şöyledir: *“Öğrencileri başarılı görmüyorum; çünkü öğrenciler, sanal âlemde gördüklerinin gerçek hayata da uygulamak istedikleri için gerçek hayata uyum sağlayamıyorlar.”*

Öğrencilerinin başarılarına ilişkin gözlemlerini yapan bir yönetici ise şöyle görüş belirtmiştir: *“Öğrencileri başarılı görüyorum; çünkü eğitim öğretimin her alanında istenilen yönde gelişim sergiliyorlar.”*

Devamsızlığın önemine dikkat çekmek isteyen bir yönetici öğrenci başarısına ilişkin görüşünü şu şekilde belirtmiştir: *“Öğrencileri başarılı görüyorum; çünkü okula geliyorlar.”*

Birçok öğretmen gibi yeteneğe göre eğitim görüşünü destekleyen başka bir yönetici ise şöyle demiştir: *“Öğrencileri biraz başarılı görüyorum; çünkü çoğu öğrenci sahip olduğu yeteneklerin farkında değil ya da yeteneklerine uygun hedefleri yok. Bu yüzden çoğunlukla ıskalıyorlar hayatı, maalesef.”*

Çevresel faktörlerin etkisini önemseyen bir başka yönetici *“Öğrencileri biraz başarılı görüyorum; çünkü çevresel faktörlerin öğrenciler üzerinde etkisi gün geçtikçe artıyor. Öğrenci başarısı yıllar geçtikçe düşüyor.”* şeklinde görüş belirtmiştir.

Eğitimin hayata uygunluğunu savunan bir başka yönetici ise öğrencilerinin başarı durumları hakkında şöyle demiştir: *“Öğrencileri biraz başarılı görüyorum; çünkü çocukların hayattan beklentileri ile eğitim tam anlamıyla örtüşmüyor.”*

4.6. KARŞILAŞTIRMALAR

4.6.1. Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerin Başarı Algılarının Karşılaştırılması

Burada öğrenci grubuna sorulan “Sence başarı nedir?” ile öğretmen ve yönetici grubuna sorulan “Sizce başarı nedir?” sorularına verilen başarı algılarının karşılaştırılması, ortak ve farklı olanların belirlenmesi Tablo 34’te verilmiştir.

Tablo 34: Yönetici, Öğretmen ve Öğrencilerin Başarı Algılarının Karşılaştırılması

	Başarı Algıları/ Gruplar	6.Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf	Öğretmen	Yönetici
1	Hedef	x	x	x	x	x
2	Çaba	x	x	x	x	x
3	Mutluluk	x	x	-	x	x
4	Hayaller	x	-	x	x	x
5	Kazanmak	x	x	x	x	-
6	İş Bitirmek	x	x	x	x	-
7	Akademik Başarı	x	x	x	x	-
8	Yetenek	x	x	x	-	-
9	Çalışmak	x	x	x	-	-
10	Bilgi Edinme	-	x	x	x	-
11	Çağa Uyum	-	x	-	x	x
12	Diğerlerinden Daha İyi Olmak	x	-	x	-	x
13	Meslek Sahibi Olunan Gelecek	x	x	-	x	-
14	Özgüven	x	x	-	-	-
15	Ahlak	-	-	-	x	x
16	Öğrenmeyi Öğrenme	-	-	-	x	x
17	Topluma Faydalı Olma	-	-	-	x	x
18	İlerlemek	-	x	-	-	x
19	Kendini Gerçekleştirme	-	-	-	x	x
20	Çözüm Üretmek	-	x	-	x	-
21	İnanç	x	-	-	x	-

Tablo 34’te bulunan öğrenci, öğretmen ve yönetici algıları karşılaştırıldığında başarı algılarına ilişkin bütün grupların aklına ilk olarak akademik başarı gelmediği görülmüştür. Tüm grupların hemfikir olduğu başarı algıları ise şöyledir:

- Başarı bir hedefin varlığı ve o hedefe ulaşma derecesidir.
- Başarı bir amaca sahip olma ve o amaç uğruna gösterilen çabalar bütünüdür.

Bu algılardan sonra dört farklı grubun başarı algısında “hayallere sahip olmak ve onların peşinden gitmek”, “bir işte kazanan taraf olmak”, “bir işi bitirmek, üstesinden gelmek”, “akademik başarı veya not başarısı”, “mutluluk” gibi algıları kullandığı görülmüştür. Üç farklı grubun başarı algılarını, “çalışmak”, “bir yeteneğe sahip olmak ve yeteneği kullanmak”, “bilgi sahibi olmak veya bilgi edinmek”, “çağa ve topluma uyum sağlamak”, “elinden gelenin daha iyisini yapmak veya çevredekilerden daha iyi olmak” ve

“meslek sahibi olunan bir gelecek kurmak” şeklinde belirttikleri görülmüştür. İki farklı grubun “özgüvenli olmak”, “ahlaklı olmak”, “ilerlemek”, “topluma faydalı bireyler olarak yetişmek”, “öğrenmeyi öğrenmek”, “inanç”, “kendini gerçekleştirme” ve “ bir sorun karşısında çözüm üretmek” şeklinde algı görüşleri olduğu belirlenmiştir. Geriye kalan “gurur kaynağı olma”, “meslek edinme”, “iyi bir insan olma”, “sporda başarılı olma”, “lider olma”, “iyi insan olma” gibi algılarının sadece 6.sınıf öğrencilerine, “azim”, “inat”, “haz”, “gelişmek” ve “hatalar” algılarının sadece 8.sınıf öğrencilerine ait olduğu görülmüştür. Öğretmenlerde başarı algılarının yöneticilere göre çok daha fazla olduğu görülmüştür. Bu durumun nedeninin çalışmaya katılan yönetici ve öğretmenler arasındaki sayı farkı olduğu düşünülmektedir. Sadece öğretmenlere özel başarı algılarının “son durumda ulaşılan nokta”, “bir amaca sahip olma”, “kendini bir durumda yeterli hissetme”, “kendini ifade edebilme”, “sorumluluk alma veya sorumluluk sahibi olma”, “bir disiplin içerisinde yaşam sürme” olduğu görülmüştür. Bu algıları “farkındalık sahibi olma”, “bir iş uğruna yaşanan adanmışlık”, “sabır”, “kapasiteyi doğru kullanma”, “olgunlaşma”, “güven duyma”, “düşünme kabiliyeti”, “üretmek”, “dikkati toplamak” ve “sevdiğin işi yapmak” görüşleri takip etmiştir. Sadece yöneticilere özel başarı algıları ise, “deneyim sahibi olmak”, “davranış değişikliği”, “elinden gelenin en iyisini yapma” ve “güzel çocuk yetiştirmek” olarak belirlenmiştir.

Çalışmanın bundan sonraki kısmında tüm öğrencilerin, yönetici ve öğretmenlerin görüşleri, Pareto Analizi ile değerlendirilmeye alınmıştır. Tüm öğrencilerin başarı algılarının Pareto Analizi tablosu Tablo 35’te verilmiştir.

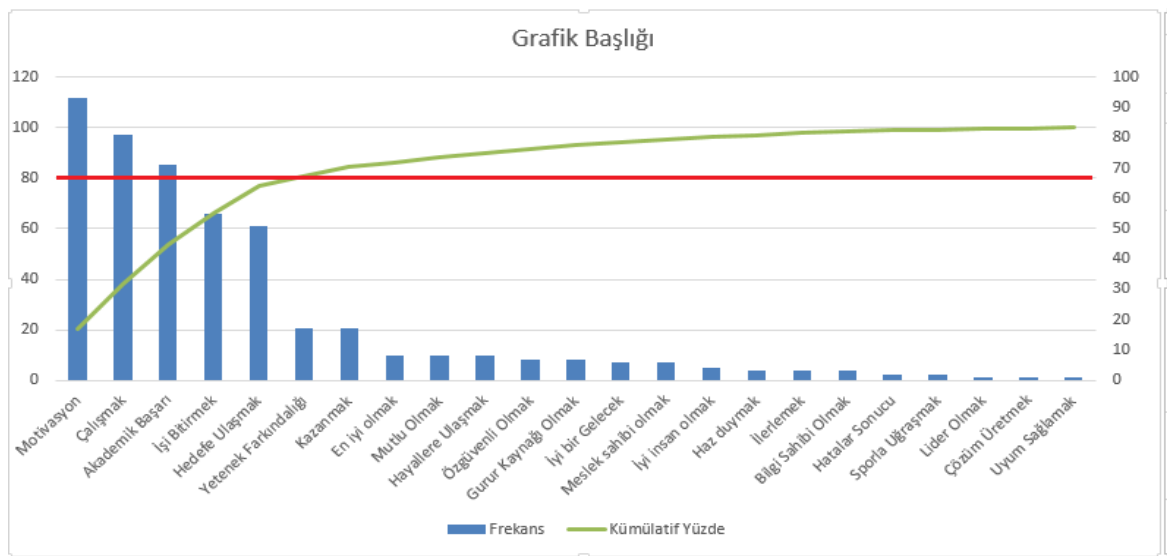
Tablo 35: Tüm Öğrencilere Göre Başarı Algılarının Pareto Analizi Grafiği

Gruplar		Görüşler	f	Kümülatif f	Kümülatif %	%
A Grubu 1. Öncelikli Başarı Algıları	1	Motivasyon (güdülenme)	93	93	20,43	
	2	Çalışmak	81	174	38,23	
	3	Akademik Başarı	71	245	53,83	
	4	İşi Bitirmek	55	300	65,92	
	5	Hedefe Ulaşmak	51	351	77,13	%80
B Grubu 2. Öncelikli Başarı Algıları	6	Yetenek Farkındalığı	17	368	80,86	
	7	Kazanmak	17	385	84,60	
	8	En iyi olmak	8	393	86,36	
	9	Mutlu Olmak	8	401	88,11	
	10	Hayallere Ulaşmak	8	409	89,80	
	11	Özgüvenli Olmak	7	416	91,41	
	12	Gurur Kaynağı Olmak	7	423	92,95	
	13	İyi bir Gelecek	6	429	94,27	
	14	Meslek sahibi olmak	6	435	95,58	%95

Tablo 35'in devamı

Gruplar	Görüşler	f	Kümülatif f	Kümülatif %	%
C Grubu 3. Öncelikli Başarı Algıları	15 İyi insan olmak	4	439	96,46	
	16 Haz duymak	3	442	97,12	
	17 İlerlemek	3	445	97,78	
	18 Bilgi Sahibi Olmak	3	448	98,43	
	19 Hataların Toplamı	2	450	98,87	
	20 Sporla Uğraşmak	2	452	99,31	
	21 Lider Olmak	1	453	99,60	
	22 Çözüm Üretmek	1	454	99,89	
	23 Uyum Sağlamak	1	455	100	
n= 455	Toplam		455	100	

Tablo 35'te verilen çalışmaya katılmış 450 öğrencinin verdiği başarı algıları sınıf gözetmeksizin toplanmış ve genel başarı algısı görüşleri elde edilmeye çalışılmıştır. Öğrencilere göre başarı algılarının başında “motive olmak, güdülenmek (f=93; %20,43)”, “çalışmak (f=71; %15,60)”, “akademik başarı (f=71;%15,60)”, “bir işi bitirmek (f=55; %12,08)” ve “hedefe ulaşmak (f=51; %11,20)” algılarının geldiği görülmektedir. Tablo incelendiğinde ilk beş başarı algısı görüşünün soruya verilen cevapların % 80,86'sını oluşturduğu ve “A Grubu 1. Öncelikli Başarı Algıları” olarak belirlendiği görülmüştür. İlk verilen cevaplarla birlikte sonraki dokuz görüşün verilen cevapların %95,58'ini oluşturduğu ve bu dokuz algının “B Grubu 2. Öncelikli Algıları” olarak sınıflandırıldığı görülmüştür. Son dokuz algının tüm yanıtlarla birlikte %100'e ulaştığını ve son dokuz algının “C Grubu 3. Öncelikli Başarı Algıları” olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Tablo 35'te verilen Pareto analizine ait grafik Şekil 28'de verilmiştir.

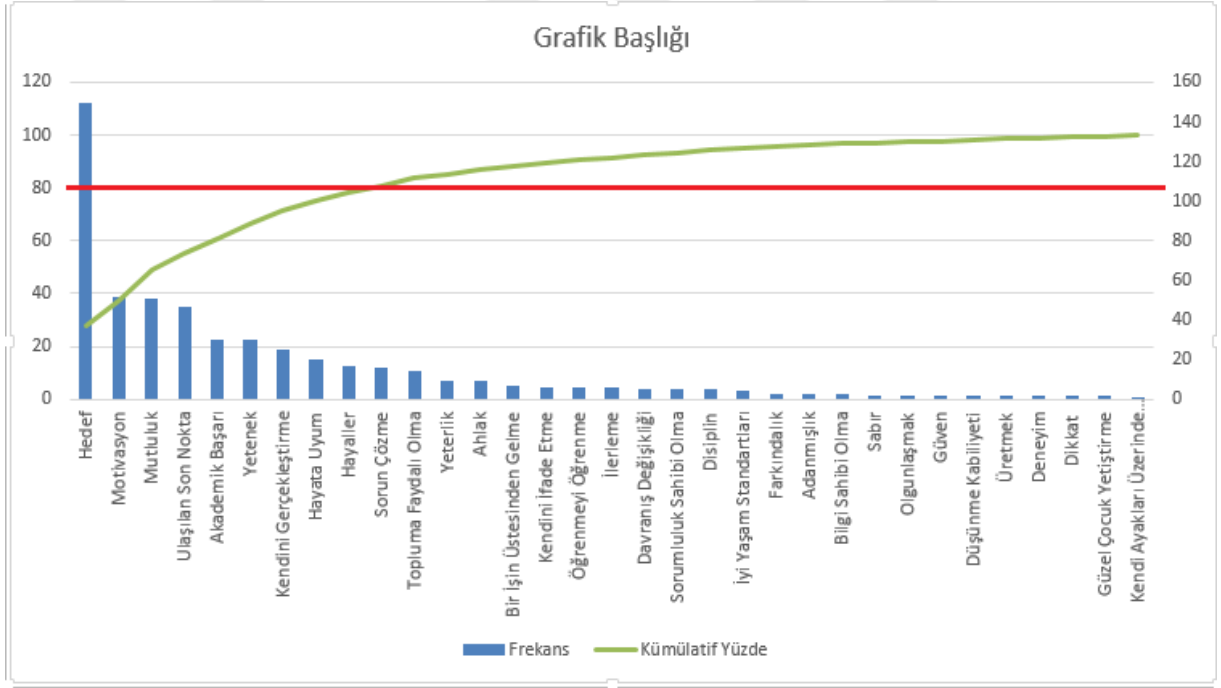
Şekil 28: Tüm Öğrenci Grubunun Başarı Algılarına İlişkin Pareto Analizi Grafiği

Şekil 28’de verilen tüm öğrenci gruplarının başarı algılarına ilişkin Pareto Analizi grafiği incelendiğinde yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk altı başarı algısı görüşü tüm öğrenci gruplarının başarı algılarına verdikleri cevapların % 80’ini, üzerinde kalan başarı algıları ise cevapların % 20’sini oluşturmaktadır. Grafığe göre tüm öğrenci grubunun ortak başarı algılarının %80’ini sırasıyla bir hedef belirleme ve hedef yönünde çaba harcamak ile ilgili motivasyon, çalışmak, akademik başarı, iş bitirmek, hedefe ulaşmak algıları oluşturmuştur. Çalışmaya katılan tüm eğitim personelinin ortak başarı algılarına ait Pareto analizi tablosu Tablo 36’da verilmiştir.

Tablo 36: Tüm Öğretmen ve Yönetici Grubunun Başarı Algılarına Ait Pareto Analizi Tablosu

Gruplar		Görüşler	f	Kümülatif f	Kümülatif %	%
A Grubu 1.Öncelikli Başarı Algıları	1	Hedef	150	150	27,77	
	2	Motivasyon	52	202	37,39	
	3	Mutluluk	51	253	48,81	
	4	Ulaşılan Son Nokta	47	300	55,51	
	5	Akademik Başarı	30	330	61,08	
	6	Yetenek	30	360	66,63	
	7	Kendini Gerçekleştirme	25	385	71,25	
	8	Hayata Uyum	20	405	74,95	
	9	Hayaller	17	422	78,01	
	10	Sorun Çözme	16	438	81,06	%80
B Grubu 2. Öncelikli Başarı Algıları	11	Topluma Faydalı Olma	14	452	83,65	
	12	Yeterlik	9	461	85,31	
	13	Ahlak	9	470	86,97	
	14	Bir İşin Üstesinden Gelme	7	477	88,26	
	15	Kendini İfade Etme	6	483	89,37	
	16	Öğrenmeyi Öğrenme	6	489	90,48	
	17	İlerleme	6	495	91,59	
	18	Davranış Değişikliği	5	500	92,51	
	19	Sorumluluk Sahibi Olma	5	505	93,44	
	20	Disiplin	5	510	94,36	
	21	İyi Yaşam Standartları	4	514	95,10	%95
C Grubu 3.Öncelikli Başarı Algıları	22	Farkındalık	3	517	95,65	
	23	Adanmışlık	3	520	96,20	
	24	Bilgi Sahibi Olma	3	523	96,75	
	25	Sabır	2	525	97,12	
	26	Olgunlaşmak	2	527	97,49	
	27	Güven	2	529	97,86	
	28	Düşünme Kabiliyeti	2	531	98,23	
	29	Üretmek	2	533	98,60	
	30	Deneyim	2	535	98,97	
	31	Dikkat	2	537	99,34	
	32	Güzel Çocuk Yetiştirme	2	539	99,71	
	33	Kendi Ayakları Üzerinde Durabilme	1	540	100	
n=540		Toplam	540	540	100	

Tablo 36’da verilen öğretmen ve yönetici grubuna ait başarı algılarına ilişkin Pareto Analizi incelendiğinde başarı algılarının başında “hedef (f=150; %27,77)”, “motivasyon (f=52; %9,62)”, “mutluluk (f=51; %9,44)”, “ulaşılabilen son nokta (f=47; %8,70)” ve “akademik başarı (f=30; %5,56) gibi algıların geldiği görülmektedir. Pareto Analizi sonucuna bakıldığında ilk on başarı algısının soruya verilen cevapların %81,06’sını oluşturduğu ve “A Grubu 1. Öncelikli Başarı Algıları” şeklinde sınıflandığı, sonraki on bir görüşle birlikte soruya verilen cevapları %95,10’unu oluşturduğu ve bu on bir algının “B Grubu 2. Öncelikli Başarı Algıları” şeklinde sınıflandığı görülmüştür. Son on iki algı görüşüyle birlikte soruya verilen cevapların tamamlandığı ve son on iki algının “C Grubu 3. Öncelikli Başarı Algıları” olarak sınıflandığı gözlenmektedir. Tablo 35’te verilmiş olan Pareto Analizi’nin grafiği Şekil 29’da verilmiştir.

Şekil 29: Yönetici ve Öğretmenlerin Başarı Algılarına İlişkin Pareto Analizi Grafiği

Şekil 29’da verilen tüm eğitim personeli grubunun başarı algılarına ilişkin Pareto Analizi grafiği incelendiğinde yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk on algı tüm eğitim personeli gruplarının başarı algılarına verdikleri cevapların % 80’ini, üzerinde kalan algılar ise % 20’sini oluşturmaktadır. Grafiğe göre tüm eğitim personelinin başarı algılarının %80’ini sırasıyla hedef, motivasyon, mutluluk, ulaşılan son nokta, akademik başarı, yetenek, kendini gerçekleştirme, hayata uyum, hayaller ve sorun çözme görüşlerinin oluşturduğu belirlenmiştir.

4.6.2. Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilere Göre Öğrenci Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlerin Karşılaştırılması

Çalışmaya katılan öğrenci, öğretmen ve yönetici grubuna göre öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktör görüşlerinin karşılaştırılması, benzer ve farklı olan yanıtların belirlenmesi Tablo 37’de verilmiştir.

Tablo 37: Yönetici, Öğretmen Ve Öğrencilere Göre Öğrenci Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlerin Karşılaştırılması

	Faktörler/ Gruplar	6. Sınıf	7.Sınıf	8. Sınıf	Öğretmen	Yönetici
1	Aile Desteği	x	x	x	x	x
2	Motivasyon	x	x	x	x	x
3	Öğretmen İlgisi	x	x	x	x	x
4	Kitap Okuma	x	x	x	x	x
5	Akran Desteği	x	x	x	x	x
6	Etkinlik	x	x	x	x	x
7	Olumlu Okul Ortamı	x	x	x	x	x
8	Doğru İnternet Kullanımı	x	x	x	x	x
9	Hazırbulunuşluk İle İlgili Maddeler	-	x	x	x	x
10	Ders Çalışma	x	x	x	x	-
11	Okuldaki Materyal Durumu	-	x	x	x	x
12	Özdüzenleme Becerilerine İlişkin	x	x	x	x	-
13	Ekonomik Yeterlik	-	-	x	x	x
14	Çalışmaya Uygun Ev Ortamı	x	-	x	x	-
15	Okul – Aile işbirliği	-	-	-	x	x
16	Olumlu Çevre	-	-	x	x	x
17	Hedef Varlığı	x	-	-	x	-
18	Dersin İlgi Çekici Olması	-	x	x	-	-
19	İlgi, Merak	-	x	x	-	-
20	Psikolojik İyilik	-	-	-	x	x
21	Hayatta Uygulanabilir Bilgi	-	-	-	x	x
22	Fiziksel Sağlık	-	-	x	x	-
23	Ek Kaynak Kullanımı	-	x	-	x	-
24	Aile Birliğinin Bozulması	-	x	-	x	-

Tablo 37’de öğrenci, öğretmen ve yöneticilere göre öğrenci başarısını arttırmada olumlu etkiye sahip olan faktörler karşılaştırılmıştır. Tüm grupların hemfikir olduğu 8 adet olumlu faktör görüşü ise şöyledir:

- Aile desteği öğrenci başarısını olumlu olarak etkiler.
- Motivasyon öğrenci başarısını arttıran bir faktördür.
- Öğretmen ilgisi öğrenci başarısını pozitif yönde etkiler.
- Kitap okuma öğrenci başarısını artırır.

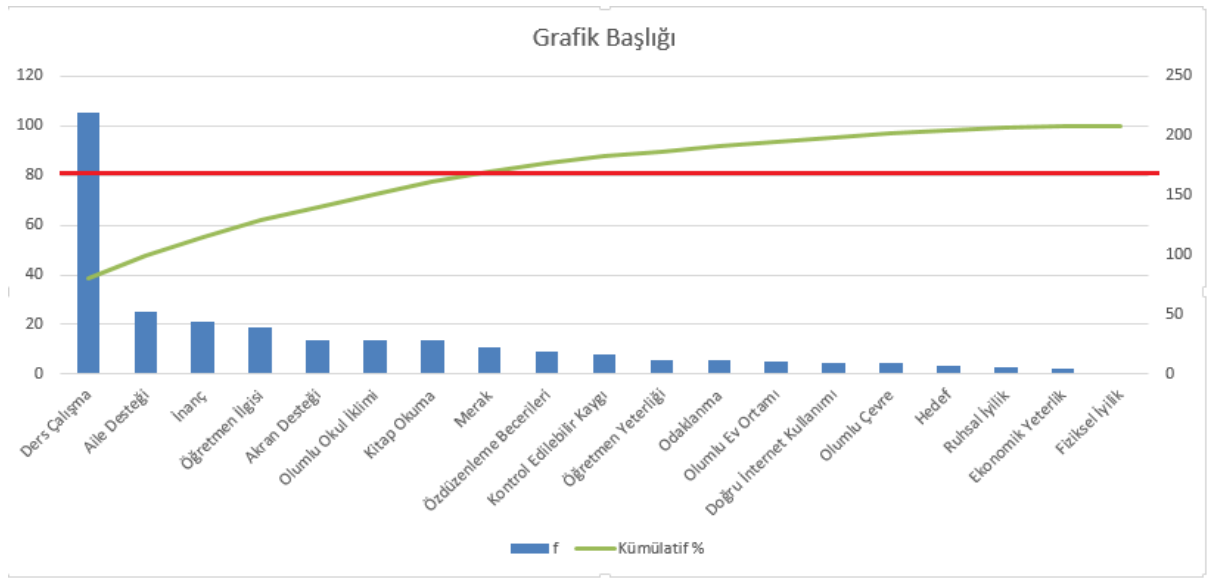
- Akran desteği, öğrenci başarısını arttıran bir faktördür.
- Okuldaki ders dışı etkinlik, faaliyet gibi çalışmalar, çocuğun enerjisini boşaltmada ve odaklanmada yardımcı olduğundan öğrenci başarısını arttıran faktörlerdendir.
- Olumlu okul iklimi öğrenci başarısını arttıran bir faktördür.
- İnternet erişimi, doğru internet ve teknoloji kullanımı öğrencinin başarısını artırır.

Dört farklı grubun öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlerin “ders çalışma”, “özdüzenleme becerileriyle ilgili faktörler”, “hazırbulunuşluk ile ilgili faktörler” ve “okuldaki akıllı tahta, fotokopi makinaları, ders içi görseller gibi materyallerin eksiksiz olması” olduğu görülmüştür. Üç farklı grubun hemfikir olduğu faktörlerin “internetin doğru kullanımı”, “öz düzenleme becerilerinin iyi olması”, “ailenin ekonomik yeterliliğinin olması”, “ders çalışmaya uygun ev ortamı” ve “rol model içeren olumlu çevre” olduğu görülmüştür. İki farklı grubun aynı fikirde olduğu öğrenci başarısını olumlu etkileyen faktörlerin, “hedef varlığı”, “ilgi, merak”, “öğrenilen bilginin hayatta uygulanabilir olması”, “okul-aile işbirliğinin olması” olduğu belirlenmiştir. Bu faktörleri yine iki grupta ortak olarak “psikolojik iyilik”, “fiziksel sağlık hali”, “dersin ilgi çekici hale gelmesi” ve “ek kaynak kullanımı veya ek kaynağa erişim” faktörlerinin takip ettiği görülmüştür. Geriye kalan “mutluluk” faktörünün sadece 6.sınıf öğrencilerine, “yarış ortamı” ve “öğretmen yeterliği” faktörlerinin sadece 8. sınıf öğrencilerine ait olduğu görülmüştür. Öğretmenlerde başarıyı olumlu yönde etkileyen faktörlerin yöneticilere göre çok daha fazla olduğu görülmüştür. Sadece öğretmenlere özel öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörler “aile birliği”, “genetik iyilik”, “iyi yönde kişilik özellikleri”, “olumlu sınıf ortamı”, “çağdaş eğitim yöntemleri”, “ahlaklı olma”, “sorumluluk alma”, “okulda yapılan rehberlik çalışmaları” olarak belirlenmiştir. Bu faktörleri yine sadece öğretmenlerde “müfredat yoğunluğunun azaltılması”, “bilgiye ulaşmada hızlılık”, “ödül-ceza sistemi”, “değerler eğitimi”, “okul öncesi eğitim”, “faydalı olma ihtiyacı”, “zaman yönetimi”, “seviye sınıfları” ve “süreklilik” faktörlerinin takip ettiği görülmüştür. Sadece yöneticilere özel öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktör “anında dönüt alma” olarak belirlenmiştir. Tüm öğrenci gruplarının görüşlerine göre öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlere ilişkin Pareto Analizi tablosu Tablo 38’de verilmiştir.

Tablo 38: Tüm Öğrencilere Göre Başarılarını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi

Gruplar		Faktörler	f	Kümülatif f	Kümülatif %	%
A Grubu 1. Öncelikli Faktörler	1	Ders Çalışma	219	219	38,42	
	2	Aile Desteği	52	271	47,54	
	3	İnanç	44	315	55,25	
	4	Öğretmen İlgisi	39	354	62,09	
	5	Akran Desteği	29	383	67,17	
	6	Olumlu Okul İklimi	29	412	72,25	
	7	Kitap Okuma	29	441	77,33	
	8	Merak	23	464	81,36	%80
B Grubu 2. Öncelikli Faktörler	9	Özdüzenleme Becerileri	19	483	84,73	
	10	Kontrol Edilebilir Kaygı	17	500	87,71	
	11	Öğretmen Yeterliği	12	512	89,82	
	12	Odaklanma	12	524	91,92	
	13	Olumlu Ev Ortamı	10	534	93,68	
	14	Doğru İnternet Kullanımı	9	543	95,36	
	15	Olumlu Çevre	9	552	96,84	%95
C Grubu 3. Öncelikli Faktörler	16	Hedef	7	559	98,07	
	17	Ruhsal İyilik	6	565	99,12	
	18	Ekonomik Yeterlik	4	569	99,82	
	19	Fiziksel İyilik	1	570	100	
n=570		Toplam				

Tablo 38’de verilen tüm öğrenci gruplarına ait öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlerin Pareto Analizi incelendiğinde “ders çalışma (f=219; %38,42)”, “aile ilgisi (f=52; %9,12)”, “inanç (f=44; %7,71)”, “öğretmen ilgisi (f=39; %6,84)” ve “akran desteği (f=29; % 5,08)” gibi faktörler gelmektedir. Pareto Analizi sonucuna bakıldığında ilk sekiz faktörün soruya verilen cevapların %81,36’sını oluşturduğu görülmektedir. Bu sebeple ilk sekiz faktör “A Grubu 1. Öncelikli Faktörler” şeklinde sınıflanmıştır. Sonraki altı faktörle birlikte soruya verilen cevapları %94,72’sinin oluştuğu, on dördüncü ve on beşinci faktörün eşit frekansa sahip olduğu görüldüğünden yedi faktör “B Grubu 2. Öncelikli Faktörler” şeklinde sınıflandığı görülmüştür. Son dört faktörle birlikte soruya verilen cevapların tamamlandığı ve son dört faktörün “ C Grubu 3. Öncelikli Faktörler” olarak sınıflandığı gözlenmektedir. Tablo 35’te verilmiş olan Pareto Analizinin grafiği Şekil 30’da verilmiştir.

Şekil 30: Tüm Öğrenci Gruplarının Öğrenci Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Grafiği

Şekil 30’da verilen tüm öğrenci gruplarının öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlere ilişkin Pareto Analizi grafiği incelendiğinde yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk sekiz faktör tüm öğrenci gruplarının öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlere verdikleri cevapların % 80’ini, üzerinde kalan faktörler ise cevapların % 20’sini oluşturmaktadır. Grafiğe göre tüm öğrenci gruplarına göre öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlerin %80’ini diğer bir deyişle A grubunu; ders çalışma, kitap okuma gibi akademik çabaya ilişkin faktörler, öğretmen ilgisi, aile ve akran desteği, olumlu okul iklimi gibi çevresel faktörler ile inanç, merak gibi bireysel faktörler oluşturmuştur. Tüm eğitim personelinin öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlerin Pareto Analizi Tablo 39’da verilmiştir.

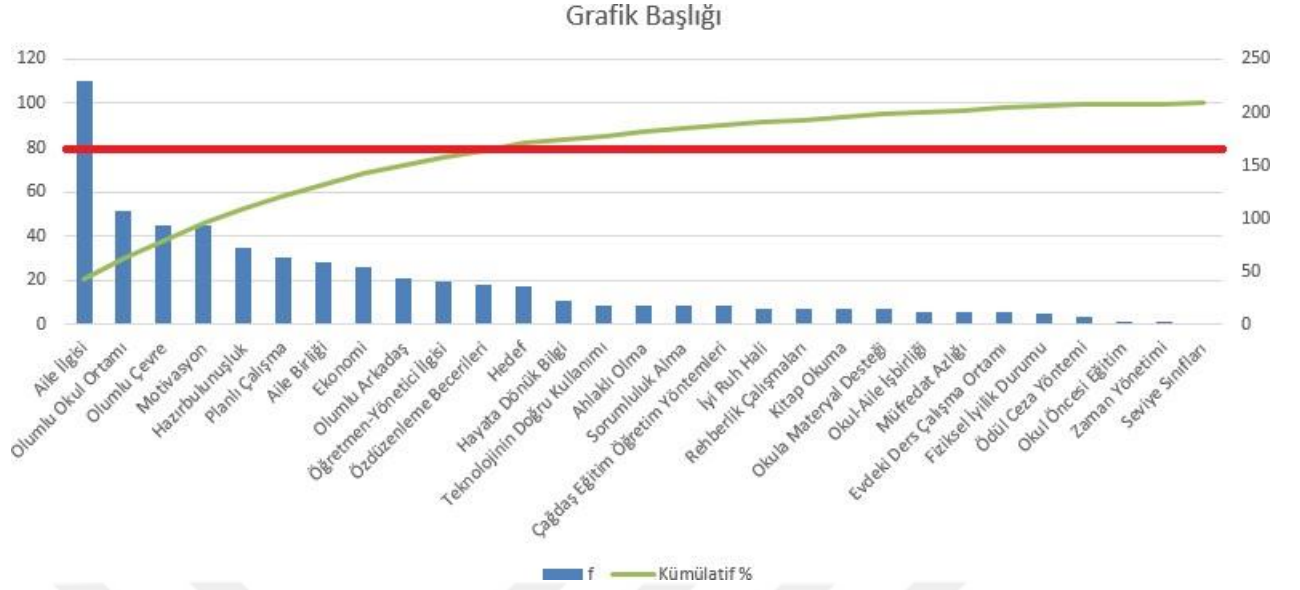
Tablo 39: Yönetici Ve Öğretmenlerin Öğrenci Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Tablosu

Gruplar	Faktörler	f	Kümülatif f	Kümülatif %	%
A Grubu 1. Öncelikli Faktörler	1 Aile İlgisi	230	230	20,28	
	2 Olumlu Okul Ortamı	107	337	29,71	
	3 Olumlu Çevre	94	431	38,00	
	4 Motivasyon	93	524	46,20	
	5 Hazırbulunuşluk	72	596	52,55	
	6 Ders Çalışma	63	659	58,11	
	7 Aile Birliği	59	718	63,31	
	8 Ekonomi	54	772	68,07	
	9 Olumlu Arkadaş	44	816	71,95	
	10 Öğretmen-Yönetici İlgisi	40	856	75,48	
	11 Özdüzenleme Becerileri	37	893	78,74	%80

Tablo 39'un devamı

Gruplar		Faktörler	f	Kümülatif f	Kümülatif %	%
B Grubu 2. Öncelikli Faktörler	12	Hedef	36	929	81,92	
	13	Hayata Dönük Bilgi	22	951	83,86	
	14	Teknolojinin Doğru	18	969	85,44	
	15	Ahlaklı Olma	18	987	87,03	
	16	Sorumluluk Alma	17	1004	88,53	
	17	Çağdaş Eğitim Öğretim	17	1021	90,03	
	18	İyi Ruh Hali	15	1036	91,35	
	19	Rehberlik Çalışmaları	14	1050	92,59	
	20	Kitap Okuma	14	1064	93,82	
	21	Okula Materyal Desteği	14	1078	95,06	%95
C Grubu 3. Öncelikli Faktörler	22	Okul-Aile İşbirliği	12	1090	96,11	
	23	Müfredat Azlığı	11	1101	97,08	
	24	Evdeki Ders Çalışma	11	1112	98,05	
	25	Fiziksel İyilik Durumu	10	1122	98,94	
	26	Ödül Ceza Yöntemi	7	1129	99,55	
	27	Okul Öncesi Eğitim	2	1131	99,73	
	28	Zaman Yönetimi	2	1133	99,91	
	29	Seviye Sınıfları	1	1134	100	
		Toplam	1134	1134	100	

Tablo 39'da verilen öğretmen ve yönetici grubuna ait öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlere ilişkin Pareto Analizi incelendiğinde “aile ilgisi (f=230; %20,28)”, “demokratik, ders dışı etkinlik ve faaliyet yapılan olumlu okul ortamı (f=107; %9,43)”, “başarıyı destekleyen olumlu çevre (f=94; %8,28)”, “motivasyon (f=93; %8,20)” ve “genetik kapasite, öğrenim tarzının belirlenmesi gibi hazırbulunuşluk becerileri (f=72; %6,34)” gibi faktörler gelmektedir. Pareto Analizi sonucuna bakıldığında ilk on bir faktörün soruya verilen cevapların %78,74’ünü oluşturduğu görülmektedir. Böylece ilk on bir faktör “A Grubu 1. Öncelikli Faktörler” şeklinde sınıflanmıştır. Sonraki on faktörle birlikte soruya verilen cevapları %95,06’sının oluştuğu görüldüğünden on faktör “B Grubu 2. Öncelikli Faktörler” şeklinde sınıflanmıştır. Son sekiz faktörle birlikte soruya verilen cevapların tamamlandığı ve son yedi faktörün “ C Grubu 3. Öncelikli Faktörler” olarak sınıflandığı gözlenmektedir. Tablo 35’te verilmiş olan Pareto Analizi’nin grafiği Şekil 31’de verilmiştir.

Şekil 31: Öğretmen Ve Yönetici Grubunun Öğrenci Başarısını Olumlu Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Grafiği

Şekil 31’de verilen tüm eğitim personeli gruplarının öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlere ilişkin Pareto Analizi grafiği incelendiğinde yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk on bir faktörün tüm eğitim personeli gruplarının öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlere verdikleri cevapların % 80’ini oluşturmaktadır. Üzerinde kalan faktörler ise cevapların % 20’sini oluşturmaktadır. Grafikte yönetici ve öğretmenlerin ortak görüşlerine göre öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlerin %80’ini diğer bir deyişle A grubunu oluşturan faktörlerin; motivasyon, hazırbulunuşluk, ders çalışma, özdüzenleme becerileri gibi bireye ilişkin faktörler, aile ilgisi ve birliği, ekonomik durum gibi aileye ilişkin faktörler, olumlu okul iklimi, öğretmen ve yönetici ilgisi gibi okul ortamıyla ilgili faktörler, olumlu çevre ve arkadaş gibi çevresel faktörler olduğu belirlenmiştir.

4.6.3. Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilere Göre Başarıyı Etkileyen Olumsuz Faktörlerin Karşılaştırılması

Çalışmaya katılan öğrenci, öğretmen ve yönetici grubuna göre öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktör görüşlerinin karşılaştırılması, benzer ve farklı olan yanıtların belirlenmesi Tablo 40’ta görselleştirilmiştir.

Tablo 40: Yönetici, Öğretmen Ve Öğrencilere Göre Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlerin Karşılaştırılması

	Faktörler/ Gruplar	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf	Öğretmen	Yönetici
1	Aile İlgisizliği	x	x	x	x	x
2	Olumsuz Arkadaş	x	x	x	x	x
3	Stres/ Kaygı	x	x	x	x	x
4	Öğretmen İlgisizliği	x	x	x	x	x
5	Sosyal Medya	x	x	x	x	x
6	Fiziksel Kötülük Durumu	x	x	x	x	-
7	Kitap Okumama	x	x	x	x	-
8	Ders Çalışmama	x	x	x	x	-
9	Özdüzenleme Becerilerinde	x	x	x	x	-
10	Olumsuz Çevre	x	-	x	x	x
11	Kalabalık Sınıflar	-	-	x	x	x
12	Ekonomik Yetersizlik	-	x	-	x	x
13	Okul Ortamlarının Fiziksel	x	-	x	x	-
14	TV	x	-	x	x	-
15	Aile Birliğinin Bozulması	-	x	-	x	x
16	Hazırbulunuşluk Problemleri	-	-	-	x	x
17	Yetersiz Rehberlik Çalışmaları	-	-	-	x	x
18	Uygun Olmayan Ev Ortamı	-	-	x	x	-
19	İnternet Erişiminin Olmaması	-	x	-	x	-
20	Olumsuz Okul İklimi	-	-	-	x	x
21	Mutsuzluk /Kötü Psikoloji	x	-	-	x	-
22	LGS Problemleri	-	-	x	x	-
23	Okuldaki aktivite/ Faaliyet	-	-	-	x	-

Tablo 40'ta yönetici, öğretmen ve öğrencilere göre öğrenci başarısını arttırmada olumsuz etkiye sahip olan faktörler karşılaştırılmıştır. Tüm grupların hemfikir olduğu 5 adet olumsuz faktör görüşü ise şöyledir:

- Aile ilgisizliği öğrenci başarısını olumsuz yönde etkiler.
- Öğrenci başarısını olumsuz arkadaş varlığı olumsuz yönde etkiler.
- İlgisiz öğretmen öğrenci başarısını negatif yönde etkiler.
- Kontrol edilemeyen stres veya kaygı durumu öğrenci başarısını azaltır.
- Sosyal medya öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen bir faktördür.

Dört farklı grubun ortak görüş belirttiği öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörler “olumsuz, başarıyı desteklemeyen çevre”, “özdüzenleme becerilerinde eksiklikler”, “uykusuzluk, beslenme eksikliği, hastalık gibi kötü fiziksel durumlar”, “yeterince kitap okumama, okuduğunu anlayamama” ve “yeterince ders çalışmama” olduğu görülmüştür. Üç farklı grubun hemfikir olduğu faktörlerin “sınıf mevcutlarının kalabalık

olması”, “fiziksel açıdan yetersiz okul ortamı”, “ekonomik yetersizliklerden dolayı çocukların önce temel ihtiyaçları sonra ek kaynak gibi imkânlarının sağlanamaması”, “TV”, “aile birliğinin bozulması” olduğu görülmüştür.

İki farklı grubun aynı fikirde olduğu faktörlerin “hazırbulunuşluk becerilerinde eksiklikler”, “olumsuz, gergin, demokratik olmayan okul ortamı”, “öğrencinin mutsuz olması”, “LGS’nin daha önceki liselere giriş sınavına göre çok daha zor ve tekrarsız olması”, olduğu görülmüştür. Bu faktörler “öğrencinin internet erişiminin olamaması”, “ders çalışmaya uygun olmayan veya çocuğa ait oda bulunmayan ev ortamı” ve “okuldaki rehberlik çalışmalarının eksikliği” olarak devam etmektedir. Geriye kalan “kardeş sayısının fazla olması” faktörünün sadece 6.sınıf öğrencilerine, “öğretmenin çalışkan/tembel ayrımı yapması”, “ek kaynak/ kurs imkanlarından yeteri derecede yararlanamama” ve “bilgisayar oyunlarına gereğinden fazla zaman ve efor harcamak”, “dersin sıkıcı işlenmesi” ve “okula güvenmeme” faktörlerinin sadece 8. sınıf öğrencilerine ait olduğu görülmüştür.

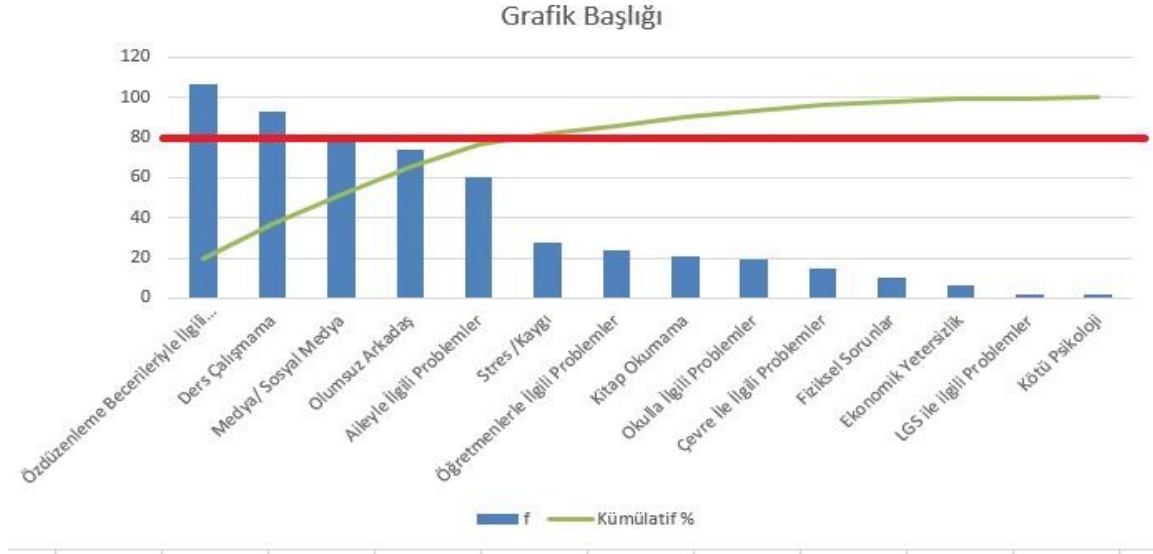
Sadece öğretmenlere özel öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlerin “dersi ve öğretmeni sevmeme”, “geleneksel eğitim anlayışı”, “öğretmenin alanındaki yetersizliği”, “aşırı hırs, öğrenilmiş çaresizlik, zamanı planlayamama, bağımlılık, devamsızlık, sorumsuzluk, özgüven eksikliği, dikkatsizlik, davranış bozukluğu, disiplinsizlik ve hedefsizlik gibi özdüzenleme becerileriyle ilgili problemler” olduğu belirlenmiştir. Bu faktörleri yine sadece öğretmen grubunda “ilgisizlik”, “genetik kapasite azlığı”, “bilinçsizlik”, “kendini tanımama”, “temel eksikliği” gibi hazırbulunuşluk problemleri, “öğrenciler arasındaki ekonomik, fiziksel, psikososyal alandaki fırsat eşitsizlikleri”, “monotonluk”, “ikili eğitim”, “öğrencinin her istediğine kolay ulaşmasından dolayı oluşturduğu boş vermişlik” faktörlerinin takip ettiği görülmüştür. Son olarak bu faktörlere “okul-aile işbirliğinin olmaması hatta okulun aile ile iletişim kuramaması”, “sınıf tekrarının olmaması ve öğrencinin bu sebeple hiç kaygısının olmaması”, “müfredatın yoğun olması ve öğrencilerden tüm alanlarda iyi olmasının beklenmesi”, “okuldaki olumsuz, gelişime ve yeniliğe kapalı yönetim anlayışı” faktörleri eklenmiştir.

Yalnızca yöneticilere özel öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörler “sık değişen eğitim politikaları”, “motivasyon eksikliği”, “öğrencinin yaşamının her ortamında diğer öğrencilerle kıyasa maruz kalması” ve “okullardaki öğretmen eksiklikleri” olarak belirlenmiştir. Çalışmaya katılan tüm öğrenci görüşlerine göre öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlere ilişkin Pareto Analizi tablosu Tablo 41’de verilmiştir.

Tablo 41:Tüm Öğrenci Görüşlerine Göre Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Tablosu

Gruplar		Faktörler	f	Kümülatif	Kümülatif %	%
A Grubu 1. Öncelikli Faktörler	1	Özdüzenleme Becerileriyle İlgili	107	107	19,81	
	2	Ders Çalışmama	93	200	37,03	
	3	Medya/ Sosyal Medya	79	279	51,65	
	4	Olumsuz Arkadaş	74	353	65,35	
	5	Aileyle İlgili Problemler	60	413	76,46	
	6	Stres /Kaygı	28	441	81,64	%80
B Grubu 2. Öncelikli Faktörler	7	Öğretmenlerle İlgili Problemler	24	465	86,08	
	8	Kitap Okumama	21	486	89,96	
	9	Okulla İlgili Problemler	19	505	93,47	
	10	Çevre İle İlgili Problemler	15	520	96,24	%95
C Grubu 3. Öncelikli Faktörler	11	Fiziksel Sorunlar	10	530	98,09	
	12	Ekonomik Yetersizlik	6	536	99,20	
	13	LGS ile ilgili Problemler	2	538	99,57	
	14	Kötü Psikoloji	2	540	100	
n= 540		Toplam	540	540	100	

Tablo 41’de verilen tüm öğrenci gruplarının öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri incelendiğinde en yüksek frekansa sahip faktörlerin “özdüzenleme becerilerindeki eksiklikler (f=107; %19,81)”, “ders çalışmama (f=93; %17,22)” olduğu görülmektedir. Bu faktörleri “olumsuz medya/ sosyal medya kullanımı (f=79; %14,61)”, “olumsuz ve başarıyı desteklemeyen arkadaş (f=74; %13,70)”, “aile ile ilgili problemler (f=60; %11,11)” takip etmektedir. Pareto Analizi tablosu incelendiğinde ilk altı faktörlerin soruya verilen cevapların % 81,69’unu oluşturduğu görülmektedir. Bu sebeple ilk altı faktör sorunu çözmek için öncelik tanınması gereken “A Grubu 1. Öncelikli Faktörler” olarak sınıflandırılmıştır. %15’lik dilimi ifade eden ve sorunu çözmekte ikinci önceliğe sahip olan “B Grubu 2. Öncelikli Faktörler” sınıfına ise sonraki dört faktörün olduğu görülmektedir. A ve B sınıfında bulunan faktörlerin soruya verilen cevapların toplamda %95’lik kısmını oluşturduğu görülmektedir. %5’lik dilimi temsil eden ve “C Grubu 3. Öncelikli Faktörler” sınıfına ise en az frekansa sahip son dört faktör yerleştirilmiştir. Tablo 41’de verilen tüm öğrenci gruplarının öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerin Pareto Analizi grafiği Şekil 32’de verilmiştir.

Şekil 32: Tüm Öğrenci Gruplarının Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Grafiği

Şekil 32’de verilen tüm öğrenci gruplarının öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlere ilişkin cevaplarının Pareto Analizi grafiği incelendiğinde yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk sekiz faktör cevapların % 80’ini, üzerinde kalan faktörler ise % 20’sini oluşturmaktadır. Grafikte tüm öğrenci gruplarına göre öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlerin %80’ini diğer bir deyişle A grubunu oluşturan faktörlerin; motivasyon eksikliği, stres, dikkat dağınıklığı gibi özdüzenleme becerilerindeki eksikliklere ilişkin faktörler ile olumsuz okul ortamı, aile ilgisizliği, olumsuz arkadaş, ders çalışmama, ve olumsuz medya kullanımı faktörlerinin oluşturduğu görülmektedir. Tüm eğitim personelinin öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerinin Pareto Analizi Tablo 42’de verilmiştir.

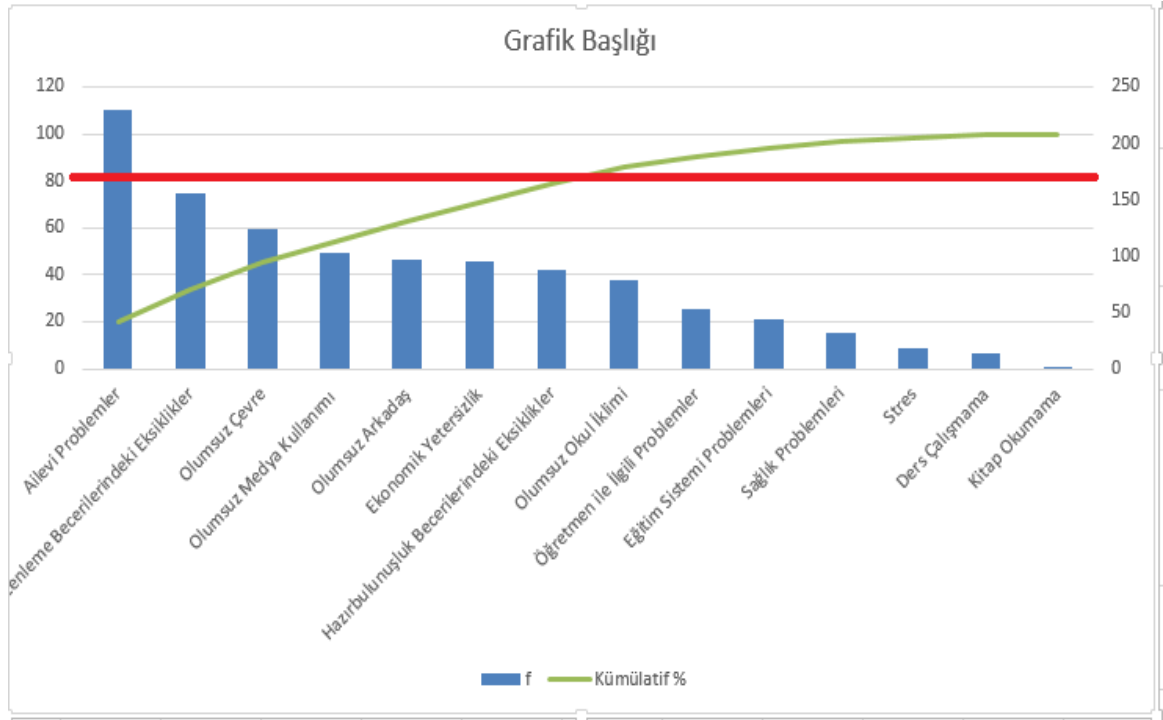
Tablo 42: Tüm Eğitim Personelinin Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Görüşlerinin Pareto Analizi Tablosu

	Faktörler	f	Kümülatif f	Kümülatif %	%
A Grubu 1. Öncelikli Faktörler	1 Ailevi Problemler	230	230	20,28	
	2 Özdüzenleme Becerilerindeki Eksiklikler	156	386	34,03	
	3 Olumsuz Çevre	124	510	44,96	
	4 Olumsuz Medya Kullanımı	103	613	54,04	
	5 Olumsuz Arkadaş	97	710	62,59	
	6 Ekonomik Yetersizlik	95	805	70,96	
	7 Hazırbulunuşluk Becerilerindeki Eksiklikler	88	893	78,72	%80

Tablo 42'nin devamı

		Faktörler	f	Kümülatif f	Kümülatif %	%
B Grubu 2.	8	Olumsuz Okul İklimi	79	972	85,68	
Öncelikli	9	Öğretmen ile İlgili Problemler	53	1025	90,35	
Faktörler	10	Eğitim Sistemi Problemleri	44	1069	94,23	%95
	11	Sağlık Problemleri	31	1100	96,96	
C Grubu 3.	12	Stres	18	1118	98,54	
Öncelikli	13	Ders Çalışmama	14	1132	99,77	
Faktörler	14	Kitap Okumama	2	1134	100	
n=1134		Toplam		1134		

Tablo 42’de verilen tüm öğretmen ve yöneticilerin öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri incelendiğinde en yüksek frekansların “aile ile ilgili problemler (f=230; %20,28)”, “özdüzenleme becerilerindeki eksiklikler (f=156; %13,75)”, “olumsuz çevre (f=124; %10,93)” geldiği görülmüştür. Bu etkenleri “olumsuz medya/ sosyal medya kullanımı (f=103; %9,08)”, “olumsuz ve başarıyı desteklemeyen arkadaş (f=97; %8,55)” ve “ekonomik yetersizlik (f=95; %8,37)” faktörlerinin takip ettiği görülmektedir. Pareto Analizi tablosu incelendiğinde ilk yedi faktörün soruya verilen cevapların % 78,72’sini oluşturduğu görülmektedir. Bu sebeple ilk yedi faktör sorunu çözmek için öncelik tanınması gereken “A Grubu 1. Öncelikli Faktörler” olarak sınıflandırılmıştır. %15’lik dilimi ifade eden ve sorunu çözmekte ikinci önceliğe sahip olan “B Grubu 2. Öncelikli Faktörler” sınıfına ise sonraki üç faktör olduğu görülmektedir. A ve B sınıfında bulunan faktörler soruya verilen cevapların toplamda %94,23’lük kısmını oluşturduğu görülmektedir. %5’lik dilimi temsil eden ve “C Grubu 3. Öncelikli Faktörler” sınıfına ise en az frekansa sahip son dört faktör yerleştirilmiştir. Tüm eğitim personelinin öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerinin Pareto Analizi grafiği Şekil 33’te verilmiştir.

Şekil 33: Tüm Eğitim Personelinin Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörlere İlişkin Pareto Analizi Tablosu

Şekil 33'te verilen tüm eğitim personelinin öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlere ilişkin cevaplarının Pareto Analizi grafiği incelendiğinde yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk yedi faktör tüm eğitim personelinin öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlere verdikleri cevapların % 80'ini oluşturmaktadır. Üzerinde kalan faktörler ise cevapların % 20'sini oluşturmaktadır. Grafikte öğretmen ve yöneticilerin ortak görüşlerine göre öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlerin %80'ini diğer bir deyişle A grubunu oluşturan faktörlerin; ailevi problemler, özdenleme becerilerindeki eksikliklere ilişkin problemler, olumsuz çevre ve arkadaş gibi çevresel faktörler, ekonomik yetersizlik ve hazırbulunuşluk eksikliğiyle ilgili problemler olduğu görülmektedir.

4.6.4. Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerin Öğrenci Başarısını Arttırmaya Yönelik Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması

Burada çalışmaya katılan öğrenci, öğretmen ve yönetici grubunun öğrenci başarısını arttırmaya yönelik çözüm önerilerinde ortaya çıkan temalar, bu temalara ait kodlar karşılaştırılmış, benzerlik ve farklılıklar değerlendirilmiştir. Aile temasına ve bu temaya ait kodlara ilişkin karşılaştırma Tablo 43'te sunulmuştur.

Tablo 43: Tüm Grupların Aile İle Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması

Aile İle İlgili Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf	Öğretmen	Yönetici
Aile ilgisi artırılmalıdır.	x	x	x	x	x
Aile, öğrenci için uygun ev ortamını hazırlamalıdır.	x	x	x	x	x
Aile öğrenciler üzerindeki baskısını azaltmalıdır.	x	x	x	-	-
Okul- aile işbirliği sağlanmalıdır.	-	-	-	x	x

Tablo 43'te öğrenci başarısının artırılmasına ilişkin çözüm önerilerinden aile temasında olan kodlar karşılaştırılmıştır. Tablo incelendiğinde tüm grupların aile ilgisinin ve evdeki huzurlu ortamın, öğrenciye ayrılacak çalışma alanı ve/veya ayrı bir odanın öğrenci başarısını arttıracak konusunda hemfikirlerdir. 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin aile baskısının azalması gerektiği görüşünde birleştikleri görülmektedir. Bu durumun bazı aileler için yanlış veya fazla ilgiden ve öğrencilerin ergenlik çağındaki değişimlerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Öğretmen ve yöneticilerin ise okulla ailenin sürekli etkileşim halinde olması, birlikte hareket etmelerinin öğrenci başarısını etkileyeceği görüşünde birleştikleri görülmektedir. Ailenin öğrencinin sınıf içi durumunu biliyor olması, öğrencinin de ailesi tarafından izleniyor hissinin olmasının öğrenciyi rahatlattığı, öğretmenin ailenin sosyo-ekonomik durumu hakkında bilgi sahibi olmasının öğrenci başarısını arttırdığı bilinmektedir (Özden, 2002). Tabloda belirtilen çözüm önerilerinin dışında sadece öğretmen grubu ailelere de öğrencinin okul dışı eğitimi, öğrenciyle ilgilenme bilinciyle ilgili eğitimler verilmesinin ve öğrencilere sorumluluk verilmesinin, isteklerine hızlı ulaşmalarını, uğruna emek harcamalarının öğrenci başarısını arttırdığını düşünmektedir. Öğrenci teması ve bu temaya ilişkin kodların karşılaştırılması Tablo 44'te verilmiştir.

Tablo 44: Tüm Grupların Öğrenci İle Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması

Öğrenci ile İlgili Çözüm Önerileri	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf	Öğretmen	Yönetici
Öğrenci motivasyonu sağlanmalıdır.	x	x	x	x	x
Öğrenci düzenli ders çalışma alışkanlığına sahip olmalıdır.	x	x	x	x	-
Öğrencinin düzenli kitap okuma alışkanlığı olmalıdır.	x	x	x	x	-
Öğrencinin stres durumu azaltılmalıdır.	x	x	x	x	-
Öğrencinin ruh ve beden sağlığı yerinde olmalıdır.	x	x	-	x	-
Öğrencinin öz düzenleme becerileri yeterli seviyeye getirilmelidir.	-	-	-	x	x
Öğrencinin dikkat dağınıklığı giderilmelidir.	x	x	-	-	-

Tablo 44'ün devamı

Öğrenci ile İlgili Çözüm Önerileri	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf	Öğretmen	Yönetici
Öğrenciye zaman yönetimi becerisi kazandırılmalıdır.	-	-	x	x	-
Öğrencinin özgüven eksikliği giderilmelidir.	x	x	-	-	-

Tablo 44'te öğrenci başarısının arttırılmasına ilişkin çözüm önerilerinden öğrenci temasında olan kodlar karşılaştırılmıştır. Tablo incelendiğinde tüm grupların öğrencinin iç motivasyon sağlamasının öğrenci başarısını arttıracacağı konusunda hemfikirdir. 6., 7., 8. Sınıf öğrencilerinin ve öğretmen grubunun öğrencinin düzenli ders çalışma, kitap okuma alışkanlığının ve stres durumun azaltılmasının öğrenci başarısını olumlu yönde etkilediği konusunda birleştikleri görülmüştür. Yönetici grubunun da bu konuda hem fikir olduğu fakat bu görüşlerin herkes tarafından kabul edilen çok genel görüşler olduğundan ifade etmeye gerek duymadığı düşünülmektedir.

6. ve 7. sınıfların ve öğretmenlerin öğrencinin ruh ve beden sağlığının korunması, beslenme ve uyku durumlarının takip edilmesi gerektiği konusunda birleştikleri görülmektedir. 6. ve 7. sınıfların öğrencilerin özgüven problemlerinin ve dikkat dağınıklıklarının giderilmesi gerektiği konusunda hemfikir oldukları görülmektedir. Öğrencinin zaman yönetimini öğrenmesi ve zamanını planlaması gerektiği konusunda 8. sınıf öğrencilerinin ve öğretmenlerin hem fikir olduğu görülmektedir. Bu durumun özellikle 8. sınıflarda olan müfredat yoğunluğu ve okul dersleriyle birlikte LGS sınavı için ekstra çaba içerisinde olmaları sebebiyle zaman yönetimi becerisine özellikle sahip olmaları gerektiği düşünülmektedir.

Öğretmen ve yönetici grubunun öğrencinin planlı çalışma, iç motivasyon gibi öz düzenleme becerilerine sahip olması gerektiği konusunda hem fikir oldukları, öğrenci gruplarının bu becerileri daha basit ve madde halinde ifade ettikleri görülmektedir. Tüm grupların öz düzenleme becerilerinden bir ya da birkaçının öğrenci başarısını olumlu etkileyeceği yönünde hem fikir olduğu düşünülmektedir. Bu kodlar dışında sadece öğretmen grubunun yine özdüzenleme becerilerine paralel olarak hedef belirlemenin ve okula karşı olumlu tutum geliştirmenin öğrenci başarısını arttıracaklarını ifade etmişlerdir. Yine benzer olarak sadece yönetici grubu öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyelerinin yeterli olması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğrenci, öğretmen ve yönetici gruplarının öğrenci başarısının arttırılmasında okul ortamı temasıyla ilgili görüş belirttikleri çözüm önerileri ise Tablo 45'te verilmiştir.

Tablo 45: Tüm Grupların Okul Ortamı İle Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması

Okul Ortamı İle İlgili Çözüm Önerileri	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf	Öğretmen	Yönetici
Sınıf mevcutları azaltılmalıdır.	x	x	x	x	x
Okullarda ders dışı faaliyetler sık sık yapılmalıdır.	x	x	-	x	x
Okullarda rehberlik çalışmaları artırılmalıdır.	-	-	x	x	x
Okullardaki fiziksel ortamlar iyileştirilmelidir.	x	x	-	x	-
Okullara materyal desteği sağlanmalıdır.	-	-	x	x	x
Okullarda disiplin sağlanmalıdır.	-	x	-	x	x
Okullarda olumlu okul iklimi hâkim olmalıdır.	-	-	-	x	x

Tablo 45'te öğrenci başarısının arttırılmasına ilişkin çözüm önerilerinden okul ortamı temasında olan kodlar karşılaştırılmıştır. Tablo incelendiğinde tüm grupların okul ortamı ile ilgili ortak bir öneride birleşmedikleri görülmüştür. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin, öğretmenlerin ve yöneticilerin sınıf mevcutlarının azaltılması gerektiği konusunda hemfikir olduğu görülmüştür. Gerçekten de araştırma sırasında hedef evren olan Sincan ve Etimesgut ilçelerinde okullara ait öğrenci sayılarının 1500-2500 kişi aralığında olduğu ve okulların fiziksel yetersizlikler sebebiyle yeteri kadar sınıf açamadığı görülmüştür.

6. ve 7. sınıf öğrencileri, öğretmenler ve yöneticilerin okullarda ders dışı faaliyet, okul gezileri gibi etkinliklerin yapılması konusunda hemfikir olduğu görülmüştür. Öğrencilerin hem enerjilerini boşaltmak için halk oyunları, beden eğitimi, izcilik ve müzik çalışmalarında bulunmaları, hem de daha fazla duyu organına hitap edecek şekilde yarışmalar, gösteriler, konferans ve paneller, tiyatro çalışmaları gibi öğrenme ortamları görmeleri gerekmekte ve bu durum başarılarının arttırılmasında olumlu etkiye sahip olmaktadır (Bostancı, 2016).

8. sınıf öğrencilerinin, öğretmen ve yöneticilerin okullardaki rehberlik çalışmalarının arttırılması konusunda hemfikir olduğu görülmektedir. Bu durumun öğrencinin kendini tanıması, bir üst eğitim kurumuna geçtiğinde yeteneğine göre eğitim alması konularından dolayı olduğu düşünülmektedir. 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin ve öğretmenlerin özellikle temizlik konusunda ve sınıf olarak kullanılacak ortam eksikliği gibi sebeplerle okullarda fiziksel iyileştirmenin yapılması gerektiği konusunda birlik oldukları görülmektedir. Okullara akıllı tahta, ders materyali, devlet kitapları haricindeki yayınlara okullarda kullanım izni gibi materyal desteklerinin sağlanması gerektiği konusunda hemfikir

oldukları görülmektedir. Bu durum özellikle LGS'ye hazırlanan 8. sınıf öğrencileri için büyük sorun oluşturmaktadır. Akıllı tahta olmadığında ve ders materyali eksik olduğunda eğitim öğretim işleri yavaşlamaktadır. Okullarda sınavlara hazırlık anlamında sadece devlet kitabındaki sorular ve MEB'in yayımladığı örnek sorular öğrenciler için yeterli olmamaktadır.

7. Sınıf öğrencileri, öğretmen ve yöneticilerin okul disiplini konusunda ve öğretmenler ile yöneticilerin olumlu okul iklimi konusunda hemfikir oldukları görülmüştür. İki maddenin de okuldaki huzur ortamı için paralellik gösterdiği düşünülmektedir. Yukarıda bahsedilen çözüm önerileri dışında sadece öğretmenler, okullarda destek ve yetiştirme kursları (DYK) kapsamında daha çok kurs açılması konusunda görüş belirtmişlerdir. Tüm grupların eğitim sistemi temasında görüş bildirdikleri çözüm önerileri Tablo 46'da görselleştirilmiştir.

Tablo 46: Tüm Grupların Eğitim Sistemi İle Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması

Eğitim Sistemi ile İlgili Çözüm Önerileri	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf	Öğretmen	Yönetici
Konu yoğunluğu azaltılmalıdır.	x	x	x	x	-
Öğrenci yeteneğine göre eğitim almalıdır.	-	x	-	x	x
Ders süresi azaltılmalıdır.	-	-	x	x	-
Not sistemi performansa dayalı olmalıdır.	-	-	-	x	x
Öğretimde farklı yöntem-teknik uygulanmalıdır.	-	-	-	x	x
Sınıf tekrarı geri getirilmelidir.	-	-	-	x	x
Öğretilen bilgiler hayatta kullanılabilir şekilde olmalıdır.	-	-	-	x	x
Öğretmen ve yöneticilere daha sık hizmet içi eğitim yapılmalıdır.	-	-	-	x	x
Öğretmen ve yöneticilerin personel hakları iyileştirilmelidir.	-	-	-	x	x
Eğitim politikaları sık sık değiştirilmemeli, süreklilik sağlanmalıdır.	-	-	-	x	x
Okul öncesi eğitime daha çok önem verilmelidir.	-	-	-	x	x
Eğitim farkındalığı yaratılmalıdır.	-	-	-	x	-
Ders kitapları sınav sistemine uygun olarak düzenlenmelidir.	-	-	-	x	x

Tablo 46'da öğrenci başarısının artırılmasına ilişkin çözüm önerilerinden eğitim sistemi temasında olan kodlar karşılaştırılmıştır. Tablo incelendiğinde tüm grupların eğitim sistemine ilişkin çözüm önerileri ile ilgili ortak bir öneride birleşmedikleri daha çok

öğretmen ve yönetici gruplarının hem fikir oldukları görülmüştür. 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin ve öğretmenlerin müfredat yoğunluğunun azaltılması konusunda hemfikir oldukları görülmüştür. Her öğrencinin yeteneğine göre eğitim alması gerektiği şeklindeki çözüm önerisi 7. sınıf öğrencilerini, öğretmenleri ve yöneticileri birleştirmiştir. 8.sınıf öğrencileri ve öğretmenlerin ders süresinin azaltılması gerektiği konusunda hemfikir olduğu görülmektedir. Özellikle LGS'ye hazırlık grubu olan 8. sınıf öğrencileri okullarda DYK kursları kapsamında günlük yedi saat derslerinin üzerine hemen her gün iki saat da kurs görmekte, bu durum hafta sonları da devam etmektedir. Haliyle hem öğrenciler hem de öğretmenler yorgun düşmekte, bu durum öğrenci başarısını etkilemektedir.

Tabloda geriye kalan tüm çözüm önerilerinde öğretmen ve yöneticiler ortak görüş belirtmişlerdir. Not sisteminin sınava dayalı değil performansa dayalı olması, eğitim öğretim işlerinde düz anlatım dışında farklı ve çağdaş yöntem tekniklerin kullanılması gerektiği ve öğrencileri aşırı rahatlıktan kurtaracak sınıf tekrarının geri gelmesi gerektiği konusunda öğretmen ile yöneticiler hemfikirdir. Bu öneriler dışında öğretilen bilginin hayata dönük olması, öğretmen ve yöneticilerin gelişim açısından daha fazla hizmet içi eğitim alması ve personel haklarının iyileştirilmesi, okul öncesi eğitimin zorunlu hale gelmesi ve öğrencilere eğitim almanın bir ihtiyaç olduğu farkındalığının aşılması gerektiği konusunda ortak görüş belirtmişlerdir.

Yöneticiler başarının yalnızca akademik değil çok yönlü olması konusunda görüş belirtmişlerdir. Yalnızca öğretmenlerin görüş belirttiği çözüm önerileri ise, eğitimin toplumun ihtiyaçlarına göre olması, özellikle haftalık 5 ders saati verilen matematik ve haftalık iki ders saati verilen T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük gibi konu yoğunluğu yüksek olan derslere uygun bulunan ders saatlerinden daha fazla ders saati olması gerektiğidir. Tüm öğrencilere bireysel eğitim planı (BEP) hazırlanması gerektiği, eğitim öğretim işlerinin siyasetten uzak tutulması gerektiği, doğada daha fazla eğitim yapılması gerektiği, geleneksel eğitim yöntemlerinin kullanılması gerektiği, eğitim sürecine kültür dersleri eklenerek öğretimden daha çok önem verilmesi ve her bireyin anadilde eğitim alma hakkının olması konusunda görüş belirtmişlerdir. Tüm grupların öğretmen ve yöneticiler temasında belirttikleri çözüm önerileri Tablo 47'de verilmiştir.

Tablo 47: Tüm Grupların Öğretmen Ve Yöneticilerle İle İlgili Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması

Öğretmen- Yöneticilerle İlgili Çözüm Önerileri	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf	Öğretmen	Yönetici
Öğretmen ilgisi yeteri kadar sağlanmalıdır.	x	x	x	x	x
Öğretmenler dersi daha eğlenceli hale getirmelidir.	x	x	-	-	-
Öğrenciler, öğretmen ve yöneticiler arasında karşılıklı sevgi-saygı ortamı oluşturulmalıdır.	-	-	-	x	x

Tablo 47’de öğrenci başarısının arttırılmasına ilişkin çözüm önerilerinden öğretmen ve yöneticiler temasında olan kodlar karşılaştırılmıştır. Tablo incelendiğinde tüm grupların öğretmen ve yöneticilere ilişkin çözüm önerilerinde 6., 7. ve 8. sınıf öğrencileri ve yöneticilerin öğretmen ilgisinin, “Dersimi anlatıp geçerim.” mantığından uzaklaşmanın öğrenci başarısını arttırdığı yönünde birleşmişlerdir. Öğretmenlerin de öğrenciye anında olumlu/ olumsuz dönüt verilmesi gerektiği şeklinde belirttikleri çözüm önerisi öğretmen ilgisi önerisini de destekler niteliktedir. Bu sebeple tüm gruplar öğretmen ve yöneticilerin öğrencilerle yeteri kadar ilgilenilmesi gerektiği konusunda hem fikir oldukları düşünülebilir. 6. ve 7. sınıf öğrencileri öğretmenlerin dersi daha eğlenceli hale getirmesi gerektiği konusunda ortak görüş belirtmişlerdir. Öğretmen ve yöneticiler ise okulda tüm paydaşların karşılıklı sevgi ve saygı ortamı içerisinde olması gerektiği konusunda ortak görüş belirtmişlerdir ki, bu görüş daha önce incelenen olumlu okul iklimi görüşünü de destekler niteliktedir. Sadece 8. sınıf öğrencilerinin öğretmen ve yöneticilerin öğrencileri “çalışkan” ve “tembel” şeklinde sınıflamaması gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Yalnızca öğretmenler öğrenci başarısının artması için öğretmenin alanında yeterliğinin sağlanması gerektiği, MEB’in öğretmen ve yöneticilerin iş doyumunu destekleyecek çalışmalar yapmasının ve öğretmenlik mesleğinin itibarını geri kazandıracak iyileştirmeler yapılması gerektiği konusunda hemfikirdirler. Tüm grupların ekonomi temasında belirttikleri çözüm önerileri Tablo 48’de verilmiştir.

Tablo 48: Tüm Grupların Ekonomi İle İlgili Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması

Ekonomi ile ilgili Çözüm önerileri	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf	Öğretmen	Yönetici
Ek kaynak ve kurs imkânı sağlanmalıdır.	x	x	x	x	-
Öğrencilere fırsat eşitliği sağlanmalıdır.	-	-	-	x	x

Tablo 48’de öğrenci başarısının arttırılmasına ilişkin çözüm önerilerinden ekonomi temasında olan kodlar karşılaştırılmıştır. Tablo incelendiğinde tüm grupların ortak görüş belirtmediği anlaşılmıştır. 6., 7. ve 8. sınıf öğrencileri ve öğretmenler ek kaynak ve kurs konusunda birleşmişlerdir ki, bu konu eğitim sistemine ilişkin çözüm önerilerinde

incelenmiştir. Özellikle LGS hazırlık grubu olan 8. Sınıf öğrencilerinin ek kaynağa ihtiyacı olmakta, okulda çeşitli sebeplerle öğrenemeyen veya akranlarına göre daha yavaş öğrenen öğrenciler için özel eğitim dersi veya kurs imkânı sağlanması gerektiği konusunda görüş belirtmişlerdir. Benzer şekilde öğretmen ve yöneticiler fırsat eşitliğinin sağlanması gerektiği şeklinde görüş belirtmişlerdir. Gerçekten özellikle Sincan ilçe merkezindeki okullar merkez dışındaki mahallelerinde olan okullarına göre yüksek başarı göstermekte olduğu yazar tarafından düşünülmektedir. Yukarıda tartışılan çözüm önerileri dışında sadece öğretmenler öğrencilerin temel ihtiyaçlarının yeteri kadar karşılandığından emin olunmasının öğrenci başarısını arttıracığına ilişkin görüş belirtmişlerdir. Tüm grupların teknoloji temasında belirttikleri çözüm önerileri Tablo 49’da verilmiştir.

Tablo 49: Tüm Grupların Teknoloji İle İlgili Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması

Teknolojiye İlişkin Çözüm Önerileri	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf	Öğretmen	Yönetici
Öğrencilerin interneti ve teknolojiyi doğru kullanımları sağlanmalıdır.	-	-	-	x	x
Öğrencilerin internet ve teknoloji kullanımları sınırlandırılmalıdır.	x	x	-	x	-

Tablo 49’da öğrenci başarısının arttırılmasına ilişkin çözüm önerilerinden teknoloji temasında olan kodlar karşılaştırılmıştır. Tablo incelendiğinde tüm grupların ortak görüş belirtmediği anlaşılmıştır. 6. ve 7. sınıf öğrencileri ve öğretmenler, öğrencilerin internet ve teknoloji kullanımının sınırlandırılması gerektiği konusunda ortak görüş belirtmişlerdir. Öğretmen ve yöneticiler ise doğru internet ve teknoloji kullanımının öğrenciye zarar değil yarar getireceğine öğrenci başarısını arttırmada olumlu etkiye sahip olacağına dair ortak görüş belirtmişlerdir. Sadece öğretmenler öğrencilerin TV karşısında geçirdikleri zamanın başarı artışı için planlanması ve sınırlandırılması gerektiğine dair öneri sunmuşlardır. Ayrıca 8. sınıf öğrencilerinin teknoloji temasında öğrenci başarı artışı için çözüm önerisi belirtmedikleri görülmektedir. Tüm grupların çevre temasında belirttikleri çözüm önerileri Tablo 50’de verilmiştir.

Tablo 50: Tüm Grupların Çevre İle İlgili Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması

Çevre ile İlgili Çözüm Önerileri	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf	Öğretmen	Yönetici
Öğrenciler olumlu arkadaşlıklar kurmalıdır.	-	-	x	x	-
Çevrede öğrenciye rol-model olacak kişiler olmalıdır.	-	-	x	x	x

Tablo 50’de öğrenci başarısının arttırılmasına ilişkin çözüm önerilerinden çevre temasında olan kodlar karşılaştırılmıştır. Tablo incelendiğinde tüm grupların ortak görüş belirtmediği anlaşılmıştır. 8. sınıf, öğretmen ve yönetici grubu çevrede bulunan olumlu rol

model kişilerin öğrenci başarısını arttırdığı yönünde ortak görüş belirtmişlerdir. 8. sınıf öğrencileri ve öğretmenler de başarıya teşvik eden, akran eğitimine uyum sağlayan olumlu arkadaşlıkların öğrenci başarısını arttırdığı yönünde birleşmişlerdir. Ayrıca 6. ve 7. sınıfların çevre konusunda çözüm önerisi belirtmediği anlaşılmaktadır. Bunlar dışında sadece öğretmenler çevre temasıyla ilgili akran eğitimi ve başarıyı destekleyen olumlu çevrenin öğrenci başarısını olumlu yönde etkilediğine dair çözüm önerisi sunmuşlardır.

Konuyla ilgili Bülbül'ün (2009) yaptığı çalışmada John Dewey'in Türk Eğitim Sistemi'nin sorunlarıyla ilgili yaptığı tespitler ve çözüm önerilerinden günümüze ne değiştiği araştırılmıştır. Eğitim sistemindeki sorunlara yönelik çözüm önerileri bakanlıkların yönetim açısından kapasite yetersizliğine bağlanmış, MEB teşkilatına motivasyon ve esin kaynağı olabilecek, en üst yöneticilerden okul yöneticilerine kadar liyakatli kişilerin bu görevlere atanması ve Millî Eğitim politikalarının siyasetten etkilenmemesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu araştırma da Bülbül'ün eğitim sistemi konusundaki çözüm önerilerine katılmış ve müfredat azaltılması, çağdaş eğitim politikaları gibi daha ayrıntı şeklinde öneriler getirmiştir.

Çelik ve Semerci'nin (2002) Elazığ ilinde ilkokul ve ortaokullarda yaptıkları araştırmada okullardaki fiziksel olanaksızlara dikkat çekmiş ve okullara yeterli mali destek ve araç-gereç desteği sağlanması gerektiği görüşünü savunmuşlardır. Günümüzde öğretmen eksikliği araştırmanın yapıldığı ilçelerde de görülmekte fakat 2002 yılı kadar olduğu düşünülmemektedir. Öğrenci problemleri için veli-öğretmen-yönetici üçgeni kurulmalı ve iletişim halinde olmaları gerektiğine yönelik görüş belirtmişlerdir. Bu araştırmada da veli-okul iletişimini destekler nitelikte görüşler sunulmuştur.

Erdoğan ve arkadaşları (2010), Bilişim Teknolojileri Dersi öğretmenlerinin öğrenci başarısı ve sınıf yönetimi ile karşılaştıkları sorunları ilgi ve motivasyon eksikliği, kural ve rutin ihlali, altyapı eksikliği, sınıf içi iletişim eksikliği, öğretmen yetersizliği gibi başlıkları altında gruplandırmıştır. Sorunlara çözüm önerisi olarak; öğretmen yeterliliklerinin iyileştirilmesi, ders müfredatını düzenleme, motivasyon artırıcı etkinlikler yapma, aile ile iletişim sağlama önerileri getirmiştir. Bu araştırma da Erdoğan ve arkadaşlarının yaptıkları çözüm önerilerini desteklemekte ve eklemeler yapmaktadır.

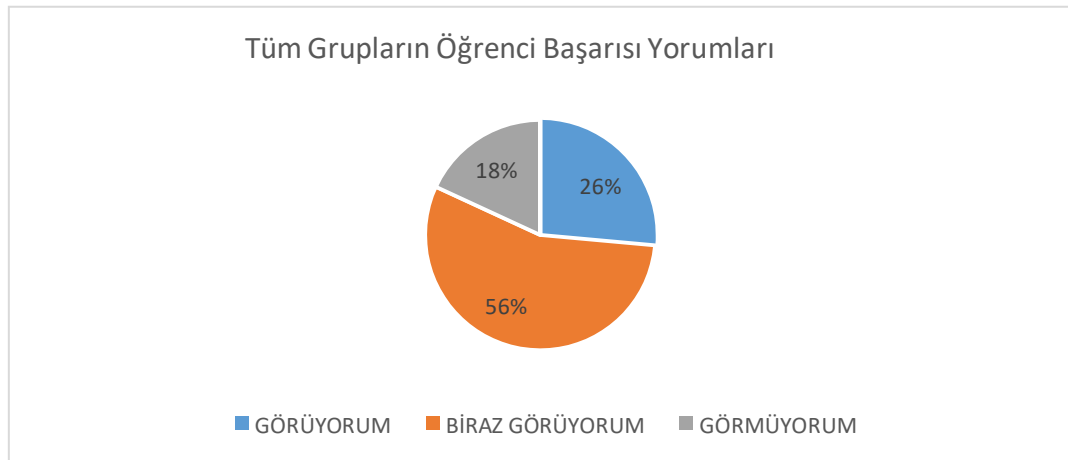
4.6.5. Öğrencileri Başarılı Görme Yorumlarının Dağılımı

Bu bölümde öğrencilere yöneltilen “Kendini başarılı buluyor musun?” ile öğretmen ve yöneticilere yöneltilen “Öğrencilerinizi başarılı buluyor musunuz?” sorularına verilen cevaplara ilişkin karşılaştırma Tablo 51’de verilmiştir.

Tablo 51: Tüm Grupların Öğrencileri Başarılı Görme Durumlarının Karşılaştırılması

Gruplar /Cevaplar	“Evet, görüyorum” f	“Biraz Görüyorum” f	“Hayır, görmüyorum” f	Grup Toplamları f
6. Sınıflar	64 (%42,67)	61 (%40,67)	25 (%16,67)	150
7. Sınıflar	39 (%26)	76 (%50,67)	35 (%23,33)	150
8. Sınıflar	50 (%33,33)	90 (%60)	10 (% 6,67)	150
Öğretmenler	84 (%18,67)	277 (%61,56)	89 (%19,78)	450
Yöneticiler	14 (%28)	23 (%46)	13 (%26)	50
Toplam	251	527	172	950

Tablo 51’de verilen yanıtlar incelendiğinde öğrenci, öğretmen ve yönetici gruplarında toplamda 251 kişinin kendini ya da öğrencilerini başarılı gördükleri, toplamda 527 kişinin kendini ya da öğrencilerini biraz başarılı gördükleri ve toplamda 172 kişinin kendini ya da öğrencilerini başarılı görmedikleri anlaşılmıştır. En fazla düşüncenin “Biraz görüyorum.” olmasının sebebinin öğrencilerdeki yetenek farklılığı olduğu, öğrencilerin başarılı olduğu konular akademik başarı haricinde de olabildiği yazar tarafından düşünülmektedir. Toplam 950 kişinin katıldığı çalışmada tüm grupların öğrenci başarıları hakkındaki yorumlarının yüzdelik dağılımları Şekil 34’te verilmiştir.

Şekil 34: Tüm Grupların Başarı Yorumlarının Yüzdelik Dağılımı

Şekil 34'deki pasta grafiği incelendiğinde çalışmaya katılan 150'şer altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencisine yöneltilen “Kendinizi başarılı görüyor musunuz?” ile 450 öğretmen ve 50 yöneticiye yöneltilen “Öğrencilerinizi başarılı görüyor musunuz?” sorularına verilen cevapların yüzde olarak karşılaştırılmaları verilmiştir. Araştırma sonucuna göre çalışmaya katılan 950 kişinin %18'i öğrencileri başarılı görmemekte, %56'sı biraz başarılı görmekte, %26'sı ise başarılı görmektedir.

BÖLÜM V

5. SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu başlık altında nicel verilere ait bulgular ile alan yazında yapılmış benzer çalışmaların sonuçları karşılaştırılarak tartışılmıştır. İlgili araştırmaların bulgularla benzer ve farklı sonuçları tespit edilmiştir.

Başarı algılarına grup olarak bakıldığında; 8. sınıf öğrencilerinin cevaplarının %80'ini çaba, çalışmak, hedef, akademik başarı ve hayaller algılarının oluşturduğu görülmektedir. 7. sınıf öğrencilerinin başarı algılarının %80'ine 8. sınıf öğrencilerinden farklı olarak işin üstesinden gelmek ve kazanmak algılarını eklediği görülmektedir. 6. sınıf öğrencilerinde ise verilen algı görüşlerinin %80'ine 8. sınıf öğrencilerinin görüşlerine ek olarak gurur kaynağı olmak, yetenek ve meslek edinmek algılarının eklendiği görülmüştür.

Öğretmenlerde başarı tanımlarının %80'i incelendiğinde, algıların öğrencilerden çok daha çeşitli olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin başarı görüşlerine mutlu olma, kendini gerçekleştirme, hayat uyum, sorun çözme, ulaşılabilen son nokta algıları öğretmenler tarafından eklenmiştir. Yöneticilerin başarı algılarının %80'i öğrenci ve öğretmen algılarıyla benzer olup, bu algılara topluma faydalı olma, öğrenmeyi öğrenme, ilerleme, davranış değişikliği, elinden gelenin en iyisini yapma algılarını ekledikleri görülmüştür.

Öğrencilerin ve öğretmen ile yönetici grubunun başarı algılarına ilişkin Pareto Analizlerindeki %80'lik kısımlar incelendiğinde ulaşılan hedef, çaba, motive olmak, akademik başarı algılarının her iki grupta da benzer olduğu ve “1. Öncelikli Başarı Algıları” sınıfını oluşturduğu görülmektedir. Başarı algılarına grup olarak bakıldığında çalışmaya katılan paydaşların akıllarına başarı denildiğinde ilk olarak “akademik başarı” gelmediği görülmüştür. Öğrencilerde ve öğretmenlerde akademik başarı, başarı algısı adına üst sıralarda yer alırken yönetici grubunda görülmemektedir. Fakat Pareto Analizi sonuçlarında akademik başarı, A grubu ortak algı olarak belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin başarı algılarının öğretmen ile yönetici algılarına göre daha basit olduğu görülmektedir. Geriye kalan %20'lik kısmın Pareto Analizi sonuçlarında özgüvenli olmakla ve iyi yaşam standartlarına sahip olmakla ilgili algılar ortak başarı görüşü olarak belirlenmiştir.

Öğrencilerin akademik başarısı, aile, internet, akran grubu gibi birçok faktörden etkilenmektedir. Bu durumda istenen, öğrencilerin nitelikli eğitim alması, başarıyı olumlu

yönde etkileyen faktörlerin var olması, olumsuz yönde etkileyen faktörlerin ise ortamdaki alınmasıdır (İlğan, Erdem, Yapar, Aydın, ve Aydemir, 2012). Bu bağlamda çalışmaya katılan gruplardan elde edilen cevaplardaki öğrenci başarısını etkileyen faktörlerin önem derecelerine göre sınıflandırılması yapılmıştır.

Tüm öğrenci gruplarında, başarılarını olumlu yönde etkileyen faktörlerin ortak %80'ini diğer bir deyişle ortak A grubunu, ders çalışma, özdüzenleme becerileriyle ilgili maddeler, motivasyon ve öğretmen ilgisi faktörleri oluşturmaktadır. Bu faktörlere altıncı sınıfların akran desteğinin, sekizinci sınıfların ise arkadaşlar arası yarış ortamı ve olumlu rol model içeren çevre faktörlerini ekledikleri görülmüştür. Aile ilgisi faktörü altıncı ve yedinci sınıflarda A grubu faktörler sınıfındayken sekizinci sınıflarda B grubu faktörler arasına girmiştir. Kontrol edilebilen kaygı faktörü yedi ve sekizinci sınıflarda yine A grubu faktörler arasındayken altıncı sınıflarda gözlenmemiştir. Kitap okuma faktörünün yalnızca sekizinci sınıflarda A grubu faktörler sınıfında olduğu, yedi ve altıncı sınıflarda B grubuna düştüğü görülmektedir. Bu durumun özellikle LGS sınavında sorulan okuduğunu anlamaya dayalı “yeni nesil” şeklinde tabir edilen sorulardaki başarıda kitap okumanın etkililiğinden dolayı olduğu düşünülmektedir. İnternet erişimiyle ilgili faktörler altıncı ve yedinci sınıflarda B grubu faktörler arasındayken sekizinci sınıflarda C grubunda olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmen görüşleri, öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen etkenlerin öğrenci cevaplarının %80'ine, aile birliği, ulaşılabilir hedef, kapasite varlığı, ekonomik iyilik, olumlu kişilik özellikleri, olumlu sınıf ve okul iklimi ve eğitimin hayata dönük bilgilerle verilmesi faktörlerini eklediği görülmüştür. Yöneticiler penceresinde de durum, öğretmen görüşlerine ek olarak materyal desteği faktörünün eklenmesiyle tamamlanmıştır. Öğretmen ve yönetici görüşlerinin A grubunda aile ilgisi, motivasyon, olumlu okul ve çevre desteği, öğretmen ve yönetici ilgisi ve yeterli hazırbulunuşluk düzeyi ortak faktörlerdir. B grubu ortak faktörlerde yalnızca okul aile işbirliğinin sağlanması faktörü bulunmaktadır. C grubu faktörlerde ise ortak tek faktör okulda ders dışı faaliyetlerin artarak devam etmesi olarak belirlenmiştir. Sağlıklı psikoloji faktörünün öğretmenlerde B grubunda, yöneticilerde C grubunda olduğu belirlenmiştir. Bu grup farkının araştırmaya katılan öğretmen ve yönetici sayıları farkından dolayı olduğu düşünülmektedir.

Tüm öğrenci grupları ve tüm eğitim personelinin öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlere ilişkin belirttikleri görüşlere uygulanan Pareto Analizi sonuçları incelendiğinde; iki grubunda aile desteği, motivasyon ile ilgili maddeler, öğretmen ilgisi,

ders çalışma, olumlu okul iklimi ve olumlu arkadaş faktörlerini içerdiği görülmektedir. Bu faktörler, bu çalışmanın öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlerde “1. Öncelikli Faktörler” sınıfını oluşturmaktadır. Özdüzenleme becerilerinin yeterliği ile ilgili ahlaklı olma, sorumluluk sahibi olma gibi faktörler ortak B grubu, fiziksel iyilik durumu ortak C grubu faktörler olarak belirlenmiştir. Olumlu çevre ve ekonomik yeterlik faktörleri tüm eğitim personeli grubuna ait A grubu ortak faktörken, şaşırtıcı şekilde öğrenci grubunda sırasıyla ortak B ve ortak C grubu faktörler olarak belirlenmiştir. Geriye kalan %20’lik kısımda yani B ve C grubunu oluşturan faktörlerde fiziksel ve ruhsal iyilik, teknolojinin doğru kullanımı ve özdüzenleme becerileriyle ilgili faktörler tüm grupların Pareto Analizi sonuçlarında ortak olarak görülmektedir.

Tüm gruplar başarıda en önemli faktörlerden birisinin aile olduğuna hemfikirdir. Çünkü okul ortamı öğrencinin belirli bir süre kaldığı yerdir. Öğrenci, hayatta geri kalan her şeyi aile ortamında görmektedir. Öğrencinin aile yaşantısı okul ortamına da yansımaktadır. Hakan’ın 2001 yılında ilköğretim okullarında yaptığı araştırmada yüksek akademik başarı gösteren öğrencilerin ailelerinin okulla iletişimin diğer ailelere göre daha yüksek, çocuklarının ders durumlarıyla yakından ilgilenen aileler olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bolayır (2011) yaptığı çalışmada, ebeveynlerin sağ veya ölü olma durumuyla öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı ilişki olduğu sonucuna varmıştır. Yine aynı şekilde Dam’ın (2008) yaptığı öğrenci başarısızlığıyla ilgili araştırmada ailenin öneminin ortaya çıktığı söylenebilir. Bu çalışmada da düzenli aile ortamının önemi vurgulanmıştır.

Motivasyon konusunda da tüm grupların hem fikir olduğu faktörlere rastlanmıştır. Bu durumun nedeni olarak insan psikolojisinin her şeyden önemli olduğu ve bir olayın önce zihinde tasarlanması gerektiğinden dolayı olduğu düşünülmektedir. Akababa (2009) ve Zorlu’nun (2010) çalışmaları da motivasyon faktörünün önemini desteklemektedir. Sezgin, Koşar, Koşar ve Er’in (2016) araştırmalarında benzer şekilde motivasyon eksikliği olumsuz ana kategorilerden biri olarak belirlenmiştir. Öğretmen ilgisinin öğrencinin konulardaki anlayıp anlamadığı kısımların bilinmesi, birlikte anlayarak ve verimli şekilde ilerleme, emeklerin boşa gitmemesi açısından önemli olduğundan tüm grupların hemfikir olduğu düşünülmüştür.

Öğrencinin eğitim öğretim faaliyetleri başlamadan önceki bilişsel, psikolojik ve fiziksel iyiliğinin öğrenmede etkili olduğu bilinmektedir. Akran desteği diğer etkenler gibi farklı arkadaşlar arası yarış hali ya da desteği gibi farklı yönlerden tüm grupların hemfikir

olduğu faktörlerdendir çünkü günümüzde öğrenciler, öğretmen ve yöneticilerden anlayamadıkları durumları akranlarından daha kolay öğrenebilmektedir.

Çubukçu ve arkadaşları (2012) yapmış oldukları araştırmada öğrenci başarısının artışı ders içi ve ders dışı etkili eğitim öğretim faaliyetlerine bağlanmış ve öğretmenlerin bu konuda yol gösterici ve rehber konumunda olması gerektiği sonucuna varılmıştır. Bir okul sadece derse girilip çıkılan yer değil tüm duylara hitap eden ortamları içeren bir yer olmalıdır. Ergenlik yaşının hızla düştüğü günümüzde öğrencilerin birikmiş enerjilerini boşaltmaya, aktivite yapmaya, okul gezilerine katılarak, gezerek, görerek öğrenmeye ihtiyaçları olmaktadır. Bu sebeple tüm grupların ders dışı sosyal aktivite içeren olumlu okul ortamları konusunda ortak karara vardıkları düşünülmektedir. Benzer bir çalışma olan Dilekmen (2008) tarafından yapılan araştırmada ise öğrenci başarısını benzer şekilde etkili öğrenmeye bağlanmış, öğrencilerin yetenekleri, hazırbulunuşluk seviyeleri, öz düzenleme becerilerinin öğretmen tarafından bilinmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Öğrencilere ait, öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktör yorumları incelendiğinde etkenlerin %80'inde ders çalışmama, özdüzenleme becerilerindeki eksiklikler, olumsuz arkadaş çevresi ve olumsuz medya ortak olarak görülmektedir. Aile ilgisizliği yedinci ve sekizinci sınıf öğrencileri için ortak A grubu görüş iken altıncı sınıflarda B grubu olarak belirlenmiştir. Burada başka dikkat çeken nokta, sekizinci sınıflarda aile ilgisi B grubu olumlu faktör iken, aile ilgisizliği A grubu olumsuz faktör olarak saptanmıştır. Altıncı sınıf öğrencilerine ait faktörlerin %80'ine diğer sınıflardan ek olarak televizyon izleme alışkanlığının eklendiği göze çarpmaktadır. Tüm öğrenci gruplarında ders çalışmama, sosyal medya ve medya, olumsuz arkadaş, özdüzenleme becerileriyle ilgili problemler ortak A grubu olumsuz faktörleri oluşturmaktadır. Fiziksel yetersizlik faktörü sekizinci ve yedinci sınıflarda ortak C grubu faktörken, altıncı sınıflarda ortak B grubu faktör olarak belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen ilgisizliği faktörü sekizinci sınıflarda B grubu faktörken, altıncı ve yedinci sınıflarda C grubuna düşmüştür. Bu durumun nedeninin sekizinci sınıfların LGS maratonunda diğer sınıflardan daha çok öğretmen desteğini araması olduğu düşünülmektedir.

Öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlerin öğretmen ve yönetici görüşlerinde yine benzer şekilde ailevi problemler, sosyal medya, olumsuz çevre ve arkadaş, ekonomik yetersizlik, öğretmen ilgisizliği, motivasyon problemleri ve hazırbulunuşluk ile ilgili problemlerin ortak olduğu ve A grubunu oluşturduğu belirlenmiştir. B grubu

faktörlerde ortak olarak olumsuz okul iklimiyle ilgili görüşler ve yetersiz rehberlik çalışmaları görüşleri bulunmaktadır. Kalabalık sınıf faktörü öğretmenlerde A grubu faktörlerdeyken yöneticilerde C grubu faktörlere düşmüştür. Bu durumun nedeni öğretmenlerin yöneticilere göre sınıf ortamında daha fazla bulunması olarak düşünülmektedir.

Tüm öğrenci ve eğitim personeli grubunun öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerinin Pareto Analizi sonuçları incelendiğinde, A grubundaki ortak faktörler özdüzenleme becerilerindeki eksiklikler, olumsuz medya, olumsuz arkadaş ortamı ve aile ile ilgili problemler olarak belirlenmiştir. Olumsuz faktör cevaplarının Pareto Analizi sonuçlarına bakıldığında, bir önceki olumlu faktörlerle ilgili soruya verilen cevapların olumsuzlaştırılarak verildiği görülmektedir. Örneğin; aile ilgisi tüm grupların Pareto Analizi sonuçlarının ortak olumlu bir faktörü iken, aile ilgisizliği yine tüm grupların Pareto Analizi sonuçlarının ortak olumsuz bir faktördür. Vural'a (2004) göre aileler, çocuklarını okula bıraktıklarında ailevi görevlerinin bittiğini düşünmektedir. Birçok aile çocuğunun hiçbir öğretmenini tanımamakta, öğrencinin takibini yapmamaktadır. Bu durum öğrenci başarısını olumsuz yönde etkilemektedir. Benzer şekilde Altunbulak'ın (2011) araştırmasında aile birliği olmayan öğrencilerin, olan öğrencilere göre daha fazla kişilik özellikleriyle ilgili problem yaşadığı ortaya çıkmıştır. Nitekim bu çalışmada da aile ilgisizliği, öğrenci başarısını etkileyen faktörlerde birinci öncelikli gruplarda yer almaktadır.

Aile ilgisizliği dışında tüm öğrenci ve eğitim personeli grubunun öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen görüşlerine ilişkin Pareto Analizi sonuçlarının %80'inin, diğer bir deyişle "1. Öncelikli Faktörler" sınıfının özdüzenleme becerilerindeki eksiklikler, olumsuz arkadaş, teknolojinin olumsuz kullanımı gibi ortak maddelerde birleştiği görülmektedir. Olumsuz çevre faktörü tüm öğrenci grubunda B grubu faktörken, tüm eğitim personeli grubunda A grubunda olan ortak faktördür. Stres faktörü öğrencilerde ortak A grubu faktörken, eğitim personeli grubunda ortak C grubu faktör olarak belirlenmiştir. Pareto Analizlerinin geriye kalan %20'lik kısımlarında öğretmenlerle ve okul iklimiyle ilgili faktörler tüm gruplarda ortak B grubu faktör, sağlıkla ilgili problemler faktörü ortak C grubu faktör olarak belirlenmiştir. Tüm sorularda olduğu gibi bu soruya da tüm eğitim personelinin, tüm öğrenci grubundan daha çok ve ayrıntı cevaplar verdiği görülmüştür. Ayrıca ekonomik yetersizlik faktörü tüm öğrenci gruplarının Pareto Analizi sonuçlarının ortak C grubu, tüm eğitim personelinin Pareto Analizi sonuçlarının ortak A grubu olumsuz

faktörü olarak belirlenmiştir. Şimşek'in 2011 yılında yaptığı araştırmada da ekonomik yetersizlik faktörünün çocuğu okuldan uzaklaştırdığı sonucu ortaya çıkmıştır. Kodaman ve Dinç (2016) başarıyı arttıran önemli faktörlerden birinin teknoloji bağımlılığından kurtulmak olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencileri medyanın yanlış bilgilerinden ve olumsuz içeriklerinden korumak gerektiği vurgulanmıştır. Bu araştırma da daha önce yapılan bu çalışmalarla paralellik göstermektedir.

Zorlu (2010) yaptığı araştırmada, öğrencilerdeki fiziksel ve psikolojik kötülük hali, öz düzenleme becerileri ve hazırbulunuşluk seviyelerindeki yetersizlik, aile ilgisizliği ve olumsuz okul ikliminin öğrenci başarısını olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir. Yazar tarafından yapılan araştırma da Zorlu'nun araştırmasını desteklemiş ve ek olarak aile birliğinin bozulması, olumsuz ve başarıyı desteklemeyen çevre, ekonomik yetersizlikler, öğretmen ilgisizliği, eğitim sistemindeki aksaklıklar, okuldaki yetersiz rehberlik çalışmaları gibi etkenlerin de öğrenci başarısını olumsuz yönde etkilemekte olduğunu göstermiştir.

Akbaba'nın 2009 yılında yaptığı çalışmada öğrencilerin başarısını olumsuz yönde etkileyen etkenleri; aile ilgisizliği, motivasyon eksikliği, okuldaki sorunlar, öğretmen yeterliği şeklinde sıralanmıştır. Bu sonuçlar ile araştırma sonuçları paralellik göstermiştir.

Özata Yücel ve Özkan'ın (2011) fen bilimleri dersi için yaptığı araştırmada başarısızlık etkenlerini bu araştırma da olduğu gibi, öğrenci kaynaklı, öğretmen kaynaklı, aile kaynaklı, Fen ve Teknoloji Programı kaynaklı, fiziksel problemler kaynaklı şeklinde başlıklara ayırarak incelediği görülmektedir. Bu araştırma öğrenci başarısına sadece akademik değil bütüncül olarak bakmaktadır.

Sezgin, Koşar, Koşar ve Er'in (2016) yaptıkları araştırmada ise öğrenci başarısının düşük olma nedenlerini; başarısızlık inancı, hazırbulunuşluk eksiklikleri, düşük motivasyon, yetersiz ekonomik durum, kötü sosyal çevre, aile birliğinin bozulması ve aile ilgisizliği, olumsuz arkadaş çevresi, okul ortamındaki yetersizlikler, öğretmen ilgisizliği, sınav sistemi, müfredatın iyi hazırlanmamış olması, uzun vadeli eğitim politikamızın olmaması, geleneksel eğitim sistemi olarak alt kategorilere ayırarak ifade etmiştir. Bu sonuçların tamamı ile araştırma sonuçları benzerlik göstermektedir. Çalışmaya ek olarak bu araştırma öğrenci başarısına olumsuz yönde etki eden faktörlere bilgilerin hayatta kullanılabilir olmaması, yeteneğe göre eğitim hakkının yeteri kadar verilmemesi, öğrencide sınıf tekrarı kaygısının olmaması, LGS sınavının mazeretinin olmaması gibi güncel etkenleri de eklemiştir.

Başarıyı desteklemeyen, yaşının gerektirdiklerinden farklı şeylere yönlendiren arkadaş ortamlarının günümüzde eskiye göre öğrenci başarısını olumsuz daha çok etkilediği düşünülmektedir. Motivasyon eksikliğinin ya da yanlış motivasyon durumlarının öğrenci başarısını olumsuz yönde etkilediği yönünde tüm gruplar hemfikirdir. Bu durumun nedeni olarak her bireyin kapasitesine göre doğru hedef sağlamanın ve psikolojik olarak başarı yolunda çaba harcamaya hazır olmanın diğer hemfikir olunan etkenler kadar önemli olduğu düşünülmektedir. Öğretmen ilgisizliği ya da bazı öğretmenlerin “dersimi anlatıp giderim.” mantığı ve okulu bir eğitim ortamı değil de bir ofis gibi görmeleri, sadece vakti doldurma amacıyla gelmeleri gibi ilgisizlikler öğrenci başarısını elbette ki azaltmaktadır. Günümüzde özellikle de 8. sınıf öğrencilerinde görülen aşırı kaygı hali ve getirdiği iştahsızlık ya da aşırı yemek yeme, uykusuzluk ya da aşırı uyuma gibi tepkilerin öğrenci hayatını sekteye uğrattığı ve öğrenci başarısını azalttığı düşünülmektedir. Teknoloji çağında tüm bilgilerin edinilme yeri, dış dünyaya açılan kapı gibi görülen sosyal medyada harcanan gereksiz süre ve gereksiz güç öğrencinin derslerine odaklanmasına engel olmakta, sosyal medya hayatının merkezi haline gelmektedir.

Öğretmen ve yönetici gruplarının öğrenci başarısını etkileyen etkenlerden birinin ekonomi olduğunda hemfikir oldukları görülmüştür. Yapılan araştırmalar varlıklı ailelerden gelen çocukların, dar gelirli ailelerin çocuklarına göre daha rahat gelişim evrelerinden geçtiklerini göstermiştir (İlğan ve arkadaşları, 2012). Benzer şekilde Özbaş (2010) yaptığı araştırmada, ailenin çocuğun temel ihtiyaçlarını karşılamama durumunun, çocuğun iş gücü olarak görülmesine ve öğrenci devamsızlığına yol açtığı sonucuna varmıştır. Olumlu okul iklimi etkeninde yine öğretmen ve yönetici gruplarının hemfikir olduğu görülmektedir. Verkutyen ve Thijs (2002) yaptıkları araştırmada kaliteli okul ortamının, öğrencilerin genel doyumunu etkilediği sonucuna varmışlardır (akt. Erdem ve Erden, 2013).

Bu çalışma öğrencilerin ve eğitim personeli grubunun başarı dendiğinde yalnızca akademik başarıyı değil, genel olarak düşündüklerini ispatlamış, başarı algılarının hedef, çaba gibi kavramlarda birleştiği görülmüştür. Buradan hareketle başarı için ilk önce ulaşılabilir bir hedef konulmalı ve doğru yönde çaba gösterme konusunda öğrenciler bilinçlendirilmelidir. Elde edilen Pareto Analizi sonuçları; öğrenci başarısına etki eden faktörlerin aile, çevre, okul ortamı, öğretmen, öğrencinin özdüzenleme ile hazırbulunuşluk becerileri ve ekonomi faktörlerinde birleştiği görülmektedir. Buradan hareketle öncelikle bu

faktörlerin olumlu hallerinin sağlanması olumsuz hallerinin ortamdan uzaklaştırılması gerektiği söylenebilir.

Akbaba-Altun'a (2009) göre öğrenci başarısızlığının ortadan kaldırılması için öncelikle sürekli değişmeyen yerleşmiş bir sistem getirilmeli, eğitim paydaşları sık değişen sisteme ayak uydurmak için enerjisini harcamamalıdır. Ayrıca müfredat yoğunluğu azaltılmalıdır. Çalışmada belirtilen başka hususlar okulların fiziki imkânlarının iyileştirilmesi gerektiği, disiplin sisteminin kurulması, teknolojinin eğitimi desteklemesi ve okullara teknolojik materyal desteğinin sağlanması, sınıf mevcutlarının azaltılması, aile-okul etkileşiminin sağlanması olmuştur. Tüm bu öneriler yapılan araştırma ile uyum göstermektedir.

Akbaba ve Ekeren'in(2014) öğrencilere yeteneğine uygun yönlendirme yapılmasının başarıya etkisini inceleyen çalışmasında, öğretmen ve yöneticilerin büyük bir kısmı doğru bir yönlendirme-yerleştirme sistemi kurulması gerektiğine dikkat çekmişlerdir. Bunun dışında yapılan çalışmada öğretmenlik mesleğinin itibarının geri kazandırılması gerektiği, sınıf tekrarının geri gelmesi gerektiği, hem öğrenciye yönelik hem de velilere yönelik rehberlik çalışmalarının yapılması gerektiği öğretmen ve yöneticiler tarafından desteklenmiştir. Bu çalışmanın sonucu Akbaba ve Ekeren'in sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Kaya, 2018 yılında öğrenci başarısızlığını merkezi okullar, köy okulları ve özel okullar olmak üzere farklı okul türlerinde araştırdığı nitel araştırmasında, genelde bu çalışmayla benzer sonuçlar elde etmiştir. Kaya teknoloji, fırsat eşitsizliği gibi konularda özel okullar ve köy okullarında farklılıklar tespit etmiştir. Bu çalışmada da farklı olarak öğrenci başarısızlığı değil başarı ana tema olup nicel verilerle açıklanmaya çalışılmıştır.

Yapılan çalışmada başarı tanımlarının gruplara göre hem benzerliklerinin hem de farklılıklarının olduğu görülmüştür. Öğrenci başarısını olumlu ve olumsuz yönde etkileyen etkenlerdeki benzerlikler ve farklılıklar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Tüm gruplara öğrencilerin başarı durumları hakkındaki fikirleri sorulmuş ve bu fikirler karşılaştırılmıştır. Son olarak da öğrenci başarısını arttırmaya yönelik çözüm önerileri belirlenmiş ve gruplara ayrılmıştır. Görülen sonuçta öğrenci başarısını arttırmaya yönelik tüm çözüm önerilerinde yönetici, öğretmen, öğrenci, aile, arkadaş ve çevre olarak tüm paydaşlara belirli sorumluluk düşmekte ve bu durumun ekip işi olduğu düşünülmektedir. Araştırmanın sonucu daha önce yapılmış çalışmalarla tutarlılıklar göstermektedir.

5.2. ÖNERİLER

1. Yapılan araştırmada tüm grupların başarı algılarına bakıldığında akademik başarının ilk sıralarda gelmediği görülmektedir. Bu sebeple öğrencilerin akademik başarı harici sosyal, fiziksel ve bilişsel alanda başarıyı tattırıcı ortamlar hazırlanabilir.

2. Araştırmada başarı algılarında hedef ve çaba görüşlerine ağırlık verildiği görülmektedir. Bu sebeple öğrencinin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ulaşılabilir bir hedef belirlenmeli ve öğrencinin doğru yönde çaba göstermesi sağlanmalıdır. Hedef belirleme ve çaba gösterme yönünde eğitimler verilebilir, okullarda rehberlik çalışmaları yapılabilir.

3. Öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlerin Pareto Analizi'ne göre "1. Derecede Önemli" sınıfına giren ve cevapların %80'lik kısmını oluşturan faktörlerin; aile desteği, motivasyon ile ilgili maddeler, öğretmen ilgisi, ders çalışma, olumlu okul iklimi ve olumlu arkadaş olduğu görülmüştür. Bu sebeple bu faktörlerde artışa öncelik verilebilir. Öncelikle aile ilgisi artarak sağlanabilir, öğrenciye yeterli rehberlik hizmeti ile motivasyon sağlanabilir ve öğrenci bilinçlendirilebilir. Olumlu okul iklimini artırmaya yönelik hizmetler sağlanabilir.

4. Öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörlerin Pareto Analizi sonuçlarının %80'ini diğer bir deyişle A grubu faktörlerini, özdüzenleme becerilerindeki eksiklikler, olumsuz medya, olumsuz arkadaş ortamı, aile ile ilgili problemler oluşturmaktadır. Bu sebeple ilk olarak iyileştirilmesi gereken faktörler bu faktörlerdir. Aile ilgisi sağlanmalı, öğrenciler medyanın olumsuz etkilerine karşı bilinçlendirilmelidir.

5. Öğrencilerin hedeflerini belirlemek, yeteneklerini görmek ve onları bu konuda geliştirmek adına eğitim, konferans, gezi vb. daha önce yapılanlardan daha sık yapılabilir.

6. Eğitim sistemindeki, sınav sistemindeki ve eğitim politikalarındaki güncel sorunların ortaya konmaya çalıştığı bu çalışma başlangıcında ilgililer ve yetkililer kendi sorumluluklarında olan kısımlarla ilgili çalışmalar başlatabilir ve eğitim sisteminde süreklilik sağlanabilir.

7. Öğretmenler ile ilgili olumsuz faktörleri ortadan kaldırmak için daha fazla hizmet içi eğitim açılabilir, ayrıca personel haklarında eğitimde nam salmış bazı ülkeler gibi iyileştirmeler yapılabilir.

8. Öğrencilerin başarısız olmasına sebep olan davranışlar öğrencilere ve aileye fark ettirilerek, aile ile sürekli iletişim içerisinde bulunularak bunların ortadan kalkıp yerine doğru davranışlar kazandırılması için gereken yöntemler belirlenebilir.

9. Okul yöneticileri kendilerinin neden olduğu faktörleri ve okul imkânlarıyla düzeltebileceği faktörleri düzelterek olumlu okul ikliminin oluşmasına yardımcı olabilir.

10. Bu araştırmanın Ankara ilinin Sincan ve Etimesgut ilçelerinde yapıldığı düşünülerek elde edilen sonuçların bölgesel sonuçlar barındırma ihtimaline karşı daha büyük örneklem gruplarında yapılarak hem farklı bulgular ortaya konabilir hem de iller arası karşılaştırmaya gidilebilir.

11. Araştırmanın sınırlılıkları nedeniyle kapsama alınmayan 5. sınıf öğrencilerinin görüşlerinin de alındığı araştırmalar yapılabilir.

12. Grupların büyük çoğunluğunun öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlerde rehberlik faaliyetlerinin artarak devam etmesi konusunda ortak görüş belirttiğinden okul rehberlik servislerinin işleyişi güçlendirilmeli ve denetlenmeli, her okula yeteri kadar rehber öğretmen görevlendirmesi yapılmalıdır.

13. Grupların tamamının öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyen faktörlerde teknolojinin doğru kullanımı hakkında ortak görüş belirttiğinden okullarda teknoloji kullanımına yönelik kurallar getirilmelidir ve teknolojinin doğru kullanımına yönelik bilinç sağlanmalıdır.

14. Öğretmen ve yönetici grubunun öğrenci başarısının arttırılmasında öğretmenlik mesleğinin itibarının geri kazandırılması gerektiğine dair ortak çözüm önerisi sunduğundan öğretmenlerin itibarını yükseltecek önlemler alınmalıdır.

15. Ekonomik yeterlik görüşünün öğretmen ve yönetici gruplarında için “1. Öncelikli Faktörler” sınıfında yer aldığı görülmüştür. Bu sebeple öğrenciler için imkân ve fırsat eşitliği sağlanmalı, ailenin maddi durumundan haberdar olunmalıdır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Acat, M. B.ve Özabacı, N. (2005). Sosyo-ekonomik çevreye göre ilköğretim öğrencilerinin başarısızlık nedenleri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 6 (1), 145-169.
- Akal, Ş. (2010). *İlköğretim okullarında okul-aile birliği görevlerine verilen önem derecesi ve bu görevlerin gerçekleşme düzeyi*, Yüksek lisans tezi, On Sekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Akarsu, N. (2018). *Öğretmen yetkinlikleri ve öğrenci başarısının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.
- Akbaba, A. S ve Ekeren, F. (2014). The views of the teachers who work at the primary schools on the difficulties in the administration of guidance education. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 7(7), 101- 124.
- Akbaba Altun, S. (2009). İlköğretim öğrencilerinin akademik başarısızlıklarına ilişkin veli, öğretmen ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 8(2), 567-586.
- Akdağ, G. ve Yörük, S. (2010). İlköğretim okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışlarının etkililiği ölçeğinin geliştirilmesi. *Kuramsal Eğitimbilim*, 3(1), 66-92.
- Akgün, Ö. E., Büyüköztürk, Ş., Demirel, F., Karadeniz, Ş. ve Kılıç Çakmak, E. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Pegem Akademi.
- Akın, B. ve Öztürk, E. (2005). İstatistik Proses Kontrol Tekniklerinin Bilgisayar Ortamında Uygulanması.V. *Ekonometri Sempozyumu*, İstanbul.
- Akkoyunlu, B. ve Yılmaz Soylu, M. (2010). Öğretmenlerin sayısal yetkinlikleri üzerine bir çalışma. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 24 (4), 748-768.
- Akyol, T. (2016). *Hile denetiminde Pareto Analizi'nin uygulanması ve Türkiye'de TMSF'ye devredilen bankalar üzerine bir araştırma*. Yüksek lisans tezi, Okan üniversitesi, İstanbul.
- Alnabhan, M., Al-Zegoul, E. ve Harwell, M. (2001). Factors related to achievement levels of education students at Mu'tahUniversity. *Assessmentand Evaluation in Higher Education*, 26 (6), 593–604.
- Altunbulak, C. (2011). *İlköğretim ikinci kademedeki boşanmış ve tam aileye sahip öğrencilerin okul başarıları ve okulda karşılaştıkları problemlerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Arıcı, İ. (2007). Öğrenci ailelerinin sosyo-ekonomik düzeylerinin ilköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersindeki başarılarına etkisi. *İlahiyat Fakültesi Dergisi* , 12(2), 151–168.
- Aslanargun, E ve Bozkurt, S. (2015). Öğretim sürecinin yönetimi ve öğrenci başarısının değerlendirilmesine yönelik okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışları. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi*, 6(11), 151-174.
- Atalay, O. ve Kılıç, Ö. (2015). Balık kılçığı yöntemi ile mobil vinç kazası olası nedenlerinin incelenmesi. *Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, Çukurova Üniversitesi*, 30(1), 73-78.
- Balay, R. (2015). *2000'li yıllarda sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Balcı, A. (2007). *Etkili okul, okul geliştirme: kuram, uygulama ve araştırma*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Balkıs, M. ve Yaşar, M. (2004). Pamukkale üniversitesi eğitim fakültesinde yaz okuluna kayıt yaptıran öğrencilerin başarısızlık nedenleri incelemesi. *Eğitim Fakültesi Dergisi, Pamukkale Üniversitesi* 15 (1), 130-165.
- Baloğlu, N. ve Karadağ, E. (2008). Öğretmen yetkinliğinin tarihsel gelişimi ve Ohio öğretmen yetkinlik ölçeği: Türk kültürüne uyarlama, dil geçerliği ve factor yapısının incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 746, 571-606.
- Baltaş, A. (2005). *Stres altında ezilmeden öğrenmede ve sınavlarda üstün başarı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Balyer, A. (2012). Çağdaş okul müdürlerinin değişen rolleri. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, Ahi Evran Üniversitesi*, 13(2), 75-93.
- Bandura, A. (1977). *Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavior change*. Psychological Review.
- Başar, H. (1999). *Sınıf yönetimi*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Başaran, İ.E. (1996). *Eğitim yönetimi*. Ankara: Yargıcı Matbaası.
- Başaran, N. (2010). *Kalite iyileştirmede istatistiksel proses kontrol tekniklerinden Pareto analizi ve gıda sektöründe bir uygulama*. Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Baştürk, S. (2012). Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin matematik dersindeki başarı ya da başarısızlığına atfettikleri nedenler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4 (7), 105-118.
- Bayraker, B. (2003). *İlköğretim okulu müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışları (Denizli örneği)*. Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Beidel, D. C., Turner, S. M. ve Taylor-Ferreira, J. C. (1999). Teaching study skills and test-taking strategies to elementary school students. *Behavior Modification*, 23 (4), 630-646.
- Bilge, B. (2013). Öğrenci başarısını arttırmada okul müdüründen beklenen liderlik özellikleri. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 1(2), 12-23.
- Bolayır, Y. (2011). *Ailesi yanında ve pansiyonda kalan öğrencilerin eğitimde başarı durumlarının karşılaştırılması: Sivas Kongre Lisesi örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Bostancı, A. B. (2016). *Türk Eğitim Sistemi ve okul yönetimi*. (Ed. H.B. Memduhoğlu ve K. Yılmaz). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Bulduklu, E. (2014). *Okul müdürlerinin öğretimsel liderliği, öğretmen öz-yeterliği ve öğrenci başarısı arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Mevlana Üniversitesi, Konya.
- Bursalıoğlu, Z. (1988). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem Akademi.
- Bülbül, M. (2009). 2000’li yılların eğitim problemlerine 1920’lerden çözüm önerileri: Dewey’den bugüne ne değişti?, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(3), 667-689.
- Celep, C. (2004). *Meslek olarak öğretmenlik*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Cesim, D.T., Gümüşdağ, H., Kılıç, B., Korkmaz, M. Ve Yücel, S. (2014) in-service training needs of teachers working in primary schools about mathematics: an example in İstanbul. *Australian Journal of Basic and Applied Sciences*, 8(7), 441-448

- Collins, S. F. (2003). *Başarının hazzı*. (Çev. M. Abuş) İstanbul: Mopa Kültür Yayınları.
- Considine, G. ve Zappana, G. (2002). The influence of social and emotional disadvantage in the academic performance of school students in Australia. *Journal of Sociology* , 38(2), 129-148.
- Cunningham, G. K. (2003). *Can education schools be saved?* American Enterprise Institut.
- Çelik, V. (2005). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Çelik, V. ve Semerci, N. (2002). İlköğretimde problemler ve çözüm yolları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 1(30), 205-221.
- Çobanoğlu, F. ve Badavan, Y. (2017). Başarılı okulların anahtarı: etkili okul değişkenleri, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26(1), 114- 135.
- Çubukçu, Z., Özenbaş, D. E., Çetinkaya, N., Satı, D., Şeker, Ü. Y. (2012). Yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli gözünde öğretmenin sahip olması gereken değerler. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(1), 25-38.
- Çuhadaroğlu, B. (2006). *Ortaöğretimde başarısızlık nedenleri: Diyarbakır örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Dam, H. (2008). Öğrencilerin okul başarısında aile faktörü. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* , 7 (14), 75-99.
- Darling-Hammond, L. (2000). Teacher quality and student achievement: a review of state policy evidence. *Education Policy Analysis Archives*, 8 (1), 1- 44.
- Demirtaş, Z. (2010). Okul kültürü ve öğrenci başarısı arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 35(35), 3-13.
- Dilekmen, M. (2008). Etkili eğitim için etkili öğretmenlik. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 213-221.
- Dilworth, J. B. (1992), *Operation management desing, planning, and control for manufacturing and services* McGraw- Hill, Inc, United States.
- Dönmez, A. (1986). Denetim odağı: Temel araştırma alanları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(1), 259–280.
- Döş, İ. (2011). *Okul paydaşlarının metaforlar yardımıyla okul örgütlerini algılama biçimlerinin değerlendirilmesi*. Doktora tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Ekici, G. (2013). Öğretmen adaylarının öğrenci başarısından sorumluluk algılarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 169 (38), 263-279.
- Ekici, G. (2014). Öğretmenin öğrencilerin akademik başarı ve başarısızlığından sorumluluk algısı konusunda görüşler: biyoloji öğretmen adayları örneği. *İlköğretim Online Dergisi*, 13(4), 1414-1448.
- Elmacıoğlu, T. (2009). *Başarıda aile faktörü*. İstanbul: Yakamoz Yayınları.
- Emergayer, F. (1987). Pareto Analysis in Incoming Inspection at Verdor, *Quality Eurenpan Organization for Quality Control*, June, 1988.
- Erdem, A.R. ve Şimşek, N. (2009). İlköğretim okulu yöneticilerinin eğitim öğretime katkı sağlamada öğrenci velilerini okula çekme başarısı. *İlköğretim Online Dergisi*, 8(2), 357-378.

- Erden, A. ve Erdem, M. (2013). İlköğretim okullarında okul yaşamı kalitesi: Van ili örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 151-165.
- Erdoğan, M., Kurşun, E., Tan- Şişman, G. , Saltan, F., Gök, A. ve Yıldız, İ. (2010). Sınıf yönetimi ve sınıf içi disiplin problemleri, nedenleri ve çözüm önerileri üzerine nitel bir araştırma: bilişim teknolojileri dersi örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10 (2), 853-891.
- Fer, S. ve Cırık, İ. (2007). *Yapılandırmacı öğrenme kuramdan uygulamaya*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Fidan, N. (2015). *Okulda öğrenme ve öğretme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Finn, J. D. ve Rock, D. A. (1997). Academic success among students at risk for school failure. *Journal of Applied Psychology* , 82 (2), 221-234.
- Finn-Stevenson, M.,Desimone, L. ve Chung, A.M. (1998). Linking child care support service with the school: pilot evaluation of the school of the 21st century. *Children and Youth Services Review* , 20 (3), 177-205.
- Gelbal, S. (2008). Sekizinci sınıf öğrencilerinin sosyoekonomik özelliklerinin Türkçe başarıları üzerinde etkisi. *Eğitim ve BilimDergisi*, 33 (150), 1-13.
- Guskey, T.R. (1981). Measurement of there sponsibility teachers assume for academic successes and failures in the classroom. *Journal of Teacher Education*, 32 (3), 44–51.
- Güney, S. (2015). *Liderlik*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Gökalp, M. (2006). Üniversite öğrencilerinin başarılarını etkileyen okul içi faktörler. *Eğitim Fakültesi Dergisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi*, 22(22), 72-81.
- Gronlund, N. E. (1998). *Assessment of student achievement* (6th Ed.). Boston: Allyn ve Bacon Publishing.
- Hakan, A. (2001). *İlköğretim okulu öğrencilerinin başarısında aile faktörü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Harbaugh, R. J.(2005). *Examining the correlates of effective school spresent in an intermediate school: acasestudy*. Doktora Tezi, Immaculate University, Pennsylvania.
- Heck, R. H. (2000). Examining the impact of school quality on school out comes and improvement: A value-addedapproach. *Educational Administration Quarterly*, 36(4), 513-552.
- Hoy, W. K. veMiskel, C.G. (2015). *Eğitim yönetimi: teori, araştırma ve uygulama*. (S. Turan, Çev.) Ankara: Nobel Yayıncılık.
- İlğan, A., Erdem, M., Yapar, B., Aydın, S. ve Aydemir, Ş. Ş. (2012). Veli ilgisi ve ilköğretim öğrencilerinin seviye belirleme sınavlarını (SBS) yordama düzeyi, *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi - Journal of Educational Sciences Research*, 2 (2), 1–17.
- İmrek, M. K. (2003). *Yöneticiler için karar verme teknikleri*. Beta Yayınları: İstanbul.
- Joyce, B. ve Showers, B. (2002). *Student achievement through staff*. Virginia
- Kalfa, Y. (2006). *Okul büyüklüğünün kalite, verim ve öğrenci başarısına etkileri*. Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Karacaoğlu, Ö. C. (2008). Öğretmenlerin yeterlilik algıları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 70-97.

- Kaya, O.(2018). *Ortaokullarda öğrenci başarısızlığı nedenleri ve çözüm önerileri: yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşleri*. Yüksek lisans tezi. Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Keskin, H. K. ve Yapıcı, Ş. (2008). Başarılı ve başarısız öğrencilerin kişilik özellikleri ile ilgili öğretmen ve veli görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 1(1), 20-32.
- Kobu, B. (1987). *Endüstriyel kalite kontrolü*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Kobu, B.(1996).*Üretim yönetimi*. İstanbul: AvcıolBasımevi.
- Kodaman, U. ve Dinç, M. (2016). *Teknolojiye bağımlı yaşama*. İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.http://tbm.org.tr/media/kitaplar/TBM_lise_teknoloji_icerik_web.pdf adresinden alınmıştır.
- Kubiszyn, T. ve Borich, G. D. (2003). *Educational testing and measurement*. A.B.D.:Willey and Sons Inc.
- Kuşçi, E. ve Memduhoğlu, H. B. (2012). Yönetici ve öğretmenlerin algılarına göre ilköğretim okullarında örgütsel öğrenme. *İlköğretim Online Dergisi*, 11(3), 748-761.
- Kutlu, Ö., Doğan, C.D. ve Karakaya, Ğ. (2010). *Öğrenci başarısının belirlenmesi; performans ve portfolyoya dayalı durum belirleme (Ölçme ve değerlendirme uygulamaları)*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Küçükahmet, L. (1993).*Öğretmen yetiştirme (programları ve uygulamaları)*. Ankara:Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Matbaası.
- Mavisu, H. (2010). *Bireysel kariyer planlamanın aşamalarından biri olarak hedef belirleme ve kariyer başarısı ilişkisi*. Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- McLoughlin, J. A. ve Lewis, R. B. (2002). *Özel gereksinimli öğrencilerin ölçümlemesi*. (F. Gencer, Çev.) Ankara: Gündüz Eğitim Yayınları
- MEB (2019). İlköğretim Kurumları Yönetmeliği.10 Temmuz 2019, Resmi Gazete, 30827.
- MEB (2019). PISA 2018 Türkiye ön raporu. Ankara:
http://www.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_12/03105347_PISA_2018_Turkiye_On_Raporu.pdf.
- Oğuzkan, F. (1985). *Orta dereceli okullarda öğretim (amaç, ilke, yöntem ve teknikler)*.Ankara: Emel Matbaacılık.
- Olçay, A. ve Döş, İ. (2009). Ortaöğretimde başarıyı olumsuz etkileyen unsurların öğrenci boyutuyla tespitine yönelik bir uygulama. *Sosyal Bilimler Dergisi, Gaziantep Üniversitesi*, 8(1), 131-155.
- Özata Yücel, E. ve Özkan, M. (2011). Sbs fen bilimleri testindeki başarının düşük olma nedenleriyle ilgili öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (2),537-562.
- Özbaş, M. (2010).İlköğretim okullarında öğrenci devamsızlığının nedenleri. *Eğitim ve Bilim*, 35 (156), 32-44.
- Özcan, S. (1996). *İstatistiksel proses kontrol teknikleri ve çimento sanayiinde Pareto Analizi uygulaması*.Yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Özcan, S. (2001). İstatistiksel proses kontrol tekniklerinden Pareto Analizi ve çimento sanayiinde bir uygulama. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cumhuriyet Üniversitesi*, 2(2), 151-174.

- Özdemir, N. (2016). *Okul müdürünün yönetsel davranışlarının akademik başarıyla ilişkisi*. Doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Özden, Y. (2000). *Eğitimde dönüşüm, eğitimde yeni değerler*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Özden, Y. (2002). *Sınıf içinde öğrenme öğretme ortamlarının düzenlenmesi, sınıf yönetimi*. (Ed. E. Karip) Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Özer, Z. ve Burgaz, B. (2002). Kalabalık sınıf nitelikli öğretmen. *Bilim ve Teknik* , 420, 76.
- Özgüvenç, D. (2011). *Kalite problemlerinin sınıflandırılmasında çok kriterli Pareto Analizi*. Yüksek lisans tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Patır, S. (2009). İstatistiksel proses kontrol teknikleri ve kontrol grafiklerinin Malatya'daki bir tekstil (iplik dokuma) işletmesinde bobin sarım kontrolüne uygulanması, *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 231-150.
- Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*. Newbury park: Sage Publications Inc.
- Popham, J. W. (1999). *Classroom assessment: What teachers need to know* (2nd ed.). Boston: Allynand Bacon.
- Sanders, W. L., Wright, P. ve Horn, S. P. (1997). Teacher and classroom context effects on student achievement: implications for teacher evaluation. *Journal of Personnel Evaluation in Education* , 11 (1), 57-67.
- Sarı, M. (2006). Okul yaşam kalitesi: tanımı, değişkenleri ve ölçülmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , 32(2), 139-151.
- Schunk, D. H. (2007). *Eğitimsel bir bakışla öğrenme teorileri* (2. basım). (Çev. M. Şahin) Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Sevinç, M. (2005). *Kendine güven ve başarı*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Sezgin, F., Koşar, D., Koşar, S. ve Er, E. (2016). Liselerde akademik başarısızlık: nedenleri ve önlenmesine ilişkin öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 95-111.
- Stefano, M. D. (2003). *School effectiveness: The role of the principals in a leading public secondary school in Santa fe province*, Doktora Tezi, Columbia University, Arjantin.
- Sünbül, A. M. (1996). Öğretmen niteliği ve öğretimdeki rolleri. *Eğitim Yönelimi Dergisi*, 2(1), 597-607.
- Şahin, S. (2017). *Pareto dağılımında örneklem seçiminin tahmin ediciye etkisi*. Yüksek lisans tezi. Bitlis Eren Üniversitesi, Bitlis.
- Şentürk, C. (2009). Öğretmenlik mesleğinde etik. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 10 (111), 25-31.
- Şevik, Y. (2014). *İlkokul müdür ve müdür yardımcılarının öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri ile akademik başarısına katkıları*. Yüksek lisans tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.
- Şimşek, H. (2011). Lise öğrencilerinde okulu bırakma eğilimi ve nedenleri. *Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi*, 1 (2), 27-47.
- Şimşek, M. (2004). *Toplam kalite yönetimi*. İstanbul: Alfa Basım Yayım.

- Şimşek, S. (2007). *Eğitim ile ilgili temel kavramlar: eğitim bilimine giriş*. (Ed. N. Saylan) Ankara: Anı Yayıncılık
- Şişman, M. ve Uysal, Ş. (2012). *Okullarda kültür ve iklim, eğitim yönetimi teori, araştırma ve uygulama*, Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Tekışık, H. H. (1997). Öğretmenler günü ve öğretmenlik mesleğinin durumu. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 237, 1-2.
- Tezcan, M. (1984). Okulda başarısızlık ve önlenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi* , 17(1), 385-388.
- Tollefson, N. ve Chen, J. S. (1988). Consequences of teachers' attributions for student failure. *Teaching and Teacher Education* , 4 (3), 259-265.
- Turan, E. D. (2015). *Okul öncesi eğitimi yöneticilerinin etik liderlik davranışlarının öğretmenlerin örgütsel adalet algısı ile ilişkisi (Adıyaman ili örneği)*. Yüksek lisans tezi, Zirve Üniversitesi, İstanbul.
- Ünsal, S. (2018). Türkiye’de öğretmenlik mesleğinin statüsüne ilişkin bir pareto analizi. *Özgün Araştırma Dergisi*, 8(2), 111-130.
- Üstüner, M., Demirtaş, H. & Cömert, M. (2009). A attitudes of prospective teachers towards the profession of teaching. (The case of İnönü University Faculty of Education). *Education and Science*, 34 (151), 140-155.
- Vural, B. (2004). *Okul başarısında ailenin rolü ve önemi*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.
- Weiner, B., Frieze, I., Kukla, A., Reed, L., Rest, S. ve Rosenbaum, R. M. (1971). Perceiving the causes of success and failure. *Morristown: General Learning Press*.
- Werner, İ. (1993). *Liderlik ve yönetim*, (V. Üner, çev.). Rota Yayınevi: İstanbul.
- Wolman, B. (1973). Dictionary behaviorary of behavioral science. *Van Nostrand Company, Newyork*.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2004). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları: Ankara.
- Yıldız, B. (2016). *İlkokul öğrencilerinin akademik başarılarının arttırılmasında öğretmen, okul yönetimi ve öğrenci veli görüşlerinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Yıldız, N. (1999). *Çocukların okul başarısında aile ve çevresel faktörlerin rolü: Orta ikinci sınıf öğrencileri ile ilgili bir araştırma*. Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Zorlu, A. (2010). *Okul ve ders başarısızlığının nedenleri*. https://www.tavsiyedyorum.com/makale_5748.htm adresinden alınmıştır.

EKLER

EK 1: Araştırma İzni

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 14588481-605.99-E.25132468
Konu : Araştırma İzni

17.12.2019

KIRŞEHİR AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİNE

İlgi : a)MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 2017/25 nolu Genelgesi.
b)31.12.2019 tarihli ve 211287 sayılı yazınız.

Üniversiteniz, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi Dalı Programında Öğrenci Olan Ecren KAYA'nın "**Ortaokul Yöneticilerinin Öğrencinin Akademik Başarısını Etkileyen Faktörlere İlişkin Görüşlerinin Pareto Analiziyle Değerlendirilmesi**" konulu çalışması kapsamında ilimiz ilçesine bağlı, ekli listede belirtilen okullarda uygulama talebi ilgi (b) Genelge çerçevesinde incelenmiştir. *Etimesgut, Sincan*

Yapılan inceleme sonucunda, söz konusu araştırmanın Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ölçme araçlarının; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Milli Eğitim Temel Kanunu ile Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarına uygun olarak, ilgili yasal düzenlemelerde belirtilen ilke, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek, eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde okul ve kurum yöneticilerinin sorumluluğunda gönüllülük esasına göre uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Turan AKPINAR
Vali a.
Milli Eğitim Müdürü

Dağıtım:
Gereği:
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Bilgi:
Etimesgut, Sincan İlçe MEM

Adres: Fıtnıyet Mah. Alparslan Turkey Cad. 4/A
Yenimahalle/ANKARA

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evrak.sorgu.meb.gov.tr> adresinden 5af4-bd9f-37b4-baa2-07cd kodu ile teyit edilebilir.

EK 2: Öğrenci Formu

Öğrenci Formu

Sevgili arkadaşlar,

Bu araştırma başarıyı etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Toplanan veriler yalnızca bilimsel çalışmada kullanılacaktır. Form iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler, ikinci bölümde başarıya ilişkin sorular yer almaktadır.

Tüm soruları cevaplarsanız çok sevinirim. Katkılarınız için çok teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Ecren KAYA

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

BÖLÜM 1: Kişisel Bilgiler

Lütfen kişisel bilgilerinize uygun seçeneği işaretleyiniz (X)

Cinsiyetiniz	() 1.Kız () 2.Erkek			
Sınıfınız	() 5. Sınıf	() 6. Sınıf	() 7. Sınıf	() 8.Sınıf

BÖLÜM 2: Başarıyla ilgili Sorular

1. Sence başarı nedir? Açıklayabilir misin?
2. Kendini başarılı görüyor musun? (Lütfen birini seçerek doldurunuz.)
 - a. Görüyorum çünkü.....
 - b. Biraz görüyorum çünkü....
 - c. Görmüyorum çünkü.....
3. Senin başarını neler etkiliyor?
 - a. Başarılı olmamı etkileyen faktörler
 - b. Başarılı olmamı olumsuz etkileyen faktörler.....
4. Neler olursa başarın artar?

Ekleme istediğin

EK 3: Öğretmen Formu

Öğretmen Formu

Değerli Meslektaşım,

Bu araştırma “öğrencinin başarısını etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerinin Pareto Analizi ile değerlendirilmesi” amacıyla yapılan bir yüksek lisans tez çalışmasıdır. Bu araştırmadan elde edilecek veriler yalnızca bilimsel çalışmada kullanılacaktır. Form iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel ve mesleki bilgileriniz ikinci bölümde başarıya ilişkin sorular yer almaktadır.

Tüm soruları cevaplarsanız çok sevinirim. Değerli katkılarınız için çok teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Ecren KAYA

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

BÖLÜM 1: Kişisel Bilgiler

Lütfen kişisel bilgilerinize uygun seçeneği işaretleyiniz (X) veya istenilen bilgileri yazınız.

Cinsiyetiniz	() 1.Kadın () 2.Erkek
Mesleki Kıdeminiz	yıl
Alan	() 1. Matematik () 2. Türkçe () 3. Sosyal Bilgiler () 4. Bilgisayar () 5. Fen Bilgisi () 6. Din Kültürü () 7. İngilizce () 8. Müzik () 9. Resim () 10. Beden eğitimi () 11. Teknoloji Tasarım () 12. Diğer.....

BÖLÜM 2: Başarıyla ilgili Sorular

5. Sizce başarı nedir?
6. Öğrencilerinizi başarılı görüyor musunuz?
 - a. Görüyorum çünkü.....
 - b. Biraz görüyorum çünkü.....
 - c. Görmüyorum çünkü.....
7. Size göre öğrenci başarısına etki eden önemli faktörler nelerdir?
 - a. Olumlu faktörler
 - b. Olumsuz faktörler
8. Sizce neler yapılırsa öğrencilerin başarısı artar?

Ekleme istediğiniz

EK 4: Yönetici Formu

Yönetici Formu

Sayın yönetici,

Bu araştırma “öğrencinin başarısını etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerinin Pareto Analiz ile değerlendirilmesi” amacıyla yapılan bir yüksek lisans tez çalışmasıdır. Elde edilecek veriler yalnızca bilimsel çalışmalarda kullanılacaktır. Form iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel ve mesleki bilgileriniz ikinci bölümde başarıya ilişkin sorular yer almaktadır.

Tüm soruları cevaplarsanız çok sevinirim. Değerli katkılarınız için çok teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Ecren KAYA

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

BÖLÜM 1: Kişisel Bilgiler

Lütfen kişisel bilgilerinize uygun seçeneği işaretleyiniz (X) veya istenilen bilgileri yazınız.

Cinsiyetiniz	() 1.Kadın	() 2.Erkek
Mesleki Kıdeminiz	yıl	
Unvanı	() 1. Müdür	() 2. Müdür yardımcısı

BÖLÜM 2: Başarıyla ilgili Sorular

9. Sizce başarı nedir?
10. Öğrencilerinizi başarılı görüyor musunuz?
 - a. Görüyorum çünkü.....
 - b. Biraz görüyorum çünkü.....
 - c. Görmüyorum çünkü.....
11. Size göre öğrencilerin başarısına etki eden faktörler nelerdir?
 - a. Olumlu faktörler
 - b. Olumsuz faktörler
12. Size göre neler yapılırsa öğrencilerin başarısı artar?

Ekleme istediğiniz

EK 6. Özgeçmiş

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Ecren KAYA

Yabancı Dili: İngilizce

Eğitim Durumu

Lise: Kocaeli Muammer Dereli Anadolu Öğretmen Lisesi (2006-2010)

Üniversite/Lisans: Kocaeli Üniversitesi/ İlköğretim Matematik Öğretmenliği (2010-2014)

Üniversite/Yüksek Lisans: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi / Sosyal Bilimleri Enstitüsü / Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı/ Eğitim Yönetimi Bilim Dalı (2017-2020)

Mesleki Deneyim

Halise Türkkan Ortaokulu (Kocaeli)	2014-2014
Kuşça Ortaokulu (Konya)	2014-2018
Süleyman Şah Ortaokulu (Ankara)	2018- halen